

Bolsjevikerna och den ryska revolutionen 1917

Dokument i urval av Martin Fahlgren

Bilden: Lenin presenterar sina "aprilteser"

Innehåll

Förord	1
Litteraturtips	3
Bakgrunden	4
Februari	6
Februarirevolutionen	6
Manifest från RSDAP:s CK	7
Petrogradsovjeten bildas	8
Order nr 1	8
Mars	9
Lenin: Brev från fjärran (1:a brevet)	10
April	17
Lenin: Referat 4 april 1917 ("Aprilteserna")	18
Lenin i kamp för att ändra partiets inriktning	23
Lenin: Om dubbelväldet (9 april)	24
Lenin: Brev om taktiken (8-13 april)	25
Lenin: Proletariatets uppgifter i vår revolution (10 april)	33
Aprilkonferensen	52
Lenin: Tal vid konferensens öppnande den 24 april	52
Lenin: Rapport om det rådande läget den 24 april	53
Lenin: Slutord i debatten om det rådande läget den 24 april	61
Lenin: Rapport om agrarfrågan den 28 april	63
Stalinistisk historieskrivning: februari-april	65
Maj	66
Trotskij: Tal i sovjeten emot koalitionsregeringen (5 maj)	67
Lenin: Resolutionsförslag i agrarfrågan (före 17 maj)	68
Lenin: Tal om agrarfrågan (22 maj)	69
Juni	79
Lenin: Den artonde juni (20 juni)	80
Juli	82
Julidagarna	82
Lenin: All makt åt sovjeterna! (4 juli)	82
Hetskampanj mot bolsjevikerna	83
Trotskij: Prövningens dagar (9 juli 1917)	83
"Lenin & Co är tyska agenter"	85
Trotskij: Solidaritetsförklaring med de bolsjevikiska ledarna (10 juli)	87
Lenin: Det politiska läget (fyra teser) (10 juli)	89
Lenin: Om paroller (mitten av juli)	90
Bolsjevikpartiet håller kongress	94
Augusti	95
Kornilov-upproret	95
Kerenskij: Kommuniké till ryska folket 27 augusti	95
Kerenskij: Kommuniké riktad till Petrogradsovjeten 27 augusti	95
Sovjetens svar till Kerenskij	96
Lenin: Till RSDAP:s Centralkommitté (30 augusti)	97
September	98
Lenin: Om kompromisser (3 september)	98
Bolsjevikerna stärks – fredlig revolution möjlig?	102
Lenin: Revolutionens uppgifter	102
Lenin: Den ryska revolutionen och inbördeskriget	107

Organisera väpnat uppror!.....	115
Lenin: Bolsjevikerna måste ta makten	115
Lenin: Marxism och uppror – Brev till RSDAP(b):s centralkommitté	116
Bolsjevikernas CK och Lenins brev	119
Inställningen till den ”demokratiska konferensen”	120
Trotskij:s tal vid demokratiska konferensen	120
Lenin: Ur en publicists dagbok – Vårt partis fel (22 september)	127
Lenin: Krisen har mognat.....	131
Oktober.....	136
Trotskij: Deklaration av bolsjevikfraktionen inför Republikens råd (7 oktober) (utdrag).....	136
Sammanträde med bolsjevikpartiets centralkommitté (10 oktober)	137
Zinovjev och Kamenev går emot upproret.....	139
Zinovjev och Kamenev: Till den nuvarande situationen (11 oktober).....	139
Ledare i bolsjevikiska tidningen <i>Rabotij Put</i> (13 oktober)	141
Väpnat uppror förbereds.....	141
Socialistrevolutionärernas organ <i>Delo Naroda</i> (15 oktober)	142
Bolsjevikernas Petrograd-kommitté diskuterar upproret (15 oktober)	142
Rapport från CK-möte (16 oktober) (utdrag).....	144
Lenin: Brev till kamrater (17 oktober)	144
Sovjetorganet <i>Izvestija</i> om statsk uppsrykten (18 oktober)	155
Uttalande från chefen för Petrograds militärområde (18 oktober)	156
Trotskij: Svar på ett rykte (18 oktober)	156
Lenin: Brev till bolsjevikpartiets medlemmar (18 oktober).....	157
Lenin: Brev till RSDAP(b):s centralkommitté (19 oktober)	159
Uttalande från Petrograds garnison (21 oktober)	162
Kommuniké från bolsjevikerna i Petrograds garnison (21 oktober)	162
Trotskij håller tal (22 oktober) (utdrag)	163
Upproret startar	163
Trotskij: Tal inför Petrogradsovetens extraordinära möte 24 oktober	163
Upprop från Petrograd-sovjetens revolutionära militärkommitté (24 oktober)	165
Lenin: Brev till CK-medlemmarna (24 oktober).....	166
Motåtgärder från provisoriska regeringen	168
Lenin: Till Rysslands medborgare! (25 oktober)	169
Petrogradsovjeten sammanträder	169
Trotskij: Störtandet av den provisoriska regeringen (25 oktober)	169
Lenin: Tal om sovjetmaktens uppgifter (25 oktober).....	171
Provisoriska regeringen störtas	172
Lenin: Till arbetarna soldaterna och bönderna! (26 oktober).....	172
All makt åt sovjeterna	173
Lenin: Dekret om fred	174
Lenin: Tal om jorden den 26 oktober (8 november)	175
Stalinistisk historieförfalskning: oktober 1917	178
Lenin och Oktoberrevolutionen i backspegeln	186
Lenin: Tal om revolutionens årsdag på den 6:e extraordinarie sovjetkongressen, 6 november 1918.....	186
Lenin: Till Oktoberrevolutionens fyraårsdag (14 oktober 1921)	193

Förord

Den ryska revolutionen var en av 1900-talets viktigaste händelser, om inte den allra viktigaste. Frågor som varför och hur revolutionen ägde rum är därför av stor vikt för alla som vill förstå 1900-talshistorien. Detta gäller i synnerhet alla som sympatiserar med Oktoberrevolutionens uttalade socialistiska och kommunistiska mål, att genomföra en social omvälvning med målet att avskaffa människans utsugning och förtryck av andra människor. Studiet av den ryska revolutionen är samtidigt problematiskt, eftersom den omgärdas av så många ideologiska och politiska fördomar, förvrängningar och tabun: Å ena sidan har vi alla de som av olika anledningar ogillar revolutionens mål (borgare, reformister, anarkister); å andra sidan den stalinistiska byråkratin (uppsbackad av ett stort antal epigoner) för vilken historieskrivningen blev till ett vapen för att legitimera och bevara den egna makten.

För att få en rättvisande bild av revolutionens historia så måste man försöka skingra dimmorna. Ett sätt att göra detta är att gå till källorna. Det finns många källor som kan ge pusselbitar om den ryska revolutionen. Av dessa intar givetvis tidsdokumenten en särställning. Bland dessa kan nämnas:

- John Reeds *Tio dagar som skakade världen* är ett viktigt tidsdokument (publicerad 1919). Reed är en utomstående betraktare, som med intervjuer, samtal, rapporter från möten osv ger en mycket levande bild av revolutionen.
- Frainas *Den proletära revolutionen i Ryssland* (publicerad 1918) är en dokumentsamling som sammanställdes under själva historiens förlopp. Under arbetet med sin bok var Fraina i nära kontakt med de ledande bolsjevikerna (inklusive Lenin), vilket innebär att vi kan vara ganska säkra på att den också ganska väl återspeglar vad Lenin & Co ansåg att den omgivande världen, särskilt arbetarrörelsen, borde veta om den ryska revolutionen.
- Trotskijs *Den ryska arbetarrevolutionen – Från novemberrevolutionen till Brestfreden* (publicerad 1918) är en relativt kortfattad redogörelse för revolutionen, skriven av en av revolutionens viktigaste ledare. Denna lilla skrift fungerade som ”officiell” historik över Oktoberrevolutionen fram till Lenins död.

Från olika synvinklar ger dessa skrifter oss en bild av revolutionen som den tedde sig för de som deltog i och/eller iakttog den på nära håll och med i grunden en positiv inställning till revolutionen och dess mål. Den som vill ha insyn i hur det fungerade bakom kulisserna, t ex hur bolsjevikpartiets fungerade under denna tid, den har dock inte särskilt mycket att hämta från ovanstående dokument, utan då krävs det att man studerar den interna debatten m m, dvs källor som Lenins och andra bolsjevikledares tal, brev och artiklar från tiden före och under 1917, mötesprotokoll osv.

Den föreliggande dokumentsamlingen försöker just göra det sistnämnda, dvs titta in i revolutionens ledande parti, få en inblick i den inre partikampen och särskilt dokumentera den avgörande roll som Lenin spelade i det hela.

Samtidigt bör det understrykas att det givetvis inte råder en skarp gräns mellan olika slags dokument – de kompletterar och överlappar varandra. För att få en fullödig bild av revolutionen bör man därför ta del av olika slags dokument och studera dem ihop med något eller några historiska verk, t ex Trotskijs, Deutschers eller Carrs (se litteraturlistan nedan).

Det kan finnas olika anledningar till att studera ryska revolutionen. En kan vara ett allmänt historiskt intresse, att man helt enkelt veta vad som verkligen hände. En annan kan vara att man vill lära ”upprorets konst”.

Under 1917 upprepar Lenin flera gånger Marx' ord att upproret måste behandlas som en konst. I ett brev till Centralkommittén i mitten av september 1917 ("Marxism och uppror") går han så långt att han säger att "vägran att förhålla sig till upproret som till en konst (är) ett förräderi mot marxismen och ett förräderi mot revolutionen". Givetvis har Lenin rätt: Att göra uppror och segra är en *konst* som måste studeras (inte minst av revolutionärer). Och för den som vill studera upprorets konst finns knappast något lärorikare än ryska revolutionen.

Men återigen stöter vi på problemet att mycket av det som skrivits om ryska revolutionen är så ideologiskt färgat att det kan vara svårt att få grepp över det verkliga händelseförloppet. I detta avseende är den sovjetiska historieskrivningen särskilt oanvändbar, eftersom historien under Stalin-epoken omvandlades till ett ideologiskt verktyg för att glorifiera makten och smutskasta all opposition: Stalin och Lenin framställs som mer eller mindre ofelbara genier, samtidigt som de flesta andra i bolsjevikpartiets ledning hösten 1917 (Trotskij, Zinovjev, Bucharin osv) utmålas som notoriska motståndare till Lenin, Stalin och revolutionen från början till slut. För att kunna beskriva historien på detta fullständigt nyansfria, svart-vita sätt, måste sanningen hanteras på ett mycket vårdslöst sätt. "Officiella" historieskrivningar som den stalinska SUKP(b):s historia från 1938 eller den chrusjtjovska SUKP:s historia från 1962 kan säga en hel del om vad den för tillfället dominerande ledningen *ville* att vi ska tycka om historien, däremot är den värdelös som *historia*: För att få en sanningsenlig bild måste gå till källorna och till historiska redogörelser som *inte* är fångna i stalinismens mytologiska värld.

Att bolsjevikpartiet spelade en avgörande roll för Oktoberrevolutionen, det lär knappast någon ifrågasätta. För att förstå vad som hände är det därför av synnerlig vikt att undersöka just bolsjevikpartiet under denna period och det är just detta som denna dokumentsamling vill bidra till. De flesta dokumenten rör bolsjevikpartiet och dess politik, men även andra dokument som är viktiga i sammanhanget ingår.

Många av texterna handlar om Lenins envetna kamp för att få partiet att rikta in sig på att "gripa makten": Först gällde det att övertyga partiet om att det var korrekt att överskrida den borgerligt-demokratiska revolutionens ramar och föra revolutionen vidare in sin socialistiska fas, och sedan, när den striden var vunnit, då gällde det att föra en politik som också ledde dithän. 1917 var ett mycket händelserikt år, med ständiga förändringar i det politiska, ekonomiska och militära läget, vilket ställde bolsjevikerna inför många programmatiska och taktiska frågor, där Lenin hela tiden försökte ingripa och komma med förslag på åtgärder och taktiska riktlinjer (som partiet inte alltid följde). Eftersom Lenin hela tiden utgick från den konkreta situationen så modifierade han också ständigt sin linje, även om den grundläggande strategin – att gripa makten och påbörja den socialistiska omvandlingen – stod fast.

En anledning till att så många Lenin-texter ingår, är att Lenin spelade en mycket viktig, förmodligen avgörande roll för revolutionens förlopp. En annan är helt enkelt den att vi har tillgång till det mesta som Lenin skrev och sade vid den tiden. När det gäller övriga bolsjevikledare så är det sämre. Det finns en hel del tillgängligt (på engelska och franska) av Trotskij, men om man vill studera texter från andra bolsjevikledare, liksom protokoll från möten osv, ja, då är det magert – man måste i princip kunna ryska för att få tillgång till den typen av dokument. Detta är synd, eftersom ett ensidigt studium av Lenin ger en något snedvriden bild av hur det fungerade i partiet och massorganisationerna. Ibland var inte ens Lenins brev och artiklar tillgängliga "i tid" för att påverka det som han ville påverka. Men ännu viktigare – och intressantare – är att bolsjevikpartiet inte alltid gjorde som Lenin "ville". Exempel på detta:

- Under september förespråkade Lenin att bolsjevikpartiet självt skulle organisera upproret, utan att dra in sovjeterna;
- Under oktober kritiserade Lenin häftigt den förda partilinjen som innebar att man skulle invänta den allryska sovjetkongressen innan upproret igångsattes – Lenin ansåg i stället

och att man omedelbart borde gå till aktion och föreslog att upproret skulle startas i Moskva i stället för Petrograd.

Bolsjevikerna följde inte dessa taktiska riktlinjer, utan upproret sattes igång i natten till den 25 oktober (den dag då sovjetkongressen öppnades) och under ledning av Petrogradsovetets revolutionära militärkommitté (inte partiet).

Anmärkning om typografin

För att dokumenten ska bli begripliga så måste de givetvis sättas i sitt historiska sammanhang, därför har det inlagts kommentarer med eget (detta) typsnitt för att läsaren lättare ska kunna skilja dem från dokumenten.

Not om begrepp

I huvudstaden Petrograd stod Petrogradsovetets *revolutionära militärkommitté* i ledningen för revolutionen. Denna kommitté går under många andra namn i litteraturen, t ex: *militär-revolutionära kommittén* och *militära revolutionskommittén*. Man kan t o m hitta olika benämningar i samma arbete (t ex i Lenins *Valda verk*).

Förkortningar

Lenin, *Collected Works* förkortas CW,

Litteraturtips

1. Tidsdokument

Louis C. Fraina: *Den proletära revolutionen i Ryssland*. Klassisk kommenterad dokument-samling från 1918 (rekommenderades av Lenin)

John Reed: *Tio dagar som skakade världen*. Klassisk ögonvittnesskildring (rekommenderad av Lenin, men förbjuden i Sovjet under Stalin-epoken)

Leo Trotskij: *Den ryska arbetarrevolutionen – Från novemberrevolutionen till Brestfreden* Klassiker från 1918 som översattes till många språk, inklusive svenska. Fungerade länge som en slags ”halvofficiell” historik över den ryska revolutionen

Leo Trotskij: *Stalins förfalskarskola*. Innehåller en hel del material, bl a protokollet från den viktiga bolsjevikkonferens som startade i slutet av mars och pågick till 4 april 1917

Samtliga ovanstående arbeten finns på marxistarkiv.se

2. Historiska arbeten

Carr: *Ryska revolutionen* 1917-1923 (3 delar)

Deutscher: *Den ryska revolutionen* och *Den väpnade profeten* (1:a delen av Deutschers Trotskij-biografi)

Paul Le Blanc: *Lenin och det revolutionära partiet*

Marcel Liebman: *Lenins leninism* (Del II handlar om revolutionen 1917)

Alexander Rabinowitch: *Bolsjevikerna kommer till makten – Revolution 1917 i Petrograd*

Trotskij: *Ryska revolutionens historia* (3 delar)

Trotskij: *Oktobers lärdomar*. Detta är en längre artikel som främst behandlar den interna partistriden i bolsjevikpartiet under 1917 (Lenins kamp för att få bolsjevikpartiet att inrikta sig på att gripa makten).

Samtliga ovanstående arbeten finns på marxistarkiv.se (i Carrs fall dock bara i utdrag)

3. Artiklar

Ernest Mandel: *Oktoberrevolutionen, statskupp eller revolution?* [finns på maxistarkivet]

Kommentarer till litteraturtipsen

Vad de historiska arbetena beträffar så måste Trotskijs *Ryska revolutionens historia* placeras på hedersplatsen – den ger en livfull, mångfacetterad, initierad och auktoritativ historisk redogörelse för det historiska skeendet. Trotskij analyserar de sociala, ekonomiska och politiska förhållandena och låter oss få inblickar i den dynamik som utspelar bland de allt radikalare ut-sugna och förtyckta massorna (arbetare, bönder och soldater). Vi får också följa hur militären (de högre befälen) och överklassen, tillsammans med de borgerliga politiska partierna och de moderata socialisterna försöker få stopp på radikaleringen och vrida klockan tillbaka – där-vid tillgriper de konspirationer, smutskastningskampanjer och kupp-försök. Vi får en bild av ett samhälle i snabb förvandling, där de politiska sympatierna snabbt skiftar, där det gäller att manövrera taktiskt, att inte låta sig provoceras till aktioner när styrkeförhållandena är ogynn-samma, och att avancera när så är möjligt. Trotskij visar att det i bolsjevikpartiet hela tiden fanns olika linjer och motsättningar, att det ständigt pågick en debatt där den politiska linjen ifrågasattes: Det var inte alls så att Lenin styrde och ställde efter behag, utan han fick ständigt argumentera och försöka övertyga partiet (och fick inte alltid igenom sin vilja). Som en ”läro-bok” i ”revolutionens konst” saknar Trotskijs bok motstycke.

Rabinowitch’ *Bolsjevikerna kommer till makten* är ett utomordentligt arbete som komplet-terar Trotskijs verk på ett utmärkt sätt. Rabinowitch avslöjar effektivt den stalinistiska myten att bolsjevikpartiet, med undantag av ett antal förrädare, följde Lenins anvisningar till punkt och pricka. I själva verket fullkomligt bubblade bolsjevikpartiet av initiativ, ifrågasättanden och idéer. Lenin hade stor prestige och övertalningsförmåga och fungerade som inspiratör, på-tryckare, osv, men man följde inte hans direktiv slaviskt. Även många bolsjevikmedlemmar som i det stora hela stödde Lenin ifrågasatte ibland hans linje. Detta är särskilt tydligt under september 1917, då Lenin förespråkar att man ska överge parollen ”All makt åt sovjeterna” och att bolsjevikpartiet självt ska ta initiativ till väpnat uppror. Partimedlemmarna noterade Lenins ord, men lade dem sedan bara till handlingarna. Varför? Jo, de som hade daglig kontakt med massorna var på det klara med att massorna inte var beredda att följa en upp-maning till väpnat uppror som kom direkt från *partiet* (däremot skulle massorna agera om sovjeterna uppmanade till samma sak). Därför struntade de i att följa Lenins anvisning, men ökade sina ansträngningar för att på andra sätt förbereda upproret, genom att intensifiera arbetet för att vinna olika militära enheter, m m.

Deutschers Trotskij-trilogi, där *Den väpnade profeten* är den första delen, behöver väl knappast någon presentation. Den handlar givetvis främst om Trotskij, men kapitlet om Oktoberrevolutionen ger ändå en mycket läsvärd redogörelse för händelserna under 1917.

Liebman’s *Lenins leninism* och Le Blancs *Lenin och det revolutionära partiet* är politiska Lenin-biografier. Medan Liebman behandlar Lenins politiska tänkande och verksamhet i stort, så koncentrerar sig Le Blanc främst på Lenins partisyn. Dessa två utomordentliga böcker diskuterar delvis samma problemställningar, men ur olika perspektiv och kompletterar på så sätt varandra.

20 oktober 2007. Uppdaterat 10 augusti 2010

Martin Fahlgren

Bakgrunden

För att förstå den ryska revolutionen 1917 så behöver man egentligen studera det ryska samhällets ekonomiska och sociala historia sedan slutet av 1800-talet – det var t ex ingen

tillfällighet att Lenin (och många andra) gjorde ingående undersökningar av den ryska kapitalismens framväxt liksom det ryska jordbrukets utveckling och då givetvis också studerade arbetarklassen, klasskiktningen på landsbygden m m. Att titta på sådana frågor skulle dock kräva alltför mycket utrymme och de behandlas också utförligt i flera av de arbeten som nämns i litteraturtipsen – här bör särskilt Trotskij's *Ryska revolutionens historia* framhållas.

Det ryska samhället var ett samhälle med djupa motsättningar. I början av 1900-talet var Ryssland fortfarande efterblivet i många avseenden – ekonomiskt, socialt och politiskt – och det styrdes av en mer eller mindre enväldig tsar. De djupa motsättningarna ledde till uppkomsten av revolutionära rörelser – till en början var det mest fråga om terroristiska smågrupper som utförde spektakulära terroraktioner, såsom mord på kända förtryckare (inklusive tsaren), men senare började det även växa fram politiska organisationer som utgick från en marxistisk ideologi och förespråkade masskamp i stället för individuell terror.

Opposition mot självhärskardömet fanns i de flesta samhällsskikt, även inom borgarklassen, även om de högre klasserna samtidigt var rädda för radikala förändringar som skulle kunna leda till att även deras ställning ifrågasätts – ett evigt dilemma i "efterblivna" länder.

1905 exploderade det hela – uppror bröt ut, delvis utlöst av nederlaget i ett krig mot Japan. I den omfattande resningen deltog en stor del av det ryska samhällets klasser, främst arbetare och bönder, men även borgerliga element (borgerliga liberaler). Upproret var till stor del spontant och saknade samordning. Uppkomsten av arbetarråd, eller arbetardeputerades *sovjet*, i många industriella centra var dock mycket viktigt, ty sovjeterna var embryon till nya maktorgan, en ny statsapparat. Erfarenheterna av 1905 års sovjet var fortfarande levande hos arbetarmassorna då upproret startade i början av 1917.¹

Resningens spontana karaktär och bristen på samordning gjorde att den ganska enkelt kunde slås ned – de härskande gick med på smärre eftergifter, men dessa stannade till stor del på papperet eller undergrävdes efter ett tag. Reaktionen fick initiativet, masskampen gick tillbaka.

Ett uttryck för massrörelsens tillbakagång är strejkstatistiken, som visar att antalet politiska strejker nådde bottenivån under åren 1909-1911 – därefter ökade antalet strejker igen.

I början av 1914 hade arbetarrörelsen återhämtat sig. Antalet politiska strejker ökade kraftigt och började närma sig 1905 års nivå. Denna utveckling avbröts dock när första världskriget startade 1914, då de patriotiska känslorna, chauvinismen och krigshetsen tillfälligt fick grepp om stora delar av de ryska massorna. Samtidigt ökade repressionen kraftigt mot oppositionella i allmänhet och de socialistiska krafterna i synnerhet – arbetarpressen förbjöds, fackföreningarna förföljdes, stora delar av den ledande kadern tvingades i landsflykt (Lenin, Trotskij, Zinovjev, Bucharin m fl), förvisades eller fängslades (Kamenev, Stalin, Muranov, Sverdlov m fl).

Efter ett tag minskade helt naturligt "patriotismen" bland massorna, inte minst beroende på de uppoffringar och umbäranden som kriget förde med sig, ett krig som dessutom inte gick särskilt bra för rysk del. Under 1916 växte missnöjet kraftigt och i början av 1917 exploderade det.

Anmärkning om tideräkningen

Nedan används genomgående den äldre ryska tideräkningen för de händelser som ägde rum i Ryssland, medan den nyare tideräkningen (13 dagar skiljer) används för sådant som sker i Västeuropa – i dessa fall anges vanligen den ryska tidpunkten inom parentes.

---

¹ Den mest kända av 1905 års sovjet var den i huvudstaden Petersburg, där Trotskij valdes till ordförande, vilket han också blev hösten 1917.

Februari

Februarirevolutionen

Resningen i februari 1917 byggde till stor del på samma faktorer som 1905 – men de förstärktes av den omfattande krigströtthet som deltagandet i 3 års världskrig hade fört med sig. En annan skillnad var att massorna hade resningen 1905 i ganska färskt minne, dvs de hade lärt sig av ”generalrepetitionen” 1905.

Revoluten startade den 23 februari (enligt den gamla ryska tideräkningen, 8 mars enligt den nya) – på den internationella kvinnodagen – och utvecklades sedan snabbt. Redan inom en vecka hade tsaren tvingats att abdikera. Revolutionen var till stor del spontan, även om den givetvis inspirerades av de tidigare erfarenheterna och den propaganda och agitation som olika revolutionära politiska partier hade fört – det var dock inget politiskt parti som kan sägas ha stått *i ledningen* för upproret. Däremot spelade klassmedvetna arbetare på det lokala planet en stor roll för att leda och samordna upproret, och många av dem var bolsjeviker (eller mensjeviker) ur de djupa leden, basmedlemmar och sympatisörer¹. De fungerade dock i stor utsträckning självständigt, utan någon ledning från sina respektive partier. En viktig orsak till detta var att arbetarpartierna inte hunnit rekonstruera sina organisationer efter all repression som de utsatts under de första krigsåren, en stor del av den ledande kadern var utomlands, satt i fängelse eller var förvisade.

Precis som 1905 uppstod sovjeterna, men nu bildade även soldater och bönder sådana råd, fast helt naturligt inte i samma omfattning som arbetarna, och inte heller lika snabbt. Sovjeterna i städerna (arbetar- och soldatdeputerades sovjeterna) dominerades från början av mensjeviker (den mer reformistiskt orienterade delen av den ryska socialdemokratien) och socialistrevolutionärer (ett småborgerligt parti med huvudsaklig bas bland bönderna) – de mer radikala bolsjeviker hade från början en svag ställning.

Precis som 1905 deltog flera olika klasser och skikt i upproret. Ett uttryck för detta var uppkomsten av ”dubbelmakt”, dvs två maktcentra bildades, dels sovjeterna som representerade det arbetande folket, dels ett borgerligt maktcentra vars främsta uttryck var den ”provisoriska regeringen”. Den senare fick en starkare ställning än vad den egentligen borde ha haft därför att alla partier, inklusive de ”socialistiska”, var i stort sett eniga om att revolutionen var borgerlig till sin karaktär och att man därför borde stödja den borgerliga ”provisoriska regeringen” – därför överlämnade sovjeterna också frivilligt en del av sin makt till denna regering. Förvisso fanns det nyansskillnader mellan olika partier i denna fråga, t ex mellan mensjeviker och bolsjeviker (som var mer kritiska till den borgerliga regeringen), men i grundfrågan var man ense. Det var kring denna fråga – och om hur man skulle få slut på kriget (där det från början också var ganska små motsättningar mellan de olika socialistiska partierna) – som striden skulle stå i fortsättningen, först i bolsjevikpartiet (där Lenin förespråkade en annan radikalare linje) och sedan mellan bolsjevikpartiet och i stort sett alla övriga partier (där det dock bildades fraktioner som stödde en radikalare linje).

Upproret kom som en överraskning för *alla* partier i Ryssland, inklusive bolsjeviker. Dessa var därför också till en början ganska passiva, eftersom de inte riktigt visste vad som borde göras, vilken politik de borde driva. Det tog också flera dagar innan de kunde presentera en ”linje”: Den 27 februari² utfärdade det Ryska socialdemokratiska partiets (RSDAP:s) centralkommitté ett manifest som preciserade de aktuella uppgifterna. Manifestet, som publicerades 28 feb i Petrogradsovetens tidning *Izvestija*, förespråkade bildandet av en provisorisk regering (som omedelbart skulle försöka få slut på kriget) och sammankallandet av en konstituerande församling, men nämnde t e x ingenting om bildandet av sovjeterna:

¹ I februari 1917 hade t ex bolsjevikpartiet c:a 2000 medlemmar i huvudstaden Petrograd.

² Man ansåg tidigare att uttalande publicerades den 26 februari, men ryska historiker kom på 60-talet fram till att det var först den 27 februari (se Marc Ferro, *The Russian Revolution of February 1917*, London, 1972, sid 47)

Manifest från RSDAP:s CK

Proletärer i alla länder, förenen eder!

TILL RYSSLANDS ALLA MEDBORGARE

Medborgare! Den ryska tsarismens fästen har fallit. Tsarbandets välmåga, byggd på folkets umbäranden, är förbi. Huvudstaden är i det upproriska folkets hand. Förband av revolutionära trupper har ställt sig på de upproriskas sida. Det revolutionära proletariatet och den revolutionära armén måste rädda landet från slutgiltig undergång och det sammanbrott, som tsar-regeringen berett mark för.

Det ryska folket har med väldiga ansträngningar, med insatsen av liv och blod, skakat av sig det sekellånga slaveriet!

Arbetarklassens och den revolutionära arméns uppgift är att skapa en provisorisk revolutionär regering, som skall ställa sig i spetsen för det nya republikanska system, som håller på att födas.

Den provisoriska revolutionära regeringen måste åta sig att skapa temporära lagar, som försvarar folkets alla fri- och rättigheter, konfiskera kloster-, godsägar-, institutions- och förläningsjord och överlämna den åt folket, införa åttatimmarsdag och sammankalla en konstituerande församling på basis av allmän – oavsett kön, nationalitet och trosbekännelse – direkt och lika rösträtt med hemligt avlämnande av rösterna.

Den provisoriska revolutionära regeringen måste åta sig uppgiften att omedelbart trygga befolkningens och arméns livsmedelsförsörjning, och i detta syfte måste alla fyllda förråd, som iordningställt av den tidigare regeringen och kommunala självstyrelsen, konfiskeras.

Reaktionens hydra kan ännu komma att resa sitt huvud. Uppgiften för folket och dess revolutionära regering är att undertrycka alla folkfientliga kontrarevolutionära planer.

En omedelbar och brådskande uppgift för den provisoriska revolutionära regeringen är att träda i kontakt med de krigförande ländernas proletariat för att främja den revolutionära kampen av alla länders folk mot sina förtryckare och förslavare, mot de kejsrerliga regeringarna och kapitalistiska klickarna, och för att omedelbart få ett slut på den blodiga människoslakt, som påtvingats de förslavade folken.

Fabrikernas och verkstädernas arbetare samt de upproriska trupperna skall omedelbart välja representanter till den provisoriska regering, som måste skapas i hägnet av det revolutionära folket och armén.

Medborgare, soldater, hustrur och mödrar! Till kamp! Till öppen kamp mot tsarväldet och dess tillskyndare! Över hela Ryssland höjes upprorets röda fana! Ta i hela Ryssland frihetens sak i era egna händer, störta tsardrängarna, mana soldaterna till kamp! Skapa i hela Ryssland, i städer och byar, det revolutionära folkets regering!

Medborgare! Genom de upproriskas broderliga, samfälliga ansträngningar skall vi stärka det nya frihetens system som håller på att födas på självhärskardömets ruiner!

Framåt! Det finns ingen återvändo! Skoningslös kamp!

Slut upp under revolutionens röda fana!

Leve Demokratiska republiken!

Leve den revolutionära arbetarklassen!

Leve det revolutionära folket och den upproriska armén!

Ryska socialdemokratiska arbetarpartiet Centralkommittén

Petrogradsovjeten bildas

Kvällen den 27 februari bildades ett arbetarråd (sovjet) i Petrograd. Morgonen därpå döptes den till Arbetar- och soldatdeputerades sovjet och beslutade bl a att bilda en arbetarmilis. Sovjeten kom att fungera som en alternativ, konkurrerande makt till den provisoriska regeringen – det uppstod ett tillstånd av ”dubbelmakt” (eller ”dubbelvälde”).

Ett av de första uttrycken för den faktiska maktfördelningen efter februarirevolutionen 1917 (”dubbelmakten”) var **Order nr 1**, som petrogradsovjeten utfärdade den 1 mars 1917. Denna dagorder¹ ställde alla truppförband i Petrograds militärområde till sovjetens förfogande och tillförsäkrade soldaterna politiska och medborgerliga rättigheter. Om denna order skulle senare Kerenskij, som då var sovjetens vice ordförande, säga att han gärna gett tio år av sitt liv om den aldrig hade blivit underskriven.

Order nr 1

Till garnisonen i Petrograds militärområde. Till alla soldater i gardet, armén, artilleriet och flottan för omedelbar och noggrann efterrettelse och till Petrograds arbetare för information.

Arbetar- och soldatsovjeten har beslutat:

1. I alla kompanier, bataljoner, regementen, depåer, batterier, skvadroner och avdelningar vid de olika militära förvaltningarna samt på örlogsflottans fartyg skall omedelbart utses kommittéer av valda ombud för de lägre graderna.
  2. I alla militära förband, som ännu inte valt ombud till arbetarsovjeten, skall väljas ett ombud för varje kompani. Dessa skall, med skriftliga fullmakter, inställa sig i riksdumans byggnad senast kl. 10 på förmiddagen den 2 ds.
  3. I alla sina politiska framträdanden är militären underordnad arbetar- och soldatsovjeten samt de egna kommittéerna.
  4. Order från riksdumans militärkommission skall verkställas endast i de fall de icke strider mot arbetar- och soldatsovjetens order och resolutioner.
  5. Alla slags vapen, såsom gevär, kulsprutor, pansarbilar etc., skall disponeras och kontrolleras av kompani- och bataljonskommittéerna och får ej under några omständigheter utlämnas till officerare, inte ens på deras uttryckliga begäran.
  6. I tjänsten och vid utförande av tjänsteuppdrag måste soldaterna iaktta den strängaste militära disciplin, men utanför tjänsten, i det politiska, medborgerliga och privata livet, äger soldaterna fullt ut samma rättigheter som övriga medborgare.
- Uppställnings- och hälsningsplikten avskaffas utom tjänst.
7. Titulerandet av officerare med ”ers excellens”, ”ers välborenhet” etc. avskaffas likaledes och ersätts med tilltalet: ”herr general”, ”herr överste” osv.

Grovt tilltal av soldater i alla grader och duande av dem är förbjudet. Varje kränkning av denna bestämmelse liksom alla missförstånd mellan officerare och soldater skall av de sistnämnda rapporteras till kompanikommittéerna.

Denna order skall uppläsas i alla kompanier, bataljoner, regementen och batterier, på alla fartyg och vid alla fältförband och övriga förband.

Petrograds arbetar- och soldatsovjet

---

¹ Se Trotskijs *Ryska revolutionens historia*, del 1, kapitel XIV, för en utförlig diskussion om dagorden och dess betydelse

Mars

När februarirevolutionen bröt ut befann sig Lenin i Schweiz. Först den 2 (15) mars¹ nåddes Lenin av ett telegram som berättade om revolutionens seger. Samma dag skrev Lenin ett brev (från Zürich) till Inessa Armand, som då också var i Schweiz:

... I dag är vi upprörda i Zürich. Ett telegram i "Zürcher Post" och "Neue Zürcher Zeitung" av den 15 mars² meddelar, att i Ryssland har revolutionen den 14 mars segrat i Petrograd efter tre dagars kamp, att 12 dumaledamöter har övertagit makten och att alla ministrarna har arresterats.

Om tyskarna inte ljuger så är det sant.

Att Ryssland de senaste dagarna stått på tröskeln till revolution är otvivelaktigt.

Jag är alldeles utom mig för att jag inte kan resa till Skandinavien!! Jag kan inte förlåta mig att jag inte tog risken och reste 1915!

Bästa hälsningar!

Er Lenin (CW 35, sid 294)

För Lenins och övriga revolutionärer utomlands började nu en frustrerande tid där de försökte bilda sig en uppfattning om vad som skedde i Ryssland, samtidigt som de intensivt arbetade för att kunna ta sig hem, vilket sannerligen inte var enkelt pga det pågående kriget.

I Ryssland började *Pravda* ges ut den 5 (18) mars under en redaktion bestående av Molotov och Kalinin. Linjen var i stort sett samma som den som fastslogs i manifestet från 27 februari: Den existerande provisoriska regeringen förkastades som en "regering av kapitalister och godsägare" och man förespråkade att sovjeterna skulle sammankalla en konstituerande församling för att upprätta en "demokratisk republik". Den 10 mars publicerades en artikel som propagerade för att det imperialistiska kriget skulle omvandlas till ett revolutionärt inbördeskrig.

Pravdas inriktning var under denna första tid avsevärt till vänster om mensjevikernas. Men man förespråkade inte att sovjeterna borde gripa makten för att påbörja övergången till den socialistiska revolutionen, vilket skulle visa sig vara Lenins linje.

Den 6 (19) mars skickade Lenin ett telegram till Stockholm för vidare befordran till bolsjevikererna i Petrograd:

"Vår taktik: ingen tilltro till och inget stöd till den nya regeringen; Kerenskij är särskilt suspekt; beväpning av proletariatet är den enda garantin; omedelbara val till Petrogradsduman; inget närmande till andra partier." (CW 23, sid 292)

13 mars anlände Kamenev, Stalin och Muranov (från Sibirien) och tog över ansvaret för Pravda. De ansåg att den hittills förda linjen i Pravda var alltför radikal och resultatet blev en högervändning av politiken. Kritiken av den provisoriska regeringen dämpades – linjen blev kritiskt stöd till denna regering. När det gällde kriget avvisades allt tal om "defaitism", istället skulle man utöva "påtryckningar på den provisoriska regeringen i syfte att tvinga den" att verka för fredsförhandlingar. Man förespråkade även enande med mensjevikererna. På alla dessa punkter gick man emot den linje som Lenin stod för.

Den som allra tydligast uttryckte den nya Pravda-redaktionens försvarsvänliga politik var Kamenev, som i en signerad artikel i *Pravda* nr 9 (15 mars) bl a skrev:

När armé står emot armé, skulle det vara en mycket dum politik att föreslå den ena av dessa arméer att lägga ner vapnen och gå hem. Detta skulle inte vara en fredspolitik utan en slavpolitik, som skulle förkastas med avsky av ett fritt folk. ... [den ryske soldaten måste] stå kvar på sin post och besvara kula med kula, granat med granat."

¹ 2 mars enligt den äldre ryska tideräkningen och 15 mars enligt den nyare som användes i västeuropa

² 2 mars enligt den ryska tideräkningen

Stalin bidrog till att stadsfästa denna linje. I artikeln "Om kriget", som publicerades den 16 (29) mars (i *Pravda* nr 10), påvisar han först krigets imperialistiska karaktär, men skriver sedan:

Enbart parollen "ned med kriget" är fullständigt oduglig som ett praktiskt medel, eftersom det i praktiken inte leder någonstans... Lösningen är att utöva tryck på provisoriska regeringen, så att den förklarar sitt bifall till att omedelbart starta fredsförhandlingar. Arbetarna, soldaterna och bönderna måste arrangera möten och demonstrationer och kräva att provisoriska regeringen skall *framträda öppet, inför hela världen, i en ansträngning att förmå alla krigförande makter att omedelbart inleda fredsförhandlingar på basis av rätten till nationernas självbestämmande.* (Stalin: *Works*, vol. 3, sid. 7-8)

Den provisoriska regeringen nöjde sig tills vidare med att frige en del deporterade bolsjevikiska dumamedlemmar, avskaffade dödsstraffet och vidtog några trevande åtgärder i den nationella frågan. Agrarproblemen sköts på framtiden och bönderna varnades för att ta egna initiativ till jordens överförande i bondehand.

Sovjeterna dekreterade införande av åtta timmars arbetsdag och tog itu med livsmedelsfrågan. Men mensjevikerna och socialistrevolutionärerna, som hade majoritet i sovjeterna, ville inte erkänna krigets annekcionista karaktär, utan försökte försvara dess fortsättning med "demokratiska" paroller.

Den 7 (20) mars författar Lenin sitt första *Brev från fjärran*, där han utvecklar sin syn på läget och den politik som bör föras. Brevet publicerades i redigerad och förkortad form i *Pravda* 14 och 15 mars.¹ De följande breven (brev 2-5) publicerades inte alls (enl. uppgift så hann inte dessa brev fram till Petrograd innan Lenin själv anlände – de publicerades först 1924).

Lenin: Brev från fjärran (1:a brevet)

Den första revolutionens första etapp

Den första revolution, som framkallats av det imperialistiska världskriget, har brutit ut. Denna första revolution kommer säkerligen inte att bli den sista.

Den första etappen av denna första revolution, nämligen av den ryska revolutionen den 1 mars 1917, har – att döma av de sparsamma underrättelser, som föreligger i Schweiz – avslutats. Denna första etapp kommer säkerligen inte att bli vår revolutions sista etapp.

Hur kunde ett sådant "under" ske, att inom endast 8 dagar – denna tid uppger hr Miljukov i sitt skrytsamma telegram till Rysslands alla representanter i utlandet – ramlade en monarki, som bestått i århundraden och som trots allt höll sig kvar under de tre åren av väldiga folkomfattande klasstrider 1905-07?

I naturen och i historien förekommer inga underverk, men varje tvär vändning i historien, bland annat varje revolution, är så innehållsrik och framkallar så oväntat egenartade kombinationer av kampformer och inbördes styrkeförhållanden mellan de kämpande, att mycket måste förefalla kälkborgarförståndet som ett under.

För att få tsarmonarkin att ramla på några få dagar behövdes en kombination av en hel rad omständigheter av världshistorisk betydelse. Vi skall anföra de viktigaste.

Utan de tre åren, 1905-07, av väldiga klasstrider och det ryska proletarietets revolutionära energi, skulle en så snabb andra revolution, i den meningen att dess *begynnelseetapp* slutfördes på några dagar, ha varit omöjlig. Den första revolutionen (1905) gjorde en djupplöjning, ryckte upp sekelgamla fördomar med rötterna samt väckte miljoner arbetare och tiotals miljoner bönder till politiskt liv och politisk kamp, den visade det ryska samhällets *alla*

¹ För detaljer om strykningar/förkortningar, se Frainas dokumentinsamling [Den proletära revolutionen i Ryssland.](#), sid 12 ff (på marxistarkiv.se)

klasser (och alla viktigaste partier) för varandra och för hela världen i deras verkliga gestalt, i det verkliga inbördes förhållandet mellan deras intressen, deras krafter, deras aktionsmetoder, deras närmaste och efterföljande mål. Den första revolutionen och den därpå följande kontra-revolutionära epoken (1907-14) blottade tsarmonarkins hela väsen, ledde den till den ”yttersta gränsen”, avslöjade all dess rutenhet och skändlighet, hela cynismen och demoraliseringen hos tsarbandet med monstret Rasputin i spetsen, huset Romanovs alla bestialiteter – dessa pogromhjältar, som dränkt Rysslands jord med judars, arbetares och revolutionärers blod – dessa *godsägare* som var ”de främsta bland likar”, vilka äger *miljoner* desiatiner jord och är i stånd till varje brutalitet, varje brott, till att ruinera och döda hur många medborgare som helst för att skydda sin egen *och sin klass* ’ ”heliga egendom”.

Utan revolutionen 1905-07, utan kontrarevolutionen 1907-14 skulle en sådan exakt ”självbestämning” av alla klasser hos det ryska folket och de andra folken, som bebod Ryssland, den bestämning av dessa klassers förhållande till varandra och till tsarmonarkin som gjorde sig gällande under åtta dagars revolution i februari och mars 1917, ha varit omöjlig. Denna åtta dagars revolution ”utspelades” – om ett sådant bildligt uttryck är tillåtet – alldeles som om ett dussin repetitioner och generalrepetitioner ägt rum; ”aktörerna” kände varandra, kunde sin roll, visste sin plats, kände sitt läge in i minsta detalj, ända till varje något så när betydande nyans av de politiska riktningarna och aktionsmetoderna.

Men för att den första, den stora revolutionen 1905, som av herrar Gutjkov, Miljukov och deras lakejer utdömdes som ”ett stort myteri”, efter 12 år kunde leda till den ”glänsande”, ”ärorika” revolutionen 1917, vilken gutjkoviterna och miljukoviterna förklarar vara ”ärorik”, emedan den (k) fört dem till makten, så behövdes också en stor, stark och allsmäktig ”regissör”, som dels kunde i väldig grad påskynda världshistoriens lopp, dels framkalla ekonomiska och politiska, nationella och internationella världskriser av enastående styrka. Förutom det enastående påskyndandet av världshistorien krävdes särskilt tvära vändningar i den, för att den av blod och smuts besudlade romanovska monarkins vagn vid en av dessa vändningar skulle stjäla *med en gång*.

Det imperialistiska världskriget blev denna allsmäktiga ”regissör”, denna mäktiga pådrivare.

Nu är det redan ställt utom tvivel att det är ett världskrig, ty Förenta staterna och Kina är idag redan halvvägs och kommer i morgon att vara helt indragna i kriget.

Nu är det redan ställt utom tvivel att det är ett imperialistiskt krig från *båda* sidor. Endast kapitalisterna och deras lakejer, socialpatrioterna och socialchauvinisterna – eller för att tala med namn, kända i Rysslands politiska liv, i stället för allmänna kritiska definitioner – bara gutjkoviter och Lvoviter, miljukoviter och sjingarjoviter å ena sidan samt Gvozdev, Potresov, Tjchenkeli, Kerenskij, Tjcheidze & Co å andra sidan, kan förneka eller skyla över detta faktum. Kriget förs såväl av den tyska *som* av den brittisk-franska bourgeoisin för att plundra andra länder, för att strypa små folk, för att vinna finansherraväldet över världen, för att uppnå delning och nyuppdelning av kolonierna, för att rädda det i undergång stadda kapitalistiska systemet, genom att fördumma och söndra de olika ländernas arbetare.

Det imperialistiska kriget måste som objektiv oundviklighet oerhört påskynda och i högsta grad skärpa proletariats klasskamp mot bourgeoisin, måste förvandlas till ett inbördeskrig mellan de fientliga klasserna.

Denna *förvandling började* med revolutionen i februari och mars 1917, vars första etapp för det första visade oss hur två krafter gemensamt slog tsarismen: å ena sidan bourgeoisins och godsägarnas hela Ryssland med alla dess omedvetna medlöpare och alla dess medvetna ledare i form av de brittisk-franska ambassadörerna och kapitalisterna, å andra sidan *arbetar-deputerades sovjet* som började dra till sig soldat- och bondedeputerade.

Dessa tre politiska läger, de tre politiska huvudkrafterna: 1) tsarmonarkin, de feodala godsägarnas hövding, den gamla ämbetsmannakårens och det gamla generalitets hövding; 2) bourgeoisins samt godsägarnas, oktiabristernas och kadeternas Ryssland, i vars kölvatten småbourgeoisin (dess huvudrepresentanter är Kerenskij och Tjcheidze) släpade; 3) arbetar-deputerades sovjet, som söker sig bundsförvanter inom hela proletariatet och inom hela den fattigaste befolkningens massa – dessa tre politiska *huvud*krafter framträdde fullt klart under t o m den ”första etappens” åtta dagar, t o m för en från händelserna så avlägsen iakttagare som författaren av dessa rader, vilken måste nöja sig med sparsamma telegram i de utländska tidningarna.

Men innan jag utförligare går in på detta, måste jag återvända till den del i mitt brev, som är ägnad åt den utslagsgivande faktorn: det imperialistiska världskriget.

Med *bojor av järn* har kriget fjättrat samman de krigförande makterna, de krigförande kapitalistgrupperna, det kapitalistiska systemets ”herrar”, det kapitalistiska slaveriets slavägare. *En enda blodig härva* – det är bilden av det samhälleliga och politiska livet i den historiska situation vi nu upplever.

De socialister, som vid krigets början gick över på bourgeoisins sida, alla dessa herrar David och Scheidemann i Tyskland, Plechanov, Potresov, Gvozdev & Co i Ryssland har länge och för full hals skrikit mot revolutionärernas ”illusioner”, mot Baselmanifestets ”illusioner”, mot den ”farsartade drömmen” att förvandla det imperialistiska kriget till inbördeskrig. De har i alla tonarter lovsjungit den styrka, livskraft och anpassningsförmåga, som kapitalismen påstås ha uppvisat – *de*, som hjälpt kapitalisterna att ”anpassa”, tämja, fördumma och splittra arbetarklassen i olika länder!

Men ”skrattar bäst som skrattar sist”. Det var inte länge bourgeoisin lyckades uppskjuta den revolutionära kris, som kriget hade framkallat. Med oemotståndlig kraft växer krisen fram i alla länder, från Tyskland, vilket land nu – såsom en iakttagare, som nyligen varit i Tyskland, uttryckt det – upplever en ”genialt organiserad hunger”, till Storbritannien och Frankrike, där *hungern också* är i antågande och där organisationen är betydligt mindre ”genial”.

Det är naturligt, att i det tsaristiska Ryssland, där desorganisationen var ohyggligast och där proletariatet är mest revolutionärt (inte tack vare sina speciella egenskaper, utan tack vare de levande traditionerna från 1905), bröt den revolutionära krisen ut *tidigare än annorstädes*. Denna kris påskyndades genom en rad ytterst svåra nederlag, som Ryssland och dess allierade led. Nederlagen skakade hela det gamla regeringsmaskineriet och hela det gamla systemet, de satte alla befolkningsklasser i harnesk mot detta och retade upp armén, de förintade i stor omfattning den gamla officerskåren, som bestod av förbenade adliga och särskilt ruttna byråkratiska element, samt ersatte den med yngre och friskare element företrädesvis från bourgeoisin, från raznotjintserna och småbourgeoisin. Bourgeoisins direkta lakejer eller helt enkelt karakterslösa personer, som skrek och väsnades mot ”defaitismen”, har nu ställts inför det faktum, att det existerar ett historiskt samband mellan den högst efterblivna och högst barbariska tsarmonarkins nederlag och den revolutionära brandens *början*.

Men medan nederlagen i krigets början spelade rollen som en negativ faktor, vilken påskyndade explosionen, så var det brittisk-franska finanskapitalets, den brittisk-franska imperialismens *förbindelse* med Rysslands oktiabrist- och kadetkapital en faktor, som påskyndade denna kris genom att en direkt *sammansvärjning organiserades* mot Nikolaus Romanov.

Denna utomordentligt viktiga sida av saken förtiger den brittisk-franska pressen av lätt förståeliga skäl, medan den tyska pressen skadeglatt framhäver den. Vi marxister måste nyktert se sanningen i ögonen, vi får inte låta oss förvirras vare sig av de officiella och diplomatiskt

sliskiga lögnar, som diplomaterna och ministrarna tillhörande den första krigförande imperialistgruppen serverar, eller av flinet och skadeglädjen hos deras finansiella och militära konkurrenter i den andra krigförande gruppen. Hela händelseförloppet under revolutionen i februari och mars visar klart, att den brittiska och den franska ambassaden med sina agenter och "förbindelser" länge har gjort de mest desperata ansträngningar för att hindra "separata" överenskommelser och separatfred mellan Nikolaus II (vi hoppas och bemödar oss om att han blir den siste) och Wilhelm II, att de direkt tillsammans med oktiabristerna och kadeterna, tillsammans med en del generaler och officerare ifrån armén och särskilt då från garnisonen i Petersburg organiserade en sammansvärjning för att *avsätta* Nikolaus Romanov.

Låt oss inte göra oss några illusioner. Låt oss inte begå det fel, som görs av dem som – likt vissa "OK-anhängare" eller "mensjeviker", vilka vacklar mellan gvozdevism-potresovism och internationalism samt alltför ofta faller in i småborgerlig pacifism – är beredda att nu lovprisa en "överenskommelse" mellan arbetarpartiet och kadeterna, det förstas "stöd" åt de senare osv. Till gagn för sin gamla inlärd (och alls inte marxistiska) doktrin beslöjar dessa personer de brittisk-franska imperialisternas sammansvärjning med gutjkoviterna och miljukoviterna, vilken går ut på att avsätta "chefkrigaren" Nikolaus Romanov och ersätta honom med mera energiska, friskare och skickligare *krigare*.

Att revolutionen segrade så snabbt och så – till det yttre, vid det första ytliga påseendet – radikalt, berodde endast på att *fullständigt olika strömningar, fullständigt heterogena* klassintressen, *fullständigt motsatta* politiska och sociala strävanden till följd av en utomordentligt originell historisk situation smälte samman och förenades synnerligen "harmoniskt". Nämligen: sammansvärjningen av de brittisk-franska imperialisterna som drev Miljukov, Gutjkov & Co att ta makten *för att fortsätta det imperialistiska kriget*, för att föra det ännu mera förbittrat och ihärdigt, för att *nya miljoner* av ryska arbetare och bönder skulle *slaktas ned* för att gutjkoviterna skulle få Konstantinopel, de franska kapitalisterna Syrien, de brittiska kapitalisterna Mesopotamien osv. Detta å ena sidan. Å andra sidan en djupgående revolutionär rörelse bland proletariatet och folkmassorna (hela den fattiga befolkningen i stad och på land) för *bröd, för fred, för verklig frihet*.

Det skulle helt enkelt vara dumt att framställa saken så, att Rysslands revolutionära proletariat "stöder" den med engelska pengar "hopsydda" kadet- och oktiabristimperialismen, som är lika motbjudande som tsarimperialismen. De revolutionära arbetarna har redan i väsentlig grad förstört och kommer att förstöra den skändliga *tsarmonarkin* till grunden, utan att låta sig hänföras eller förvirras av att *de* under vissa korta och exceptionella historiska konjunkturen *fick hjälp* av Buchanans, Gutjkovs, Miljukovs & Co:s kamp, som går ut på att *ersätta* en monark med *en annan monark*, helst också en Romanov!

Så och endast så utvecklades situationen. Så och endast så kan saken ses av en politiker som inte fruktar sanningen, som nyktert avväger förhållandet mellan de samhällliga krafterna i revolutionen, som bedömer varje "aktuellt ögonblick" inte endast ur dess hela givna, för idag kännetecknande säregenhet utan också ur synpunkten av dess djupare drivkrafter, det mera djupgående förhållandet mellan proletariatets och bourgeoisins intressen såväl i Ryssland som i hela världen.

Arbetarna i Petrograd har liksom arbetarna i hela Ryssland självuppoffrande kämpat mot tsarmonarkin, för frihet, för jordens överlämnande åt bönderna, *för fred*, mot det imperialistiska slaktandet. För att kunna fortsätta och öka detta slaktande spann det brittisk-franska imperialistiska kapitalet palatsintriger, organiserade en sammansvärjning med gardesofficerare, drev på och uppmuntrade gutjkoviterna och miljukoviterna och snickrade ihop en *fix och färdig ny regering*, som även *tog makten* omedelbart efter den proletära kampens första slag mot tsarismen.

Denna nya regering, i vilken oktiabristerna och mirnoobnovlentserna, gårdagens hantlangare åt bödeln Stolypin, Lvov och Gutjkov, innehar de *verkligt viktiga* posterna, de ledande posterna, de avgörande posterna, armén, byråkratin – denna regering, i vilken Miljukov och de andra kadeterna sitter mera som dekoration, som skylt, för att hålla sockersöta professorstal medan trudoviken Kerenskij spelar rollen som en balalajka för att bedra arbetarna och bönderna, denna regering är inte någon tillfällig samling av personer.

De är representanter för en ny klass som stigit upp till den politiska makten i Ryssland, de kapitalistiska godsägarnas och bourgeoisins klass, som sedan länge *styr* vårt land ekonomiskt och som både under revolutionsåren 1905-07, under kontrarevolutionens år 1907-14 och slutligen – därtill särskilt snabbt – under krigsåren 1914-17 utomordentligt snabbt organiserade sig politiskt och tog hand om ledningen av de lokala självförvaltningsorganen, folkbildningsväsendet, olika slags kongresser, duman, krigsindustrikommittéerna osv. Denna nya klass var redan 1917 ”nästan helt” vid makten; därför räckte det också med de första slagen för att tsarismen skulle störta ihop och lämna plats för bourgeoisin. Det imperialistiska kriget, som krävde en oerhörd anspänning av krafterna, påskyndade i sådan grad det efterblivna Rysslands utveckling, att vi ”med en gång” (i verkligheten endast *skenbart* med en gång) *hann upp* Italien, England och närapå Frankrike samt fick en ”nationell” (dvs till det imperialistiska slaktandet och folkbedrägeriet anpassad) ”parlamentarisk” ”koalitions”-regering.

Vid sidan av denna regering – som ur det *nuvarande* krigets synpunkt i verkligheten endast är en agent för miljard-”firman” ”Storbritannien & Frankrike” – har en äkta regering uppstått: en inofficiell, ännu outvecklad och relativt svag *arbetarregering*, som uttrycker proletariats och alla de fattiga befolkningsskiktens intressen i stad och på land. Det är *arbetardeputerades sovjet* i Petrograd, som söker kontakter med soldaterna och bönderna, och även med lantarbetarna och naturligtvis med dem i synnerhet, i första hand, mera än med bönderna.

Sådant är det *verkliga* politiska läget, vilket vi framför allt måste försöka fastställa med största möjliga objektiva exakthet för att bygga upp den marxistiska taktiken på den enda fasta grundval, på vilken den måste vila, på grundvalen av *fakta*.

Tsarmonarkin är störtad men ännu inte slagen.

Oktiabristernas och kadeternas borgerliga regering, som vill föra det imperialistiska kriget ”till slut”, är i verkligheten en agent för finansfirman ”Storbritannien och Frankrike”, den är *tvungen att lova* folket maximum av friheter och allmosor, som är förenliga med att denna regering behåller sin makt över folket och möjligheten att fortsätta det imperialistiska slaktandet.

Arbetardeputerades sovjet är en arbetarorganisation, embryot till en arbetarregering, representanten för alla de *fattiga* befolkningsmassornas intressen, dvs för nio tiondelar av befolkningen, en representant som kämpar för *fred, bröd och frihet*.

Kampen mellan dessa tre krafter är bestämmande för den situation, som nu inträtt och som bildar *övergången* från revolutionens första till dess andra etapp.

Motsättningen mellan den första och andra kraften är *inte* djup, den är temporär, framkallad *endast* av ögonblickets konjunktur, av händelsernas tvära vändning i det imperialistiska kriget. *Hela* den nya regeringen består av monarkister, ty Kerenskij's republikanism *i ord* är helt enkelt inte seriös, är inte värdig en politiker, är *objektivt sett* politiskt kannstöperi. Den nya regeringen som inte hunnit göra slut på den tsaristiska monarkin har redan *börjat kö-handla* med romanovarnas godsägardynasti. Bourgeoisin av oktiabristkadettyyp *behöver* monarkin såsom ledare för byråkratin och armén för att skydda kapitalets privilegier mot de arbetande.

Den som säger, att arbetarna måste *stödja* den nya regeringen till gagn för kampen mot den tsaristiska reaktionen (och detta säger uppenbarligen herrar Potresov, Gvozdev, Tjchenkeli och även trots hela sin *undvikande hållning* också *Tjcheidze*), är en förrädare mot arbetarna, en förrädare mot proletariats sak, mot fredens och frihetens sak. Ty i praktiken är *just* denna nya regering *redan* bunden till händer och fötter av det imperialistiska kapitalet, av den imperialistiska krigs- och plundringspolitikerna och har *redan* börjat kohandla (utan att rådfråga folket!) med dynastin, *arbetar redan på att restaurera tsarmonarkin*, inbjuder redan Michail Romanov som kandidat till en ny liten tsar, företar redan åtgärder för att stärka hans tron, för att ersätta den legitima (lagliga, härskande enligt den gamla lagen) monarkin med en bonapartistisk plebiscitmonarki (som stötts upp med en förfalskad folkomröstning).

För att en verklig kamp mot tsarmonarkin skall kunna föras för att verkligen trygga frihet – och inte enbart i ord, inte med vältalare Miljukovs och Kerenskijs löften – är det inte arbetarna som måste stödja den nya regeringen, utan denna regering måste ”stödja” arbetarna! Ty den enda *garantin* för friheten och för tsarismens slutgiltiga tillintetgörande är att *proletariatet beväpnas* och att arbetardeputeradesovjetens roll, betydelse och makt stärks, utvidgas och utvecklas.

Allt annat är fraser och lögn, är självbedrägeri av de politiska kannstöparna från det liberala och radikala lägret, är skojartricks.

Hjälptill att beväpna arbetarna eller hindra åtminstone inte detta – då blir friheten i Ryssland oövervinnlig, monarkin kommer inte att kunna återupprättas och republiken säkerställs.

I annat fall kommer gutjkoviterna och miljukoviterna att återupprätta monarkin, de kommer *inte* att förverkliga någon, absolut inte någon av de ”friheter” de lovat. I *alla* borgerliga revolutioner har alla borgerliga politikusar ”matat” folket och bedragit arbetarna med löften.

Vår revolution är en borgerlig revolution, *därför* måste arbetarna stödja bourgeoisin – så säger Potresov, Gvozdev, Tjcheidze & Co, såsom Plechanov gjorde igår.

Vår revolution är en borgerlig revolution, säger vi marxister, *därför* måste arbetarna öppna folkets ögon för de borgerliga politikusarnas bedrägeri, lära folket att inte tro på ord, utan endast förlita sig på sina *egna* krafter, sin *egen* organisation, sin *egen* sammanslutning, sin *egen* beväpning.

Oktoberisternas och kadeternas, gutjkoviternas och miljukoviternas regering *kan inte* ge folket *vare sig fred, bröd eller frihet* – även om den uppriktigt önskade det (Gutjkovs och Lvovs uppriktighet kan bara spädbarn tro på).

Fred kan denna regering inte ge, därför att den är en krigets regering, en regering för den imperialistiska slaktningens fortsättande, en *röveriets* regering, som vill plundra Armenien, Galizien och Turkiet, annektera Konstantinopel, på nytt erövra Polen, Kurland, Litauen osv. Denna regering är till händer och fötter bunden av det brittisk-franska imperialistiska kapitalet. Det ryska kapitalet är endast en filial av den världs-”firma” som opererar med *hundredatal miljoner rubel* och bär namnet ”Storbritannien & Frankrike”.

Bröd kan denna regering inte ge, därför att den är en borgerlig regering. I *bästa* fall kommer den enligt Tysklands exempel att ge folket en ”genialt organiserad hunger”. Men folket vill inte tolerera någon hunger. Folket kommer att få reda på – och det förmodligen snart – att det finns bröd och att man kan få bröd, ehuru endast genom åtgärder, som *inte böjer sig för kapitalets och jordegendomens helgd*.

Frihet kan denna regering inte ge, därför att den är godsägarnas och kapitalisternas regering, som *fruktar* folket och redan börjat kohandla med den romanovska dynastin.

Om de taktiska uppgifterna för vårt närmaste uppträdande mot denna regering skall vi tala i en annan artikel. Vi skall där visa, vari det säregna i det nuvarande läget – *övergången* från revolutionens första till dess andra etapp – består och varför i *detta* ögonblick parollen, ”dagens uppgift” måste vara: *Arbetare, ni har presterat under av proletär heroism, av folkets heroism i inbördeskriget mot tsarismen, ni måste prestera under av organisation, organisation av proletariatet och hela folket, för att förbereda er seger i revolutionens andra etapp.*

Vi begränsar oss nu till en analys av klasskampen och förhållandet mellan klasskrafterna under nuvarande revolutionsetapp, men måste dock ställa frågan: vilka är proletariatets *bundsförvanter i den nuvarande revolutionen?*

Proletariatet har *två* bundsförvanter: för det första den breda, flera tiotal miljoner omfattande massan av halvproletärerna och delvis småbönderna vilka utgör den väldiga majoriteten av folkningen i Ryssland. Denna massa *behöver* fred, bröd, frihet och jord. Denna massa kommer ofrånkomligen att i viss mån stå under inflytande av bourgeoisin och särskilt småbourgeoisin, då den till följd av sina levnadsförhållanden står den sistnämnda närmast och vacklar mellan bourgeoisin och proletariatet. Krigets grymma lärdomar, vilka kommer att bli *desto* grymmare, ju mer energiskt Gutjkov, Lvov, Miljukov & Co kommer att föra kriget, skall *ofrånkomligen* driva denna massa till proletariatet och tvinga den att följa det. Vi måste nu med utnyttjande av de nya förhållandenas relativa frihet och arbetardeputerades sovjeter framför allt och huvudsakligen bemöda oss att *upplysa* och *organisera* denna massa. Sovjeter av bondedeputerade, sovjeter av lantarbetare måste upprättas – det är en av de aktuellaste uppgifterna. Härvid kommer våra strävanden inte bara att inriktas på att lantarbetarna skall bilda sina speciella sovjeter, utan också på att de egendomslösa och fattiga bönderna organiserar sig *skilt* från de välbärgade bönderna. Om de särskilda uppgifterna och de särskilda formerna för den organisation, som nu är vitalt nödvändig, skall jag tala i nästa brev.

Det ryska proletariatets andra bundsförvant är proletariatet i alla krigförande och överhuvudtaget i alla länder. För närvarande är detta proletariat i avsevärd grad nedtryckt av kriget, och i dess namn talar alltför ofta socialchauvinisterna, vilka i Europa – liksom Plechanov, Gvozdev och Potresov i Ryssland – gått över på bourgeoisins sida. Med varje månad som det imperialistiska kriget pågått, har proletariatet dock alltmer frigjort sig från socialchauvinisternas inflytande, och den ryska revolutionen kommer *ofrånkomligen* att påskynda denna process i väldig grad.

Med dessa två bundsförvanter kan och kommer Rysslands proletariat genom att *utnyttja* det nuvarande övergångsstadiets *säregenheter* att först erövra den demokratiska republiken och full seger för bönderna över godsägarna i stället för Gutjkovs och Miljukovs halvmonarki och att sedan gå framåt mot socialismen, som ensam kan skänka de av kriget marterade folken *fred, bröd och frihet.*

När februarirevolutionen bröt ut befann sig Leo Trotskij i New York, där han medverkade i den ryskspråkiga dagstidningen, *Novij Mir* (Ny Värld), som redigerades av bolsjevikerna Bucharin, Kollontaj och Volodarskij. Den politiska linje som Trotskijs artiklar om februarirevolutionen i denna tidning¹ gav uttryck för hade stora likheter med Lenins i dennes *Brev från fjärran.*

---

¹ Fyra av Trotskijs artiklar finns på marxistarkivet, se [Trotskij och februarirevolutionen](#). Utförliga utdrag ur ytterligare några av dessa artiklar finns i Trotskijs [Ryska revolutionens historia del 1](#), Appendix II

April

Den 28 mars samlades en "allrysk konferens för partiarbetare" i Petrograd. Konferensen inleddes och pågick i flera dagar innan Lenin anlände till Ryssland och kunde närvara och för första gången presentera sina berömda "Aprilteser". Protokollen från konferensen publicerades inte i Sovjet under Stalin-epoken – orsaken var att den var mindre smickrande för Stalin & Co. Protokollet blev tillgängligt i väst genom att Trotskij publicerade det som ett appendix i boken *Stalins förfalskarskola*, medan det i Sovjetunionen publicerades först 1962, i den sovjetiska historiska tidskriften *Voprosi istorii* (nr 5 och nr 6). De två protokoll-versionerna överensstämmer helt med varandra, förutom att den sovjetiska versionen innehåller ytterligare material som inte finns med i Trotskijs version.¹

Av protokollet framgår bl a att Stalin vid konferensen förespråkade "påtryckningar" mot den provisoriska regeringen och att man borde stödja denna "i den mån dess linje är att tillfredsställa arbetarklassens och de revolutionära böndernas krav i den pågående revolutionen". Stalin argumenterade vidare för att enhet med mensjeviker var möjlig "längs Zimmerwald-Kienthals linjer" (dvs de mensjeviker som var emot fosterlandsförsvaret). Som redan torde ha framgått och som kommer att bli mycket tydligt i fortsättningen så stod dessa ståndpunkter i skriande motsättning till Lenins linje.

Lenin tog sig till Ryssland via Stockholm. Bilden ovan visar Lenin (mannen med paraplyet i höger hand) och är från 31 mars (13 april)

Kvällen den 3 april 1917 anlände Lenin till Petrograd och han chockerade genast sina åhörare genom att förkasta allt stöd till den provisoriska regeringen och förespråka en socialistisk (världs)revolution. Efter att ha talat till de väntande folkmassorna begav han sig till partihögkvarteret och utvecklade sina tankegångar inför en samling partimedlemmar. De flesta av de närvarande partiledarna lyssnade med stigande förvåning på honom.

Dagen därefter presenterade han för första gången sin "aprilteser", först för enbart bolsjeviker och sedan på ett möte där även mensjeviker deltog. Aprilteserna var ett "övergångsprogram" som syftade till att leda fram till en ny revolution där sovjeterna tog över makten.

¹ Protokollet finns på marxistarkiv.se, i [Stalins förfalskarskola](#), kapitlet "Partikonferensen i mars 1917"

Lenin: Referat 4 april 1917 ("Aprilteserna")

Jag har skisserat några teser, som jag nu skall kommentera. Av tidsbrist kan jag inte framlägga ett ingående och systematiskt referat.

Grundfrågan är inställningen till kriget. Det viktigaste som träder i förgrunden, när man läser om Ryssland och ser förhållandena på ort och ställe, är segern för försvarsvänligheten, segern för förrädarna mot socialismen, bourgeoisins bedrägeri mot massorna. Det är iögonfallande, att hos oss i Ryssland är läget inom den socialistiska rörelsen detsamma som i andra länder: försvarsvänlighet, "fosterlandsförsvar". Skillnaden är den, att det ingenstans finns en sådan frihet som hos oss och oss åvilar därför ett ansvar gentemot hela det internationella proletariet. Den nya regeringen är liksom den tidigare imperialistisk, trots löftet om republik – den är alltigenom imperialistisk.

"I. I vår inställning till kriget, som från Rysslands sida också under den nya regeringen Lvov & Co på grund av denna regerings kapitalistiska karaktär ovillkorligen förblir ett imperialistiskt rövarkrig, är även den minsta eftergift åt 'den revolutionära försvarsvänligheten' otillåtlig.

Det medvetna proletariet kan ge sitt samtycke till ett revolutionärt krig, som verkligen rättfärdigar revolutionär försvarsvänlighet, endast under följande förutsättningar: a) makten övergår i händerna på proletariet och de till det anslutna fattigaste bondeskikten, b) alla annexioner ges upp inte bara i ord utan också i handling; c) en komplett brytning sker i praktiken med alla kapitalintressen.

Med hänsyn till att breda skikt av den revolutionära försvarsvänlighetens förespråkare bland massorna utan tvivel menar väl och erkänner kriget endast av nödvång men inte för erövringarnas skull, och med hänsyn till att de är vilseförda av bourgeoisin, måste man särskilt grundligt, ihärdigt och tålmodigt upplysa dem om deras fel, upplysa dem om det oupplösliga sambandet mellan kapitalet och det imperialistiska kriget samt bevisa att utan att kapitalet störtas är det *omöjligt* att göra slut på kriget genom en verkligt demokratisk fred och inte en våldsfred.

Den bredaste propaganda för denna uppfattning måste organiseras bland frontrupperna.

Förbrödring."

– I vår inställning till kriget får inte heller under den nya regeringen, som alltjämt är imperialistisk, den minsta eftergift göras åt försvarsvänligheten. Massorna ser praktiskt på saken, inte teoretiskt. De säger: "Jag vill försvara fosterlandet men inte erövra främmande områden." När kan kriget anses vara ens eget? Då man helt tar avstånd från annexioner.

Massorna närmar sig frågan inte teoretiskt utan praktiskt. Vårt fel är att vi närmar oss den teoretiskt. Det medvetna proletariet kan ge sitt samtycke till ett revolutionärt krig, som verkligen rättfärdigar revolutionär försvarsvänlighet. För soldatmassans företrädare måste man ställa frågan praktiskt, annars går det inte. Vi är inte alls pacifister. Men grundfrågan är: vilken klass är det som för krig? Kapitalisternas klass, som är förbunden med bankerna, kan inte föra något annat krig än ett imperialistiskt. Arbetarklassen kan göra det. Steklov och Tjcheidze har glömt allt. När man läser arbetardeputeradesovjetens resolution, blir man förvånad över att människor, som kallar sig socialister, har kunnat framlägga en sådan resolution."

Det egenartade i Ryssland är den oerhört snabba övergången från brutalt våld till det mest spetsfundiga bedrägeri. Grundvillkoret är: *avståndstagande från annexioner inte i ord utan i handling*. Retj rasar mot Sotsial-Demokrats förklaring att Kurlands anslutning till Ryssland är annexion. Men införlivande av något som helst land med nationella särdrag, införlivande av

en nation mot dess önskan, om den känner sig som ett annat folk, oavsett om dess språk skiljer sig åt eller ej, är annexion. Vi har här att göra med storryssarnas fördom, utbildad under sekler.

Kriget kan endast avslutas, om man helt bryter med det internationella kapitalet. Det är inte enskilda personer utan det internationella finanskapitalet som gett upphov till kriget. Det är inte lätt att bryta med det internationella kapitalet, men det är inte heller lätt att göra slut på kriget. Det är barnslighet, naivitet att anta att en sida kan göra slut på kriget ... Zimmerwald, Kienthal ... Vi är mer förpliktade än alla andra att försvara den internationella socialismens heder. Svårigheten i närmandet ...

På grund av att det otvivelaktigt finns en försvarsvänlig stämning bland de breda massorna, som erkänner kriget i tron att det *endast* förs av *nöd tvång* men inte för erövringars skull, måste man särskilt grundligt, ihärdigt och tålmodigt upplysa dem om att om inte kapitalet störtas, så kan kriget inte avslutas med en fred, som inte är en våldsfred. Denna tanke måste man sprida vitt och brett, föra ut till massorna. Soldaterna fordrar ett konkret svar på frågan hur det skall göras slut på kriget. Men det är politiskt bedrägeri att lova människorna, att vi kan göra slut på kriget enbart genom enskilda personers goda vilja. Massorna måste varnas. Revolution är en svår sak. Fel är oundvikliga. Felet är, att vi [inte har avslöjat?] den revolutionära försvarsvänligheten i hela dess djup. Den revolutionära försvarsvänligheten är förräderi mot socialismen. Det räcker inte med att begränsa sig ... Man måste erkänna ett fel. Vad bör göras? – Upplysa. Hur skall man ... som inte vet vad socialism är ... Vi är inga skojare. Vi måste bygga enbart på massornas medvetenhet. Även om vi skulle förbli i minoritet – så gör det ingenting. Det lönar sig att för en tid avstå från den ledande positionen. Man får inte frukta att förbli i minoritet. När massorna förklarar, att de inte önskar några erövringar, så tror jag dem. När Gutjkov och Lvov säger, att de inte önskar några erövringar, så är de bedragare. När arbetaren säger, att han vill försvara landet, så talar den förtryckta människans instinkt ur honom.

”II. Det säregna i det nuvarande läget i Ryssland är *övergången* från revolutionens första etapp, som på grund av proletariats otillräckliga medvetenhet och organisation förde bourgeoisin till makten, *till* dess *andra* etapp, som måste lägga makten i händerna på proletariatet och de fattigaste bondeskikten.

Denna övergång karakteriseras dels av en maximal legalitet (Ryssland är nu det friaste landet i världen av alla krigförande länder), dels av att massorna inte utsätts för övervåld och slutligen av att massorna intar en omedvetet godtrogen hållning till kapitalisternas regering, dessa kapitalister som är fredens och socialismens värsta fiender.

Denna säregenhet kräver av oss förmåga att anpassa oss till de *speciella* betingelserna för partiarbetet bland de enastående breda proletärmassor, som just har vaknat till politiskt liv.”

– Varför tog man inte makten? Steklov säger: av den och den orsaken. Det är nonsens. Saken är den, att proletariatet inte är tillräckligt medvetet och inte tillräckligt organiserat. Detta måste man tillstå: den materiella styrkan ligger hos proletariatet, men bourgeoisin var medveten och förberedd. Detta är ett vidunderligt faktum, men man måste öppet och direkt erkänna det och förklara för folket, att makten inte togs, därför att man var oorganiserad och omedveten ... Ruin för miljoner, död för miljoner. De mest framskridna länderna går under, och därför ser de sig ställda inför frågan ...

Den första etappens övergång till den andra – maktens övergång till proletariatet och bönderna – kännetecknas dels av en maximal legalitet (Ryssland är nu det friaste, mest framskridna landet i världen), dels av massornas blinda tro på regeringen. Även bland våra bolsjeviker finner vi denna tro på regeringen. Det kan bara bero på revolutionsyra. Detta är

socialismens undergång. Ni, kamrater, tror på regeringen. Om det förhåller sig så, då skiljs våra vägar åt. Då förblir jag hellre i minoritet. En Liebnecht är mera värd än 110 försvarsvänner av Steklovs och Tjcheidzes typ. Om ni sympatiserar med Liebnecht och ger bara ett finger åt [försvarsvännerna], så betyder det förräderi mot den internationella socialismen. Om vi tar avstånd från dessa personer ... så skall varje förtryckt komma till oss, emedan kriget för honom till oss och han inte har någon annan utväg.

Till folket får man inte komma med latinska ord, man måste tala enkelt och begripligt. Det har rätt ... – man måste anpassa sig .. att övergå till detta är absolut nödvändigt. Vår linje kommer att visa sig riktig.

”III. Inget stöd åt den provisoriska regeringen. Hela falskheten i alla dess löften, särskilt ifråga om att avstå från annexioner, måste klarläggas. Avslöjande i stället för det otillåtliga, illusoriska ‘kravet’ på att *denna* regering, kapitalisternas regering, skall *upphöra* att vara imperialistisk.”

– Pravda kräver av *regeringen*, att den skall avstå från annexioner. Att kräva av kapitalisternas regering, att den skall avstå från annexioner, är nonsens, ett himmelskriande hån mot ...

Från vetenskaplig ståndpunkt är detta ett så bottenlöst bedrägeri, som hela det internationella proletariatet, hela ... Det är dags att erkänna felet. Nog med hälsningar och resolutioner, det är dags att handla. Vi måste övergå till saklig, nykter ...

”IV. Erkännande av det faktum, att vårt parti i de flesta arbetardeputerades sovjeter befinner sig i minoritet, och tills vidare i svag minoritet, gentemot det *block*, som bildas av *alla* småborgerliga opportunistiska element – från folksocialisterna och socialistrevolutionärerna till organisationskommittén (Tjcheidze, Tsereteli o a), Steklov etc, etc – vilka gett vika för bourgeoisins inflytande och överfört det på proletariatet.

Klargörande för massorna, att arbetardeputerades sovjeter är *den enda möjliga* formen för en revolutionär regering och att vår uppgift därför, så länge *denna* regering underordnar sig bourgeoisins inflytande, endast kan bestå i att tålmodigt, systematiskt, ihärdigt och med särskild anpassning till massornas praktiska behov *klargöra* felet i deras taktik.

Så länge vi befinner oss i minoritet arbetar vi med att kritisera och klargöra felet, samtidigt som vi propagerar nödvändigheten av att hela statsmakten skall övergå till arbetardeputerades sovjeter så att massorna skall kunna övervinna sina fel *genom erfarenheter*.”

– Vi bolsjeviker är vana vid att utveckla ett maximum av revolutionär anda. Men det räcker inte. Man måste veta vad det är fråga om.

Arbetardeputerades sovjet är den verkliga regeringen. Att tro annat innebär att förfalla till anarki. Det är ett erkänt faktum, att vårt parti är i minoritet i arbetardeputerades sovjet. Det måste klargöras för massorna, att arbetardeputerades sovjet är den enda möjliga regeringen, en sådan regering som bortsett från kommunen ännu inte funnits i världen. Vad sedan, om majoriteten av arbetardeputerades sovjet intar en försvarsvänlig ståndpunkt? Det är ingenting att göra åt. För oss återstår ingenting annat än att tålmodigt, ihärdigt och systematiskt klargöra att deras taktik är felaktig.

Så länge vi är i minoritet består vårt arbete i att kritisera för att befria massorna från bedrägeriet. Vi fordrar inte att massorna skall tro oss på vårt ord. Vi är inga skojare. Vi vill, att massorna skall befria sig från sina fel *genom erfarenheter*.

Arbetardeputeradesovjetens upprop innehåller inte ett enda ord, som visar på klassmedvetande. Det är fraser alltigenom! Fraser och smicker av det revolutionära folket är det enda

som tagit död på alla revolutioner. Hela marxismen lär oss att inte hemfalla åt revolutionära fraser, särskilt inte i en situation, då de är särskilt i svang.

”V. Inte en parlamentarisk republik – att återgå till den från arbetardeputerades sovjeterna skulle vara ett steg tillbaka – utan en republik av arbetar-, lantarbetar- och bondedeputerades sovjeterna i hela landet, nedifrån och upp.

Avskaffande av polisen, armén och ämbetsmannakåren.¹

Alla ämbetsmän, som skall väljas och när som helst kunna ersättas, erhåller en lön, som inte överstiger en kvalificerad arbetares genomsnittslön.”

– Det är detta som den franska kommunen lärt oss, som Kautsky glömt och som arbetarna lär av 1905 och 1917. Erfarenheterna från dessa år läs oss att inte tillåta att polisen återupprättas, att inte tillåta att den gamla armén återupprättas.

Programmet måste ändras, det är föråldrat. Arbetar- och soldatdeputerades sovjeterna är ett steg i riktning mot socialismen. Ingen polis, ingen armé, ingen ämbetsmannakår. En konstituerande församling inkallas – men av vem? Resolutioner skrivs för att lägga dem på hyllan eller slå sig till ro på dem. Jag skulle bli glad, ifall den konstituerande församlingen inkallades i morgon, men det är naivt att tro att Gutjkov kommer att inkalla den. Allt prat om att tvinga provisoriska regeringen att inkalla konstituerande församlingen är tomt prat, rena svindeln. Revolutioner gjordes men polisen blev kvar, revolutioner gjordes men alla ämbetsmän osv blev kvar. Det är orsaken till revolutionernas undergång. Arbetardeputerades sovjeterna är den enda regering, som kan inkalla denna församling. Vi är alla entusiastiska över arbetardeputerades sovjeterna, men vi har inte begripit dem. Vi drar bakåt från denna form, till internationalen, som följer i bourgeoisins släptåg.

Den borgerliga republiken kan inte lösa frågan [om kriget], ty den kan bara lösas i internationell måttstock. Vi lovar inte att befria ... men vi säger, att endast i denna form (arbetar- och soldatdeputerades sovjeterna) är den möjlig. Ingen annan regering än arbetar- och lantarbetardeputerades sovjeterna. Talar vi om kommunen, så kommer man inte att förstå. Säger vi däremot: arbetar- och lantarbetardeputerades sovjeterna i stället för polisen, lär er att styra, ingen kan hindra oss – [så kommer man att förstå].

Konsten att styra lär man sig inte i några böcker. Pröva, gör misstag, lär dig att styra.

”VI. I agrarprogrammet överförs tyngdpunkten till lantarbetardeputerades sovjeterna.

All godsägarjord konfiskeras.

All jord i landet nationaliseras; förfoganderätten över jorden tillkommer de lokala lantarbetar- och bondedeputerades sovjeterna. Särskilda sovjeterna bildas av deputerade från de fattigaste bönderna. Alla storgods (som omfattar omkring 100 och upp till 300 desiatiner med hänsynstagande till lokala och andra omständigheter och enligt de lokala myndigheternas fastställande) ombildas till mönsterjordbruk under kontroll av lantarbetardeputerade och för samhällets räkning.”

– Vad är bönderna? Det vet vi inte, det finns ingen statistik däröver, men vi vet, att de är en kraft.

Om de tar jorden, så kan ni vara övertygade om att de inte kommer att lämna tillbaka den till er och inte kommer att fråga oss. Programmets axel har förskjutits, tyngdpunkten ligger på lantarbetardeputerades sovjeterna. Om inte den ryske bonden kommer att avgöra revolutionen, så kommer den tyske arbetaren att göra det.

---

¹ Dvs den stående armén ersätts med allmän folkbevapning.

Bonden från Tambov

För den första desiatinen behöver inget betalas, för den andra 1 rubel och för den tredje 2 rubel. Vi kommer att ta jorden, och godsägaren kommer inte längre att kunna ta tillbaka den.

Hushållning på gemensamma grundvalar.

Det är nödvändigt att bilda en särskild sovjet av deputerade från de fattigaste bönderna. Det finns rika bönder, det finns lantarbetare. Även om dessa får jord, kan de i alla fall inte bygga upp något hushåll. Av de stora egendomarna måste man skapa mönsterhushåll, som på allmänna grundvalar skall skötas av lantarbetardeputerades sovjet.

Stora egendomar finns.

”VII. Alla banker i landet sammanförs omedelbart till en nationalbank, som underställs kontroll av arbetardeputerades sovjet.”

– Banken är ”formen för allmän bokföring” (Marx). – Kriget lär ut ekonomi, alla vet att bankerna plundrar folkkrafterna. Bankerna är folkhushållningens nerv och brännpunkt. Vi kan inte ta bankerna i våra händer, men vi propagerar deras förening under arbetardeputerades sovjetens kontroll.

”VIII. Det är inte vår omedelbara uppgift att ‘införa’ socialism utan endast att ofördröjligen ställa den samhällseliga produktionen och produkternas fördelning under kontroll av arbetardeputerades sovjet.”

– Livet och revolutionen skjuter den konstituerande församlingen i bakgrunden. Viktigt är inte att lagarna finns skrivna på papper, viktigt är vem som genomför dem. Proletariatets diktatur finns, men man vet inte vad man skall göra med den. Kapitalismen har blivit statskapitalism ... Marx ... blott det som mognat fram i praktiken ...

”IX. Uppgifter för partiet:

omedelbar partikongress;

ändring av partiets program, framför allt:

om imperialismen och det imperialistiska kriget,

om förhållandet till staten och *vårt* krav på en ‘kommunstat’¹,

korrigerig av det föråldrade minimiprogrammet;

ändring av partiets namn.²

X. Förnyande av internationalen.

Initiativ till att skapa en revolutionär international, en international mot *socialchauvinisterna* och mot ‘centrum’³.”

– *Sammanfattning.*

Arbetardeputerades sovjet har bildats, den har ett oerhört inflytande. Instinktivt sympatiserar alla med den. I detta institut är avsevärt fler revolutionära tankar koncentrerade än i alla *revolutionära fraser*. Om arbetardeputerades sovjet förmår att ta styrelsen i sina händer, så är

¹ Dvs en stat efter Pariskommunens förebild

² I stället för ”socialdemokrati”, vars officiella ledare i hela världen har förrått socialismen och gått över till bourgeoisin (”försvarsvännerna” och de vacklande ”kautskyanerna”), måste vi kalla oss *kommunistiska partiet*.

³ Som ”centrum” betecknas inom den internationella socialdemokratien den riktning, som vacklar mellan chauvinisterna (= ”försvarsvännerna”) och internationalisterna, nämligen Kautsky & Co i Tyskland, Longuet & Co i Frankrike, Tjcheidze & Co i Ryssland, Turati & Co i Italien, MacDonald & Co i England osv.

frihetens sak tryggad. Ni kan skriva de mest idealiska lagar, vem skall genomföra dem? Samma ämbetsmän, men de är lierade med bourgeoisin.

Vad vi måste säga till massorna är inte ”genomför socialismen” utan bygg den [?]. Kapitalismen har gått framåt, krigstidens kapitalism är inte densamma som fanns före kriget.

På basis av de taktiska slutsatserna måste man gå över till praktiska åtgärder. Det är nödvändigt att omedelbart inkalla en partikongress, det är nödvändigt att se över programmet. Mycket i det är föråldrat. Minimiprogrammet måste ändras.

Personligen föreslår jag att partinamnet ändras till *kommunistiska partiet*. Beteckningen ”kommunistiskt” kommer folket att förstå. De flesta officiella socialdemokraterna har svikit, förrått socialismen ... Liebknecht är den ende socialdemokraten ... Ni fruktar att svika gamla minnen. Men för att byta underkläder måste man ta av sig den smutsiga skjortan och ta på en ren. Varför skall man kasta erfarenheterna av den internationella kampen överbord? De flesta socialdemokraterna i hela världen har förrått socialismen och gått över till de egna regeringarna (Scheidemann, Plechanov, Guesde). Vad skall man göra för att Scheidemann skall bli överens ... Denna ståndpunkt innebär ett fördärv för socialismen. Att sända ett radiotelegram till Scheidemann om slut på kriget ... är bedrägeri.

Ordet ”socialdemokrati” är inexakt. Klamra er inte fast vid det gamla ordet, som är ruttet alltigenom. Vill ni bygga ett nytt parti ... så kommer alla förtryckta till er.

I Zimmerwald och Kienthal fick centrum övertaget ... Rabotjaja Gazeta. Vi kommer att bevisa för er, att alla erfarenheter har visat ... Vi förklarar, att vi har bildat en vänster och brutit med centrum. Antingen talar ni om internationalen, förverkliga den då . . . eller ni ...

Zimmerwaldvänsterns riktning existerar i världens alla länder. Massorna måste bli på det klara med att socialismen är splittrad i hela världen. Försvarsvännerna har avsvurit sig socialismen. Enbart Liebknecht ... Hela framtiden tillhör honom.

Jag hör, att det finns en tendens till förening i Ryssland, förening med försvarsvännerna. Det är förräderi mot socialismen. Jag tror det är bättre att förbli ensam som Liebknecht: en mot 110.

Lenin i kamp för att ändra partiets inriktning

De flesta ledande bolsjevikerna hade väntat sig att Lenin skulle ta itu med partiets ”vänsteravvikare” (Molotov & Co) och föra dem ”tillrätta”. I stället visade det sig att det var dessa som låg Lenin närmast. Aprilteserna och Lenins rapport slog ned som en bomb vid partikonferensen den 4 april. De flesta antingen protesterade eller höll tyst. Den ende som stödde Lenin vid partikonferensen var Alexandra Kollontaj.

April-teserna, med en kortfattad kommentar, publicerades några dagar senare (7 april) i *Pravda*.¹ Dagen efter tryckte tidningen en artikel av Kamenev, ”Våra meningsskiljaktigheter”, som tog avstånd från Lenins teser. Kamenev skrev bl a att de enbart representerade Lenins personliga ståndpunkt som inte delades av vare sig centralkommittén eller Pravdas redaktion (se även Lenins ”Brev om taktiken” nedan, där Lenin bl a citerar Kamenevs artikel).

Partiets Petrogradkommitté den 8 april förkastade aprilteserna med 13 röster mot 2 och 1 nedlagd.

Nu startade Lenin en intensiv övertalningskampanj för att vinna över partiet till sin linje (det skulle dröja till Petrograds första stadskonferens 14-22 april innan partiets majoritet stödde

¹ Denna artikel finns på marxistarkiv.se, se [Om proletariatets uppgifter i den nuvarande revolutionen](#)

Lenin), vilket bl a. visas av följande kommentar om *Pravda* (där Stalin och Kamenev ingick i redaktionen) i ett brev som Lenin skrev till Hanecki och Radek den 12 april:

Vi hoppas fullständigt kunna rätta ut *Pravdas* linje, som har vacklat åt "kautskismen"- (Lenin, *Collected Works* vol 36 s. 445)

De följande Lenin-texterna ingick i Lenins kampanj för att omorientera partiet.

Lenin: Om dubbelväldet (9 april)

Den grundläggande frågan i varje revolution är frågan om makten i staten. Utan att ha gjort denna fråga klar för sig kan det inte ens bli tal om att på något sätt målmedvetet delta i revolutionen och ännu mindre om att leda den.

Ett i högsta grad beaktansvärt särdrag hos vår revolution är att den har skapat ett *dubbelvälde*. Detta faktum måste man först och främst göra klart för sig; om man inte förstått det, kan man inte gå vidare. Man måste exempelvis kunna komplettera och korrigera bolsjevismens gamla "formler", ty de var, som det visat sig, i stort sett riktiga, men deras konkreta förverkligande *gestaltade sig* annorlunda. Ett dubbelvälde har ingen tidigare varken tänkt eller kunnat tänka sig.

Vari består dubbelväldet? Det består i att vid sidan av den provisoriska regeringen, *bourgeoisins regering*, uppstått en ännu svag och embryonal, men dock utan tvivel i praktiken existerande och växande *andra regering*: arbetar- och soldatdeputerades sovjet.

Vilken klassammansättning har denna andra regering? Proletariatet och (de i soldatuniform klädda) bönderna. Vilken politisk karaktär har denna regering? Detta är en revolutionär diktatur, dvs en makt, som direkt stöder sig på revolutionär erövring, på folkmassornas omedelbara initiativ underifrån, och *inte på en lag* utfärdad av en centraliserad statsmakt. Detta är en makt av ett helt annat slag än den som i allmänhet förekommer i den parlamentariska, borgerligt demokratiska republiken av den typ, som hittills varit den vanliga och förhärskande i Europas och Amerikas framskridna länder. Denna omständighet glöms ofta bort, man sätter sig ofta inte in i den, fastän det är här som sakens hela kärna ligger. *Denna* makt är *av samma typ* som Pariskommunen 1871. Grunddragen hos denna typ är: 1) Maktens ursprung är inte en av parlamentet på förhand diskuterad och antagen lag utan folkmassornas direkta initiativ underifrån och lokalt, det direkta "erövrandet", för att använda ett gängse uttryck; 2) polisen och armén, såsom från folket avskilda och mot folket riktade institutioner, ersätts med direkt beväpning av hela folket; under en sådan makt skyddas statsordningen av de beväpnade arbetarna och bönderna *själva*, av det beväpnade folket *självt*; 3) ämbetsmannakåren, byråkratin, antingen ersätts på liknande sätt med själva folkets direkta makt eller ställs åtminstone under en särskild kontroll, de omvandlas så att de kommer att bestå av vanliga ombud, som inte endast skall väljas utan också kunna *avsättas*, så snart folket kräver det; de omvandlas från ett privilegierat skikt med en hög, borgerlig avlöning för "posterna" till arbetare av ett särskilt "vapenslag", vilkas avlöning *inte överstiger* en god arbetares vanliga avlöning.

Just häri och *endast* häri bestod Pariskommunens *väsen* som en särskild statstyp. Detta har glömts och förvrängt av hrr plechanoviter (de öppna chauvinisterna, som svikit marxismen), kautskyanerna ("centrum"-folket, dvs de mellan chauvinismen och marxismen vacklande) och överhuvudtaget alla idag förhärskande socialdemokrater, socialistrevolutionärer o d.

De svänger sig med fraser, undviker att yttra sig, gör undanflykter, lyckönskar varandra tusen gånger med anledning av revolutionen men drar sig för att *tänka över vad* arbetar- och soldatdeputerades sovjet *är för något*. De vill inte se den uppenbara sanningen, att *försåvitt* dessa sovjetar existerar, försåvitt de utgör en makt, så existerar i Ryssland en stat av Pariskommunens *typ*.

Jag har kursiverat ”försåvitt”. Ty detta är endast en makt i embryoform. Den har själv både genom direkt överenskommelse med den borgerliga provisoriska regeringen och genom en rad faktiska eftergifter *gett upp och ger upp* sina positioner åt bourgeoisin.

Varför? För att Tjcheidze, Tsereteli, Steklov & Co begår ett ”misstag”? Nonsens. Så kan endast en källborgare men inte en marxist tänka. Orsaken ligger i proletärernas och böndernas *bristande klassmedvetenhet* och organisation. De nämnda ledarnas ”misstag” ligger i deras småborgerliga ståndpunkt, i att de *mörklägger* arbetarnas medvetenhet i stället för att upplysa den, att de *inympar* småborgerliga illusioner i stället för att vederlägga dem, att de *stärker* bourgeoisins inflytande på massorna i stället för att frigöra massorna från detta inflytande.

Härav borde det redan stå klart, varför också våra kamrater begår så många fel, då de ”bara” ställer frågan: bör man genast stöta den provisoriska regeringen?

Jag svarar: 1) den måste stötas, ty den är en oligarkisk, en borgerlig regering och inte en hela folkets regering; den *kan inte* ge vare sig fred, bröd eller full frihet; 2) det går inte att stöta den nu, ty den håller sig kvar genom en direkt och indirekt, formell och faktisk *överenskommelse* med arbetardeputerades sovjeter och främst med den viktigaste sovjeten – Petrogradsovjeten; 3) den kan överhuvudtaget inte ”stötas” på vanligt sätt, ty den bygger på det ”*stöd*” som bourgeoisin får av den *andra* regeringen, arbetardeputerades sovjet, och denna regering är den enda möjliga revolutionära regering, som direkt ger uttryck åt arbetar- och bondemajoritetens medvetenhet och vilja. En högre och bättre regeringstyp än arbetar-, lantarbetar-, bonde- och soldatdeputerades sovjeter har mänskligheten inte frambragt och har vi hittills inte känt till.

För att bli en makt måste de medvetna arbetarna vinna över majoriteten på sin sida: *så länge* våld inte sätts in mot massorna, finns det ingen annan väg till makten. Vi är inte blanquister, inte anhängare av att en minoritet skall erövra makten. Vi är marxister, anhängare av proletariatets klasskamp mot den småborgerliga yran, mot chauvinism och fosterlandsförsvar, mot frasen, mot beroende av bourgeoisin.

Låt oss bilda ett proletärt kommunistiskt parti; bolsjevismens bästa anhängare har redan skapat elementen till ett sådant; låt oss sluta oss samman för proletärt klassarbete – och från proletärerna, från *de fattigaste* bönderna kommer då allt fler och fler att ställa sig på vår sida. Ty *livet* kommer att med varje dag krossa de småborgerliga illusionerna hos ”socialdemokraterna”, hos dessa Tjcheidze, Tsereteli, Steklov etc, hos ”socialistrevolutionärerna” och småborgarna av ännu ”renare” vatten etc, etc.

Bourgeoisin är för bourgeoisins envælde.

De medvetna arbetarna är för arbetar-, lantarbetar-, bonde- och soldatdeputerades sovjeters envælde – ett envælde förberett inte genom äventyr utan genom den proletära medvetenhetens *upplysning*, genom dess *frigörande* från bourgeoisins inflytande.

Småbourgeoisin – ”socialdemokraterna”, socialistrevolutionärerna etc, etc vacklar och *hindrar* därmed denna upplysning, detta frigörande.

Det är detta faktiska, *klassmässiga*, styrkeförhållande, som bestämmer våra uppgifter.

Pravda nr 28 den 9 april 1917

Lenin: Brev om taktiken (8-13 april)

Förord

Den 4 april 1917 höll jag i Petrograd ett tal om det i rubriken angivna ämnet – först på ett möte av bolsjeviker. De var ombud till allryska konferensen av arbetar- och soldatdeputerades sovjeter, ombud som måste avresa och därför inte kunde ge mig något uppskov. Efter mötet

föreslog dess ordförande, kamrat Grigorij Zinovjev, på hela mötets vägnar att jag genast skulle upprepa mitt tal på ett gemensamt möte av bolsjevikiska och mensjevikiska ombud som önskade diskutera frågan om att förena Rysslands socialdemokratiska arbetarparti.

Hur svårt det än var för mig att omedelbart upprepa mitt tal, ansåg jag mig inte ha rätt att vägra, eftersom detta krävdes både av *mina meningsfränder* och av mensjevikerna, vilka på grund av sin avresa verkligen inte kunde ge mig något uppskov.

I detta tal läste jag upp mina teser, vilka publicerades i Pravda nr 26, den 7 april 1917.¹

Både teserna och mitt tal framkallade meningsskiljaktigheter bland bolsjevikerna själva och i Pravdas redaktion. Efter en rad rådslag kom vi enhälligt till slutsatsen, att det var mest ändamålsenligt att *öppet* diskutera dessa meningsskiljaktigheter för att på så sätt leverera material till den allryska konferens som vårt parti (Rysslands socialdemokratiska arbetarparti, förenat under centralkommittén) skall hålla den 20 april 1917 i Petrograd.

I enlighet med detta beslut att inleda en diskussion publicerar jag nu nedanstående *brev*. Jag gör inte anspråk på att i dem ha *allsidigt* undersökt frågan, utan vill endast ange de huvudargument, som är särskilt väsentliga för de *praktiska* uppgifter, som arbetarklassens rörelse har att lösa.

Första brevet

Bedömning av det nuvarande läget

Marxismen kräver av oss den mest exakta, objektivt kontrollerbara analys av förhållandet mellan klasserna och av de konkreta säregenheterna i varje historisk situation. Vi bolsjevik har alltid försökt att uppfylla detta krav, som är absolut ofrånkomligt för varje vetenskaplig motivering av politiken.

”Vår lära är ingen dogm, utan en vägledning till handling”, sade alltid Marx och Engels. De hånade med rätta inpluggandet och det enkla upprepadet av ”formler”, vilka i bästa fall endast kan skissera upp de *allmänna* uppgifterna som med nödvändighet modifieras genom den *konkreta* ekonomiska och politiska situationen i varje särskilt *skede* av den historiska processen.

Vilka exakt fastställda, objektiva *fakta* måste det revolutionära proletariets parti nu ha som rättesnöre vid fastställandet av uppgifterna och formerna för sitt handlande?

Såväl i mitt första Brev från fjärran (Den första revolutionens första etapp), publicerat i Pravda nr 14 och 15, den 21 och 22 mars 1917, som i mina teser definierar jag ”det säregna i det nuvarande läget i Ryssland” som en period av *övergång* från revolutionens första etapp till dess andra. Och därför ansåg jag att huvudparollen, ”dagens uppgift”, i *detta* ögonblick var: ”Arbetare, ni har presterat under av proletär heroism, av folkets heroism i inbördeskriget mot tsarismen. Ni måste prestera under av organisation, organisation av proletariatet och hela folket, för att förbereda er seger i revolutionens andra etapp.” (Pravda nr 15)

Vari består då den första etappen?

Den består i statsmaktens övergång till bourgeoisin.

Före revolutionen i februari–mars 1917 låg statsmakten i Ryssland i händerna på en gammal klass, nämligen de feodala, adliga godsägarna med Nikolaus Romanov i spetsen.

¹ Som bilaga till detta brev publicerar jag åter dessa teser tillsammans med de korta klarläggande anmärkningarna ur samma nr av *Pravda*. (Se ”Om proletariatets uppgifter i den nuvarande revolutionen”. – *Red*)

Efter denna revolution ligger statsmakten i händerna på en *annan*, ny klass, nämligen *bourgeoisin*.

Att statsmakten övergår från en *klass* till en *annan* är det första, viktigaste, grundläggande tecknet på en revolution såväl i detta begrepps strängt vetenskapliga som i dess praktisk-politiska betydelse.

Såtilvida är den borgerliga eller den borgerligt demokratiska revolutionen i Ryssland *avslutad*.

Här hör vi ett högljutt gny från opponenter, som gärna kallar sig ”gamla bolsjeviker”: Har vi inte alltid sagt, att den borgerligt demokratiska revolutionen först avslutas med ”proletariatets och böndernas revolutionärt demokratiska diktatur”? Är då agrarrevolutionen, som också är en borgerligt demokratisk revolution, avslutad? Är det inte tvärtom ett faktum, att den ännu te har börjat?

Jag svarar: de bolsjevikiska parollerna och idéerna har i *allmänhet* helt bekräftats av historien, men *konkret* har det hela gestaltat sig *annorlunda* än någon (vem det än må vara) kunnat vänta – originellare, mer egenartat, brokigare.

Att ignorera detta faktum, att glömma det, vore att ta efter de ”gamla bolsjeviker”, som vid flera tillfällen spelat en bedrövlig roll i vårt partis historia genom att tanklöst upprepa en *inlörd* formel i stället för att undersöka den nya, levande verklighetens säregenhet.

”Proletariatets och böndernas revolutionärt demokratiska diktatur” har *redan* förverkligats¹ i den ryska revolutionen, ty denna ”formel” förutser endast *förhållandet mellan klasserna*, men inte den *konkreta politiska institution*, som *förverkligar* detta förhållande, detta samarbete. ”Arbets- och soldatdeputerades sovjet” – där har ni redan den av livet förverkligade ”proletariatets och böndernas revolutionärt demokratiska diktatur”.

Denna formel är redan föråldrad. Livet har fört den ur formlernas rike in i verklighetens rike, låtit den bli kött och blod, konkretiserat den och *därmed* modifierat den.

På dagordningen står redan en *annan*, en ny uppgift: avsplittra de proletära (de försvarsfientliga, internationalistiska, ”kommunistiska”, som är för övergång till kommunen) elementen inom denna diktatur från *småägarnas eller de småborgerligas* element (Tjcheidze, Tsereteli, Steklov, socialistrevolutionärerna och dylika revolutionära fosterlandsförsvarare, motståndare till frammarschen på vägen till kommunen, anhängare av ”stöd” åt bourgeoisin och den borgerliga regeringen).

Den som *nu* endast talar om ”proletariatets och böndernas revolutionärt demokratiska diktatur”, har livet gått förbi och han har på grund därav de facto *gått över* till småbourgeoisin mot den proletära klasskampen, han hör hemma i ett arkiv för ”bolsjevikiska” förrevolutionära rariteter (de ”gamla bolsjevikernas” arkiv skulle man kunna kalla det).

Proletariatets och böndernas revolutionärt demokratiska diktatur har redan förverkligats, men på ett utomordentligt originellt sätt, med en rad ytterst viktiga modifikationer. Om dem skall jag tala särskilt i ett kommande brev. Nu gäller det att tillägna sig den obestriddiga sanningen, att en marxist måste räkna med det levande livet, med *verklighetens* exakta fakta, och inte fortsätta att klamma sig fast vid gårdagens teori, vilken liksom varje teori i bästa fall endast anger det grundläggande, det allmänna, endast *tillnärmelsevis* omsluter det komplicerade i livet.

”Grå är all teori, min vän, men grönt är livets gyllene träd.”

---

¹ I viss form och till en viss grad

Den som på det *gamla sättet* ställer frågan huruvida den borgerliga revolutionen är ”avslutad” offerar den levande marxismen för den döda bokstaven.

Enligt det gamla sättet är det så, att proletarietets och böndernas herravälde, deras diktatur kan och måste följa *efter* bourgeoisins herravälde.

Men i det verkliga livet har *redan* någonting *annat* inträffat: det har uppstått en utomordentligt originell, ny, enastående *sammanflätning av det ena och det andra*. Bredvid varandra, tillsammans och samtidigt existerar både bourgeoisins herravälde (regeringen Lvov och Gutjkov) och proletarietets och böndernas revolutionärt demokratiska diktatur, som *frivilligt* avträder makten åt bourgeoisin, frivilligt förvandlar sig till dess bihang.

Ty man får inte glömma, att i Petrograd ligger makten faktiskt i händerna på arbetarna och soldaterna; den nya regering en utövar *inte* och kan inte utöva våld mot dem, ty det finns *inte* polis, en från folket skild armé eller en *över* folket stående allsmäktig ämbetsmannakår. Det är ett faktum. Det är just ett sådant faktum, som är karakteristiskt för en stat av Pariskommunens typ. Detta faktum låter inte inpassa sig i de gamla schemana. Man måste förstå att anpassa scheman till livet och inte upprepa orden om ”proletarietets och böndernas diktatur” i *allmänhet*, vilka blivit meningslösa.

Låt oss för att bättre belysa frågan betrakta den från en annan sida.

En marxist får inte lämna den fasta mark, som en analys av klassförhållandena utgör. Bourgeoisin sitter vid makten. Men är inte bondemassan *också* en bourgeoisin, bara ett annat skikt, av ett annat slag, av en annan karaktär? Varav följer det, att *detta* skikt *inte kan* komma till makten genom att ”slutföra” den borgerligt demokratiska revolutionen? Varför är detta omöjligt?

Så resonerar ofta gamla bolsjeviker.

Jag svarar: det är helt möjligt. Men en marxist får när han analyserar läget *inte* utgå från det möjliga, utan måste utgå från det verkliga.

Verkligheten åter visar oss det *faktum*, att fritt valda soldat- och bondedeputerade fritt tillhör den andra regeringen, biregeringen, att de fritt kompletterar, utvecklar och utbygger den. Och lika fritt *överlåter* de makten åt bourgeoisin – en företeelse, som inte i minsta mån ”rubbar” marxismens teori, ty vi har alltid vetat och upprepade gånger påvisat, att bourgeoisin inte håller sig kvar endast med våld, utan också med hjälp av massornas bristande medvetenhet, deras inrotade vanor, nedtryckta ställning och bristande organisation.

Inför denna dagens verklighet är det rent löjligt att vända ryggen åt fakta och tala om ”möjligheterna”.

Det är möjligt, att bönderna lägger beslag på all jord och på hela makten. Jag förbiser inte alls denna möjlighet, jag inskränker inte min synkrets bara till den dag som idag är, utan jag formulerar tvärtom agrarprogrammet direkt och exakt med hänsynstagande till den nya företeelsen: den allt djupare klyftan mellan lantarbetarna och fattigbönderna å ena sidan och de besittande bönderna å den andra.

Men också något annat är möjligt: det är möjligt, att bönderna kommer att lyssnat till råden från socialistrevolutionärernas småborgerliga parti, som underkastat sig bourgeoisins inflytande och gått över till fosterlandsförsvaret, som råder till att man skall avvakta

konstituerande församlingen, ehuru tidpunkten för dess inkallande ännu inte ens blivit fastställt!¹

Det är möjligt att bönderna kommer att *upprätthålla* och förlänga sin uppgörelse med bourgeoisin, som de inte bara formellt utan också de facto ingått genom förmedling av arbetar- och soldatdeputerades sovjeter.

Det finns olika möjligheter. Det vore det största fel att glömma bort agrarrörelsen och agrarprogrammet. Men det vore ett lika stort fel att glömma bort *verkligheten*, som visar oss det *faktum*, att en *överenskommelse* eller – för att använda ett exaktare, mindre juridiskt, mera ekonomiskt och klassmässigt uttryck – det faktum, att ett *klassamarbete* existerar mellan bourgeoisin och bönderna.

När detta faktum upphör att vara ett faktum, när bönderna lösgör sig från bourgeoisin, bemäktigar sig jorden i kamp mot bourgeoisin, erövrar makten från bourgeoisin – då börjar en ny etapp av den borgerligt demokratiska revolutionen, och om den skall vi tala särskilt.

En marxist, som med hänsyn till att en sådan framtida etapp är möjlig glömmer de plikter, som åligger honom idag, då bönderna har en *överenskommelse* med bourgeoisin, skulle förvandlas till en småborgare. Ty han skulle i själva verket för proletariatet predika *tilltro* till småbourgeoisin ("denna småbourgeoisin, dessa bönder måste redan inom den borgerligt demokratiska revolutionens ram lösgöra sig från bourgeoisin"). Han skulle med hänsyn till "möjligheten" av en behaglig och trevlig framtid, då bönderna *inte* skulle vara en svans till bourgeoisin, då socialistrevolutionärerna, personer som Tjcheidze, Tsereteli och Steklov *inte* skulle vara ett bihang till den borgerliga regeringen – med hänsyn till "möjligheten" av denna behagliga framtid skulle han glömma den *obehagliga nutiden*, då bönderna fortfarande är bourgeoisins svans, då socialistrevolutionärerna och socialdemokraterna ännu inte avstått från rollen att vara ett bihang till den borgerliga regeringen, att vara "hans majestät" Lvovs opposition.

Denna hypotetiska person skulle vara lik en sliskig Louis Blanc, en äcklig kautskyan, men ingen revolutionär marxist.

Men riskerar vi inte att hemfalla åt subjektivism, åt en önskan att från den oavslutade – och från bonderörelsen ännu inte frigjorda – revolutionen av borgerligt demokratisk karaktär "hoppa över" till en socialistisk revolution?

Om jag hade sagt "Ingen tsar, men en *arbetarregering*", så hade jag löpt denna risk. Men jag sade *inte* det, utan någonting annat. Jag sade, att det *inte* kan finnas någon annan regering i Ryssland (utom en borgerlig) *än* arbetar-, lantarbetar-, soldat- och bondedeputerades sovjeter. Jag sade, att makten i Ryssland nu *endast* kan övergå från Gutjkov och Lvov till dessa sovjeter. Men i dem överväger *just* bönderna, överväger soldaterna, överväger småbourgeoisin – för att använda en vetenskaplig, marxistisk term i stället för den vanliga, kälkborgerliga yrkesbeteckningen och därmed betona klasskaraktären.

I mina teser garanterade jag mig absolut mot varje språng över den ännu inte övervunna bonde- eller överhuvudtaget småborgerliga rörelsen, mot varje *lek* med "maktövertagande" från en arbetarregerings sida, mot varje blanquistiskt äventyr, ty jag hänvisade direkt till erfarenheterna från Pariskommunen. Och dessa erfarenheter visade som bekant och som Marx och Engels 1871 respektive 1891 ingående påvisade att blanquismen var fullständigt

¹ För att förebygga feltolkningar av mina ord skall jag genast på förhand fastställa: jag är ovillkorligen för att lantarbetar- och bondesovjeterna *genast* lägger beslag på *all* jord, att de härvid själva upprätthåller den strängaste ordning och disciplin, att de inte tillåter den ringaste skadegörelse på maskiner, byggnader och boskap, under inga omständigheter desorganiserar jordbruket och spannmålsproduktionen, utan *ökar* denna, ty soldaterna behöver få *dubbelt* så mycket bröd, och inte heller folket får tillåtas svälta.

utesluten, att *majoritetens* direkta, omedelbara, ovillkorliga herravälde och massornas aktivitet var helt tryggade endast i den mån som majoriteten själv uppträdde *medvetet*.

I teserna begränsade jag med största bestämdhet saken till *kampen om inflytandet inom* arbetar-, lantarbetar-, bonde- och soldatdeputerades sovjet. För att inte tillåta ens en skugga av tvivel i detta avseende underströk jag *två gånger* i teserna nödvändigheten av ett tålmodigt, ihärdigt, ”klargörande” arbete med ”särskild anpassning till *massornas praktiska behov*”.

Må okunniga personer eller renegater från marxismen i stil med hr Plechanov osv skrika om anarkism, blanquism osv. Den som vill tänka och lära måste förstå, att blanquismen betyder att en minoritet erövrar makten, medan det är *uppenbart*, att arbetar- osv deputerades sovjet är folk-*majoritetens* direkta och omedelbara organisation. Ett arbete som är begränsat till kampen om inflytandet *inom* dessa sovjet, kan inte, *kan* absolut *inte* föra ned i blanquismens träsk. Det kan inte heller föra ned i anarkismens träsk, ty anarkism innebär förnekande av *statens och statsmaktens nödvändighet* under epoken av *övergång* från bourgeoisins till proletariats herravälde. Och jag *hävdar* med en klarhet, som utesluter varje möjlighet till missförstånd, att staten är nödvändig under denna epok, men – i överensstämmelse med Marx och erfarenheterna från Pariskommunen – inte den vanliga parlamentariskt borgerliga staten, utan en stat *utan* en stående här, *utan* en mot folket riktad polis, *utan* en över folket ställd ämbetsmannakår.

När hr Plechanov i sin Jedinstvo av alla krafter skriker om anarkism, är det endast ytterligare ett bevis på hans brytning med marxismen. På min utmaning i Pravda (nr 26) att återge vad Marx och Engels 1871, 1872 och 1875 lärde om staten, har hr Plechanov ingenting annat att göra – och kommer framdeles inte heller att kunna göra annat – än tiga beträffande frågans kärna och svara med tjut på samma sätt som den förbittrade bourgeoisin.

Marxismens teori om staten har den f d marxisten hr Plechanov *absolut* inte förstått. Fröet till denna bristande förståelse kan för övrigt iakttas också i hans tyska broschyr om anarkismen.

* * *

Låt oss nu se hur kamrat J Kamenev i en kort artikel i nr 27 av Pravda formulerar sin ”oenighet” med mina teser och ovan framlagda åsikter. Det kommer att hjälpa oss att skapa större klarhet om dem.

”Vad kamrat Lenins allmänna schema beträffar”, skriver kamrat Kamenev, ”så förefaller det oss oantagligt, eftersom det utgår ifrån att den borgerligt demokratiska revolutionen är *avslutad* och räknar med att denna revolution omedelbart skall förvandlas till en socialistisk...”

Här finns två stora fel.

Det första. Frågan om den borgerligt demokratiska revolutionens ”avslutning” är oriktigt *ställd*. Denna fråga har ställts på ett abstrakt, enkelt, enfärgat – om man så kan uttrycka sig – sätt, som *inte* motsvarar den objektiva verkligheten. Den som ställer frågan *så*, den som *idag* frågar om ”den borgerligt demokratiska revolutionen är avslutad” och *ingenting mer* – han berövar sig möjligheten att förstå den utomordentligt komplicerade, minst ”tvåfärgade” verkligheten. Detta i teorin. Och i praktiken kapitulerar han hjälplöst för den *småborgerliga revolutionismen*

I själva verket visar oss verkligheten *både* att makten övergått till bourgeoisin (”avslutad” borgerligt demokratisk revolution av vanlig typ) och att det vid sidan av den egentliga regeringen existerar en biregering, som utgör ”proletariatets och böndernas revolutionärt demokratiska diktatur”. Denna senare ”också-regering” har *själv* avstått makten åt bourgeoisin, *själv* fjättrat sig vid den borgerliga regeringen.

Täcks denna verklighet av kamrat Kamenevs gammalbolsjevnikiska formel, som säger att ”den borgerligt demokratiska revolutionen inte är avslutad”?

Nej, formeln är föråldrad. Den duger ingenting till. Den är död. Ansträngningar att väcka den till liv blir förgäves.

För det andra. En praktisk fråga. Det är inte bekant om en *särskild* ”proletariatets och böndernas revolutionärt demokratiska diktatur”, *lösgjord* från den borgerliga regeringen, nu fortfarande är möjlig i Ryssland. Den marxistiska taktiken får inte baseras på någonting obekant.

Men om detta ännu kan inträffa, så finns det endast en väg till detta: omedelbart, beslutsamt, oåterkalleligt lösgörande av rörelsens proletära, kommunistiska element från de småborgerliga.

Varför?

Jo, därför att hela småbourgeoisin inte av en tillfällighet utan av nödvändighet svängt om till chauvinismen (= fosterlandsförsvaret), till ”stöd” åt bourgeoisin, till beroende av den, till *fruktan* för att inte kunna klara sig utan den osv, osv.

Hur kan man ”driva” småbourgeoisin till makten, om denna småbourgeoisin redan kan ta makten, men *inte vill göra det*?

Det kan endast ske genom att lösgöra det proletära, kommunistiska partiet, endast genom en proletär klasskamp, som är *fri* från dessa småborgares skygghet. Endast genom att samman-sluta proletärerna, som är fria från småbourgeoisins inflytande i handling och inte bara i ord, kan man göra marken så ”het” under fötterna på småbourgeoisin, att den under vissa betingelser blir *tvungen* att överta makten; det är inte ens uteslutet att Gutjkov och Miljukov – återigen under vissa omständigheter – kommer att vara för Tjcheidzes, Tseretelis, socialistrevolutionärernas, Steklovs allmakt, för deras envælde, ty alla dessa är ju i alla fall ”*fosterlandsförsvare*”!

Den som nu genast, omedelbart och oåterkalleligt lösgör sovjeternas proletära element (dvs det proletära, kommunistiska partiet) från de småborgerliga elementen, han ger ett riktigt uttryck åt rörelsens intressen i båda de fall som är möjliga: *såväl* i det fall att Ryssland ännu kommer att genomgå en särskild, självständig ”proletariatets och böndernas diktatur”, vilken inte är underordnad bourgeoisin, *som* i det fall, att småbourgeoisin inte förmår lösrycka sig från bourgeoisin utan evigt (dvs ända fram till socialismen) kommer att vackla mellan den och oss.

Den som i sin verksamhet låter sig vägledas enbart av den enkla formel, som säger att ”den borgerligt demokratiska revolutionen inte är avslutad”, går därmed i ett slags borgen för att småbourgeoisin alldeles säkert är i stånd att vara oberoende av bourgeoisin. Han ger sig därmed i detta ögonblick hjälplöst på nåd och onåd åt småbourgeoisin.

Apropå. Det skadar för övrigt inte att påminna sig vad jag i broschyren Socialdemokratins två taktiska linjer ... (juli 1905) speciellt framhävde ifråga om ”formeln” proletariatets och böndernas diktatur (s 435 i samlingsbandet Tolv år):

”Proletariatets och böndernas revolutionärt demokratiska diktatur har, liksom allt annat i världen, ett förflutet och en framtid. Dess förflutna är självhärskardömet, livegenskapen, monarkin och privilegierna ... Dess framtid är kampen mot privategendomen, lönarbetarens kamp mot företagaren, kampen för socialismen”.

Kamrat Kamenevs fel består i att han även 1917 endast ser det *förflutna* i proletariatets och böndernas revolutionärt demokratiska diktatur. Men *i verkligheten* har redan dess *framtid* börjat, ty lönarbetarens och småägarens intressen och politik har *i verkligheten* redan gått isär,

och det i en så ytterst viktigt fråga som "fosterlandsförsvaret", inställningen till det imperialistiska kriget.

Här kommer jag till det andra felet i kamrat Kamenevs ovan anförda resonemang. Han förebrår mig att mitt schema "räknar med" att "denna revolutionen [den borgerligt demokratiska] omedelbart skall förvandlas till en socialistisk".

Det är inte sant. Jag "räknar" inte alls med att vår revolution "omedelbart skall förvandlas" till en *socialistisk*, utan jag varnar direkt för detta, jag säger uttryckligen i tes nr 8: "... Det är inte vår omedelbara uppgift att 'införa' socialism .. ."

Är det inte klart, att en person, som räknar med att vår revolution omedelbart skall förvandlas till en socialistisk, inte skulle kunna vända sig emot den omedelbara uppgiften att införa socialism?

Inte nog härmed. *Inte* ens en "kommunstat" (dvs en efter Pariskommunens förebild organiserad stat) *kan* "omedelbart" införas i Ryssland, ty härför krävs att *majoriteten* av de deputerade i alla (eller i flertalet) sovjeter har klart insett hur totalt felaktig och skadlig socialistrevolutionärernas, Tjcheidzes, Tseretelis, Steklovs m fl:s taktik och politik är. Och jag förklarade fullkomligt tydligt, att jag på detta område endast "räknar" med ett "tålmodigt" (behöver man vara tålmodig för att få fram en förändring, som kan genomföras "omedelbart"?) klagörande!

I sin "otålighet" lät sig kamrat Kamenev en smula ryckas med och upprepade den borgerliga fördömen om Pariskommunen, att den "omedelbart" ville införa socialism. Det stämmer inte. Kommunen dröjde tyvärr alltför länge med att införa socialism. Kommunens verkliga väsen ligger inte där borgaren vanligen söker det, utan i skapandet av en särskild typ av *stat*. Och en sådan stat har *redan* uppstått i Ryssland, det är just arbetar- och bondedeputerades sovjeter!

Kamrat Kamenev har inte tänkt över faktum, över de *existerande* sovjeternas betydelse, över att de till sin typ, till sin sociala och politiska karaktär är identiska med kommunstaten och i stället för att studera faktum började han tala om, vad jag "räknar med" som en "omedelbar" framtid. Detta resulterar tyvärr i en upprepning av många borgares metod: från frågan om vad arbetar- och soldatdeputerades sovjeter är för något, om de är av *högre* typ än den parlamentariska republiken, om de är *nyttigare* för folket, om de är *mera demokratiska*, om de *lämpar sig bättre* för kampen exempelvis mot brödbristen osv – från denna aktuella, reella fråga, som livet självt satt på dagordningen, leds uppmärksamheten bort till den tomma pseudovetenskapliga, i verkligheten innehållslösa, professorsaktigt döda frågan om att "räkna med omedelbar förvandling".

En tom och felaktigt ställd fråga. Jag "räknar" *endast* och *uteslutande* med att arbetarna, soldaterna och bönderna bättre än ämbetsmännen, bättre än poliserna kommer att sköta de *i praktiken* så svåra frågorna om att öka spannmålsproduktionen, bättre fördela brödet, bättre försörja soldaterna osv, osv.

Jag är fast övertygad om att arbetar- och soldatdeputerades sovjeter snabbare och bättre kommer att framkalla *folkmassans* självverksamhet än den parlamentariska republiken (en utförligare jämförelse mellan de båda statstyperna skall jag göra i ett annat brev). De kommer bättre, mera praktiskt och riktigare att avgöra, vilka *steg* som kan tas i riktning mot socialism och hur de skall tas. Kontroll över bankerna, alla bankers sammansmältning till en enda, det är *ännu ingen* socialism, men det är ett *steg till* socialism. Sådana steg tar i dag junkern och borgaren i Tyskland mot folket. Mycket bättre kommer arbetar- och soldatdeputerades sovjet i morgon att kunna ta dem till folkets fördel, om den har hela statsmakten i sina händer.

Och vad är det som *framtvingar* sådana steg?

Hungern. Ekonomins förfall. Det hotande sammanbrottet. Krigets fador. De ohyggliga sår, som kriget vållar mänskligheten.

Kamrat Kamenev slutar sin korta artikel med förklaringen, att han ”hoppas att i en bred diskussion kunna hävda sin ståndpunkt som den enda möjliga för den revolutionära socialdemokratin, försåvitt den alltigenom vill och skall förbli de revolutionära proletärmassornas parti och inte skall förvandlas till en grupp kommunistiska propagandister”.

Det tycks mig att dessa ord röjer en djupt felaktig bedömning av läget. Kamrat Kamenev ställer ”massornas parti” mot ”en grupp propagandister”. Men ”massorna” har ju just nu låtit fånga sig av det ”revolutionära” fosterlandsförsvarets psykos. Är det inte i ett sådant ögonblick mera passande för internationalister att kunna stå emot ”mass”-psykosen än att ”vilja stanna” hos massorna, dvs underkasta sig den allmänna farsoten? Har vi inte i alla krigförande europeiska länder sett hur chauvinisterna rättfärdigat sig med att det var deras önskan att ”stanna hos massorna”? Är det inte vår plikt att kunna stå emot ”mass”-psykosen, även om vi för en viss tid skulle vara i minoritet? Är det inte just propagandisternas arbete, som i nuvarande ögonblick är knutpunkten då det gäller att *befria* den proletära linjen från fosterlandsförsvarets och småborgerlighetens ”mass”-psykos? Just det förhållandet att massorna, såväl de proletära som de icke-proletära, flutit samman utan hänsyn till klasskillnaderna inom massorna, var en av förutsättningarna för fosterlandsförsvarets farsot. Det är sannerligen föga på sin plats att i föraktlig ton tala om den *proletära* linjens ”propagandistgrupp”.

Skrivet mellan den 8 och 13 (21 och 26) april 1917

Publicerat som broschyr i Petrograd i april 1917 av förlaget Priboj

Följande dokument, *Proletariatets uppgifter i vår revolution*, är ett försök att formulera en plattform för bolsjevikpartiet, baserad på *Aprilteserna*. Lenin skrev det i början av april (var färdigt 10 april) och delades ut på den allryska partikonferens som hölls i slutet av april. I en efterskrift, författad i slutet av maj, konstaterar Lenin att delar redan är ”föråldrade”, vilket givetvis är ett uttryck för hur snabbt den politiska situationen förändrades.

Lenin: Proletariatets uppgifter i vår revolution (10 april)

(Utkast till plattform för det proletära partiet)

Den historiska situation, som Ryssland nu upplever, kännetecknas av följande huvuddrag:

Den senaste revolutionens klasskaraktär

1. Den gamla tsarmakten, som representerade endast en handfull feodala godsägare, vilken behärskade hela statsmaskineriet (armén, polisen, ämbetsmannakåren), är krossad och avlägsnad men ännu inte fullständigt slagen. Monarkin är inte formellt tillintetgjord. Romanovbandet fortsätter att smida monarkistiska ränker. De feodala godsägarnas gigantiska jordinnehav är inte avskaffat.

2. Statsmakten i Ryssland har gått över i händerna på en ny *klass*, nämligen bourgeoisin och de förborgerligade godsägarna. *Så tillvida* är den borgerligt demokratiska revolutionen i Ryssland avslutad.

Den till makten komna bourgeoisin har bildat block (förbund) med de klart monarkistiska elementen, vilka utmärkte sig genom sin exempellösa iver att stödja Nikolaus den blodige och bödeln Stolypin under åren 1906-14 (Gutjkov och andra till höger om kadeterna stående politiker). Lvov & Co:s nya borgerliga regering har försökt inleda – och har också inlett – förhandlingar med romanovarna om monarkins återupprättande i Ryssland. Bakom ett svall av revolutionära fraser utser denna regering anhängare av den gamla regimen till de ledande

posterna. Denna regering söker så litet som möjligt reformera statsmaskineriets hela apparat (armén, polisen, ämbetsmannakåren), som den överlämnat åt bourgeoisin. Massaktionernas revolutionära initiativ och folkets erövring av makten *underifrån* – denna *enda* borgen för revolutionens verkliga framgångar – har den nya regeringen redan börjat att på alla sätt hindra.

Denna regering har hittills inte ens fastställt en tidpunkt för inkallande av konstituerande församlingen. Den rubbar inte godsägarnas jordinnehav, denna den feodala tsarismens materiella grund. Den tänker inte ens på att ta itu med att undersöka och offentliggöra de monopolistiska finansorganisationernas, storbankernas, de kapitalistiska syndikatens och kartellernas etc aktiviteter och att ställa dem under kontroll.

De viktigaste, utslagsgivande ministerposterna i den nya regeringen (inrikesministeriet, krigsministeriet, dvs befälet över armén, polisen, ämbetsmannakåren, hela apparaten för massornas undertryckande) innehas av notoriska monarkister och anhängare av storgodsägarnas jordinnehav. Kadeterna, dessa gårdagens republikaner, republikaner mot sin vilja, har anvisats sekundära poster, vilka inte står i direkt förhållande till *befälsmakten* över folket och till statsmaktens apparat. A Kerenskij, representant för trudovikerna samt ”också-socialist”, spelar överhuvudtaget ingen annan roll än att han med klingande fraser söver folkets vaksamhet och uppmärksamhet.

På grund av allt detta förtjänar den nya borgerliga regeringen inte ens på inrikespolitikens område den minsta tilltro från proletariats sida och får på intet sätt stödjas av detta.

Den nya regeringens utrikespolitik

3. I utrikespolitiken, som på grund av objektiva förhållanden nu skjutits i förgrunden, är den nya regeringen en regering som skall fortsätta det imperialistiska kriget, ett krig som förs i förbund med de imperialistiska makterna – Storbritannien, Frankrike m fl för att dela det kapitalistiska bytet, för att strypa de små och svaga folken.

Den nya regeringen, som är underordnad intressena hos det ryska kapitalet och hos dess mäktiga beskyddare och herre, det engelsk-franska imperialistiska kapitalet, det rikaste i världen, har – trots att soldat- och arbetardeputerades sovjet på det bestämdaste gett uttryck åt de önsningar den otvivelaktiga majoriteten av Rysslands folk hyser – inte vidtagit några som helst reella åtgärder för att göra slut på folkslaktandet i kapitalisternas intresse. Den har inte ens publicerat de hemliga fördrag, dessa utpräglade rövarfördrag (om Persiens delning, om utplundring av Kina, om utplundring av Turkiet, om Österrikes delning, om att lägga beslag på Ostpreussen och de tyska kolonierna etc), vilka uppenbart binder Ryssland samman med det engelsk-franska imperialistiska rövarkapitalet. Den har *bekräftat* dessa fördrag, ingångna av tsarismen, som under århundraden plundrat och förtryckt flera folk än andra tyranner och despoter och som inte bara förtryckt det storryska folket utan också vanärat och demoraliserat det genom att göra det till andra folks bödel.

Den nya regeringen, som bekräftat dessa skändliga rövarfördrag, har inte föreslagit alla krigförande folk ett omedelbart vapenstillestånd, fastän majoriteten av Rysslands folk genom arbetar- och soldatdeputerades sovjeter klart och tydligt krävt det. Den har slingrat sig undan med högtidliga, vackra och pompösa men fullständigt intetsägande deklarationer och fraser, vilka de borgerliga diplomaterna alltid använt och fortfarande använder för att bedra det förtryckta folkets godtroga och naiva massor.

4. Därför förtjänar den nya regeringen inte det minsta förtroende på utrikespolitikens område. Att fortfarande kräva av denna regering att den skall kungöra den fredsvilja Rysslands folk hyser, att den skall avstå från annexioner etc, etc – det innebär i stället i själva verket endast att bedra folket, att hos det väcka fåfänga förhoppningar, att fördröja upplysandet av dess

medvetande, det innebär att indirekt bidra till att folket förlikar sig med krigets fortsättande, detta krig, vars sanna sociala karaktär inte bestäms genom fromma önskningar utan genom klasskaraktären hos den krigförande regeringen, genom att den klass, som denna regering representerar, är förbunden med Rysslands, Storbritanniens, Frankrikes etc imperialistiska finanskapital, genom den *reella, verkliga politik, som denna klass bedriver*.

Det egenartade dubbelväldet och dess klassmässiga betydelse

5. Det viktigaste särdraget i vår revolution, det särdrag, som eftertryckligast kräver en eftertänksam inställning, är det *dubbelväldet*, som uppstod redan under de första dagarna efter revolutionens seger.

Detta dubbelväldet kommer till uttryck i att det existerar två regeringar: den egentliga, verkliga huvudregeringen, bourgeoisins regering, Lvov & Co:s ”provisoriska regering”, som har alla maktorgan i sina händer, och den kompletterande, ”kontrollerande” biregeringen i form av Petrograds arbetar- och soldatdeputerades sovjet, som inte disponerar över statsmaktens organ men direkt stöder sig på den uppenbara och obestriddliga folkmajoriteten, på de beväpnade arbetarna och soldaterna.

Detta dubbelväldets klassursprung och klassmässiga betydelse består i att den ryska revolutionen i mars 1917 inte endast sopade bort hela tsarmonarkin, inte bara överlämnade all makt till bourgeoisin utan också *nådde ända fram* till proletariats och böndernas revolutionärt demokratiska diktatur. Just en sådan diktatur (dvs en makt, som inte stöder sig på lagen utan på de beväpnade befolkningsmassornas omedelbara styrka) och just av de nämnda klasserna är Petrograds sovjet och andra lokala arbetar- och soldatdeputerades sovjet.

6. Ett annat i högsta grad viktigt särdrag hos den ryska revolutionen är att Petrograds soldat- och arbetardeputerades sovjet, som av allt att döma åtnjuter de flesta lokala sovjeternas förtroende, *frivilligt* överlämnar statsmakten åt bourgeoisin och *dess* provisoriska regering, frivilligt *avstår* företrädet åt den genom att träffa avtal med den om att stödja den samt nöjer sig med åskådarens roll, rollen att kontrollera konstituerande församlingens inkallande (tidpunkten när detta skall ske har den provisoriska regeringen hittills ännu inte ens offentliggjort).

Denna ytterst egenartade omständighet, som i denna form saknar motstycke i historien har till ett *helt sammanflätat två* diktaturer: bourgeoisins diktatur (ty regeringen Lvov & Co är en diktatur, dvs en makt, som inte stöder sig på lagen och inte på folkets i förväg uttalade vilja utan på en våldsam makterövring, varvid denna erövring genomfördes av en bestämd klass, nämligen bourgeoisin) samt proletariats och böndernas diktatur (arbetar- och soldatdeputerades sovjet).

Det råder inte det minsta tvivel om att en sådan ”sammanflätning” *inte kan* bestå länge. Två statsmakter *kan inte existera* inom en stat. En av dem måste försvinna, och Rysslands hela bourgeoisin sätter redan överallt in alla sina krafter för att med alla möjliga medel tränga undan och försvaga soldat- och arbetardeputerades sovjeterna och förrinta dem, för att upprätta bourgeoisins envælde.

Dubbelväldet är endast uttryck för ett övergångsmoment i revolutionens utveckling, då denna gått utöver den vanliga borgerligt demokratiska revolutionen *men ännu inte nått fram* till proletariats och böndernas ”rena” diktatur.

Den klassmässiga betydelsen (och den klassmässiga förklaringen) av denna labila övergångssituation består i följande: liksom varje revolution har också vår revolution krävt den största heroism, den största självupppoffring av massan för kampen mot tsarismen och dessutom med ett slag *dragit in* ett oerhört stort antal kälkborgare i *rörelsen*.

Ett av de viktigaste, vetenskapliga och praktiskt politiska kännetecknen på varje verklig revolution är den ovanligt snabba, tvära och starka ökningen av det antal "kalkborgare", som övergår till att aktivt, självständigt och verksamt delta i det politiska livet, i *organisationen av staten*.

Så också i Ryssland. Idag sjuder det i Ryssland. Miljoner och tiotals miljoner människor, som sovit politiskt i tio år, som politiskt kvävts av tsarismens ohyggliga förtryck och av tvångsarbetet för godsägarna och fabriksägarna, *har vaknat och dragits* till politiken. Och vad är detta för miljoner och tiotals miljoner? Det är till största delen småföretagare, småborgare, folk som står mitt emellan kapitalisterna och lönarbetarna. Ryssland är det mest småborgerliga av alla europeiska länder.

En gigantisk småborgerlig våg har översvämmat allt, den har överväldigat det medvetna proletariatet inte bara genom styrkan i sitt antal utan också ideologiskt, dvs den har ryckt med sig mycket breda arbetarkretsar och infekterat dem med småborgerliga politiska åsikter.

Småborgarna är i livet beroende av bourgeoisin, eftersom de själva lever som företagare och inte som proletärer (ifråga om *ställningen* i den samhälleliga *produktionen*), och i sitt tänkesätt följer de i bourgeoisins spår.

Omedveten godtrogenhet mot kapitalisterna, dessa fredens och socialismens värsta fiender, det är vad som karakteriserar *massornas* nuvarande politik i Ryssland, det är vad som med revolutionär snabbhet *växt fram* på den sociala och ekonomiska marken i det mest småborgerliga av alla europeiska länder. Det är den *klassmässiga* grunden för "överenskommelsen" (jag betonar, att jag inte syftar så mycket på den formella överenskommelsen som på det *faktiska* stödet, den tysta överenskommelsen, det omedvetna godtrogna avträdet av makten) mellan den provisoriska regeringen och arbetar- och soldatdeputerades sovjet – överenskommelse, som gett gutjkoviterna en fet bit, nämligen den verkliga makten, men sovjeten endast löften, ära (tillsvidare), smicker, fraser, försäkringar och bugningar från Kerenskij & Co:s sida.

Proletariatets numerära otillräcklighet i Ryssland, dess bristande medvetenhet och organisation – det är andra sidan av samma sak.

Alla narodistiska partier, socialistrevolutionärerna medräknade, har alltid varit småborgerliga, likaså Organisationskommitténs parti (Tjcheidze, Tsereteli o a); de partilösa revolutionärerna (Steklov m fl) lät sig likaledes ryckas med av vågen eller bemästrade den inte, hann inte bemästra den.

Särdraget hos den taktik som följer av det ovanstående

7. Av den ovannämnda sär egenheten i det faktiska läget följer att marxisten – som måste räkna med objektiva fakta, med massorna och klasserna och inte med personer m m – i *nuvarande* ögonblick absolut måste tillämpa en särpräglad taktik.

Detta särdrag kräver framför allt att "ättika och galla gjuts i de revolutionärt demokratiska frasernas sockervatten" (som Teodorovitj, min kamrat i vårt partis centralkommitté, synnerligen träffande uttryckte sig på allryska järnvägsmannakonferensen i Petrograd i går). Således: kritiskt arbete, *klargörande* av de fel, som socialistrevolutionärernas och socialdemokraternas småborgerliga partier begår, skolning och sammanslutning av det *medvetet* proletära, kommunistiska partiets element, proletariatets *frigörelse* från den "allmänna" småborgerliga yran.

Detta *tycks* "bara" vara propagandaarbete. Men i verkligheten är det ett i högsta grad *praktiskt revolutionärt* arbete, ty det går inte att driva framåt en revolution, som stannat upp, översvämmats av fraser, gör "på stället marsch" *inte på grund* av yttre hinder, *inte på grund* av

våld från bourgeoisins sida (än så länge bara hotar Gutjkov med att bruka våld mot soldatmassan), utan på grund av massornas godtrogna omedvetenhet.

Endast i kamp mot denna godtrogna omedvetenhet (vilken kan och måste bekämpas uteslutande med ideologiska medel, genom kamratligt övertygande, genom hänvisning till *livserfarenheter*), kan vi befria oss från det härskande *revolutionära frasmakeriets orgier* och verkligen sporra såväl det proletära medvetandet som massornas medvetande, deras djärva och beslutsamma initiativ *lokalt*, det spontana förverkligandet, utvecklandet och stärkandet av friheterna, demokratin och principen om hela folkets ägande av all jord.

8. De erfarenheter, som gjorts av bourgeoisins och godsägarnas regeringar världen över, har utformat *två* metoder för att hålla folket i förtryck. Den första är våldet. Nikolaus Romanov I – kallad Nikolaus Påkman – och Nikolaus II, den blodige, har visat det ryska folket maximum av det möjliga och omöjliga ifråga om denna bödelsmetod. Men det finns också en annan metod, som bäst utformats av den engelska och den franska bourgeoisin, vilka ”lärt sin läxa” genom en rad stora revolutioner och revolutionära massrörelser. Det är bedrägeriets, smickrets, frasens metod, metoden att ge en miljon löften, tiggallmosor, att ge efter i det oviktiga för att bevara det viktiga.

Det egenartade i den nuvarande situationen i Ryssland ligger i den svindlande snabba övergången från den första metoden till den andra, från övervåld mot folket till att *smickra* folket, att lura folket med löften. Katten Vaska hör på och mumsar vidare. Miljukov och Gutjkov har makten, de skyddar kapitalets profiter, för det imperialistiska kriget i det ryska och det engelskfranska kapitalets intresse, och pratet av sådana ”kockar” som Tjcheidze, Tsereteli och Steklov, vilka hotar, förmanar, besvär, bönfaller, kräver och proklamerar, avfärdar de med löften, deklamationer och effektfulla förklaringar ... Katten Vaska hör på och mumsar vidare.

Men med varje dag som går kommer den godtrogna omedvetenheten och den omedvetna godtrogenheten alltmera att försvinna, särskilt hos proletärerna och de *fattiga* bönderna, vilkas liv (deras samhällliga och ekonomiska läge) lär dem att inte tro på kapitalisterna.

Småhourgeoisins ledare ”måste” lära folket att lita på bourgeoisin. Proletärerna måste lära folket att misstro bourgeoisin.

Det revolutionära fosterlandsförsvaret och dess klassmässiga betydelse

9. Den mest betydande, mest påfallande yttringen av den småborgerliga våg, som översvämmat ”nästan allt”, är otvivelaktigt *det revolutionära fosterlandsförsvaret*. Just det är den värsta fienden till den ryska revolutionens vidareutveckling och framgång.

Den som gett upp på denna punkt och inte kunnat göra sig fri, han är förlorad för revolutionen. Men massorna ger upp på ett annat sätt än ledarna, och de gör sig fria *annorlunda*, genom en annan utvecklingsgång, på ett annat sätt.

Det revolutionära fosterlandsförsvaret är dels ett resultat av bourgeoisins bedrägeri mot massorna, ett resultat av böndernas och en del av arbetarnas godtrogna omedvetenhet, dels är den ett uttryck för intressena och inställningen hos småföretagaren, som till en viss grad är intresserad av annexioner och bankprofiter samt ”pietetsfullt” bevarar traditionerna från tsarismen, vilken demoraliserat storryssarna genom att göra dem till andra folks bödel.

Bourgeoisin bedrar folket genom att appellera till dess ädla stolthet över revolutionen och genom att framställa saken så, som om krigets *sociala och politiska* karaktär för Rysslands vidkommande skulle ha ändrats med denna etapp av revolutionen, sedan tsarmonarkin avlöstes av Gutjkov-Miljukovs nästan-republik. Och folket trodde detta – för en tid – till stor del på grund av de gamla fördomarna, vilka gjorde att de icke-storryska folken i Ryssland

betraktades som ett slags egendom eller domän tillhörande storryssarna. Den skändliga demoralisering av det storryska folket som tsarismen åstadkom, då den vande detta att i de andra folken se någonting mindervärdigt, någonting som ”med rätta” tillhörde Storryssland, kunde inte övervinnas *med en gång*.

Av oss krävs det *förmåga* att klargöra för massorna, att krigets sociala och politiska karaktär inte bestäms genom ”god vilja” hos personer och grupper eller ens folk, utan genom den krigförande *klassens* läge och dess *politik*, vars fortsättning kriget är, genom *förbindelserna* hos kapitalet såsom den härskande ekonomiska kraften i det moderna samhället, genom det internationella kapitalets *imperialistiska karaktär*, genom Rysslands beroende – finansiellt, bankmässigt och diplomatiskt – av Storbritannien och Frankrike etc. Att förklara detta skickligt och begripligt för massorna är *inte lätt*. Felfritt skulle ingen av oss kunna göra det med en gång.

Men detta och endast detta bör vara inriktningen för eller rättare sagt innehållet i vår propaganda. Den minsta eftergift åt det revolutionära fosterlandsförsvaret är *förräderi mot socialismen*, ett fullständigt uppgivande av *internationalismen*, oavsett med vilka vackra fraser och ”praktiska” argument det än må rättfärdigas.

Parollen ”ned med kriget” är naturligtvis riktig, men den tar inte hänsyn till de aktuella uppgifternas särdrag, nödvändigheten av att *närma sig* den breda massan *på ett annat sätt*. Jag tycker den påminner om parollen ”ned med tsaren”, med vilken den oskicklige agitatorn ”på den gamla goda tiden” utan vidare gick raka vägen ut på landsbygden – och fick stryk. Det revolutionära fosterlandsförsvarets talesmän från massorna är *ärliga*, inte i personlig mening utan i klassmening, dvs de tillhör sådana *klasser* (arbetarna och de fattiga bönderna), som *faktiskt* ingenting vinner genom annexioner och förkvävning av andra folk. Helt annat är det med borgarna och herrar ”intellektuella”, som mycket väl vet, att man *inte kan* avstå från annexioner utan att avstå från kapitalets herravälde och som samvetslöst bedrar massorna med vackra fraser, med måttlösa löften och ändlösa försäkringar.

Fosterlandsförsvarets talesman från massan ser på saken primitivt, på kälkborgerligt vis: ”Jag vill inga annexioner, men tysken ’ansätter’ mig, således försvarar jag en rättvis sak och inte alls några imperialistiska intressen.” För en sådan person måste man om och om igen förklara, att det inte är fråga om hans personliga önsknings utan om politiska förhållanden och betingelser, som gäller massorna, *klasserna*, om krigets samband med kapitalets intressen, med bankernas internationella nät osv. Endast en sådan kamp mot fosterlandsförsvaret är en seriös kamp, som har utsikt till framgång – måhända inte en mycket snabb, men dock säker och varaktig framgång.

Hur kan man göra slut på kriget?

10. Kriget kan man inte göra slut på när man ”så önskar”. Det kan inte inställas genom ett beslut av den ena parten. Man kan inte göra slut på det genom att ”sticka bajonetten i jorden”, så som en soldat, anhängare av fosterlandsförsvaret, uttryckte sig. Kriget kan inte avslutas genom en ”överenskommelse” mellan olika länders socialister, genom en ”aktion” av alla länders proletärer, genom folkens ”vilja” osv. Alla fraser av detta slag, som fyller artiklarna i de försvarsvänliga och till hälften försvarsvänliga, de halvinternationalistiska tidningarna samt otaliga resolutioner, upprop, manifest och beslut av soldat- och arbetardeputerades sovjet – alla dessa fraser är ingenting annat än småborgarnas tomma, naiva, fromma önsknings. Det finns ingenting skadligare än dylika fraser om ”klarläggande av folkens fredsvilja”, om *ordningsföljden* i proletarietets revolutionära aktioner (efter det ryska proletarietet skulle det tyska stå ”i tur”) etc. Allt detta är blancism, ljuva drömmar, lek med ”politiska kampanjer”, det är i verkligheten en upprepning av fabeln om katten Vaska.

Kriget har inte uppstått till följd av de kapitalistiska rövarnas, onda vilja, ehuru det förvisso förs *endast* i deras intresse och berikar endast dem. Kriget har uppstått till följd av världskapitalets halvsekellånga utveckling, av dess miljarder trådar och förbindelser. Det är *omöjligt* att komma ur det imperialistiska kriget med ett språng, det är *omöjligt* att nå en demokratisk fred, en fred utan våld, om inte kapitalets välde störtas, om inte statsmakten övergår till en *annan* klass, till proletariatet.

Den ryska revolutionen i februari–mars 1917 var början till det imperialistiska krigets förvandling till inbördeskrig. Denna revolution tog det *första* steget till krigets avslutande, vilket kan tryggas endast genom ett steg *till*, nämligen statsmaktens övergång till proletariatet. Det blir början till ”ett genombrott av fronten” – kapitalintressenas front – i hela världen, och först sedan proletariatet brutit igenom *denna* front, *kan* det befria mänskligheten från krigets fasor och låta den komma i åtnjutande av en varaktig freds välsignelser.

Den ryska revolutionen har *redan* fört Rysslands proletariat ända fram till ett sådant ”genombrott” av kapitalets ”front” genom att skapa arbetardeputerades sovjetter.

Den nya statstyp, som växer fram i vår revolution

11. Beträffande arbetar-, soldat-, bonde- och andra deputeradesovjetter råder en bristfällig uppfattning inte endast i det avseendet, att flertalet inte har klart för sig deras klassbetydelse, deras roll i *den ryska* revolutionen. Man har inte heller förstått dem i det avseendet, att de utgör en ny form eller rättare sagt en ny typ av stat.

Den borgerliga statens mest fulländade, mest framskridna typ är *den parlamentariska demokratiska republiken*: makten tillhör parlamentet; statsmaskineriet, förvaltningens apparat och organ är de vanliga: stående armé, polis och en över folket stående privilegierad ämbetsmannakår, som de facto är oavsättlig.

Men sedan slutet av 1800-talet har de revolutionära epokerna fört fram en *högre* typ av demokratisk stat, en stat som i vissa avseenden enligt Engels' uttryck redan upphört att vara en stat, ”inte längre var någon stat i egentlig mening”. Det är en stat av Pariskommunens typ, som *ersätter* den från folket skilda armén och polisen med direkt och omedelbar beväpning av folket självt. *Detta* är kärnan i kommunen som beljugits och förtalats av borgerliga författare, vilka bl a felaktigt tillskrev den avsikten att genast vilja ”införa” socialism.

Just en stat av denna typ *började* den ryska revolutionen skapa 1905 och 1917. En republik av arbetar-, soldat-, bonde- och andra deputeradesovjetter, förenade genom en allrysk konstituerande församling av folkrepresentanter eller genom ett sovjeternas råd eller dylikt – det är vad som *redan håller på att förverkligas* hos oss nu, i detta ögonblick, på initiativ av folkets många miljoner, som själva byw ger upp demokratin *på sitt eget vis*, utan att vänta till dess herrar kadetprofessorer skrivit färdigt sina lagförslag för en parlamentarisk borgerlig republik, eller till dess den småborgerliga ”socialdemokratins” pedanter och vaneträlar i stil med hr Plechanov eller Kautsky upphör med att förvränga marxismens lära om staten.

Marxismen skiljer sig från anarkismen genom att den erkänner statens och statsmaktens *nödvändighet* under den revolutionära perioden överhuvudtaget och under övergångsperioden från kapitalism till socialism i synnerhet.

Marxismen skiljer sig från herrar Plechanovs, Kautsky & Co:s småborgerliga, opportunistiska ”socialdemokratism” genom att den *inte* anser en vanlig parlamentarisk borgerlig republik utan en stat av Pariskommunens typ vara nödvändig för de nämnda perioderna.

De huvudsakliga skillnaderna mellan denna statstyp och den gamla är följande:

Från den parlamentariska borgerliga republiken är det mycket lätt att återvända till monarkin (vilket historien också bevisat), ty hela förtrycksmaskineriet – armén, polisen och ämbets-

mannakåren – förblir orubbat. Kommunen och arbetar-, soldat-, bonde- och andra deputerade sovjetor *krossar* och undanröjer detta maskineri.

Den parlamentariska borgerliga republiken beskär och förkväver *massornas* självständiga politiska liv och deras direkta deltagande i hela statslivets *demokratiska* uppbyggande nedifrån och upp. Motsatsen är fallet med arbetar- och soldatdeputerades sovjetor.

De senare reproducerar den statstyp, som Pariskommunen höll på att skapa och som Marx kallade ”den äntligen upptäckta politiska formen, under vilken arbetets ekonomiska befrielse kunde fullbordas”.

Vanligtvis invänds det: det ryska folket är ännu inte moget för att ”införa” kommunen. Det är det argument som feodalherrarna använde, då de gjorde gällande att bönderna inte var mogna för frihet. Kommunen, dvs arbetar- och bondedeputerades sovjetor, ”inför” *inga* omdaningar, som inte absolut mognat såväl i den ekonomiska verkligheten som i medvetandet hos folkets överväldigande majoritet, den ämnar inte ”införa” sådana omdaningar och får inte göra det. Ju större det ekonomiska sammanbrottet och den genom kriget framkallade krisen är, desto eftertryckligare krävs en i största möjliga mån fulländad politisk form, *som underlättar* läkandet av de ohyggliga sår som kriget vållat mänskligheten. Ju mindre organisatorisk erfarenhet det ryska folket har, desto beslutsammare måste man *gripa sig an* med *folkets egna* organisatoriska uppbyggnadsarbete – och inte organisatoriskt uppbyggnadsarbete av borgerliga politiska kannstöpore och ämbetsmän i ”inkomstbringande ställning”.

Ju snabbare vi befriar oss från den av herrar Plechanov, Kautsky & Co förvrängda pseudo-marxismens gamla fördomar, ju ivrigare vi tar itu med att hjälpa folket att genast och överallt bygga upp arbetar- och bondedeputerades sovjetor och att hjälpa dessa att ta hand om *hela* livet, ju längre herrar Lvov & Co förhalar inkallandet av konstituerande församlingen, desto lättare blir det för folket att ta ställning för en republik av arbetar- och bondedeputerades sovjetor (med hjälp av konstituerande församlingen eller utan den, om Lvov ännu mycket länge uppskjuter dess inkallande). I det nya organisatoriska uppbyggnadsarbetet av folket självt är fel oundvikliga i början, men det är bättre att göra fel och gå framåt, än att *vänta* till dess de av hr Lvov inkallade juridikprofessorerna skrivit lagar om konstituerande församlingens inkallande och den parlamentariska borgerliga republikens förevigande, om strypande av arbetar- och bondedeputerades sovjetor.

Om vi organiserar oss och bedriver vår propaganda skickligt, så kommer inte bara proletärerna utan också nio tiondelar av bönderna att vara emot polisens återupprättande, mot den oavsättliga och privilegierade ämbetsmannakåren, mot den från folket skilda armén. Och endast häri består ju den nya statstypen.

12. Polisens ersättande med folkmilis är en omdaning, som framgår ur revolutionens hela förlopp och som nu förverkligas på de flesta orter i Ryssland. Vi måste klargöra för massorna, att denna omdaning i de flesta borgerliga revolutioner av vanlig typ blev ytterst kortlivad och att bourgeoisin, även den mest demokratiska och mest republikanska, återupprättade polisen, som var av gammal tsaristisk typ, skild från folket, underställd bourgeoisins befäl och lämpad att på alla sätt förtrycka folket.

Det finns endast ett medel att *förhindra* att polisen återupprättas och det är att bilda en hela folkets milis och att denna sammansmälts med armén (den stående armén ersätts med allmän folkbeväpning). I denna milis måste alla medborgare, manliga och kvinnliga, från 15 till 65 års ålder delta, om det är tillåtligt att med dessa endast som exempel tagna åldersgränser slå fast att såväl gamla som unga skall delta. Kapitalisterna måste betala lönarbetarna, tjänstefolket osv för de dagar, som ägnas den samhälleliga tjänsten i milisen. Om kvinnorna inte engageras att självständigt delta såväl i det politiska livet i allmänhet som i den ständiga, av

alla utförda samhällliga tjänstgöringen, kan det inte bli tal om socialism, ja inte ens om fullständig och varaktig demokrati. Och sådana "polis"-funktioner som omsorgen om sjuka och om hemlösa barn, uppsikten över en sund bespisning m m kan överhuvudtaget inte förverkligas på ett tillfredsställande sätt utan att kvinnorna blivit helt likaberättigade inte bara på papperet utan också i praktiken.

Att förhindra polisens återupprättande, att dra med hela folkets organisatoriska krafter till att bilda en allmän milis – det är de uppgifter, som proletariatet måste föra ut till massorna för att skydda, befästa och utveckla revolutionen.

Agrarprogrammet och det nationella programmet

13. Vi kan för närvarande inte bestämt veta, om en mäktig agrarrevolution kommer att utveckla sig på den ryska landsbygden inom den närmaste framtiden. Vi kan inte veta hur pass djupgående den klassuppdelning av bönderna i lantarbetare, lönarbetare och fattigbönder ("halvproletärer") å ena sidan samt välbärgade bönder och medelbönder (kapitalister och småkapitalister) å andra sidan är, som på senare tid otvivelaktigt förstärkts. Endast erfarenheterna kan och kommer att lösa dessa frågor.

Men som proletariatets parti är vi ovillkorligen förpliktade att inte bara omedelbart framträda med ett agrarprogram (jordprogram), utan också att propagera de praktiska åtgärder, som genast kan förverkligas *till förmån* för en böndernas agrarrevolution i Ryssland.

Vi måste kräva nationalisering av *all* jord, dvs att all jord i staten skall övergå i den centrala statsmaktens ägo. Denna makt skall fastställa utflyttningsfondens omfång m m, utfärda lagar om skogsskydd, jordförbättringsarbeten osv, den måste absolut förbjuda varje mellanhandsverksamhet mellan jordägaren, dvs staten, och arrendatorn, dvs jordbrukaren (förbjuda varje utarrendering av jord i andra hand). Men all *disposition* av jorden, allt fastställande av de *lokala villkoren* för innehav och brukande får under inga omständigheter ligga i händerna på byråkrater och ämbetsmän utan måste helt och uteslutande tillkomma de regionala och lokala *bondedeputerades sovjet*.

För att tekniskt förbättra och öka spannmålsproduktionen samt för att utveckla en rationell stordrift och en samhälllig kontroll över densamma måste vi inom bondekommittéerna sträva efter att av varje konfiskerat storgods bildas ett stort mönsterjordbruk, som kontrolleras av *lantarbetardeputerades sovjet*.

I motsats till den småborgerliga frasen och politiken, sådan den härskar hos socialistrevolutionärerna, särskilt i deras tomma prat om en "konsumtions"- eller en "arbets"-norm, om "socialisering av jorden" etc, måste proletariatets parti klargöra att småbrukssystemet under varuproduktionens förhållanden *inte är i stånd* att befria mänskligheten från massornas elände och förtrycket av dem.

Utän att genast och ovillkorligen splittra bondedeputerades sovjeter måste proletariatets parti klargöra, att det är nödvändigt att bilda särskilda sovjeter av lantarbetardeputerade och särskilda sovjeter av deputerade för fattigbönderna (halvproletärerna) eller att åtminstone ständigt hålla särskilda rådplägingar med deputerade för *dessa klasskikt* i form av särskilda fraktioner eller partier inom de allmänna bondedeputeradesovjeterna. Annars kommer narodnikernas alla sliskiga småborgerliga fraser om bönderna i allmänhet att bli en täckmantel för det bedrägeri, som de välbärgade bönderna, vilka ju egentligen endast är en variant av *kapitalisterna*, begår mot den egendomslösa massan.

I motsats till den borgerligt liberala eller rent byråkratiska förkunnelse, som framförs av många socialistrevolutionärer samt arbetar- och soldatdeputerades sovjeter, vilka råder bönderna att inte bemäktiga sig godsägarjorden och att inte sätta igång med agraromdaningen innan konstituerande församlingen inkallats, måste proletariatets parti uppmana bönderna att

omedelbart och egenmäktigt genomföra den agrara omdaningen och ofördröjligen konfiskera godsägarnas jord enligt beslut av de lokala bondedeputerade.

Särskilt viktigt är det härvid att yrka på att livsmedelsproduktionen för soldaterna vid fronten och för städerna skall ökas, att varje skadegörelse eller förstörande av boskapsstammen, redskap, maskiner, byggnader m m är absolut otillåtliga.

14. I den nationella frågan måste det proletära partiet framför allt hävda, att det proklameras full frihet för alla nationer och folkslag, vilka förtryckts av tsarismen, med våld anslutits eller med våld kvarhålls inom statens gränser, dvs annekterats, att avskilja sig från Ryssland, samt att denna frihet omedelbart förverkligas.

Alla uttalanden, deklARATIONER och manifest om avståndstagande från annexioner är, såvida de inte beledsagas av ett faktiskt förverkligande av friheten till avskiljande, borgerligt bedrägeri mot folket eller småborgerliga fromma önskingar.

Det proletära partiet strävar efter att skapa en så stor stat som möjligt, ty detta är fördelaktigt för de arbetande; det strävar efter att *föra nationerna närmare varandra och att ytterligare sammansmälta dem*, men detta mål vill det inte nå med våld, utan endast genom ett fritt, broderligt förbund mellan arbetarna och de arbetande massorna inom alla nationer.

Ju mer demokratisk republiken i Ryssland blir, ju framgångsrikare den organiserar sig som arbetar- och bondedeputerade-sovjeternas republik, desto starkare kommer de arbetande massorna av alla nationer att *frivilligt* känna sig dragna till denna republik.

Full frihet till avskiljande, den mest vittgående lokala (och nationella) autonomi, i detalj utarbetade garantier för de nationella minoriteternas rättigheter – det är det revolutionära proletariats program.

Nationalisering av kapitalisternas banker och syndikat

15. Proletariatets parti kan under inga omständigheter föresätta sig att ”införa” socialism i ett småbondeland, innan den övervägande majoriteten av befolkningen blivit medveten om att en socialistisk revolution är nödvändig.

Men endast borgerliga sofister, som döljer sig bakom ”nästan marxistiska” slagord, kan på basis av denna sanning rättfärdiga en politik, vilken uppskjuter det omedelbara genomförandet av i praktiken fullt mognade revolutionära åtgärder, som *en rad borgerliga stater under kriget ofta genomfört* och som är oavvisligt nödvändiga för kampen mot det fullständiga ekonomiska förfall och den hunger, som kommer allt närmare.

Sådana åtgärder som nationalisering av jorden och av kapitalisternas alla banker och syndikat eller åtminstone *omedelbart* upprättande av *kontroll* över dem från arbetardeputerades sovjeterna osv, vilket inte alls innebär att ”införa” socialism, måste ovillkorligen förfäktas och i den mån det är möjligt förverkligas på revolutionär väg. Utan sådana åtgärder, som endast är steg på vägen till socialism och som i ekonomiskt avseende är fullt genomförbara, går det inte att läka de sår som kriget vållat och att förebygga det hotande sammanbrottet. Det revolutionära proletariats parti kommer aldrig att rygga tillbaka för att lägga beslag på de exempellöst stora profiter, som inhöstas av kapitalisterna och bankirerna, vilka särskilt skandalöst berikar sig just ”på kriget”.

Läget i socialistiska internationalen

16. De internationella förpliktelser, som åligger Rysslands arbetarklass, träder just nu särskilt starkt i förgrunden.

I våra dagar är det bara den late som inte svär trohet åt internationalismen, t o m de chauvinistiska fosterlandsförsvarena, t o m hrr Plechanov och Potresov, t o m Kerenskij

kallar sig internationalister. Desto mer bjudande är det proletära partiets plikt att ytterst klart, exakt och bestämt sätta upp internationalism i handling mot internationalism i ord.

Enbart upprop till arbetarna i alla länder, tomma försäkringar om trohet mot internationalismen, försök att direkt eller indirekt fastställa en ”ordningsföljd” för den revolutionära proletariats aktioner i de olika krigförande länderna, fruktlösa ansträngningar att sluta ”överenskommelser” mellan socialisterna i de krigförande länderna *om* den revolutionära kampen, bemödanden att få till stånd socialistiska kongresser för en fredskampanj etc, etc – allt detta är till sin *objektiva* betydelse, oavsett hur uppriktiga upphovsmännen till sådana idéer, sådana försök eller sådana planer än må vara, likväl endast frasmakeri, i *bästa* fall naiva och fromma önskningar, som endast duger till att maskera chauvinisternas *bedrägeri* mot massorna. Och de *franska* socialchauvinisterna, som är skickligast och mest förfarna i parlamentariska skojartricks, har för länge sedan slagit rekord ifråga om exempellöst bombastiska och klingande pacifistiska och internationalistiska fraser, *förbundna* med ett exempellöst fräckt svek mot socialismen och internationalen, med deltagande i regeringar som för det imperialistiska kriget, med röstning för krediter *eller för lån* (såsom Tjcheidze, Skobelev, Tsereteli och Steklov gjorde de senaste dagarna i Ryssland), med motarbetande av den revolutionära kampen i *eget land* etc, etc.

Goda personer glömmer ofta det imperialistiska världskrigets hårda och grymma verklighet. Denna verklighet tolererar inga fraser, den hånar naiva och fromma önskningar.

Internationalism i handling innebär ett och endast ett: självupppoffrande arbete för att utveckla den revolutionära rörelsen och den revolutionära kampen i *eget land*, stöd (genom propaganda, sympati och materiella medel) *åt samma kamp*, samma kurs – och *endast denna* – i *alla* länder utan undantag.

Allt annat är bedrägeri och manilovism.

Den internationella socialistiska rörelsen och arbetarrörelsen har under de drygt två år som kriget pågått frambringat tre riktningar i *alla* länder, och den som lämnar *verklighetens* mark och vägrar att erkänna dessa tre riktningar, att analysera dem, att konsekvent kämpa för den i handling internationalistiska riktningen – han dömer sig själv till vanmakt, hjälplöshet och misstag. De tre riktningarna är följande:

1) Socialchauvinisterna, dvs socialister i ord men chauvinister i handling, är personer som erkänner ”fosterlandsförsvar” i ett imperialistiskt (och framför allt i nuvarande imperialistiska) krig.

Dessa personer är våra *klass*motståndare. De har gått över till bourgeoisin.

Till dem hör flertalet officiella ledare för den officiella socialdemokratin i *alla* länder: herrar Plechanov & Co i Ryssland, Scheidemann och hans anhängare i Tyskland, Renaudel, Guesde och Sembat i Frankrike, Bissolati & Co i Italien, Hyndman, fabianerna och ”labouristerna” (ledarna för ”arbetarpartiet”) i Storbritannien, Branting & Co i Sverige, Troelstra och hans parti i Nederländerna, Stauning och hans parti i Danmark, Viktor Berger m fl ”fosterlandsförsvarare” i Amerika osv.

2) Den andra riktningen, det s k centrum, består av personer som vacklar mellan socialchauvinisterna och internationalisterna i handling.

Alla som hör till ”centrum” svär och bedyrar att de är marxister, internationalister, att de är för fred, för alla slags ”påtryckningar” på regeringarna, för alla slags ”krav” på den egna regeringen att ”den skall fastställa folkets fredsvilja”, för alla möjliga fredskampanjer, för fred utan annexioner etc, etc – *och för fred med socialchauvinisterna*. ”Centrum” är för ”enhet”, centrum är motståndare till splittring.

”Centrum” är den fromma småborgerliga frasens rike, där råder internationalism i ord, feg opportunist och inställsamhet gentemot socialchauvinisterna i handling.

Frågans kärna är, att ”centrum” inte är övertygat om nödvändigheten av revolution mot de egna regeringarna, inte propagerar den, inte för en helhjärtad revolutionär kamp och kläcker de mest banala – och ärke-”marxistiskt” klingande – *undanflykter* från den revolutionära kampen.

Socialchauvinisterna är våra *klassmotståndare*, de är *borgarna* inom arbetarrörelsen. De utgör det skikt, de grupper och delar av arbetarna, som *objektivt* är köpta av bourgeoisin (bättre lön, hedersplatser etc) och som hjälper *sin* bourgeoisin att plundra och undertrycka små och svaga folk och att slåss *om* det kapitalistiska bytets delning.

”Centrum” består av vanemänniskor, förgiftade av rutten legalitet, korrumpierade av parlamentarismens atmosfär m m, ämbetsmän som vant sig vid inkomstbringande sysslor och ”lugnt” arbete. Historiskt och ekonomiskt representerar de inget *särskilt* skikt, de representerar endast *övergången* från ett förflutet skede i arbetarrörelsen – åren 1871-1914, ett skede som gav mycket värdefullt, särskilt ifråga om den för proletariatet oumbärliga konsten att bedriva ett långsamt, uthålligt och systematiskt organisationsarbete i bred och synnerligen bred skala – till ett nytt *skede* som blev *objektivt* nödvändigt från och med det första imperialistiska världskriget, vilket inledde *den sociala revolutionens era*.

”Centrums” främste ledare och företrädare är Karl Kautsky, Andra internationalens (1889-1914) mest kända auktoritet, mönstret på fullständigt uppgivande av marxismen, på enastående karaktärlöshet och de ynkeligaste vacklanden och svek sedan augusti 1914. Till ”centrum”-riktningen hör Kautsky, Haase, Ledebour, den s k arbetar- eller arbetsgruppen i riksdagen; i Frankrike Longuet, Pressemanne och de s k minoritaires (mensjevikerna) överhuvudtaget; i Storbritannien Philip Snowden, Ramsay MacDonald och många andra ledare för Oavhängiga arbetarpartiet och delvis för Brittiska socialistiska partiet; Morris Hillquit och många andra i Amerika; Turati, Treves, Modigliani m fl i Italien; Robert Grimm o a i Schweiz; Victor Adler & Co i Österrike; Organisationskommitténs parti, Axelrod, Martov, Tjcheidze, Tsereteli o a i Ryssland osv.

Det är klart att enskilda personer ibland utan att själva märka det går över från socialchauvinismens ståndpunkt till ”centrums” ståndpunkt och vice versa. Varje marxist vet, att klasserna skiljer sig från varandra, även om individer fritt går över från klass till klass; på samma sätt skiljer sig också *riktningarna* i det politiska livet från varandra, även om individer fritt går över från en riktning till en annan, oavsett försöken och bemödandena att *sammansmälta* riktningarna.

3) Den tredje riktningen utgör internationalisterna i handling, närmast representerade av Zimmerwaldvännen. (Vi återger som bilaga dess i september 1915 publicerade manifest så att läsarna genom autentiskt material skall kunna stifta bekantskap med denna riktnings uppkomst.)

Dess viktigaste kännetecken är dess fullständiga brytning både med socialchauvinismen och med ”centrum”, osjälvisk revolutionär kamp mot den *egna* imperialistiska regeringen och den egna imperialistiska bourgeoisin. Dess princip är: ”Huvudfienden finns i det egna landet.” Den för en skoningslös kamp mot de sötsliskiga socialpacifistiska fraserna (en socialpacifist är socialist i ord och borgerlig pacifist i handling; de borgerliga pacifisterna drömmer om evig fred *utan* att kapitalets ok och herravälde störtas) och mot alla slags *undanflykter*, som går ut på att förneka att proletariatets revolutionära kamp och den proletära, socialistiska revolutionen är möjlig eller lämplig eller aktuell i samband med det nuvarande kriget.

De mest kända representanterna för denna riktning i Tyskland är Spartacusgruppen eller ”gruppen Die Internationale” med Karl Liebknecht som medlem. Karl Liebknecht är den mest berömda företrädaren för denna riktning och för den *nya*, verkliga, proletära internationalen.

Karl Liebknecht uppmanade Tysklands arbetare och soldater att *vända vapnen* mot den *egna* regeringen. Detta gjorde han öppet från riksdagens talarstol. Och sedan gick han till en demonstration på Potsdamer Platz, ett av de största torgen i Berlin, där han spred illegalt tryckta flygblad med kravet ”Ned med regeringen”. Han häktades och dömdes till *straffarbete*. Nu sitter han i tukthus i Tyskland, liksom överhuvudtaget *hundra-* om inte tusentals *sanna* socialister i Tyskland, för sin kamp mot kriget.

Karl Liebknecht förde i tal och skrift en skoningslös kamp inte bara *mot de egna* plechanoviterna och potresoviterna (Scheidemann, Legien, David & Co) *utan också mot de egna centrummännen*, mot egna Tjcheidze och Tsereteli (Kautsky, Haase, Ledebour & Co).

Karl Liebknecht och hans vän Otto Rühle var de enda av 110 deputerade som bröt disciplinen, gjorde slut på ”enheten” med ”centrum” och chauvinisterna och *gick emot alla*. Liebknecht *ensam* representerar socialismen, proletariatets sak, den proletära revolutionen. *Hela* den övriga tyska socialdemokratin är ett *stinkande lik* såsom Rosa Luxemburg (också medlem av Spartacusgruppen och en av dess ledare) så träffande uttryckt sig.

En annan grupp av internationalister i handling i Tyskland företräds av tidningen Arbeiterpolitik i Bremen.

De som i Frankrike står närmast internationalisterna i handling är Loriot och hans vänner (Bourderon och Merrheim har glidit ned till socialpacifismen) samt fransmannen Henry Guilbeaux, som i Genève utger tidskriften Demain; i England tidningen The Trade Unionist och en del av medlemmarna i Brittiska socialistiska partiet och Oavhängiga arbetarpartiet (exempelvis Russel Williams, som öppet manat till brytning med de ledare som *förrått* socialismen), den skotske folkskolläraren och socialisten *MacLean*, som av Storbritanniens borgerliga regering dömts *till straffarbete* för sin revolutionära kamp mot kriget; hundratals brittiska socialister sitter i fängelse för samma brott. De och endast de är internationalister *i handling*. I Amerika har vi Socialistiska arbetarpartiet och de element inom det opportunistiska Socialistiska partiet, som sedan januari 1917 ger ut tidningen The Internationalist; i Nederländerna ”tribunisternas” parti som utger tidningen De Tribune (Pannekoek, Herman Gorter, Wijnkoop och Henriette Roland Holst, som tidigare tillhörde centrum inom Zimmerwald men nu har gått över till oss); i Sverige de ungas parti eller vänsterpartiet med ledare som Lindhagen, Ture Nerman, Carleson, Ström och Z Höglund, som i Zimmerwald personligen var med om att bilda Zimmerwaldvänstern och nu dömts till fängelsestraff för sin revolutionära kamp mot kriget; i Danmark Trier och hans vänner, vilka utträtt ur Danmarks helt *förborgerligade* ”socialdemokratiska” parti med minister Stauning i spetsen; i Bulgarien ”tesnjakerna”; i Italien har vi närmast oss partiets sekreterare Constantino Lazzari och Serrati, som är redaktör för huvudorganet Avanti!; i Polen Radek, Hanecki o a ledare för den under ”landsstyrelsen” sammanslutna socialdemokratin; Rosa Luxemburg, Tyszka o a ledare för den under ”huvudstyrelsen” sammanslutna socialdemokratin; i Schweiz de vänstersinnade som författade motiveringen till ”referendum” (januari 1917) för kamp mot socialchauvinisterna och ”centrum” i *eget land* och som på Zürichkantonens socialistiska kongress i Töss den 11 februari 1917 framförde en principiellt revolutionär resolution mot kriget; i Österrike har vi Friedrich Adlers unga vänner till vänster, vilka delvis hade sin verksamhet förlagd till klubben Karl Marx i Wien, en klubb som numera stängts av den ärkereaktionära österrikiska regeringen, som söker ta död på Friedrich Adler för att han hjältemodigt, om än föga övertänkt sköt mot en minister etc, etc.

Det är inte nyanserna det kommer an på, sådana förekommer också bland de vänstersinnade, utan *riktningen*. Kärnan i det hela är, att det inte är lätt att vara internationalist i handling under ett fruktansvärt imperialistiskt krig. Det finns få sådana människor, men *endast* de är socialismens hela framtid, *endast* de är *massornas ledare* och inte massornas förledare.

Skillnaden mellan reformister och revolutionärer bland socialdemokraterna, bland socialisterna överhuvudtaget, måste med objektiv ofrånkomlighet förändras under det imperialistiska krigets förhållanden. Den som inskränker sig till att ”kräva” av de borgerliga regeringarna att de skall sluta fred eller ”fastställa folkets fredsvilja” osv, han glider i *själva verket* ned till reformer, *ty frågan om kriget* kan objektivt endast lösas *på revolutionär väg*.

Proletariatets revolution är den enda utväg ur kriget som leder till en demokratisk, icke på våld baserad fred, till folkens befrielse från slaveriet att betala *miljarder* i räntor åt herrar kapitalister, vilka skott sig på ”kriget”.

Av de borgerliga regeringarna kan och måste man kräva de mest olikartade reformer, men det går inte – utan att förfalla till manilovism och reformism att kräva av dessa personer och klasser, som är snärjda med tusentals trådar av det imperialistiska kapitalet, att de skall *slita av* dessa trådar. Men om det inte sker är allt tal om krig mot kriget endast tomma och bedrägliga fraser.

”Kautskyanerna”, ”centrum”, är revolutionärer i ord men reformister i handling, de är internationalister i ord men socialchauvinismens medbrottslingar i handling.

Zimmerwaldinternationalens sammanbrott. En tredje international måste grundas

17. Zimmerwaldinternationalen ställde sig från första början på en vacklande, ”kautskyansk”, ”centristisk” ståndpunkt, vilket föranledde *Zimmerwaldvännern* att genast avgränsa sig, avskilja sig och framträda med ett *eget* manifest (offentliggjort i Schweiz på ryska, tyska och franska).

Zimmerwaldinternationalens största brist och orsaken till dess *sammanbrott* (ty den har redan brutit samman i ideologiskt och politiskt avseende) är dess vacklan, dess obeslutsamhet i den viktigaste, praktiskt taget *allt avgörande* frågan om fullständig brytning med socialchauvinismen och med den socialchauvinistiska gamla internationalen, ledd av Vandervelde och Huysmans i Haag (Nederländerna) m fl.

Hos oss vet man ännu inte, att det är *just kautskyanerna* som utgör zimmerwaldmajoriteten. Detta är emellertid ett grundläggande faktum, som inte får förbises och som nu är allmänt känt i Västeuropa. Till och med en chauvinist som den extreme tyske chauvinisten Heilmann, som är redaktör för den ärkechauvinistiska Volksstimme i Chemnitz och medarbetare i Parvus’ ärkechauvinistiska tidskrift Die Glocke – (han är givetvis ”socialdemokrat” och ivrig förfäktare av socialdemokratins ”enhet”) – har i pressen nödgats erkänna, att centrum eller ”kautskyanismen” och *zimmerwaldmajoriteten* är en och samma sak.

Detta faktum fastställdes definitivt i slutet av 1916 och början av 1917. Trots att Kienthalmanifestet fördömde socialpacifismen, har hela zimmerwaldhögern, *hela* zimmerwaldmajoriteten glidit ned till socialpacifismen: Kautsky & Co i en rad uttalanden i januari och februari 1917; Bourderon och Merrheim i Frankrike, då de *gemensamt* med socialchauvinisterna röstade för de pacifistiska resolutioner, som antogs av socialistiska Partiet (i december 1916) och av Allmänna arbetskonfederationen (dvs den fackliga landsorganisationen i Frankrike – också i december 1916); Turati & Co i Italien, där hela partiet intog en socialpacifistisk ståndpunkt, och Turati själv i ett tal den 17 december 1916 ”lät undfalla sig” (och naturligtvis inte av en slump) *nationalistiska* fraser, som skönmålar det imperialistiska kriget.

Robert Grimm, ordförande vid konferenserna i Zimmerwald och Kienthal, ingick i januari 1917 förbund med socialchauvinisterna i *sitt* parti (Greulich, Pflüger, Gustav Müller m fl) mot internationalisterna i handling.

På två konferenser av *zimmerwaldanhängare* från olika länder, i januari och februari 1917, brännmärktes zimmerwaldmajoritetens tvetydiga och hycklande beteende formellt av vänster-internationalister från flera länder: av Münzenberg, sekreterare i internationella ungdomsorganisationen och redaktör för den förträffliga internationalistiska tidningen *Jugend-Internationale*; Zinovyjev, representant för vårt partis centralkommitté; Karl Radek från det polska socialdemokratiska partiet ("landsstyrelsen"); Hartstein, tysk socialdemokrat och medlem av Spartacusgruppen.

Det ryska proletariatet är mycket givet; ingenstans i världen har arbetarklassen ännu förmått utveckla en sådan revolutionär energi som i Ryssland. Men den som mycket är givet, av honom fordras också mycket.

Zimmerwaldträsket kan inte längre tolereras. För de zimmerwaldska "kautskyanernas" skull kan en halvförbindelse inte längre upprätthållas med plechanoviternas och scheidemännens chauvinistiska international. Vi måste ofördröjligen bryta med denna international. Vi bör stanna kvar i Zimmerwald *endast* i informationssyfte.

Det åligger just oss att just nu, utan uppskov grunda en ny, revolutionär, proletär international, eller rättare sagt vi bör inte frukta att offentligt förklara, att den *redan har grundats* och verkar.

Denna international omfattar de "internationalister i handling", som jag ovan noggrant räknade upp. De och endast de är de revolutionära, internationalistiska massornas företrädare och inte massornas förledare.

Även om det finns få *sådana* socialister, så må varje rysk arbetare fråga sig, om det fanns många medvetna revolutionärer i Ryssland *alldeles* före februari- och marsrevolutionen 1917.

Det är inte antalet det kommer an på utan det riktiga framförandet av det verkligt revolutionära proletariatets idéer och politik. Det väsentliga är inte att "proklamera" internationalism utan att kunna vara internationalist i handling även i de svåraste tider.

Låt oss inte lura oss själva genom att hoppas på överenskommelser och internationella kongresser. Så länge det imperialistiska kriget pågår, håller den imperialistiska bourgeoisins militärdiktatur de internationella förbindelserna fastklämda i skruvstäd. Om t o m "republikanen" Miljukov, som nödgas tolerera arbetardeputerades sovjet såsom en biregering, i april 1917 *vägrade* den schweiziske socialisten *Fritz Platten*, som är partisekreterare, internationalist och deltagare i Zimmerwald- och Kienthalkonferenser, *inresa* till Ryssland, fastän han är gift med en ryska och skulle besöka sin frus släktingar, fastän han i Riga deltog i revolutionen 1905 och för detta blev inspärrad i ryskt fängelse, betalade borgen till tsarregeringen för att bli frigiven och ville få tillbaka denna borgensumma – om "republikanen" Miljukov kunde *göra* detta i Ryssland i april 1917, så kan man på grund därav uppskatta bourgeoisins löften och försäkringar, fraser och deklamationer om fred utan annexioner etc till deras rätta värde.

Och den brittiska regeringens häktning av Trotskij? Och vägran att låta Martov lämna Schweiz, och förhoppningarna att locka honom till England, där Trotskijs öde väntar honom?

Låt oss inte göra oss några illusioner. Vi får inte lura oss själva.

Att "vänta" på internationella kongresser eller konferenser är detsamma som att *förråda* internationalismen, eftersom det är bevisat att man inte ens från Stockholm låter vare sig

socialister, som är trogna internationalismen, *eller ens brev från dem* komma till oss, trots att det är fullt möjligt och trots att militärcensuren är rasande.

Vårt parti får inte "vänta" utan måste genast *grunda* den tredje internationalen – och då kommer hundratals socialister i tyska och engelska fångelser att dra en lättnadens suck, och tusentals och åter tusentals tyska arbetare, som nu organiserar strejker och demonstrationer, vilka skrämmer skurken och rövaren Wilhelm, kommer att i *illegala* flygblad få läsa om vårt beslut, om vår broderliga tillit till Karl Liebknecht och endast till honom, om *vårt* beslut att också *nu* bekämpa "det revolutionära fosterlandsförsvaret" – de kommer att läsa detta och stärkas i sin revolutionära internationalism.

Den som mycket är givet, av honom fordras också mycket. Inget annat land i världen är nu så fritt som Ryssland. Låt oss utnyttja denna frihet – inte för att förkunna stöd åt bourgeoisin eller det borgerliga "revolutionära fosterlandsförsvaret" utan för att djärvt och ärligt, på proletärt och på Liebknechts sätt *grunda den tredje internationalen*, en både mot de förrädiska socialchauvinisterna och de vacklande "centrum"-männen oryggligt fientlig international.

18. Att det inte kan bli tal om en sammanslutning av socialdemokraterna i Ryssland, det behöver man efter vad som ovan sagts inte slösa många ord på.

Bättre att som Liebknecht stå två tillsammans – och *det betyder att stå tillsammans med det revolutionära proletariatet* – än att ens för ett ögonblick tänka på sammanslutning med Organisationskommitténs parti, med Tjcheidze och Tsereteli, som tolererar blocket med Potresov i Rabotjaja Gazeta, som i arbetardeputeradesovjetens exekutivkommitté röstar för lån och som förfallit till "fosterlandsförsvaret".

Låt de döda begrava sina döda.

Den som vill *hjälpa* de vacklande måste först själv sluta upp med att vackla.

Vilket namn bör vårt parti ha för att det skall vara vetenskapligt riktigt och främja den politiska upplysningen av proletariatets medvetande?

19. Jag övergår till slutfrågan om vårt partis namn. Vi måste kalla oss *Kommunistiska partiet*, liksom Marx och Engels kallade sig kommunister.

Vi måste upprepa att vi är marxister och bygger på Kommunistiska manifestet, vilket socialdemokratin har förvrängt och svikit i två huvudpunkter: 1) arbetarna har inget fosterland "fosterlandsförsvaret" i ett imperialistiskt krig är ett förräderi mot socialismen; 2) marxismens teori om staten har förvrängts av Andra internationalen.

Namnet "socialdemokrati" är *vetenskapligt* oriktigt, såsom Marx flera gånger påvisade, bl a i Kritik av Gothaprogrammet år 1875, och som Engels i mera populär form upprepade 1894. Från kapitalismen kan mänskligheten övergå direkt endast till socialismen, dvs till gemensamt ägande av produktionsmedlen och produkternas fördelning i enlighet med vars och ens arbete. Vårt parti ser längre: socialismen måste oundvikligt steg för steg växa över i kommunism, på vars baner står skrivet: "Av var och en efter förmåga, åt var och en efter behov."

Detta är mitt första argument.

Det andra: vetenskapligt oriktig är också andra hälften av vårt partis namn (*socialdemokrater*). Demokratin är en av statens former. Men vi marxister är motståndare till *varje slags stat*.

Andra internationalens (1889-1914) ledare, herrar Plechanov, Kautsky och deras gelikar, har förflackat och förvrängt marxismen.

Marxismen skiljer sig från anarkismen genom att den erkänner *statens nödvändighet* för övergången till socialism – men (och härigenom skiljer den sig från Kautsky & Co) *inte en*

sådan stat som den vanliga parlamentariska, borgerliga demokratiska republiken, utan en sådan som Pariskommunen 1871 och som arbetardeputerades sovjeter 1905 och 1917.

Mitt tredje argument: *livet*, revolutionen har hos oss *redan i praktiken* skapat, låt vara i svag form, i embryoform, just denna nya ”stat”, som inte är en stat i ordets egentliga mening.

Detta är *redan* en praktisk fråga för massorna och inte bara ledarnas teori.

Staten i ordets egentliga mening innebär att massorna domineras av beväpnade avdelningar, som är avskilda från folket.

Vår *i uppkomst stadda* nya stat är också en stat, ty vi behöver väpnade avdelningar, vi behöver en *ytterst sträng* ordning och ett *skoningslöst* undertryckande med våld av alla anslag från kontrarevolutionens sida, vare sig det är tsarismens eller Gutjkovbourgeoisins kontrarevolution.

Men vår *i uppkomst stadda* nya stat är *inte* längre en stat i ordets egentliga mening, ty på flera platser i Ryssland utgör dessa väpnade avdelningar *massan själv*, hela folket, och inte några över folket ställda och från det avskilda, privilegierade och praktiskt taget oavsättliga personer.

Vi måste se framåt och inte tillbaka, inte på den demokrati av vanlig borgerlig typ, som befäste bourgeoisins herravälde genom de gamla, *monarkistiska* styrelseorganen – polisen, armén och ämbetsmannakåren.

Vi måste se framåt på den *i uppkomst stadda* nya demokratin, som redan upphör att vara en demokrati, ty demokrati betyder folkets herravälde, och det väpnade folket kan inte härska över sig självt.

Att tillämpa ordet demokrati på kommunistiska partiet är felaktigt inte endast ur vetenskaplig synpunkt. Idag, efter mars 1917, tjänar det som *skygglappar* för ögonen på det revolutionära folket och *hindrar* det att fritt, djärvt och på eget initiativ bygga upp det nya: arbetar-, bonde- och alla slags andra deputerades sovjeter såsom *den enda makten* i ”staten”, som förebud till att *varje slags stat* skall ”dö bort”.

Mitt fjärde argument: vi måste räkna med socialismens objektiva läge världen över.

Detta läge är inte detsamma som det var åren 1871-1914, då Marx och Engels medvetet tolererade den felaktiga, opportunistiska termen ”socialdemokrati”. Ty *den gången*, efter Pariskommunens nederlag, satte historien ett långvarigt organisations- och upplysningsarbete på dagordningen. Inget annat var möjligt. Anarkisterna misstog sig grundligt (och gör det fortfarande) inte bara i teoretiskt utan också i ekonomiskt och politiskt avseende. Anarkisterna felbedömde läget, ty de förstod inte världsläget: de av imperialistiska profiter korruperade arbetarna i Storbritannien, den slagna Pariskommunen, den borgerligt nationella rörelsen i Tyskland, som alldeles nyligen segrat (år 1871), och det halvfeodala Ryssland, försänkt i sekellång sömn.

Marx och Engels bedömde läget riktigt, de förstod den internationella situationen, förstod att uppgifterna måste vara att *på sikt* gå framåt mot den sociala revolutionens början.

Må då också vi förstå den nya epokens uppgifter och särdrag. Vi skall inte efterlikna dessa jämmerliga marxister, på vilka Marx tillämpade orden: ”Jag har sått draktänder och skördat loppor.”

Sedan kapitalismen växt över i imperialism, framkallade den med objektiv ofrånkomlighet det imperialistiska kriget. Kriget har fört hela mänskligheten till *avgrundens rand*, där all kultur hotas av undergång och ytterligare miljoner sinom miljoner människor av förvildning och död.

Det finns *ingen* annan utväg än proletarietets revolution.

Och vid en tidpunkt, då denna revolution börjar, då den tar de första tvekande, osäkra, omedvetna och gentemot bourgeoisin alltför godtrogna stegen – i ett sådant ögonblick har flertalet (det är sant, det är ett faktum) av de ”socialdemokratiska” ledarna, de ”socialdemokratiska” parlamentarikerna, de ”socialdemokratiska” tidningarna – och just de är ju *organ* för inverkan på massorna – *svikit* socialismen, *förrått* socialismen och gått över på ”den egna” nationella bourgeoisins sida.

Massorna är förvirrade, bringade ur fattningen, bedragna av *dessa* ledare.

Och så vill man att vi skall uppmuntra detta bedrägeri och underlätta det genom att hålla fast vid det gamla och föråldrade namnet, som är lika ruttet som Andra internationalen själv!

Låt vara att ”många” arbetare har en ärlig *uppfattning* om socialdemokratin. Det är på tiden att lära sig skilja det subjektiva från det objektiva.

Subjektivt är dessa socialdemokratiska arbetare högst trogna ledare för proletärmassorna.

Men det objektiva världsläget är sådant, att vårt partis gamla namn *underlättar* bedrägeriet mot massorna och *hämmar* rörelsen framåt, ty vid varje steg, i varje tidning, i varje parlamentsgrupp ser massan *ledare*, dvs personer, vilkas ord når mycket långt och vilkas handlingar syns vida omkring – och alla är de ”också-socialdemokrater”, alla är de ”för enhet” med förrädarna mot socialismen, med socialchauvinisterna, alla presenterar de till inlösning gamla växlar, utställda av ”socialdemokratin” ...

Och motargumenten? ”Man kommer att förväxla oss med anarkokommunisterna ...”

Varför fruktar vi då inte att bli förväxlade med de socialnationella och socialliberalerna, med radikalsocialisterna, detta ifråga om borgerligt bedrägeri mot massorna längst hunna och skickligaste borgerliga partiet i den franska republiken? ”Massorna har vant sig vid detta, arbetarna ‘har börjat hålla av’ *sitt* socialdemokratiska parti ...”

Det är det enda argumentet, men det är ju ett argument som ignorerar marxismens vetenskap och morgondagens uppgifter i revolutionen, världssocialismens objektiva läge, Andra internationalens skamliga sammanbrott och den skada som vållas det praktiska arbetet genom de svärmar av ”också-socialdemokrater”, som omger proletärerna.

Detta är ett argument, som har sin rot i vanebundenhet, apati och tröghet.

Men vi vill omgestalta världen. Vi vill göra slut på det imperialistiska världskriget, i vilket hundratals miljoner människor dragits in, i vilket kapitalintressen på hundratals och åter hundratals miljarder är invecklade, vilket inte kan avslutas med en verkligt demokratisk fred utan en proletär revolution, den största i mänsklighetens historia.

Och vi fruktar oss själva. Vi vill behålla den smutsiga skjortan, som vi är ”vana vid” och som vi ”tycker om” ...

Det är på tiden att lägga av den smutsiga skjortan och ta på sig en ren.

Petrograd den 10 april 1917

Efterskrift

Min broschyr har blivit föråldrad till följd av det ekonomiska förfallet och tryckeriernas arbetsförmåga i Petersburg. Broschyren skrevs den 10 april 1917, idag är det den 28 maj och broschyren har ännu inte kommit ut!

Broschyren skrevs som ett *förslag* till plattform för att propagera mina synpunkter *före* den allryska konferensen med vårt parti, Rysslands socialdemokratiska arbetarparti (bolsjevi-

kerna). Broschyren maskinskrevs i flera kopior och delades ut till partimedlemmarna inför konferensen och på konferensen, så att den gjorde ändå sitt arbete till en del. Men konferensen hölls från den 24 till den 29 april 1917, dess resolutioner har för länge sedan publicerats (se bilaga till Soldatskaja Pravda nr 13), och den uppmärksamme läsaren märker lätt att min broschyr ofta tjänade som ursprungligt förslag till dessa resolutioner.

Det återstår mig bara att uttrycka förhoppningen, att broschyren ännu skall ha något värde i samband med dessa resolutioner, som förklaring till dem – och därefter vill jag uppehålla mig vid två punkter.

Jag föreslog på sidan 27 att vi skulle stanna kvar i Zimmerwald bara för information. Konferensen var inte ense med mig på denna punkt och jag tvingades rösta mot resolutionen om internationalen. Det håller redan nu på att bli uppenbart, att konferensen gjorde fel och att händelseförloppet snabbt kommer att korrigera det. Genom att stanna kvar i Zimmerwald är vi med om (även mot vår vilja) att fördröja skapandet av den tredje internationalen; indirekt bromsar vi dess grundande genom att vara förknippade med den döda ballasten av det redan ideologiskt och politiskt döda Zimmerwald.

Gentemot alla arbetarpartier i hela världen är vårt partis läge nu sådant, att vi är *förpliktade* att ofördröjligen *grunda* en tredje international. Utom oss finns det *nu* ingen som kan göra det, och dröjsmål skadar. Om vi stått kvar i Zimmerwald blott för informationssyften, skulle vi med ens haft händerna fria för att grunda den nya internationalen (och samtidigt vara i stånd att *utnyttja* Zimmerwald, ifall omständigheterna skulle göra ett sådant utnyttjande möjligt).

På grund av konferensens misstag måste vi nu passivt vänta åtminstone till den 5 juli 1917 (det datum som fastställts för Zimmerwaldkonferensens sammankallande, förutsatt att den inte skjuts upp igen! Den har redan skjutits upp en gång ...).

Men det beslut, som enhälligt togs av vårt partis centralkommitté efter konferensen och som publicerades den 12 maj i nr 55 av Pravda, korrigerade felet till hälften: det beslöts att vi skall lämna Zimmerwald, ifall Zimmerwald beslutar sig för att överlägga med ministrar. Jag tillåter mig uttrycka förhoppningen, att den andra hälften av felet kommer att korrigeras inom kort, så snart vi sammankallar den första internationella konferensen med ”vänstern” (den ”tredje strömningen”, ”internationalisterna i handling”, se ovan s 23ff).

Den andra punkten, som jag måste uppehålla mig vid, är bildandet av ”koalitionsministären” den 6 maj 1917. På denna punkt *tycks* broschyren vara särskilt föråldrad.

Men just på den punkten är den faktiskt inte alls föråldrad. Den är *helt* baserad på den *klass*-analys, som mensjevikerna och narodnikerna, vilka gett sex ministrar som gisslan åt tio kapitalistiska ministrar, skyr som pesten. Och just därför att broschyren helt är baserad på klassanalys är den inte föråldrad, ty Tsereteli, Tjernov & Co:s inträde i regeringen har bara *obetydligt* ändrat *formen* för Petrogradsovetens överenskommelse med kapitalisternas regering, men på sidan 8 i broschyren underströk jag avsiktligt att ”jag inte syftar så mycket på den formella överenskommelsen som på det faktiska stödet”.

Med varje dag blir det allt klarare, att Tsereteli, Tjernov & Co inte är något annat än kapitalisternas gisslan, att den ”förnyade” regeringen varken vill eller kan uppfylla något av sina yppiga löften varken inom utrikes- eller inrikespolitiken. Tjernov, Tsereteli & Co har begått politiskt självmord genom att de gjort sig till kapitalisternas medhjälpare, till människor som faktiskt stryper revolutionen; Kerenskij har sjunkit så djupt som till att bruka våld mot massorna (jfr s 9 i broschyren: ”Än så länge bara hotar Gutjkov med att bruka våld mot massorna” men Kerenskij *har tvingats* att förverkliga dess hotelser ...). Tjernov, Tsereteli & Co har politiskt dödat sig och sina partier – mensjevikernas och socialistrevolutionärernas partier. Med varje dag kommer folket att se det klarare och klarare.

Koalitionsministären är endast ett övergående moment i utvecklingen av de fundamentala klassmotsättningarna i vår revolution, vilka i korthet analyserats i min broschyr. Det kan inte fortsätta länge på detta vis. Antingen tillbaka – till kontrarevolution över hela linjen, eller framåt – till maktens övergång i händerna på andra klasser. Under en revolutionstid, under det imperialistiska världskriget, går det inte att stå stilla.

N Lenin Petersburg den 28 maj 1917

Publicerat i broschyrform i september 1917 av förlaget Priboj, Petrograd

Aprilkonferensen

De 18 april gjorde utrikesminister Miljukovs uttalanden där han bl a förespråkade en militär offensiv. Detta ledde till omfattande protestdemonstrationer ("april dagarna"), där man ropade "Ned med den provisoriska regeringen!" och krävde Miljukovs avgång (vilket han också tvingades till ett par veckor senare). Demonstrationerna var ett tydligt bevis på en fördjupad radikaliserings av massorna.

Kort efter dessa massdemonstrationer, den 24-29 april, höll bolsjevikpartiet sin 7:e allryska konferens, den s k *aprilkonferensen*, som innebar att Lenin definitivt hade vunnit över partimajoriteten till sin linje, vilket omröstningarna om de resolutioner som förelades konferensen visade. Exempelvis antogs resolutionen om kriget (som helt bröt mot den tidigare försvarsvänligheten) enhälligt med bara 7 nedlagda röster och Lenins resolution om inställningen till provisoriska regeringen antogs med bara 2 röster emot. Segern var dock inte total, vilket röstningen om "det rådande läget" visade: Den resolutionen antogs med 71 röster för, 39 emot och 8 nedlagda. Att många inom partiet trots detta inte var beredda att reservationslöst följa Lenin, det skulle visa sig många gånger under de kommande månaderna – många skulle tveka, vackla och vilja slå till reträtt under resans gång, varför Lenin ständigt var tvungen att argumentera och trycka på.

Förutom de nämnda resolutionerna antog aprilkonferensen även resolutioner om sovjeterna, agrarfrågan, nationella frågan, liksom ett nytt partiprogram. Vi ska här inte återge alla dessa dokument, som är ganska lättillgängliga¹, utan vi begränsar oss till att publicera fyra Lenin-tal, det första ett inledningsanförande, två handlar om den uppenbarligen kontroversiella frågan om det "rådande läget" och det sista rör den viktiga agrarfrågan.

Lenin: Tal vid konferensens öppnande den 24 april

Kamrater, vår konferens har samlats som det proletära partiets första konferens under såväl den ryska revolutionens förhållanden som också den växande världsrevolutionens. Den tid nalkas när påståendet av den vetenskapliga socialismens grundare samt också den enhälliga förutsägelsen av de på Baselkongressen församlade socialisterna att ett världskrig oundvikligen leder till revolution överallt visar sig vara riktigt.

Marx och Engels, som under 1800-talet följde den proletära rörelsen i olika länder och analyserade de möjliga utsikterna för en social revolution, förklarade upprepade gånger att rollerna i allmänhet skulle fördelas bland dessa länder proportionellt och i överensstämmelse med deras historiskt betingade nationella särigheter. I korthet uttryckte de sin ide så: den franske arbetaren kommer att börja, den tyske kommer att avsluta den.

Den stora äran av att börja revolutionen har fallit på det ryska proletariatet, men det får inte glömmas att dess rörelse och revolution endast utgör en del av den världsrevolutionära proletära rörelsen, vilken i Tyskland t. ex. växer sig starkare från dag till dag. Bara från denna synvinkel kan vi fixera våra uppgifter.

¹ Dessa resolutioner, samt flera Lenin-tal finns publicerade på marxistarkiv.se, se [RSDAP\(b\):s 7:e allryska konferens \(aprilkonferensen\) 24-29 april](#)

Jag förklarar allryska konferensen öppnad och ber er nominera kandidater för val till presidium.

Ett kort referat publicerat den 12 maj (29 april) 1917 i tidningen *Sotsial-Demokrat* nr 43.

Lenin: Rapport om det rådande läget den 24 april

Protokoll

Kamrater, i fråga om det rådande läget och värderingen av det har jag att göra med ett oerhört omfattande tema, vilket, såvitt jag kan bedöma, sönderfaller i tre delar: för det första, bedömningen av den egentliga politiska situationen här i Ryssland, inställningen till regeringen och dubbelväldet som har blivit till; för det andra, vår inställning till kriget och för det tredje, det uppkomna internationella läget för arbetarrörelsen, som ställt den, för att tala i världsmåttstock, omedelbart inför den socialistiska revolutionen.

Jag tror att jag bara i korthet måste behandla en del av punkterna. Ä andra sidan ämnar jag förelägga er ett resolutionsförslag om alla dessa frågor, men med den reservationen att den extrema bristen på krafter hos oss och den politiska kris som har uppstått här i Petrograd har medfört att vi varken kunnat diskutera resolutionen eller överbringa den i god tid till kamraterna i lokalorganisationerna. Jag upprepar sålunda, att dessa endast är preliminära förslag, som underlättar arbetet i kommissionen och koncentrerar det på några av de väsentligaste frågorna.

Jag börjar med den första frågan. Om jag inte tar fel, antog Moskvakonferensen samma resolution som Petrograds stadskonferens. (Röster från åhörarna: ”Med rättelser.”) Jag har inte sett rättelserna och kan inte bedöma. Men eftersom petrogradresolutionen var publicerad i *Pravda*, tar jag det för givet om ingen invänder, att alla känner till den. Jag framlägger den som ett resolutionsförslag för den nu pågående allryska konferensen.

Majoriteten av det småborgerliga blockets partier, som kontrollerar Petrogradsovjeten, framställer vår politik, i motsats till sin egen, som en överilad politik. Vår politik karakteriseras av att vi framför allt kräver en exakt klassanalys av det som försiggår. Det småborgerliga blockets huvudsynd består i att det med en fras döljer för folket sanningen om regeringens klasskaraktär.

Om kamraterna från Moskva har några rättelser, så kan de läsa upp dem nu.

(Läser resolutionen av Petrograds stadskonferens om inställningen till den Provisoriska regeringen)

”I betraktande av:

1. att den provisoriska regeringen till sin klasskaraktär är ett organ för godsägarnas och bourgeoisins herravälde;
2. att den och de klasser den representerar är ouplösligt ekonomiskt och politiskt förbundna med den ryska och engelsk-franska imperialismen;
3. att den provisoriska regeringen till och med genomför sitt proklamerade program endast delvis och bara under trycket av det revolutionära proletariatet och, i viss mån, småbourgeoisin;
4. att kontrarevolutionens styrkor av borgare och godsägare, som nu håller på att organiseras, under den provisoriska regeringens täckmantel och med den senares uppenbara medgivande redan har börjat attacken mot den revolutionära demokratin;
5. att den provisoriska regeringen förhalar att fixera datum för val till konstituerande församlingen, förhindrar allmän bevapning av folket, motsätter sig överföringen av all jord till

folket, prackar på det godsägarnas sätt för lösning av agrarfrågan, hämmar införandet av åttatimmars arbetsdag, överser med kontrarevolutionär agitation (Gutjkov & Co.) i armén, organiserar de högre officerarna mot soldaterna osv. ... ”

Jag har läst första delen av resolutionen som innehåller en klasskaraktistik av den provisoriska regeringen. Det finns knappast några väsentliga skillnader mellan denna resolution och moskvakamraternas, så långt det är möjligt att döma av endast de senares resolutionstext, men den allmänna karakteristiken av regeringen som kontrarevolutionär är, enligt min mening, oriktig. Om vi talar i allmänna termer, måste vi ange vilken revolution vi avser. Vad den borgerliga revolutionen beträffar kan man inte säga detta, eftersom den redan fullbordats. Vad den proletära och bonderevolutionen beträffar är ett sådant påstående förhastat, eftersom man inte kan vara övertygad om att bönderna ovillkorligen går längre än bourgeoisin. Att uttrycka sin förtröstan på bönderna, särskilt nu, när de har vänt sig till imperialism och försvarsvänlighet, dvs. till stöd åt kriget, är enligt min mening ohållbart. Nu har bönderna ingått en hel rad överenskommelser med kadeterna. Därför anser jag denna punkt i moskvakamraternas resolution vara politiskt oriktig. Vi vill att bönderna skall gå längre än bourgeoisin, vi vill att de skall ta jorden från godsägarna, men än så länge kan vi inte säga någonting bestämt om deras framtida uppförande.

Vi undviker omsorgsfullt orden ”revolutionär demokrati”. Vi kan använda dem när det är en fråga om en attack av regeringen, men för närvarande är de ytterst bedrägliga, för det är synnerligen svårt att särskilja de klasser som har blandats i detta kaos. Vår uppgift är att frigöra dem som är på efterkälken. Sovjeterna är viktiga för oss inte som en form; för oss är det viktigt vilka klasser de representerar. Vi måste därför utföra ett långvarigt arbete för att utveckla proletariatets klassmedvetande ...

(Fortsätter läsningen av resolutionen)

” 6. att denna regering på samma gång för närvarande stödjer sig på förtroende och i viss mån på en direkt överenskommelse med Petrograds arbetar- och soldatdeputerades sovjet som nu förenar en påtaglig majoritet av arbetare och soldater, dvs. bönder;

7. att varje steg av den provisoriska regeringen, både i in- och utrikespolitiken kommer att öppna ögonen inte bara på proletärerna i städerna och på landsbygden och halvproletärerna utan också hos breda skikt av småbourgeoisin för denna regerings verkliga karaktär;

konferensen fastställer att:

1. för att säkerställa hela statsmaktens övergång i händerna på arbetar- och soldatdeputerades sovjet eller andra organ som direkt uttrycker folkets vilja är ett långvarigt arbete nödvändigt för att utveckla det proletära klassmedvetandet och att förena stads- och lantproletärerna mot småbourgeoisins vacklanden, tv endast ett sådant arbete kan garantera verkligt framåt-skridande för hela det revolutionära folket;

2. för denna verksamhet behövs mångsidigt arbete inom arbetar och soldatdeputerades sovjet, en ökning av deras antal, konsolidering av deras styrka och sammansvetsning av vårt partis proletära internationalistiska grupper inom sovjeterna;

3. vi måste organisera våra socialdemokratiska styrkor mera effektivt så att vi skall kunna leda den revolutionära rörelsens nya våg under den revolutionära socialdemokratins fana.”

Detta är huvudsumman av vår politik. Hela småbourgeoisin vacklar nu och döljer sin vacklan med frasen om revolutionär demokrati och mot dessa vacklanden måste vi ställa den proletära linjen. Kontrarevolutionärerna önskar att omintetgöra den genom en förhastad aktion. Det är vår uppgift att öka antalet sovjet, att förstärka dem och att konsolidera sammanhållningen inom vårt parti.

Moskvakamraterna har till tredje punkten fogat kravet på kontroll. Denna kontroll är representerad av Tjcheidze, Steklov, Tsereteli och andra ledare för det småborgerliga blocket. Kontroll utan makt är en tom fras. Hur kan jag kontrollera England? För att kontrollera det måste man tillägna sig dess flotta. Jag förstår att den oskolade massan av arbetare och soldater naivt och omedvetet kan tro på kontroll men om man tillräckligt begrundar kontrollens fundamentala aspekter så förstår man att denna tro är en reträtt från klasskampens grundläggande principer. Vad är kontroll? Om jag skriver ett papper eller en resolution, så skriver de en motresolution. För att kontrollera måste man ha makt. Om detta är oförståeligt för det småborgerliga blockets breda massa, måste man ha tålamod att förklara det för den, men under inga omständigheter ljuga för dem. Men om jag fördunklar detta huvudvillkor för kontroll, då talar jag osanning och spelar kapitalisterna och imperialisterna i händerna. ”Du får så gärna kontrollera mig, men jag kommer att ha kanonerna. Njut av din kontroll”, säger de. De vet att man för närvarande inte kan avvisa folkets krav. Kontroll utan makt är en småborgerlig fras som hämmar den ryska revolutionens utvecklingsförlopp. Det är därför jag invänder mot moskvakamraternas tredje punkt.

Vad beträffar denna egendomliga sammanflätning av två statsmakter, när den provisoriska regeringen, som saknar makt, kanoner, soldater och den beväpnade folkmassan stödjer sig på sovjeterna, vilka tills vidare litar på löften och i sin politik stödjer dessa löften, så om ni vill spela med i detta spel är ni dömda att misslyckas. Vår uppgift är att hålla oss utanför detta spel. Vi skall fortsätta vårt arbete med att förklara för proletariatet hela denna politiks ohållbarhet och varje steg av det verkliga livet kommer att visa riktigheten av vår ståndpunkt. Vi är nu i minoritet, massorna tror ännu inte på oss. Vi kan vänta, de kommer att övergå till vår sida när regeringen visar sitt ansikte. Regeringens vacklanden kan stöta bort dem och de kommer att svänga över till vår Silda; och då, i betraktande av styrkeförhållandet, skall vi säga: vår tid har kommit.

Nu övergår jag till frågan om kriget som faktiskt förenade oss när vi uppträdde mot krigslånet, inställningen till den frågan visade omedelbart och tydligt hur de politiska krafterna delas. Som Retj skrev, alla utom Jedinstvo, vacklar, hela den småborgerliga massan är för lånet – med reservationer. Kapitalisterna gör en sur min, stoppar resolutionen i fickan med ett leende och säger: Ni kan tala, men det är i alla fall vi som kommer att handla.” Alla de som nu röstar för krigslån kallas i hela världen för socialchauvinister.

Jag övergår nu direkt till att läsa resolutionen om kriget. Den är i tre delar: 1) karakteristik av kriget från synvinkeln av dess klassinnehåll; 2) massornas revolutionära försvarsvänlighet, som man inte kan finna i något annat land; 3) hur man bör sluta kriget.

Många av oss, jag själv inberäknad, har haft tillfälle att tala inför folket, särskilt inför soldaterna, och det förefaller mig att när allting förklarats för dem från klassynpunkten, så är det en sak i vår ståndpunkt som är synnerligen oklar för dem, nämligen, på vilket sätt vi ämnar avsluta kriget, på vilket sätt vi anser det möjligt att stoppa det. Massorna befinner sig i en labyrint av missförstånd, de förstår inte alls vår ståndpunkt och därför måste vi här uttrycka oss med största klarhet.

(Läser resolutionsförslaget om kriget)

”Det nutida kriget är från båda de krigförande maktgruppernas sida ett imperialistiskt krig, dvs. det förs av kapitalisterna för världsdominans, för delning av kapitalisternas byten, för vinstgivande marknader åt finanskapitalet (bankkapitalet) och för att underkuva svaga nationer.

Övergången av statsmakten i Ryssland från Nikolaus II till Gutjkovs, Lvovs med fleras regering, till godsägarnas och kapitalisternas regering, har inte förändrat och kunde inte förändra krigets klasskaraktär och innebörd vad Ryssland beträffar.

Detta faktum att den nya regeringen för samma imperialistiska krig, dvs. ett aggressivt erövringskrig, visade sig särskilt åskådligt när regeringen inte bara underlät att publicera de hemliga fördragen mellan extsar Nikolaus II och de kapitalistiska regeringarna i England, Frankrike osv., utan också formellt bekräftade dessa fördrag. Detta gjordes utan att rådfråga folkets vilja och i klart syfte att lura det, ty det är allmänt bekant att dessa hemliga fördrag, som slutits av extsaren, är skändliga rövarfördrag som ger de ryska kapitalisterna fria händer att plundra Kina, Persien, Turkiet, Österrike osv.

Ett proletärt parti som inte helt vill bryta med internationalismen, dvs. med den broderliga solidariteten mellan arbetarna i alla länder under deras kamp mot kapitalets ok, kan därför på inga villkor stödja vare sig det nuvarande kriget, den nuvarande regeringen eller dess krigslån, sak samma i vilka glänsande ordalag man än beskriver ifrågavarande lån.

Något förtroende förtjänar ej heller den nuvarande regeringens löfte att avstå från annexioner, dvs. erövringar av främmande länder eller tvångsmässigt kvarhållande av någon nation inom Rysslands gränser. Ty, för det första, kapitalisterna, som är sammanbundna genom tusentals trådar med det ryska och det engelsk-franska bankkapitalet och inriktade på att försvara kapitalets intressen, kan inte avstå från annexioner i detta krig utan att upphöra med att vara kapitalister, utan att avstå från profiter av de miljarder som investerats i lån, koncessioner, krigsindustrier osv. För det andra, den nya regeringen, som tagit avstånd från annexioner för att vilseleda folket, deklarerade genom Miljukov den 9 april 1917 i Moskva att den inte avstår från annexioner. För det tredje, som avslöjades av Delo Naroda, en tidning i vilken minister Kerenskij medarbetar, har Miljukov inte ens skickat sin förklaring om avståndstagande från annexioner till andra länder.

För att varna folket mot kapitalisternas tomma löften, förklarar konferensen därför att man måste göra en klar skillnad mellan avståndstagande från annexioner i ord och ett avståndstagande från annexioner i handling, dvs. omedelbar publicering av alla de hemliga rövarfördragen, av alla utrikespolitiska urkunder och omedelbart gripa sig an med att fullständigt befria alla folk som är förtryckta, med våld hålls bundna till Ryssland eller hålls i beroende ställning av kapitalistklassen, vilken fortsätter extsar Nikolaus II:s politik som är en skamfläck för vår nation.”

Den andra hälften av detta resolutionsavsnitt handlar om löften som regeringen har givit. För en marxist är måhända denna del överflödigt, men för folket är den viktig. Det är därför vi måste ange skälen till varför vi inte tror på dessa löften, varför vi inte får lita på regeringen. Den nuvarande regeringens löften att avstå från den imperialistiska politiken förtjänar inget förtroende. Vår linje här bör inte vara att vi av regeringen kräver fördragens publicering. Det skulle vara en illusion. Att kräva detta av en kapitalistisk regering skulle vara detsamma som att fordra ett avslöjande av kommersiella bedrägerier. När vi säger att vi måste ta avstånd ifrån annexioner och skadestånd, bör vi ange hur detta skall gå till; och om man frågar oss vem som kan göra det, skall vårt svar bli att detta steg till själva sin natur är ett revolutionärt sådant, ett steg som bara det revolutionära proletariatet kan ta. I annat fall kommer det att bli endast tomma löften och önskningar, använda av kapitalisterna för att hålla folket i ledband.

(Fortsätter läsningen av resolutionsförslaget)

”Den s. k. revolutionära försvarsvänlighet som i Ryssland nu har genomträngt nästan alla narodnistiska partier (folksocialisterna, trudovikerna, socialistrevolutionärerna) och de men-sjevikiska socialdemokraternas opportunistiska parti (Organisationskommittén, Tjcheidze,

Tsereteli o. a.), men också majoriteten av de partilösa revolutionärerna, återspeglar, i fråga om klassinnebörden, småbourgeoisins, småägarnas och de förmögna böndernas intressen och synpunkt, vilka, liksom kapitalisterna, förtjänar på förtrycket av svaga folk. Å andra sidan är det ett resultat av bedrägeriet mot folkmassorna av kapitalisterna som inte publicerar de hemliga fördragen utan begränsar sig till löften och frasmakeri.

Man måste notera att den stora massan av 'revolutionära försvarsvänner' är godtrogna, dvs. de är *i realiteten* mot annexioner, erövringar och förtryck av svaga folk, de arbetar *i realiteten* för en demokratisk, icke-våldsfred mellan alla de krigförande länderna. Detta måste man erkänna av det skälet att stads- och lantproletärernas och halvproletärernas klassläge (dvs. för de människor som förtjänar sitt uppehälle helt eller delvis genom att sälja sin arbetskraft till kapitalisterna) gör dessa klasser ointresserade av kapitalistiska profiter.

Därför – under erkännande av att några eftergifter åt den 'revolutionära försvarsvänligheten' är absolut otillåtliga och faktiskt betyder en fullständig brytning med internationalism och socialism – förklarar konferensen samtidigt att vårt parti kommer att förkunna avstånds-tagande från våld överhuvudtaget så länge som de ryska kapitalisterna och deras provisoriska regering bara inskränker sig till hotelser om våld mot folket (t. ex. Gutjkovs sorgligt beryktade påbud som hotar soldaterna med bestraffning för egenmäktig omplacering av överordnade), så länge som kapitalisterna inte har börjat bruka våld mot arbetar-, soldat-, bonde-, daglönarbetar- och andra deputerades sovjetar, vilka organiserar sig fritt och fritt väljer och avsätter alla offentliga myndigheter. Vårt parti kommer att kämpa mot den 'revolutionära försvarsvänlighetens' djupa och ödesdigra villfarelse uteslutande genom kamratligt övertygande, genom att klargöra den sanningen att de breda massornas omedvetet förtroendefulla inställning till regeringen av kapitalister, vilka är fredens och socialismens värsta fiender, i våra dagars Ryssland är huvudhindret för ett snabbt slut på kriget.”

En del av småbourgeoisin har ett intresse av denna kapitalisternas politik – därom finns inget tvivel. Därför skulle det vara fel av det proletära partiet att nu hoppas på intressegemenskap med bönderna. Vi kämpar för att bönderna skall övergå till vår sida, men de står i viss mån medvetet på kapitalisternas sida.

Det är inte det minsta tvivel om att proletariatet och halvproletariatet som klass inte är intresserade i kriget. De är påverkade av tradition och bedrägeri. De saknar ännu politisk erfarenhet. Härav vår uppgift att tålmodigt förklara. Vi gör inte de minsta principiella eftergifter åt dem men vi får inte betrakta dem som socialchauvinister. Denna befolkningsgrupp har aldrig varit socialistisk och har aldrig haft det minsta begrepp om socialism, den har blott helt nyligen vaknat till politiskt liv. Men dess klassmedvetande växer och breddas med utomordentlig snabbhet. Vi måste kunna klargöra våra synpunkter för denna befolkningsgrupp, och det är nu den svåraste uppgiften av alla, i synnerhet för ett parti som bara igår arbetade illegalt.

Somliga kan fråga: har vi inte gått ifrån våra egna principer? Vi förordade ju det imperialistiska krigets förvandling till ett inbördeskrig och nu säger vi emot oss själva. Men det första inbördeskriget i Ryssland har avslutats, vi övergår nu till det andra kriget – kriget mellan imperialismen och det beväpnade folket. Under denna övergångsperiod, så länge som den väpnade makten är i soldaternas händer, så länge som Miljukov och Gutjkov ännu inte tillgripit våld, förvandlas detta inbördeskrig för oss till fredlig, långvarig och tålmodig klasspropaganda. Att tala om inbördeskrig innan folk insett dess nödvändighet, det är otvivelaktigt att nedsjunka till blanquism. Vi är för inbördeskrig, men bara då, när det leds av en politiskt medveten klass. Man kan störta den som av folket är känd som förtryckare. Det finns inga förtryckare i Ryssland för närvarande; det är soldaterna och inte kapitalisterna som nu har kanonerna och gevären; kapitalisterna får nu vad de önskar inte med våld utan med

bedrägeri, och skrika om våld får man inte. Man måste kunna hävda marxismens ståndpunkt som säger att denna förvandling av det imperialistiska kriget till ett inbördeskrig bygger på objektiva betingelser och inte på subjektiva. För närvarande drar vi tillbaka denna paroll, men bara för närvarande. Det är soldaterna och arbetarna som har vapnen nu och inte kapitalisterna. Så länge som regeringen inte har börjat krig, förblir vår propaganda fredlig.

Regeringen skulle gärna vilja se oss ta det första oförsiktiga steget i riktning mot en revolutionär aktion, eftersom det skulle vara till dess fördel. Den är förbittrad därför att vårt parti fört fram parollen om fredliga demonstrationer. Vi får inte avstå ett jota av våra principer till småbourgeoisin, som för närvarande avvaktar. Det proletära partiet skulle göra ett farligt misstag ifall det baserade sin taktik på subjektiva önskningsorganisationer som är nödvändig. Vi kan inte säga att majoriteten är med oss; vad vi behöver i den nuvarande situationen är försiktighet, försiktighet och försiktighet. Att basera den proletära taktiken på subjektiva önskningsorganisationer innebär att döma den till undergång.

Den tredje punkten har att göra med frågan om hur man skall avsluta kriget. Marxisternas synpunkt är välkänd, men svårigheten är hur man skall föra ut den till massorna i klarast möjliga form. Vi är inga pacifister och kan inte tillbakavisa ett revolutionärt krig. På vilket sätt skiljer sig ett revolutionärt krig från ett kapitalistiskt krig? Det är framför allt en klasskillnad: vilken klass är intresserad i kriget och vilken politik för den intresserade klassen i detta krig? När vi vänder oss till massorna måste vi ge konkreta svar på deras frågor. Den första frågan är således: hur kan man skilja ett revolutionärt krig från ett kapitalistiskt? Gemene man förstår inte skillnaden, nämligen att det här handlar om ett särskiljande av klasser. Vi bör inte bara teoretiskt säga, utan vi bör praktiskt visa att vi skall föra ett verkligt revolutionärt krig bara när proletariatet är vid makten. Jag tror att vi genom att ställa frågan på det sättet ger det åskådligaste svaret på frågan om vad det är för slags krig och vem som för det.

Pravda har publicerat förslaget till en appell till soldaterna i alla de krigförande länderna. Vi har fått informationer om att förbrödning äger rum vid fronten men denna förbrödning är än så länge till hälften spontan. Vad den saknar är en klar politisk idé. Soldaterna har instinktivt känt att man måste handla nedifrån. Dessa revolutionära stämmande människors klassinstinkt har sagt dem att denna väg är den enda riktiga vägen. För en revolution är emellertid detta otillräckligt. Vi vill ge ett klart politiskt svar. För att kriget skall kunna avslutas, måste statsmakten övergå till den revolutionära klassen. Jag föreslår att en appell till soldaterna i alla krigförande länder sammanställs i namn av konferensen och att man publicerar den på alla de vederbörande språken. Om vi i stället för alla dessa gängse fraser om fredskonferenser, på vilka hälften av medlemmarna är hemliga eller öppna agenter för de imperialistiska regeringarna, skickade ut denna appell, så skulle vi tusen gånger snabbare uppnå vårt syfte än med alla dessa fredskonferenser. Vi vill inte ha något att göra med de tyska plechanovarna. När vi åkte genom Tyskland försökte dessa hrr socialchauvinister, de tyska plechanovarna, att gå in i vår vagn, men vi sade till dem att vi inte skulle tillåta en enda en av dem att gå in, och om någon av dem gjorde det, så skulle de inte slippa ut igen utan en stor skandal. Hade en man som Karl Liebknecht tillåtit att besöka oss så skulle vi ha samtalat med honom. När vi utger vår appell till det arbetande folket i alla länder och ger ett svar på frågan om hur kriget bör avslutas, och när soldaterna läser vårt svar som visar en politisk väg ut ur kriget, då skulle förbrödningen ta ett gigantiskt steg framåt. Detta måste göras för att resa förbrödningen från nivån av instinktiv fasa inför kriget och att den skall utvecklas till en klar politisk förståelse av hur man skall komma ut ur det.

Jag övergår nu till den tredje frågan, nämligen till en analys av den aktuella situationen med hänsyn till den internationella arbetarrörelsens läge och den internationella kapitalismens tillstånd. Från marxismens synpunkt är det orimligt att begränsa sig till läget i bara ett land under en diskussion av imperialismen, eftersom de kapitalistiska länderna är så tätt förbundna

med varandra. Nu, under kriget, har dessa band blivit omätligt starkare. Hela mänskligheten har kastats in i en tilltrasslad blodig härva från vilken ingen nation kan frigöra sig var för sig. Fastän det finns mer eller mindre utvecklade länder, har detta krig bundit dem alla tillsammans med så många trådar att bara ett enda lands frigörelse från denna härva ter sig omöjlig och orimlig.

Vi är alla ense att makten måste utövas av arbetar- och soldatdeputerades sovjeter. Men vad kan och bör de göra ifall makten övergår till dem, dvs. ifall makten är i händerna på proletärerna och halvproletärerna? Det är en komplicerad och svår situation. Även om vi talar om maktens övergång, så uppstår här en fara som har spelat en stor roll i tidigare revolutioner också, nämligen faran av att den revolutionära klassen inte vet vad den skall göra med statsmakten när den har vunnit den. Revolutionernas historia ger oss exempel på revolutioner som misslyckats av just den orsaken. Arbetar- och soldatdeputerades sovjeter, som nu täcker hela Ryssland med sitt nätverk, står för närvarande i centrum för hela revolutionen; jag tycker emellertid att vi otillräckligt har förstått och studerat dem. Om de skulle överta makten, så skulle det inte längre bli en stat i ordets vanliga mening. Världen har inte sett någon sådan statsmakt i verksamhet under någon längre tid, men arbetarrörelsen i hela världen har närmast sig den. Detta blir nämligen en stat av Pariskommunens typ. En sådan makt är diktatur, dvs. den vilar inte på lag, inte på majoritetens formella vilja, utan på direkt, öppet våld. Våldet är maktens verktyg. På vilket sätt kommer sovjeterna att bruka denna makt? Kommer de att återvända till det gamla styrelsesättet genom polismetoder, kommer de att styra genom de gamla maktorganen? Enligt min mening kan de inte göra det. I varje fall kommer de att ställas inför den omedelbara uppgiften att skapa en icke borgerlig stat. Bland bolsjeviker har jag jämfört denna stat med Pariskommunen i den meningen att den senare förstörde de gamla administrativa organen och ersatte dem med helt nya sådana som var arbetarnas direkta och omedelbara organ. Man anklagar mig för att jag nu har använt ett ord som kapitalisterna fruktar mest av alla, eftersom de har börjat kommentera det som en önskan om att omedelbart införa socialismen. Jag har emellertid brukat det endast i meningen av de gamla organens ersättande med nya, proletära sådana. Marx såg häri det största framsteget för hela den världsproletära rörelsen. Frågan om proletariatets sociala uppgifter har för oss en oerhört stor praktisk betydelse, å ena sidan därför att vi nu är förknippade med alla andra länder och det går inte att komma ur denna härva: antingen kommer proletariatet att bryta sig löst som en helhet eller kommer det att strypas; å andra sidan är arbetar- och soldatdeputerades sovjeter ett faktum. Ingen tvivlar på att de täcker hela Ryssland, att de är en statsmakt och att det inte kan vara någon annan makt. Om det är så, måste vi utforma en klar ide om hur de skall kunna bruka denna makt. Man säger att det är samma typ av makt som i Frankrike eller Amerika, men det finns ingenting liknande där, en sådan direkt makt finns inte där.

Resolutionen om det rådande läget är i tre delar. I första delen karakteriseras det objektiva läge som det imperialistiska kriget skapat, den position i vilken världskapitalismen har hamnat; den andra handlar om villkoren för den internationella proletära rörelsen; den tredje handlar om den ryska arbetarklassens uppgifter när makten övergår i dess händer. I första delen har jag formulerat den slutsatsen att kapitalismen under kriget har utvecklats ännu mera än före kriget. Den har redan övertagit hela produktionsområden. För 27 år sedan, 1891, när tyskarna antog sitt Erfurtprogram, sade Engels att man nu inte längre kunde definiera kapitalismen som ett produktionssystem utan planering. Detta är nu föråldrat; om truster finns, så saknas inte längre planering. I synnerhet under 1900-talet har kapitalismens utveckling tagit gigantiska steg framåt och kriget har gjort mer än det som gjorts under 25 år. Statskontrollen av industrin har gått framåt inte bara i Tyskland utan också i England. Från monopol i allmänhet har man övergått till statsmonopol. Det objektiva sakläget har visat att kriget har trappat upp kapitalismens utveckling och att den har gått framåt från kapitalism till

imperialism, från monopol till statskontroll. Allt detta har bringat den socialistiska revolutionen närmare och har skapat de objektiva förutsättningarna för den. Således har den socialistiska revolutionen bringats närmare som ett resultat av kriget.

Före kriget åtnjöt England en större grad av frihet än något annat land i världen, vilket politiker av kadetpartiets typ alltid påpekar. Där var frihet, därför att ingen revolutionär rörelse fanns. Kriget medförde en omedelbar ändring. I ett land där under årtionden inget försök gjorts att inkräkta på den socialistiska pressens frihet etablerades omedelbart en typisk tsaristisk censur och alla fängelser överfylldes med socialister. Linder sekler hade kapitalisterna där lärt sig att styra folket utan att bruka våld, och om de har tillgripit våld betyder det att de känner att den revolutionära rörelsen växer, att de inte kan göra annorlunda. När vi sade att Liebknecht representerade massorna, trots att han var ensam mot hundra tyska plechanovar, sade man till oss att detta var en utopi, en illusion. Dock har den, som om blott en enda gång besökt arbetarmöten utomlands, sett att massornas sympati för Liebknecht är ett otvivelaktigt faktum. Hans bittraste fiender måste manövrera inför massorna och om de inte låtsas vara hans anhängare, så har i varje fall ingen vågat uppträda emot honom. Nu har sakerna gått ännu längre. Vi har nu masstrejker, vi har förbrödning vid fronten. Att komma med förutsägelser i det här avseendet skulle vara ett stort misstag, men vi kan inte komma ifrån det faktum att sympatin för Internationalen växer, att en revolutionär jäsning har börjat i den tyska armén. Det är likväl ett faktum som visar att revolutionen i Tyskland mognar.

Vilka är då det revolutionära proletariats uppgifter? Huvudbristen och huvudfelet i alla resonemang av socialisterna är att denna fråga ställs alltför allmänt, som en fråga om övergång till socialismen. Vad vi bör tala om är emellertid konkreta mått och steg. Somliga av dem har mognat, andra ännu inte. Vi är nu i ett övergångsskede. Vi har klart fört fram former som är olika den borgerliga statens former. Arbetar- och soldatdeputerades sovjeterna är en statsform som inte existerar och aldrig har existerat i något land. Denna form representerar de första stegen till socialismen och är oundviklig i början av det socialistiska samhället. Detta faktum är avgörande. Den ryska revolutionen har skapat sovjeterna. Inget borgerligt land i världen har eller kan ha sådana statsinstitutioner. Ingen socialistisk revolution kan verka effektivt med någon annan statsmakt än denna. Arbetar- och soldatdeputerades sovjeterna måste ta makten inte för att upprätta en vanlig borgerlig republik eller för omedelbar övergång till socialismen. Så får det inte vara. Vad är då syftet? Sovjeterna måste ta makten för att ta de första konkreta stegen till denna övergång, steg som kan och måste tas. Frukten är huvudfienden i detta hänseende. Massorna måste spurras till att ta dessa steg omedelbart, i annat fall kommer sovjeternas makt att bli meningslös och kommer inte att ge folket någonting.

Jag skall nu försöka ge svar på frågan om vilka konkreta steg vi kan föreslå folket utan att komma i motsättning till våra marxistiska övertygelser.

Varför önskar vi att makten skall övergå till arbetar- och soldatdeputerades sovjeterna?

Den första åtgärd som sovjeterna måste vidta är nationaliseringen av jorden. Alla människor talar om nationalisering. Somliga säger att det är en synnerligen utopisk åtgärd; det oaktat kommer alla att acceptera den just därför att jordäganderätten i Ryssland är så komplicerad att den enda utvägen är att avlägsna alla gränslinjer som delar jorden och göra den till statsegendom. Privat äganderätt till jord måste avskaffas. Det är uppgiften som vi står inför, eftersom majoriteten av folket är för den. För att verkställa den behöver vi sovjeterna. Denna åtgärd kan inte genomföras med hjälp av de gamla statstjänstemännen.

Den andra åtgärden. Vi kan inte vara för att ”införa” socialismen – detta skulle vara höjden av absurditet. Vi måste förkunna socialismen. Majoriteten av befolkningen i Ryssland är bönder, småbönder, som inte kan ha en ide om socialismen. Men vilka invändningar kan de ha mot att en bank etableras i varje by så att de skall kunna förbättra sitt jordbruk. De kan ingenting säga

mot detta. Vi måste framföra sådana praktiska åtgärder till bönderna i vår propaganda och få bönderna att inse att de är nödvändiga.

En helt annan sak är det med sockersyndikatet. Det är ett faktum. Här måste vårt förslag vara direkt och praktiskt: sådana redan fullt utvecklade syndikat måste övertas av staten. Om sovjeterna vill ta makten, så är det blott för sådana syften. Det finns inget annat skäl varför de skulle ta makten. Alternativet är: antingen utvecklar sig sovjeterna vidare eller dör de en ärelös död, som det var i Pariskommunens fall. Om det är en borgerlig republik som behövs, så kan det mycket väl lämnas till kadeterna.

Jag slutar med syftning på ett tal som gjorde ett synnerligen starkt intryck på mig. Jag hörde en kolgruvearbetare hålla ett beaktansvärt tal. Utan att använda ett enda bokmässigt ord, berättade han för oss hur de hade gjort revolutionen. Dessa gruvarbetare intresserade sig inte för frågan om de skulle ha en president eller inte. De bemäktigade sig gruvan, och den viktigaste frågan för dem var att hålla linorna intakta så att produktionen inte skulle töras. Sedan kom frågan om bröd, som det var ont om, och gruvarbetarna kom också överens om en metod att förskaffa sig det. Detta är ett verkligt program för revolutionen som inte hämtats från böcker. Detta är en verklig erövring av makten på ort och ställe.

Ingenstans är bourgeoisin så väletablerad som i Petrograd. Här har kapitalisterna makten i sina händer. Men över hela landet vidtar bönderna rent praktiska åtgärder utan att fullfölja några socialistiska uppgifter. Jag tror att bara detta program för den revolutionära rörelsen visar på den sanna vägen för revolutionen. Vi är för att man börjar dessa åtgärder med den största varsamhet och försiktighet. Men det är bara dessa mått och steg man måste vidta; vi måste gå framåt blott i denna riktning. Det finns ingen annan utväg. Om ej detta görs, kommer sovjeterna att bli upplösta och kommer att dö en ärelös död. Men om det revolutionära proletariatet verkligen skulle få makten, så är det bara för att gå framåt. Och att gå framåt betyder att ta konkreta steg för att få oss ut ur kriget – ord allena kommer inte att göra det. Dessa åtgärders fullständiga framgång är endast möjlig genom världsrevolution, om revolutionen gör slut på kriget, om arbetarna i alla länder stödjer revolutionen. Att ta makten är därför den enda konkreta åtgärden och den enda utvägen.

Lenin: Slutord i debatten om det rådande läget den 24 april

Kamrat Kamenev var kvick att ta fasta på talet om äventyrspolitik. Jag skall dröja vid detta. Kamrat Kamenev är övertygad om och påstår att vi visade vacklan genom att tala mot parollen ”Ned med den provisoriska regeringen”. Jag är ense med honom: det har naturligtvis förekommit vacklandes från den revolutionära politikens linje och dessa vacklandes måste man undvika. Jag tror att våra meningsskiljaktigheter med kamrat Kamenev inte är särskilt stora därför att han, genom att vara ense med oss, har ändrat sin ståndpunkt. Vad bestod vår äventyrspolitik i? Det var ett försök att tillgripa våldsamma åtgärder. Vi visste inte i vilken utsträckning massorna hade svängt till vår sida under detta oroliga ögonblick. Om det hade varit en stark svängning skulle det ha varit en annan fråga. Vi gav en paroll för fredliga demonstrationer, men några kamrater från Petrogradkommittén gav en annan. Vi annullerade den, men det var alltför sent att avhålla massorna från att följa Petrogradkommitténs paroll. Vi säger att parollen ”Ned med den provisoriska regeringen” är en äventyrlig paroll, att regeringen inte kan störtas nu. Det är därför vi har framfört parollen för fredliga demonstrationer. Vi önskade bara företa en fredlig rekognoscering av fiendens krafter; vi önskade inte gå till strid. Men Petrogradkommittén höll en aning mera till vänster, vilket i det här fallet naturligtvis är ett mycket allvarligt brott. Vår organisationsapparat visade sig vara svag – våra beslut genomförs inte av alla. Samtidigt med den riktiga parollen ”Leve arbetar- och soldatdeputerades sovjeterna!” gavs den oriktiga parollen ”Ned med den provisoriska regeringen”. Att vid tiden för aktion ”gå en smula mer till vänster” var fel. Vi betraktar det

som ett mycket allvarligt brott, som desorganisation. Hade vi medvetet tillåtit en sådan handling, skulle vi inte kvarstått i centralkommittén för en minut. Detta hände på grund av svagheten i vår organisationsapparat. Ja, det fanns brister i vår organisation. Vi har ställt frågan om att förbättra vår organisation.

Mensjevikererna & Co. bearbetar ordet ”äventyrspolitik” så hårt som de kan, men de har ju faktiskt varken organisation eller någon linje. Vi har både organisation och politisk linje.

I det ögonblick bourgeoisin mobiliserade alla sina krafter, gömde sig centrum, men vi organiserade en fredlig demonstration. Vi var de enda som hade en politisk linje. Gjorde vi misstag? Ja, det gjorde vi. Blott den som ingenting gör felar aldrig. Men att organisera sig bra – det är en svår sak.

Nu om kontroll.

Vi går tillsammans med kamrat Kamenev, utom i frågan om kontrollen. Han ser kontroll som en politisk handling. Men subjektivt förstår han detta ord bättre än Tjcheidze och andra. Vi vill inte acceptera kontroll. Man säger oss att vi har isolerat oss, att vi har yttrat en massa förskräckliga ord om kommunism, att vi har skrämt slag på bourgeoisin ... Må vara! Men det var inte detta som isolerade oss. Det var frågan om krigslånet som förorsakade vår isolering. Det var i denna fråga som vi fann oss vara i minoritet. Ja, vi är i minoritet. Nå, vad är det med det? Att vara socialist under en tid då chauvinism är sista skriket innebär att vara i minoritet. Att vara i majoritet innebär att vara chauvinist. Bonden tillsammans med Miljukov slår nu socialismen med hjälp av lånet. Bonden följer Miljukov och Gutjkov. Detta är ett faktum. Böndernas borgerligt demokratiska diktatur är en gammal formel.

Om vi önskar dra bönderna till revolutionen, måste vi hålla proletariatet skilt från dem i ett separat proletärt parti, emedan bönderna är chauvinistiska. Att dra till sig bonden nu betyder att ge sig åt Miljukovs nåd.

Den provisoriska regeringen måste störtas, men inte nu och inte på det vanliga sättet. Vi är ense med kamrat Kamenev. Men vi måste förklara. Det är detta ord som kamrat Kamenev har satt sig på. Icke dess mindre, detta är den enda sak som vi kan göra.

Kamrat Rykov säger att socialismen måste komma från andra länder med en mer utvecklad industri. Men det är inte så. Ingen kan säga vem som skall börja och vem som skall sluta den. Det är inte marxism utan en parodi på marxism.

Marx sade att Frankrike kommer att börja och att Tyskland kommer att avsluta den. Men det ryska proletariatet har uppnått mer än någon annan.

Om vi hade sagt: ”Ingen tsar, men proletariatets diktatur”, nåväl, det skulle ha inneburit att förbigå småbourgeoisin. Men vad vi säger är: hjälp revolutionen genom sovjeterna. Vi får inte förfalla till reformism. Vi kämpar för att vinna, inte för att förlora. I nödfall räknar vi med partiell framgång. Även om vi lider nederlag skall vi vinna partiell framgång. Vi kommer att få reformer. Reformerna är ett hjälpmedel för klasskampen.

Vidare säger kamrat Rykov att det inte finns någon övergångsperiod mellan kapitalismen och socialismen. Det är inte så. Det är en brytning med marxismen.

Den linje som vi har skisserat är riktig, och i framtiden kommer vi att vidta alla åtgärder för att uppnå en sådan organisation inom vilken det inte skall finnas några Petrogradkommittémän som är ohörsamma mot centralkommittén. Vi växer, och det är såsom det skall vara med ett verkligt parti.

Lenin: Rapport om agrarfrågan den 28 april

Protokoll

– Kamrater, agrarfrågan diskuterades så grundligt av vårt parti redan under den första revolutionen, så vid det här laget tror jag att våra föreställningar om ämnet är ganska utpräglade. Som indirekt bekräftelse på detta må tjäna det faktum att konferensens kommitté, som består av kamrater intresserade och väl förtrogna med denna fråga, har enats om det framlagda resolutionsförslaget utan väsentliga rättelser. Jag skall därför begränsa mig till mycket korta anmärkningar. Och eftersom alla medlemmar har korrektur av förslaget, så finns det inget behov av att läsa det i sin helhet.

Den nuvarande tillväxten av agrarrörelsen över hela Ryssland är det mest uppenbara och oomtvistliga faktum för alla. Vårt partiprogram, framlagt av mensjevikerna och antaget av Stockholmskongressen 1906, vederlades redan under loppet av den första ryska revolutionen. På den kongressen lyckades mensjevikerna få sitt municipaliseringsprogram antaget. Kärnan i deras program utmynnar i följande: bondejorden, byalags- och hemmansjorden förblir i böndernas ägo medan godsägarjorden skulle övertas av de lokala självstyrelseorganen. Ett av mensjevikernas huvudargument till förmån för ett sådant program var att bönderna aldrig skulle förstå bondejordens överföring till någon annan än dem själva. Den som studerat Stockholmskongressens protokoll erinrar sig att detta argument särskilt förfäktades både av Maslov, som föredrog rapporten, och av Kostrov. Man får inte glömma, som man ofta gör nu för tiden, att detta hände före första riksduman, när det inte fanns någon objektiv information om karaktären av bonderörelsen och dess styrka. Alla visste att agrarrevolutionens brand flammade i Ryssland, men ingen visste hur agrarrörelsen skulle organiseras eller i vilken riktning bonderevolutionen skulle utveckla sig. Det var omöjligt att kontrollera huruvida meningarna som uttrycktes på kongressen var böndernas egna verkliga och praktiska synpunkter. Det var också därför som mensjevikernas argument fick sådan tyngd. Snart efter Stockholmskongressen fick vi det första allvarliga tecknet på hur bondemassan ser på denna fråga. I både första och andra riksduman framlade bönderna själva genom trudovikpartiet ”De 104:s lagförslag”. Jag studerade speciellt namnteckningarna under detta lagförslag, studerade omsorgsfullt olika deputerades synpunkter, deras klasstillhörighet och huruvida man skulle kunna kalla dem för bönder. Jag påstod kategoriskt i min bok, som tsar-censuren brände men som jag ändå kommer att återutge, att den överväldigande majoriteten av dessa 104 under-tecknare var bönder. Detta lagförslag krävde nationalisering av jorden. Bönderna sade att all jord skulle bli statsegendom.

Hur kan vi då förklara orsaken till det faktum att deputerade som representerade bönderna i hela Ryssland i båda riksdumorna föredrog nationalisering framför den åtgärd som mensjevikerna föreslog i båda riksdumorna från synpunkten av böndernas intressen? Mensjevikerna föreslog att bönderna skulle bibehålla äganderätten till sina egna jordlotter och att bara godsägarjorden skulle ges till folket; bönderna hävdade emellertid att all jord skulle överlämnas till folket. Hur skall detta förklaras? Socialistrevolutionärerna säger att de ryska bönderna på grund av sin byalagsorganisation sympatiserar med socialisering, med arbetsprincipen. All denna fraseologi är absolut blottad på sunt förnuft, det är ingenting annat än ord. Men hur skall detta förklaras? Jag tror att bönderna kom till denna slutsats emedan allt jordägarskap i Ryssland, både böndernas och godsägarnas, byalagets och hemmanets, helt igenom är genomträngt med gamla halvfeodala relationer, och att bönderna med hänsyn till marknadsförhållandena måste kräva överföringen av jorden till hela folket. Bönderna säger att det gamla agrarlivets trassliga härva bara kan redas ut genom nationalisering. Deras synpunkt är borgerlig: med utjämning jordbesittning menar de konfiskation av godsägarjordarna, men inte utjämning av de individuella ägarnas jord. Med nationalisering menar de en faktisk omfördelning av all jord. Det är ett stort borgerligt projekt. Ingen bonde har talat om utjämning eller

socialisering, men alla har sagt att det är omöjligt att vänta längre, att all jord måste avdelas, dvs. att man inte kan driva jordbruk på det gamla sättet under 1900-talet. Stolypinreformen har sedan dess trasslat till jordfrågan ännu mer. Det är detta bönderna vill säga när de kräver nationalisering. Det betyder en ny omfördelning av all jord. Inga olika former av jordägarerätt får förekomma. Här finns inte den ringaste antydning om socialisering. Detta krav av bönderna kallas utjämnande därför att en kort summering av statistiken angående jordinnehavet 1905 visar att 300 bondefamiljer hade lika mycket jord (2 000 desiatiner) som en enda godsägarfamilj. I den meningen är det naturligtvis utjämnande, men härav följer inte att alla småjordbruk kommer att bli utjämnade. Lagförslaget av de 104 visar det motsatta.

Detta är de väsentliga punkterna som man måste framhålla för att ge vetenskapligt stöd åt åsikten att nationalisering i Ryssland från borgerligt demokratisk synpunkt är nödvändig. Men den är nödvändig också därför att den är ett mäktigt slag mot den privata äganderätten till produktionsmedlen. Det är helt enkelt orimligt att tro att efter annullering av den privata äganderätten till jord allting i Ryssland kommer att bli som förut.

Sedan följer i resolutionsförslaget några praktiska slutsatser och krav. Av de mindre betydande rättelserna skall jag fästa uppmärksamheten på följande. Den första punkten lyder: ”Proletariatets parti stödjer med alla krafter en omedelbar och fullständig konfiskering av all godsägarjord ...” I stället för ”stödjer” bör vi säga ”kämpar för ...” Vår synpunkt är inte att bönderna har otillräckligt med jord och att de behöver mer jord. Detta är den gängse åsikten. Vi säger att godsägarhushållningen är grundvalen för det förtryck som kuvar bönderna och håller dem i efterblivenhet. Frågan är inte huruvida bönderna har eller inte har tillräckligt med jord. Ned med livegenskapen! – sådan är frågeställningen från synpunkten av den revolutionära klasskampen, och inte från synpunkten av sådana tjänstemän som försöker fundera ut hur mycket jord de har och efter vilka normer den bör fördelas. Jag föreslår att ordningsföljden för punkterna 2 och 3 skall kastas om, därför att viktigt för oss är revolutionärt initiativ och lagen måste vara resultatet av det. *Ifall man väntar tills lagen är skriven och själv inte utvecklar revolutionärt initiativ, så får man varken lagen eller jorden.*

Man invänder mycket ofta mot nationalisering genom att säga att den fordrar en kolossal byråkratisk apparat. Det är sant, men statlig äganderätt till jorden innebär att varje bonde arrenderar jorden av staten. Utarrendering i andra hand förbjuds. Men frågan om hur mycket och vad för slags jord bonden kommer att arrendera måste helt och hållet avgöras av motsvarande demokratiska organ och inte av ett byråkratiskt.

I stället för ”drängar” insätter vi ”lantarbetare”. Flera kamrater förklarade att ordet ”dräng” var stötande, invändningar gjordes mot detta ord. Det måste avlägsnas.

Att nu tala om proletära bondekommittéer eller sovjetter i samband med lösningen av jordfrågan passar inte, ty, som vi ser, har bönderna organiserat soldatdeputerades sovjetter och på så sätt har en delning mellan proletariatet och bönderna redan kommit till stånd.

De småborgerliga försvarsvänliga partierna uppträder som bekant för att jordfrågan skall uppskjutas tills konstituerande församlingen samlats. Vi uttalar oss för jordens omedelbara övergång till bönderna på ett maximalt organiserat sätt. Vi är absolut emot att man bemäktigar sig jord på ett anarkistiskt sätt. Ni föreslår att bönderna ingår överenskommelser med godsägarna. Vi säger att jorden skall övertas och brukas just nu om vi önskar att avvärja hungersnöd, att rädda landet från den krasch som nalkas det med otrolig snabbhet. Nu kan man inte acceptera recepten av Sjingarjov och kadeterna, vilka föreslår att man skall vänta på sammankallandet av konstituerande församlingen, för vilket datum ännu inte har fixerats, eller göra upp avtal med godsägarna för arrendering av jord. Bönderna bemäktigar sig redan jord utan att betala för den, eller betalar men bara en fjärdedel av arrendet.

En kamrat har tagit med sig en lokal resolution från Penza-guvernemetet, i vilken det sägs att bönderna bemäktigar sig godsägarnas jordbruksinventarier, som de emellertid inte delar inbördes mellan bondehushållen utan gör bruk av som gemensam egendom. De fixerar en bestämd turordning, en regel, för att med dessa inventarier bruka all jord. När de vidtar sådana åtgärder leds de av en önskan att öka jordbruksproduktionen. Detta faktum har kolossal principiell betydelse, tvärt emot godsägarnas och kapitalisternas skrik om att det är anarki. Men om ni pladdrar och skriker om att detta är anarki medan bönderna sitter och väntar, då kommer ni verkligen att få anarki. Bönderna har visat att de förstår jordbruksförhållanden och samhällelig kontroll bättre än statstjänstemännen och tillämpar sådan kontroll hundra gånger effektivare. En sådan åtgärd, som naturligtvis är lätt genomförbar i en liten by, leder oundvikligt till mera omfattande åtgärder. När bonden kommer att lära sig detta – och han har redan börjat lära sig det – då kommer inte borgerliga professorers kunskaper att behövas, eftersom han själv skall komma till den slutsatsen att det är nödvändigt att använda jordbruksinventarierna inte bara i småjordbruken utan också för brukning av all jord. Hur de gör detta är inte viktigt. Vi vet inte om de förenar sina individuella jordbitar för gemensam plöjning och sådd eller inte, och det spelar ingen roll om de gör det annorlunda. Vad som är viktigt är att bönderna har lyckats att slippa se en stor mängd av småborgerliga intellektuella, som kallar sig marxister och socialdemokrater och som med allvarlig min lär folket att tiden ännu inte har mognat för en socialistisk revolution och att bönderna därför inte får taga jorden omedelbart. Lyckligtvis finns det få sådana gentlemän på den ryska landsbygden. Om bönderna nöjde sig bara med att ta jorden genom överenskommelse med godsägarna och underlät att använda sin erfarenhet kollektivt, skulle fiaskot bli oundvikligt, då skulle bondekommittéerna bli en ren leksak, ett meningslöst spel. Det är därför vi föreslår att foga punkt 8 till resolutionsförslaget.

Eftersom vi känner till att de lokala bönderna själva har tagit detta initiativ, är det vår plikt att säga att vi stödjer och rekommenderar detta initiativ. Bara det kan tjäna som en garanti för att revolutionen inte kommer att begränsa sig till formella åtgärder, att kampen mot krisen inte skall förbli ett ämne för departementsdiskussion och Sjingarjovepistlar, men att bönderna verkligen på ett organiserat sätt kommer att gå framåt under kampen mot hungersnöd och för att öka produktionen.

Stalinistisk historieskrivning: februari-april

Det kan vara intressant att ta en titt på hur dessa händelser återges i sovjetiska historieskrivningar. Vi begränsar oss här till att ta upp hur man behandlar bolsjevikpartiets politik innan Lenin presenterade sina Aprilteser och till slut fick partiet att ändra sin politik och slå in på vägen som ledde till oktoberrevolutionen.

SUKP(b):s historia från 1938

Partiets övergång till legala förhållanden framkallade meningsskiljaktigheter inom partiet. Kamenev och några funktionärer i Moskvaorganisationen, exempelvis Rykov, Bubnov och Nogin intog den halvmensjevikiska ståndpunkten att man villkorligt skulle understödja Provisoriska regeringen och fosterlandsförsvarens politik. Stalin, som just återvänt från förvisningen, Molotov och andra hävdade tillsammans med partiets majoritet en politik, som innebar misstro mot Provisoriska regeringen, de uppträdde mot fosterlandsförsvaret och manade till aktiv kamp för freden, till kamp mot det imperialistiska kriget. En del av partiarbetarna vacklade, vilket var en återspeglning av deras politiska efterblivenhet till följd av den långvariga vistelsen i fängelse eller förvisning.

Frånvaron av partiets ledare, Lenin, gjorde sig kännbar. Den 3 (16) april 1917 återvände Lenin efter en lång landsflykt till Ryssland.

Lenins ankomst hade en enorm betydelse för partiet, för revolutionen. (svenska upplagan sid 232)

I ovanstående redogörelse kritiseras Kamenev m fl helt korrekt för ”högeravvikelser”, medan Stalin och Molotov påstås ha fört en ”vänsterlinje”. Som vi sett stämmer detta för Molotov, men att även Stalin skulle ha stått för en sådan linje är inte sant.

SUKP:s historia från 1962

Följande utdrag är hämtat från Chrusjtjov-utgåvan, dvs den gavs ut under Chrusjtjov-epoken.

Efter februarirevolutionen ställdes partiet inför en i historien så sällsynt situation som ett dubbelvälde. Det var inte alla som omedelbart förstod sovjeternas klassmässiga betydelse och roll. Man måste organisera miljonmassorna, avslöja den provisoriska regeringens politik och kompromissmakarnas förräddarroll. Jätteuppgifterna stod inte med en gång klara för hela partiet.

Under de nya förhållandena intog vissa bolsjevikorganisationer och en del kända partimedlemmar en oriktig ställning till den provisoriska regeringen. De förespråkade ”masskontroll” över den provisoriska regeringens verksamhet. Med detta avsåg de att organisera kampanjer, demonstrationer och uttalanden mot den provisoriska regeringens försök att dra ut på lösningarna av revolutionens frågor, istället för att kämpa för hela maktens övergång till sovjeterna. Deras ståndpunkt innebar, att makten skulle förbli hos den borgerliga provisoriska regeringen, och den alstrade hos massorna den felaktiga föreställningen, att den provisoriska regeringen kunde verka i revolutionens intressen.

Den oriktiga ståndpunkten att man skulle utöva tryck på den provisoriska regeringen och kräva omedelbara fredsförhandlingar intogs av Stalin, som emellertid snart tog avstånd från denna ståndpunkt och anslöt sig till Lenin.

”... detta var en djupt felaktig position”, sade senare Stalin, ”ty den gav näring åt pacifistiska illusioner, göt vatten på fosterlandsförsvarets kvarnar och försvårade massornas revolutionära fostran. Denna felaktiga ståndpunkt delade jag den gången med andra partikamrater och jag gav upp den fullständigt först i mitten av april, då jag anslöt mig till Lenins teser.”

Kamenev, som återvänt från förvisningen, intog en halvt mensjevistisk ståndpunkt. Han skrev artiklar i Pravda, i vilka han försvarade ”om”-inställningen. Kamenev sade inte ett ord om att kriget också under den provisoriska regeringen var imperialistiskt och uppmanade soldaterna ”att besvara kulor med kulor och granater med granater”, dvs att fortsätta kriget. Kamenevs ståndpunkt visade att han stod fast vid sin gamla opportunistiska linje.

Bolsjevikerna tog avstånd från Kamenev. I tidningen publicerades inte fler artiklar för fosterlandsförsvaret.

Den 3 april anlände Lenin till Petrograd.

I denna version står beskrivningen av Stalins roll betydligt bättre i överensstämmelse med sanningen, och man citerar även Stalins självkritik.¹ Men å andra sidan nämns överhuvudtaget inte Molotov (som var den som hade stått Lenin närmast i Pravdas redaktion) – anledningen var givetvis att Molotov 1957 förlorat maktkampen mot Chrusjtjov och då ville man inte ge honom kredit för linjen 1917 – Chrusjtjov fortsatte således att använda historiskrivningen i samma anda som Stalin.

Maj

När februarirevolutionen bröt ut befann sig Trotskij i New York, men i likhet med andra revolutionärer i exil beslöt hans sig för att återvända till Ryssland. Den 27 mars steg Trotskij och andra emigranter på det norska fartyget *Christianiafjord* för att anträda hemresan. När fartyget gjorde ett stopp i Kanada arresterades dock de ryska revolutionärerna av brittisk polis och sattes i koncentrationsläger. På begäran av den provisoriska ryska regeringen frigavs de den 29 april och kunde fortsätta resan. Den 4 maj (17 maj) 1917 anlände Trotskij med tåg till St. Petersburg, där han hälsades av hurrande folkmassor på järnvägsstationen

¹ Stalin framförde denna självkritik i ett tal 26 november 1924. Talet (”Trotskyism or Leninism”) finns med i hans *Works* (engelska utgåvan) vol 6, citatet sid 348.

(se bilden). Nästa dag höll Trotskij sitt första tal inför Petrograd-sovjeten, där det visade sig att han förespråkade samma politiska linje som Lenin: emot ett socialistiskt deltagande i den borgerliga provisoriska regeringen och för "All makt åt sovjeterna".

Trotskij: Tal i sovjeten emot koalitionsregeringen (5 maj)

Nyheten om den ryska revolutionen nådde oss i New York, men till och med i detta stora land där bourgeoisien dominerar mer än någon annanstans, gjorde den ryska revolutionen sin insats. Det sägs mycket ofördelaktigt om den amerikanske arbetaren. Det sägs att han inte stöder revolutionen. Men om ni hade sett den amerikanske arbetaren i februari, då skulle ni bli dubbelt stolta över er revolution. Ni skulle ha förstått att den inte bara har skakat Ryssland, inte bara Europa, utan också Amerika. Det skulle stått klart för er, liksom det gör för mig, att den har inlett en ny epok, en epok av blod och stål, inte genom ett krig mellan nationer, utan genom ett krig mellan de förtryckta klasserna och deras förtryckare. [*Stormande applåder*] Vid alla möten bad arbetarna mig att vidarebefordra deras varmaste hälsningar till er. [*Applåder*] Men jag måste också få berätta något om tyskarna. Jag hade tillfälle att komma i nära kontakt med en grupp tyska proletärer. Ni undrar: var? I ett läger för krigsfångar. Den borgerliga engelska regeringen arresterade oss som fiender och satte oss i ett krigsfängeläger i Kanada. [*Rop: "Skamligt!"*] Där fanns omkring etthundra tyska officerare och åttahundra sjömän. De frågade mig hur det kom sig att vi, som var ryska medborgare, hade blivit engelsmännens fångar. När jag berättade för dem att vi inte arresterats därför att vi var ryssar, utan därför att vi var socialister, då sade de att de var sin egen regerings, kejsar Wilhelms, slavar ...

Detta tal behagade inte de tyska officerarna och de klagade inför den engelska kommandanten över att vi underminerade sjömännens lojalitet mot kejsaren. Den engelske kaptenen, som var angelägen att bevara sjömännens trohet mot kejsaren, förbjöd oss att tala för dem. Sjömännen protesterade inför kommandanten. När vi lämnade lägret, spelade sjömännen avskedsmusiken och skrek: 'Ner med Wilhelm!' 'Ner med bourgeoisien!' 'Länge leve det enade, internationella proletariatet!' [*Kraftig applåd*] Det som hände i de tyska sjömännens sinnen, sker nu i sinnet hos arbetarna i alla länder. Den ryska revolutionen är prologen till världsrevolutionen.

Men jag kan inte hemlighålla det faktum att jag inte är överens med allt som händer här. Jag anser det vara farligt att gå med i ministeriet. Jag tror inte att ministeriet kan göra under. Vi hade tidigare en dubbel regering beroende på de två klassernas motsatta synsätt. Koalitionsregeringen kommer inte att undanröja denna dubbelhet, utan bara flytta över den till ministeriet. Revolutionen kommer inte att misslyckas på grund av en koalitionsregering. Men vi måste hålla fast vid tre regler: 1. Lita inte på bourgeoisien. 2. Kontrollera våra egna ledare. 3. Ha förtroende för vår egen revolutionära styrka.

Vad rekommenderar vi då? jag tror att nästa steg borde vara överflyttandet av all makt till arbetare- och soldatdeputerades sovjet. Bara om myndigheten koncentreras i en hand (dvs. i

sovjeten) kan Ryssland räddas. Länge leve den ryska revolutionen som prologen till världsrevolutionen! [*Applåder*]

I Petrograd anslöt sig Trotskij till *mezrajontsij* (Interdistriktsgruppen), en revolutionärt socialistisk organisation som stod bolsjevikerna nära politiskt. Lenin hade kontakt med gruppen och föreslog att de skulle gå samman med bolsjevikpartiet och den 10 maj erbjöd han dem även plats i bolsjevikpartitidningen *Pravdas* redaktion.¹ Trotskij tackade nej.

Samma dag som Trotskij anlände till Ryssland, 4 maj, öppnades i Petrograd en allrysk kongress av *bondedeputerade*. Denna kongress, som politiskt dominerades av socialistrevolutionärerna, pågick nästan 4 veckor (avslutades den 28 maj). Bondefrågan var givetvis av stor vikt för revolutionens fortsatta utveckling och Lenin framlade därför ett program för "agrарfrågan" inför kongressen

Lenin: Resolutionsförslag i agrарfrågan (före 17 maj)

1. All jord tillhörande godsägare och privata ägare liksom all apanage- och kyrkojord och så vidare måste omedelbart överföras till folket utan ersättning.
2. Bönderna måste på organiserat sätt, genom sina bondedeputerades sovjet, omedelbart överta all lokal jord för att ekonomiskt bruka den, utan att härmed på något sätt föregripa det slutgiltiga fastställandet av dispositionsrätten över jorden, vilket skall genomföras av konstituerande församlingen eller av sovjeternas allryska sovjet, om folket överlämnar den centrala statsmakten i händerna på en sådan sovjeternas sovjet.
3. Privatäganderätten till jord måste överhuvudtaget avskaffas, dvs äganderätten till all jord måste uteslutande tillhöra hela folket; dispositionsrätten över jorden skall däremot tillkomma de lokala demokratiska institutionerna.
4. Bönderna måste förkasta kapitalisternas, godsägarnas och deras provisoriska regerings råd att ingå en "överenskommelse" med de lokala godsägarna för att omedelbart få till stånd en reglering av dispositionsrätten över jorden; dispositionsrätten över jorden måste fastställas genom ett organiserat beslut av majoriteten av de lokala bönderna och inte genom en överenskommelse mellan majoriteten, dvs bönderna, och minoriteten, dvs godsägarna, som därtill utgör en mycket obetydlig minoritet.
5. Överföringen av all godsägarjord till bönderna utan ersättning bekämpas och kommer att bekämpas med alla medel inte blott av godsägarna, utan även av kapitalisterna, som besitter en mycket stor makt både på grund av sina pengar och på grund av sitt inflytande över de ännu oupplysta massorna genom tidningarna, genom de många ämbetsmännen, tjänstemännen osv, som är vana vid kapitalets herravälde. Därför kan överföringen av all godsägarjord till bönderna utan ersättning inte vare sig slutföras eller säkerställas, utan att bondemassornas förtroende för kapitalisterna krossas, utan att ett fast förbund upprättas mellan bönderna och arbetarna i städerna, utan att hela statsmakten fullständigt övergår till arbetar-, soldat-, bonde- osv deputerades sovjet. Endast en statsmakt, som befinner sig i händerna på sådana sovjet och som inte styr staten genom polis, genom ämbetsmän, genom en från folket isolerad stående här, utan genom en allmän, väpnad folkmilis av arbetare och bönder, är i stånd att trygga den ovan framlagda och av hela bondebefolkningen krävda agrара omgestaltningen.
6. Lönarbetarna i jordbruket och fattigbönderna, dvs de, som skaffar sig livsuppehälle delvis genom lönarbete, eftersom de inte har tillräckligt med jord, boskap och redskap, måste av alla krafter sträva efter att självständigt organisera sig i särskilda sovjet eller särskilda grupper

---

¹ Se [Till frågan om internationalisternas enhet](#) av Lenin

inom de allmänna bondesovjeterna för att kunna försvara sina intressen mot de rika bönderna, som oundvikligen strävar efter ett förbund med kapitalisterna och godsägarna.

7. På grund av kriget hotas Ryssland liksom alla de krigförande samt många neutrala (icke krigförande) länder av ekonomiskt förfall, katastrof, hungersnöd till följd av brist på arbetskraft, brist på kol, järn osv. Landet kan endast räddas genom att arbetarnas och böndernas deputerade övertar kontrollen och ledningen av hela produktionen och produktfördelningen. Därför är det nödvändigt att redan nu förbereda överenskommelser mellan bondedeputerades sovjet och arbetardeputerades sovjet om utbyte av spannmål och andra lantbruksprodukter mot redskap, skodon, kläder osv utan förmedling av kapitalisterna, som måste avlägsnas från ledningen av fabriker. I samma syfte måste man också uppmuntra överföringen av godsägarnas boskap och redskap i bondekommittéernas händer för allmänt bruk.

Likaså måste man uppmuntra inrättandet av mönsterbruk på varje stort gods, där jorden skall brukas kollektivt med de bästa redskap under ledning av agronomer och enligt beslut av lantarbetardeputerades sovjet.

Skrivet före den 17 (30) maj 1917

Tryckt i maj 1917 för utdelning till kongressombuden och publicerat i december 1917 i broschyren *Material i agrarfrågan*, utgiven i Petersburg av förlaget Priboj

Lenin: Tal om agrarfrågan (22 maj)

Kamrater! Den resolution, som jag har äran att framlägga för er på bondesovjetens socialdemokratiska grupps vägnar, är tryckt och utdelad till ombuden. Ifall inte alla erhållit den, skall vi ordna att ytterligare ett antal exemplar blir tryckta i morgon och utdelade till dem, som så önskar.

I ett kort tal kan jag naturligtvis endast uppehålla mig vid de grundläggande frågorna, huvudfrågorna, som mest intresserar bönderna och arbetarklassen. At den som mer ingående intresserar sig för frågan skulle jag kunna rekommendera vårt partis, Rysslands socialdemokratiska arbetarpartis (bolsjevikerna) resolution, vilken publicerats som bilaga till nr 13 av tidningen Soldatskaja Pravda och vid flera tillfällen belysts i vår tidning Pravda. För ögonblicket måste jag inskränka mig till att klargöra de viktigaste punkterna i min resolution och i vårt partiprogram i agrarfrågan, vilka är mest omtvistade eller föranlett missförstånd. En av de första av dessa omtvistade eller missförstånd föranledande punkter är den fråga, som också berördes igår eller dagen dessförinnan i Första jordkommittén vid ett sammanträde, som ni antagligen alla hört talas om eller läst om i tidningarna från igår eller i förrgår. Första jordkommitténs sammanträde bevisades av en representant för vårt parti, en av mina kolleger i centralkommittén, kamrat Smilga. Han föreslog där att Första jordkommittén skulle uttala sig för att bönderna omedelbart skall sätta sig i besittning av godsägarnas jord på organiserat vis och för detta förslag blev kamrat Smilga överhopad med en hel rad invändningar. (Tillrop: ”Här också!”) Man säger just, att även här många kamrater likaledes kommer att gå emot detta förslag. Så mycket större anledning har jag att uppehålla mig vid klargörandet av denna punkt i vårt program, ty det förefaller mig som om de flesta, jag tror rentav alla invändningar, som görs mot vårt program, är baserade på missförstånd eller på en oriktig belysning av våra åsikter.

Vad sägs det i vårt partis alla resolutioner, i alla artiklar i vårt organ, vår tidning Pravda? Vi säger att all jord utan undantag måste bli hela folkets egendom. Till denna slutsats har vi kommit genom att vi studerat i synnerhet bonderörelsen 1905, uttalandena av bondedeputerade i första och andra riksduman, där många bondedeputerade från alla håll i Ryssland kunde uttala sig relativt, naturligtvis relativt fritt.

All jord måste bli hela folkets egendom. Redan härav framgår det att, då vi försvarar kravet på att godsägarnas jord omedelbart och utan ersättning skall övergå till bönderna på respektive platser, vi inte alls försvarar att bönderna skall lägga beslag på denna jord som sin egendom, att vi inte alls försvarar en uppdelning av denna jord. Vi menar, att bönderna på respektive platser skall överta jorden enbart för sådd i enlighet med ett beslut, som fattats av majoriteten av de lokala bondedelegaterna. Vi går inte alls in för att denna jord blir egendom för de bönder som nu övertar den i och för sådd. Alla sådana invändningar mot vårt förslag, som jag ständigt får höra och läsa i de kapitalistiska tidningarna, är direkt baserade på en oriktig tolkning av våra åsikter. Eftersom vi säger – och jag upprepar – har sagt i alla våra resolutioner, att jorden måste bli hela folkets egendom och övergå till det utan ersättning, så är det klart, att fastställandet av den slutliga fördelningen av denna jord, att det slutgiltiga fastställandet av dispositionsrätten över jorden måste ske enbart genom den centrala statsmakten, dvs genom konstituerande församlingen eller sovjeternas allryska sovjet ifall bonde- och arbetarmassan skapar en sådan makt, en sovjeternas sovjet. I detta avseende råder det inga meningsskiljaktigheter.

Meningsskiljaktigheterna börjar därefter, då man gör invändningar mot oss och säger: ”Om det är så, då blir varje omedelbart överförande av godsägarjorden i böndernas händer utan ersättning ett egenmäktigt förfarande.” Just denna åsikt, som allra tydligast, med största auktoritet och eftertryckligast uttalats av jordbruksminister Sjingarjov i hans bekanta telegram, anser vi vara högst oriktig, högst ofördelaktig för bönderna, ofördelaktig för jordbrukarna och ofördelaktig för landets spannmålsförsörjning samt även orättvis. Detta telegram skall jag tillåta mig att läsa upp för att visa mot vad vi framför allt riktar våra invändningar.

”En självständig lösning av jordfrågan är otillåtlig utan en rikslag. Ett egenmäktigt förfarande blir en olycka för staten ... Jordfrågans lösning tillkommer enligt lagen konstituerande församlingen. För närvarande bildas lokalt vid distriktens livsmedelskommittéer medlingsorgan för frivillig överenskommelse mellan jordbrukare och jordägare.”

Det är det viktigaste stället i regeringens förklaring om denna fråga. Om ni läser den resolution som Första jordkommittén igår eller i förrgår tog i denna fråga, och den resolution, som likaledes i dagarna togs av en konferens med riksdumans medlemmar, så skall ni få se, att de båda angivna resolutionerna utgår från samma uppfattning. Man beskyller de bönder, som vill åstadkomma att jorden omedelbart och utan ersättning skall överlämnas i böndernas händer och fördelas av de lokala bondekommittéerna, för egenmäktigt förfarande, och därvid utgår man ifrån att endast en frivillig överenskommelse mellan bönderna och jordägarna, mellan jordbrukarna och jordinnehavarna skulle kunna motsvara statens allmänna behov och intressen. Just det förnekar vi, det bestrider vi.

Låt oss undersöka invändningarna mot vårt förslag. Vanligen består de i att jorden i Ryssland är ytterst olikmässigt fördelad, såväl mellan de enskilda små enheterna, exempelvis byar och distrikt, som mellan de stora enheterna – guvernement och områden. Man säger, att om den lokala befolkningen genom ett majoritetsbeslut skulle ta jorden i besittning, och därtill utan ersättning, utan att ta hänsyn till godsägarnas vilja, så skulle olikmässigheten kvarstå, ja det skulle rentav bli risk för att den skulle ökas. Härpå svarar vi, att ett sådant argument är baserat på ett missförstånd. Olikmässigheten i jordens fördelning kommer under alla omständigheter att kvarstå så länge konstituerande församlingen eller den centrala statsmakten överhuvudtaget inte har fastställt en ny, slutgiltig reglering. Så länge inte denna reglering fastställts – oavsett om saken avgörs till böndernas eller till godsägarnas favör, om jorden omedelbart överlämnas i böndernas händer, såsom vi önskar, eller om det går så som godsägarna önskar, vilka är beredda att arrendera ut jorden till högt pris på villkor att arrendebonden och godsägaren behåller sina rättigheter – hur det än går, så kvarstår den olikmässiga fördelningen. Denna invändning mot oss är uppenbart oriktig och orättvis. Vi säger att det så fort som

möjligt måste skapas en central statsmakt, som inte endast stöder sig på bondemajoritetens vilja och beslut, utan även direkt ger uttryck åt denna majoritets uppfattning. Detta är oomtvistat. Invändningarna mot bolsjevikerna, angreppen mot dem i de kapitalistiska tidningarna, påståendena att vi är anarkister tillbakavisar vi på det bestämdaste och betraktar dessa angrepp som spridning av illvilliga lögner och förtal.

Anarkister kallas de, som förnekar nödvändigheten av en statsmakt, men vi säger att denna är ovillkorligen nödvändig och inte endast för dagens Ryssland, utan även för varje stat, t o m om den går direkt över till socialism. En verkligt fast statsmakt är ovillkorligen nödvändig. Vi vill bara att denna makt helt och uteslutande skall ligga i händerna på arbetar-, soldat- och bondedeputerades majoritet. Just häri skiljer vi oss från de andra partierna. Vi förnekar på intet sätt nödvändigheten av en fast statsmakt, vi säger bara att all godsägarjord utan ersättning måste överföras i böndernas händer enligt majoritetsbeslut av de lokala bondekommittéerna, på villkor att egendomen ej utsätts för någon skadegörelse. Detta är på det mest exakta sätt angivet i vår resolution. Vi tillbakavisar bestämt den invändningen mot vår uppfattning, att detta skulle vara egenmäktigt förfarande.

Nej, om godsägarna behåller jorden för sin del eller tar betalt för den, så är det enligt vår mening egenmäktigt förfarande, men om bondemajoriteten säger, att godsägarjorden inte får stanna hos godsägarna, att bönderna av dessa godsägare, dessa jordägare under många decennier, under århundraden inte fått något annat än förtryck, så är det inte egenmäktigt förfarande, det är ett återställande av rätten, och man får inte vänta med att återställa rätten. Om man nu överför jorden till bönderna, så kan man inte undanröja olikmässigheten mellan områdena, det är obestriddigt, men denna olikmässighet kommer ingen att kunna undanröja innan konstituerande församlingen sammanträtt. Om man skulle fråga Sjingarjov, som gör invändningar mot oss och i officiella handlingar beskyller anhängarna av våra åsikter för ”egenmäktigt förfarande”, vad han har att föreslå mot denna olikmässighet, så skulle han inte kunna ge något svar. Han föreslår ingenting och kan ingenting föreslå.

Han talar om ”frivillig överenskommelse mellan bönderna och godsägarna”. Vad innebär det? Jag skall anföra två grundläggande siffror om jordägandet i europeiska Ryssland. Dessa siffror visar att vid ena ändan av den ryska byn finns de oerhört rika godsägarna, inklusive romanovarna, som är de rikaste och de värsta godsägarna, och vid den andra ändan de fattiga bönderna. Jag skall anföra de två siffrorna för att ni skall se, vilket värde denna predikan av Sjingarjov, av alla godsägare och kapitalister har. De två siffrorna är dessa: om man tar de rikaste godsägarna i hela europeiska Ryssland, så visar det sig att de största av dem, som är färre än 30 000, har ca 70 miljoner desiatiner jord. Var och en av dem har således över 2 000 desiatiner. Om man tar de allra översta skikten av de rika ryska godsägarna utan ståndskillnad (majoriteten är här adelsmän, men det finns också andra godsägare), så är de 30 000, och de innehar 70 miljoner desiatiner! Och om vi tar de fattiga bönderna, så uppgår de enligt samma folkräkning år 1905, vilken ger de senaste, enhetligt över hela Ryssland insamlade uppgifterna – uppgifter, som i själva verket inte förtjänar så värst stor tilltro, liksom inte heller någon under tsaren av tsaristiska ämbetsmän insamlad statistik, men som i varje fall innehåller uppgifter, vilka kommer sanningen närmast och bäst låter sig jämföras – så får vi tio miljoner gårdar med ca 70-75 miljoner desiatiner jord. Det betyder: den ena har över 2 000 desiatiner, den andra har 7,5 desiatiner på varje gård! Och så säger man att det vore egenmäktighet om bönderna inte går med på frivillig överenskommelse. Vad innebär då denna ”frivilliga överenskommelse”? Den innebär att godsägarna måhända avstår jord mot en god arrendeavgift, men att de inte kommer att ge den gratis åt någon. Är det rättvist? Nej, det är inte rättvist. Är detta fördelaktigt för bondebefolkningen? Nej, det är inte fördelaktigt. På vilket sätt jordegendomen sist och slutligen kommer att regleras, det är den framtida centralmaktens sak men nu måste godsägarjorden omedelbart och utan ersättning överlämnas i

böndernas händer på villkor att det sker som organiserat besättande. I Första jordkommittén sade minister Tjernov i sin polemik mot kamrat Smilga, att ”organiserat besättande” är två ord som ömsesidigt upphäver varandra: om det är ett besättande, så är det oorganiserat, och om det är organiserat så är det inget besättande. Jag tror, att denna kritik är oriktig. Jag tror, att om bönderna i en by eller i ett distrikt, i ett härad eller ett guvernement fattar ett majoritetsbeslut – och i en del guvernement, om inte i alla, har bondekongresserna upprättat en lokal makt, som representerar majoritetens intressen och vilja, en makt som representerar befolkningens, dvs den jordbrukande majoritetens vilja – om bönderna upprättar en sådan lokal makt, så är dess beslut ett beslut av den makt, som de kommer att erkänna. Det är den makt, som den lokala bondebefolkningen säkert kommer att hysa fullständig aktning för, ty det är ställt utom tvivel att denna makt, en fritt vald makt, kommer att besluta att godsägarjorden omedelbart måste överföras till bönderna. Må bonden veta, att han tar godsägarens jord, och om han betalar, så må han veta, att han betalar till böndernas kassor, till häradskassorna, han må veta, att dessa pengar går till jordbrukets förbättring, till vägar, vägbeläggning osv. Han må veta, att det inte är sin egen jord han tar, *men inte heller godsägarens jord* utan hela folkets jord, som konstituerande församlingen slutgiltigt kommer att disponera över. Ända från revolutionens början, från det ögonblick den första jord-kommittén bildats får godsägarna därför inte ha några rättigheter till jorden och några som helst penningavgifter för denna jord får inte tas ut.

Mellan oss och våra motståndare finns en grundläggande motsättning i uppfattningen av vad som är ordning och lag. Hittills har man sett på saken så, att ordning och lag är det som passar godsägarna och ämbetsmännen, men vi påstår att ordning och lag är det som passar böndernas majoritet. Så länge det inte finns någon sovjeternas allryska sovjet, så länge det inte finns någon konstituerande församling, så länge är varje lokal makt – häradskommittéerna, guvernementskommittéerna – högsta ordning och lag! Vi kallar det egenmäktighet, då en godsägare på grund av sekelgamla rättigheter kräver en ”frivillig” överenskommelse med tre hundra bondefamiljer, vilka var och en har i genomsnitt 7,5 desiatiner! Vi säger: ”Må man fatta majoritetsbeslut: vi vill att bönderna skall få godsägarnas jord nu genast, utan att förlora en enda månad, en enda vecka eller ens en enda dag!”

Man invänder emot oss: ”Om bönderna besätter jorden nu, så blir det säkert de rikare bönderna, som gör det, de som har boskap, redskap osv; blir det därför inte farligt just ur fattigböndernas synpunkt?” Kamrater, detta argument måste jag närmare gå in på, ty vårt parti förklarar i alla beslut, program och upprop till folket: ”Vi är lönarbetarnas och de fattiga böndernas parti, deras intressen vill vi skydda, genom dem och endast genom dem, genom dessa klasser kan mänskligheten befrias från de fasor, som detta kapitalisternas krig har störtat den i.”

Sådana invändningar som att våra beslut inte motsvarar de fattiga böndernas intressen ägnar vi därför synnerlig uppmärksamhet och föreslår att de skall behandlas mycket uppmärksam, ty dessa invändningar berör sakens väsen, frågans själva kärna. Sakens själva väsen består just i frågan, på vilket sätt intressena hos lönarbetarna i stad och på land, de fattiga böndernas intressen kan försvaras i den pågående revolutionen, i den pågående statliga omdaning av Ryssland, på vilket sätt deras intressen kan och måste försvaras mot intressena hos godsägarna och de rika bönderna, som även är kapitalister. Detta är naturligtvis frågans kärnpunkt, hela dess väsen! Och nu invänder man mot oss att om man rekommenderar bönderna att omedelbart besätta jorden, så kommer i främsta rummet den som har redskap och boskap att ta för sig, medan de fattiga får gå tomhänta därifrån. Jag frågar er: kan då en frivillig överenskommelse med godsägarna hjälpa?

Ni vet mycket väl, att godsägarna ogärna arrenderar ut jord åt bönder som inte har en kopek på fickan, och att de tvärtom tillgriper ”frivilliga” överenskommelser, då de lovas god betal-

ning. Gratis har väl godsägarna hittills inte gett jord åt någon; här i Ryssland är det ingen, som lagt märke till något sådant.

Då man talar om frivillig överenskommelse med godsägarna, så innebär det att i betydande grad ytterligare stärka, öka och befästa det privilegierade läge, det prioritetsläge, de fördelar, som de rika bönderna åtnjuter, emedan de säkerligen kan betala godsägarna, och för varje godsägare är en rik bonde en solvent person. Godsägaren vet, att denne kan betala och att man kan driva in pengar hos honom, och därför kommer just rika bönderna att vinna mera än de fattiga vid sådana "frivilliga" uppgörelser. Och tvärtom, om det finns en möjlighet att genast hjälpa fattigbonden, så är det endast genom en sådan åtgärd, som jag föreslår, nämligen: jorden måste genast och utan ersättning överföras till bönderna.

Godsägarnas äganderätt var och förblir den största orättvisa. Om bönderna utan ersättning tar denna jord i besittning på grundvalen av ett majoritetsbeslut, så är det ingen egenmäktighet utan ett återställande av rätten. Det är vår ståndpunkt, och därför betraktar vi argumentet, att de fattiga bönderna skulle förlora härpå, som en flagrant orättvisa. Det kallas en "frivillig" överenskommelse – endast Sjingarjov kan kalla den "frivillig" – om en godsägare har 2 000 desiatiner, medan 300 bönder i genomsnitt har 7,5 desiatiner var. Att kalla en sådan överenskommelse frivillig är att håna bönderna. Det är ingen frivillig överenskommelse, utan en tvångsöverenskommelse för bönderna, den är dem påtvingad till dess varje distrikts-, guvernements-, härads- och allrysk bondesovjet förklarar, att godsägarnas äganderätt är en stor orättvisa, som man inte får dröja en timme eller ens en minut med att avskaffa.

Äganderätten till jorden måste tillkomma hela folket och den måste upprättas av en central statsmakt. Tills denna upprättats är det de lokala myndigheterna, jag upprepar det än en gång, som övertar godsägarnas jord och det måste de göra på ett organiserat sätt enligt majoritetens vilja. Det är inte sant, då tidningarna skriker om, att det råder oordning i Ryssland! Det är inte sant, ty på landsbygden råder större ordning än förut, emedan besluten fattas av majoriteten; övervåld mot godsägarna har nästan inte alls förekommit; de fall av orättvisa och övervåld mot godsägare som förekommit har varit enstaka; deras antal är högst obetydligt och överstiger i hela Ryssland inte det antal våldshandlingar, som förekom också tidigare.

Nu skall jag beröra också ett annat argument, som jag hört och haft tillfälle behandla i vår tidning Pravda i samband med jordens omedelbara övergång i böndernas händer.

Argumentet är detta: om man rekommenderar bönderna att genast och utan ersättning ta godsägarjorden i sina händer, så kommer det att framkalla missnöje, irritation, farhågor och måhända rentav förbittring bland soldaterna vid fronten, vilka kanske kommer att säga: "Om bönderna nu tar jorden, medan vi måste stanna vid fronten, så blir vi utan jord." Soldaterna skulle kanske ge sig iväg från fronten allesammans, och det skulle resultera i kaos och anarki. Härpå svarar vi att denna invändning inte alls berör huvudfrågan: oavsett om man tar jorden för betalning, efter överenskommelse med godsägarna eller enligt beslut av böndernas majoritet, stannar soldaten kvar vid fronten så länge kriget pågår, och de kommer naturligtvis att stanna vid fronten och kan inte återvända till landsbygden. Varför skulle soldaterna vid fronten inte frukta att godsägarna under sken av en frivillig överenskommelse ålägger bönderna ogynnsamma villkor, varför skulle de frukta det som böndernas majoritet beslutar mot godsägarna? Det är obegripligt! Varför skulle soldaten vid fronten hysa förtroende för godsägaren, för en "frivillig" överenskommelse med godsägaren? Jag kan förstå, att godsägarnas och kapitalisternas partier säger det, men att den ryske soldaten vid fronten skulle se på saken så, det tror jag inte. En "frivillig" överenskommelse kommer soldaten inte att kalla ordning, han kommer inte att hysa förtroende för den, snarare kommer han att anse att det gamla godsägarsystemet fortfarande består.

Om man säger till soldaten, att jorden övergår till folket, att de lokala bönderna arrenderar jorden men inte betalar arrendet till godsägaren, utan till sin egen kommitté för allmännyttiga ändamål, för samma soldatfront, men inte till godsägaren, så kommer soldaten att hysa större förtroende för detta. Om detta är ett majoritetsbeslut, så kommer soldaten vid fronten att veta, att det inte längre kan finnas några "frivilliga" överenskommelser med godsägarna, att godsägarna är likaberättigade medborgare, som ingen vill förfördela. Jorden tillhör hela folket, dem tillhör således också godsägarna, men inte på grundvalen av adliga privilegier, utan på samma sätt som varje annan medborgare. Från den dag, då tsaren, som var den störste godsägaren och massförtryckaren, störtades från makten, får det inte längre finnas några privilegier för jord- och godsägarna. I och med att friheten införts måste godsägarmakten anses störtad en gång för alla. En sådan uppfattning gör inte att soldaten vid fronten förlorar någonting, utan han kommer i stället att hysa betydligt större förtroende för statsmakten och en lugn tillförsikt om sitt hem, om att hans familj inte kommer att bli förfördelad och lämnad utan tillsyn.

Återstår ännu ett argument, som förs fram mot vårt förslag. Det är att om bönderna omedelbart bemäktigade sig godsägarnas jord, så skulle ett så omedelbart, svagt förberett övertagande måhända leda till att jorden brukades sämre, att sådden kanske blev sämre. Jag måste säga, att en majoritetens makt, en central statsmakt ännu inte bildats; bönderna har ännu inte fått tillräckligt självförtroende och inte förlorat förtroendet för godsägarna och kapitalisterna; jag tror att vi för varje dag kommer allt närmare detta, bönderna förlorar med varje dag förtroendet för den gamla statsmakten och får klart för sig att regeringen i Ryssland måste bestå av valda representanter för bönder, soldater, arbetare m fl och inte av några andra. Jag tror, att vi för varje dag kommer allt närmare detta, inte därför att några partier har rätt härtill: miljoner människor kommer aldrig att lyssna till partiernas råd, om dessa råd inte sammanfaller med det, som det egna livets erfarenhet lär dem. Vi närmar oss med snabba steg den tid, då det i Ryssland inte kommer att finnas någon annan makt än den makt som utövas av valda representanter för bönderna och arbetarna. Och då man säger mig, att ett omedelbart övertagande av jorden skulle leda till att jorden blir dåligt brukad, att sådden blir dålig, så måste jag säga, att våra bönder på grund av sitt förtryckta läge, på grund av sin sekellånga trældom hos godsägarna, brukar jorden mycket dåligt. I Ryssland härskar naturligtvis en fruktansvärd kris, som drabbat detta land lika väl som alla krigförande länder, och Ryssland kan inte rädda sig utan att övergå till bättre brukningsmetoder, till den största sparsamhet ifråga om den mänskliga arbetskraften. Men kan då en "frivillig" överenskommelse med godsägarna ändra någonting genast ifråga om den första sådden? Vad tror ni? Kommer godsägarna att bättre övervaka jordens brukning, kommer bönderna att beså jorden sämre, om de vet att det inte är godsägarjord de besår, utan att jorden tillhör hela folket, att de inte betalar godsägarna, utan lämnar pengarna till sina egna bondekassor? Det är en sådan absurditet att jag blir förvånad, då jag hör sådana argument; det är någonting alldeles osannolikt och det är helt och hållet en list av godsägarna.

Godsägarna har insett, att de inte längre kan härska med knölpåkens hjälp, det har de väl förstått, och de går över till det sätt att härska, som är en nyhet för Ryssland, men som redan länge existerat i Västeuropa, i de västeuropeiska länderna. Att man inte längre kan härska med knölpåkens hjälp, det har två revolutioner hos oss visat, och i de västeuropeiska länderna har tiotals revolutioner visat det. Dessa revolutioner lär godsägarna och kapitalisterna, de lär dem att man måste regera folket med bedrägeri, med smicker; man måste anpassa sig, sticka ett rött märke i knapphålet och även om man är en parasit säga: "Vi är den revolutionära demokratin, var bara snälla och vänta, så skall vi göra allt för er." Ett sådant argument, att bönderna skulle beså jorden sämre nu, då de inte längre besår godsägarnas jord utan jord som

tillhör hela folket, det är ett direkt hån mot bönderna, det är ett försök att genom bedrägeri upprätthålla sitt välde över dem.

Jag upprepar, att det inte alls får finnas någon godsägarnas egendom; att inneha jord är inte detsamma som att äga den. Innehavet är en temporär åtgärd, och innehavet ändras varje år. En bonde, som får en jordlapp i arrende, vågar inte anse jorden som sin. Jorden tillhör varken honom eller godsägaren, utan folket. Jag upprepar: härigenom kan sådden i år, denna vår inte försämrats. Detta antagande är så monstruöst och osannolikt, att jag säger er endast en sak: man måste ta sig i akt för godsägarna, man får inte lita på dem, inte låta sig luras av söt-sliskiga ord och löften. Man måste komma ihåg, att ett majoritetsbeslut av bönderna, som är tämligen försiktiga med att fatta beslut, är ett lagligt beslut, som gäller för hela staten. I detta avseende kan man förlita sig på bönderna. Jar har här exempelvis ett beslut av bönderna i Penza, vilket från första till sista punkten är genomsyrat av en utomordentlig försiktighet: bönderna har ingen omedelbar omgestaltning av hela Ryssland i sinnet, men de vill inte låta sig drivas in i en outhärdlig trälldom, och häri har de rätt. Den värsta trälldomen var och förblir trälldomen under godsägarna, trälldomen under jordägarna och förtryckarna. Därför får man inte vänta en enda vecka, inte en enda timme med att avskaffa denna trälldom, men varje besittningstagande skall ske organiserat, inte för att jorden skall bli egendom och delas upp utan endast för att den jord, som tillhör hela folket, skall brukas gemensamt.

Denna fråga om besittningstagandet skulle jag kunna avsluta med att svara att invändningarna mot vår förmodan för godsägarnas och kapitalisternas vidkommande är baserat på bedrägeri, och för deras vidkommande, som inte är godsägare, inte kapitalister, för deras vidkommande som önskar försvara de arbetandes intressen, är invändningarna baserade på missförstånd, på alltför stor tilltro till det, som kapitalisterna och godsägarna lögnaktigt säger om oss. Om man prövar våra argument, så skall det visa sig att det rättvisa kravet på omedelbart upphävande av godsägarnas egendom precis på samma sätt som jordägarättens övergång till folket inte kan förverkligas innan en central statsmakt upprättats, men vi tillråder på det eftertryckligaste att jordinnehavet genast överförs i de lokala böndernas händer, och det på ett sådant sätt att ordningen inte det minsta störs. I våra resolutioner ger vi detta råd, och måhända är rådet överflödigt, emedan bönderna även härförutan genomför det i verkligheten.

Jag övergår nu till den andra frågan, som bör ägnas den allra största uppmärksamhet, nämligen frågan om hur man enligt vår mening och i de arbetande massornas intresse bör förfara med jorden, när den redan blivit hela folkets egendom, när privatägarättens avskaffats. Denna stund är helt nära i Ryssland. I själva verket är godsägarnas makt om inte tillintetgjord, så dock undergrävd. När jorden är i alla bönders besittning, när det inte längre finns några godsägare, hur skall det då bli, hur skall jorden fördelas? I denna fråga måste vi enligt min mening ha en gemensam syn, en grundläggande syn, emedan den lokala dispositionsrätten självfallet kommer att tillhöra bönderna. I en demokratisk stat kan det ej vara annorlunda, det är så klart, att man inte behöver tala härom. Men då det frågas vad som skall göras för att jorden skall komma i de arbetandes händer, säger vi: vi vill försvara lönarbetarnas och de fattiga böndernas intressen. Det ställer vårt parti, de ryska socialdemokraterna-bolsjevikernas parti, som sin uppgift. Vi frågar oss: om man säger att jorden övergår i folkets händer, är det detsamma som att säga att jorden övergår till de arbetande? Och vi svarar: nej, det är inte detsamma! Om man säger, att jorden skall övergå i folkets händer, så betyder det att godsägarnas ägarätt avskaffas; det betyder att all jord tillhör hela folket; det betyder att var och en, som erhåller jord, får den i arrende av hela folket. Om denna ordning fastställs, så betyder det, att det inte längre finns någon skillnad i jordinnehavet, att all jord är lika, som bönderna ofta säger: ”Alla gamla gränser och inhägnader kommer att falla, jorden blir fri från alla skrankor; det blir en fri jord och ett fritt arbete.”

Betyder det att jorden överlämnas till alla arbetande? Nej, det betyder det inte. Fritt arbete på en fri jord – det betyder att gamla former för jordinnehavet avskaffats, att det inte finns något annat jordinnehav än statens; envar arrenderar jord av staten; det existerar en allmän statsmakt, alla arbetares och bönders makt; av denna makt får enbart bonden jord som arrendator; mellan staten och bonden finns det inga mellanhänder; alla får jorden enligt lika principer; det är fritt arbete på fri jord.

Betyder det att jorden överlämnas till alla arbetande? Nej, det betyder det inte. Jorden kan inte ätas, men för att kunna sköta den måste man ha redskap, boskap, utrustning, pengar; utan pengar, utan redskap kan man inte sköta jorden. När ni därför upprättar en sådan ordning, att det blir fritt arbete på fri jord, så kommer det inte att finnas någon jord, som innehas av godsägarna, ingen rangordning ifråga om jorden utan endast den jord som är hela folkets egendom, samt fria arrendatorer, som arrenderar jord av staten. När ni genomfört detta, så är det inte detsamma som att jorden övergått till alla arbetande, utan det innebär endast att varje jordbrukare kommer att fritt disponera över jorden; den som har lust kommer obehindrat att erhålla jord av staten. Det blir ett stort steg framåt i jämförelse med tsarens och godsägarnas Ryssland. Det blir ett stort steg framåt, ty godsägarnas och tsarens Ryssland var ett Ryssland, där 70 miljoner desiatiner var överlämnade åt 30 000 markovar, romanovar och dylika godsägare; det blir ett Ryssland, där det kommer att finnas fritt arbete på fri jord. Redan nu har det skett på många ställen. Ryssland har redan nu gått framåt i jämförelse med tsarens och godsägarnas Ryssland, men det är inte jordens övergång till de arbetande, det är jordens övergång till jordbrukaren, ty om jorden tillhör hela staten och den som har lust att bruka jorden kommer att erhålla den, så räcker det ändå inte, det räcker inte med att man har vilja att bruka, det behövs också förmåga, men inte heller det räcker. Varje lantarbetare och daglönare har förmåga, men det fattas honom boskap, redskap och kapital, och därför kan vi inte, hur mycket ni än beslutar och hur mycket ni än talar, därmed införa fritt arbete på fri jord. Även om vi skulle sätta upp ett anslag om den fria jorden i varje distriktsstyrelse, så skulle saken därmed inte förbättras för de arbetande, lika litet som fångelserna i de västeuropeiska republikerna, vilka bär inskriptionen ”Frihet, jämlikhet och broderskap”, upphör att vara fångelser på grund av detta. Om man skriver orden ”Frihet, jämlikhet och broderskap” på en fabrik, som man gör i Amerika, då upphör inte fabriken därmed att vara ett tukthus för arbetarna och ett paradys för kapitalisterna.

Således måste man nu tänka på fortsättningen, på hur man skall nå dithän att det inte endast blir fritt arbete – det är ett steg framåt, men det är ännu inte ett steg till skydd för de arbetandes intressen, det är ett steg till frigörelse från godsägarnas rofferi, från deras utsugning, en frigörelse från markovarna, från polisen osv – men det är inget steg till skydd för de arbetandes intressen, ty en fattig, obesutten bonde kan inte göra någonting med jorden utan boskap, utan redskap, utan kapital. På grund härav hyser jag en stark misstro till frågan om de s k två måtten eller de två normerna, arbetsnormen och existensnormen. Jag vet att man alltid kan möta resonemang och utläggningar om dessa normer i de narodistiska partierna. Jag vet att dessa partier representerar ståndpunkten, att det är nödvändigt att införa dessa två normer, dessa två mått; arbetsnormen – den jordmängd, varutöver en familj inte kan bruka jorden – samt existensnormen – den jordmängd, som betyder svält ifall den minskas. Jag säger, att jag betraktar denna fråga om normer eller mått med stor misstro och jag tror att det är en byråkratisk plan, som inte kommer att medföra någon nytta, som inte är livskraftig, även om ni här har tagit ett beslut om denna plan. Här ligger sakens kärna! Denna plan kan inte bjuda någon märkbar lättnad i lönarbetarnas och de fattiga böndernas läge, och även om ni accepterar denna plan, kommer den att stanna på papperet så länge kapitalismen härskar. Denna plan hjälper oss inte att finna den rätta vägen för övergången från kapitalism till socialism.

Då man talar om dessa två mått, om dessa två normer, så föreställer man sig saken så som om det endast existerade jord och medborgare, som om ingenting annat existerade på jorden. Ifall det vore så, skulle denna plan vara bra. Men saken ligger annorlunda till. Vi har att göra med kapitalets makt, pengarnas makt – utan pengar kan det inte finnas något jordbruk på den allra friaste jord, vilka ”mått” man än använder, ty så länge pengarna finns kvar, finns också lönarbetet kvar. Och det betyder att de rika bönderna, som det finns minst en miljon familjer av i Ryssland, förtrycker och utsuger lönarbetarna och kommer att förtrycka dem även på den ”fria” jorden. Dessa rika bönder har ständigt, inte i undantagsfall utan som allmän regel, lejda arbetare, som är anställda på ett år, på en viss tid eller per dag, dvs de utsuger de fattiga bönderna och proletärerna. Och vid sidan härav finns det miljoner och åter miljoner bönder, som inte äger en häst, som inte kan existera utan att sälja sin arbetskraft, utan att skaffa sig säsongarbete utanför den egna byn osv. Så länge penningens makt består, så länge kapitalets makt består, kommer alla ”normer”, vilka vi än uppställer, att i bästa fall bli odugliga i praktiken, emedan de inte räknar med huvudfaktorn, att äganderätten till redskapen, till boskapen, till pengarna är olikmässigt fördelad; de räknar inte med att det finns ett lönarbete, som är underkastat utsugning. Det är ett grundläggande faktum i dagens liv i Ryssland, det kan inte förbigås och om vi uppställer några slags ”mått”, så kommer livet att gå förbi dem och ”månen” stannar på papperet. För att försvara de obesuttna och fattiga böndernas intressen i den storslagna omgestaltning av Ryssland, som ni nu genomför och som ni otvivelaktigt kommer att genomföra, då privatäganderätten till jorden blir upphävd, då det kommer att tas ett steg framåt på vägen till en bättre, socialistisk framtid – för att i denna väldiga omgestaltning, som ni bara påbörjat och som kommer att gå långt, som otvivelaktigt, det kan sägas utan överdrift, kommer att genomföras i Ryssland, därför att det inte finns någon makt, som skulle kunna hindra det – för att försvara arbetarnas och de fattiga böndernas intressen kan man således inte gå den väg, som innebär uppställandet av normer eller mått utan man måste söka en annan väg.

Jag och mina kamrater i det parti, i vars namn jag har den äran att tala, känner endast två sådana vägar, då det gäller att försvara jordbrukslönarbetarnas och de fattiga böndernas intressen, och på dessa två vägar vill vi rikta bondesovjetens uppmärksamhet.

Den första vägen är att organisera jordbrukets lönarbetare och de fattiga bönderna. Det är vår önskan och vårt råd, att det i varje bondekommitté, i varje distrikt, härad och guvernement skall bildas en särskild fraktion eller en särskild grupp av lönarbetare inom jordbruket och fattiga bönder – sådana bönder som måste fråga sig, om jorden i morgon blir hela folkets egendom – och det blir den ovillkorligen, ty folket vill det – vad skall vi då göra? Vi, som inte har boskap och redskap, varifrån skall vi få dem? Hur skall vi sköta jorden? Hur skall vi värna våra intressen? Hur skall vi vinnlägga oss om att jorden, som kommer att bli hela folkets egendom, som verkligen kommer att bli hela folkets egendom, inte skall falla i händerna på *endast de besuttna*? Om den faller i händerna på dem, som har tillräckligt med boskap och redskap, vinner vi mycket därpå? Var det därför vi genomförde denna stora omvälvning? Var det detta vi behövde?

”Folket” kommer att ha jorden, men det är *inte tillräckligt* att försvara jordbrukslönarbetarnas intressen. Huvudvägen består inte i att man härifrån, från ovan, eller i att en bondekommitté fastställer ett ”mått” för den enskildes jordinnehav. Dessa mått hjälper inte, så länge kapitalet härskar, och de leder inte ut ur kapitalismens välde. För att frigöra sig från kapitalismens ok, för att den hela folket tillhöriga jorden skall övergå i *de arbetandes* händer finns det endast en huvudväg: det är vägen att organisera jordbrukets lönarbetare, som kommer att låta sig ledas av sin erfarenhet, av sina iakttagelser, av sin misstro till allt som parasiterna säger dem, även om dessa smyckar sig med röda band och kallar sig ”revolutionära demokrater”.

Endast en självständig lokalorganisation, endast den egna erfarenheten kan skola de fattiga bönderna. Och denna erfarenhet blir inte lätt, vi kan inte lova och lovar inte heller ett land som skall flyta av mjölk och honung. Nej, godsägarna kommer att störtas emedan folket så vill, men *kapitalismen* blir kvar. Att störta den är avsevärt svårare, det är en annan väg som leder till dess störtande. Den vägen innebär självständiga, särskilda organisationer av jordbrukets lönarbetare och de fattiga bönderna. Det är vad vårt parti skjuter fram i förgrunden.

Endast av denna väg kan man vänta sig, att jorden verkligen undan för undan, inte på ett lätt sätt, men säkert skall gå över i de arbetandes händer.

Det andra steg, som vårt parti rekommenderar, består i att av varje storföretag inom jordbruket, exempelvis av varje storgods, av vilka det finns 30 000 i Ryssland, så fort som möjligt bilda mönstergårdar, vilka brukas *gemensamt* av lantarbetarna tillsammans med skolade agronomer och med användande av herrgårdens boskap, redskap osv. Utan denna *gemensamma* brukning under ledning av lantarbetarnas sovjeter kan man ej nå dithän, att de *arbetande* har all jord i sina händer. Naturligtvis är gemensam brukning en svår sak, naturligtvis vore det vansinnigt att inbilla sig, att en sådan gemensam brukning skulle kunna dekretteras och påtvingas uppifrån, emedan den sekelgamla vanan vid individuella hushåll inte kan försvinna med en gång, emedan härtill krävs pengar, krävs anpassning till de nya levnadsformerna. Ifall dessa råd, denna åsikt om gemensam brukning, gemensamma inventarier, gemensam boskap jämte den bästa användning av redskapen tillsammans med agronomer – om dessa råd skulle vara ett påhitt av enskilda partier, så vore det illa, ty på ett partis råd försiggår inga förändringar i folkets liv, på partiernas råd går inte tiotals miljoner människor till revolution, och en sådan omvandling blir en betydligt större revolution än störtandet av den svagsinte Nikolaus Romanov. Jag upprepar att tiotals miljoner människor inte går till revolution på beställning, de gör det då hopplös nöd tvingar dem, då folket råkat i ett outhärdligt läge, då tiotals miljoner människors gemensamma anstormning och beslutsamhet bryter ned alla gamla skrankor och verkligen är i stånd att skapa ett nytt liv. När vi tillråder en sådan åtgärd, så råder vi att tillgripa den med försiktighet; när vi säger att den kommer att bli nödvändig, så drar vi inte denna slutsats enbart ur vårt program, enbart ur vår socialistiska teori, utan vi gör det därför att vi som socialister kommit till denna slutsats genom att iaktta de västeuropeiska folkens liv. Vi vet att det där förekommit många revolutioner, som skapat demokratiska republiker; vi vet att slavägarna besegrades i Amerika 1865 och att därefter hundratals miljoner desiater jord utdelades åt bönderna gratis, eller nästan gratis, men likväl härskar kapitalismen där som ingen annanstans och förtrycker de arbetande massorna likadant, om inte värre än i andra länder. Det är den socialistiska teorin, det är iakttagandet av andra folk, som lett oss till den fasta övertygelsen, att det inte finns någon utväg från kapitalismens ok utan att lantarbetarna gemensamt brukar jorden med användande av de bästa maskiner och under ledning av vetenskapligt skolade agronomer. Men om vi endast skulle basera oss på de västeuropeiska staternas erfarenhet, så skulle det vara illa för Ryssland, ty det ryska folket som massa betraktat är i stånd att ta ett betydelsefullt steg på den nya vägen endast då den yttersta nöd inställer sig. Och vi säger: just den tiden är nu kommen, då den yttersta nöden klappar på hela det ryska folkets dörr. Denna yttersta nöd består i att hushållningen inte längre kan gå i de gamla spåren. Om vi blir sittande liksom förut i småbruk, låt vara som fria medborgare på fri jord, så hotas vi likväl av oundviklig undergång, emedan förfallet med varje dag, med varje timme rycker allt närmare. Härom talar alla, det är ett faktum, som ej framkallats genom enskilda personers illvilja utan som framkallats av det annexionistiska världskriget, av kapitalismen.

Kriget har tillintetgjort massor av människor, hela världen är dränkt i blod, kriget har fört hela världen i fördärvet. Det är ingen överdrift, ingen kan utfärda garantier för morgondagen; alla

talat härom. Ta Izvestija Soveta Rabotjich i Soldatskich Deputatov¹ – där säger alla kapitalister tillgriper obstruktion och lockout. Det innebär: det finns inget arbete, och kapitalisterna avskedar arbetarna massvis. Dithän har detta brottsliga krig fört inte bara Ryssland, utan alla länder.

Just därför säger vi: individuellt jordbruk, även om det vore ”fritt arbete på fri jord”, är ingen utväg ur den fruktansvärda krisen, ur den allmänna ödeläggelsen, det är ingen räddning. Det är nödvändigt att införa *allmän arbetsplikt*, det krävs den största inbesparing av mänsklig arbetskraft. Det krävs en utomordentligt stark och fast makt, som kan genomföra denna allmänna arbetsplikt; ämbetsmännen kan inte genomföra den, endast arbetar-, soldat- och bondedeputerades sovjeterna kan genomföra den, emedan de är folket självt, folkmassorna själva, emedan de inte är någon ämbetsmannamakt, emedan de, som känner böndernas hela liv uppifrån och ned, kan införa arbetsplikt, kan införa det skydd för den mänskliga arbetskraften, som är nödvändigt för att böndernas arbete inte skall utsättas för rovdrift, så att övergången till gemensam brukning således kan försiggå gradvis och varsamt. Det är en svår sak, men man måste gå över till gemensam brukning i stora mönsterbruk; annars finns det ingen möjlighet att komma ut ur det förfall, ur den rent av förtvivlade situation, vari Ryssland befinner sig, och det vore det största fel, om någon skulle tro, att en sådan väldig omgestaltning i folkets liv kan försiggå ögonblickligen. Nej, det krävs ett oerhört arbete, det krävs anspänning, beslutsamhet och energi av varje enskild bonde och arbetare på det ställe där han befinner sig, i det arbete han känner, i den produktionsgren, som han sedan årtionde sysslat med. En sådan sak kan inte göras på order, men denna sak måste göras, emedan annexionskriget har fört hela mänskligheten till undergångens brant, tiotals miljoner människoliv har gått till spillo och ännu fler kommer att göra det genom detta förfärliga krig, om vi inte spänner alla våra krafter, om inte alla organisationer av arbetar- och bondedeputerades sovjeterna gemensamt och beslutsamt går till aktion på den väg, som leder till gemensam brukning av jorden utan kapitalister, utan godsägare. Endast denna väg kommer att leda till att jorden verkligen överförs i de arbetandes händer. (*Applåder*)

Publicerat den 25 maj 1917 i tidningen *Izvestija Vserossijskogo Soveta Krestianskich Deputatov* nr 14 och i december 1917 i broschyren *Material i agrarfrågan*, utgiven i Petersburg av förlaget Priboj.

Juni

Den 3 juni (17) juni öppnades i Petrograd den 1:a allryska sovjetkongressen av arbetar- och soldatdeputerades råd (sovjeterna). Denna sovjetkongress, som dominerades av mensjeviker och socialistrevolutionärer, beslöt bl a att sanktionera den militära offensiv som Kerenskijs provisoriska regering beslutat om (och som inleddes den 16 juni). Bolsjevikerna argumenterade givetvis för sina uppfattningar om den provisoriska regeringen, sovjeterna m m även på denna sovjetkongress.

En mycket omtalad episod ägde rum tidigt under kongressen. Ministern för post och telegraf, Tsereteli, håller tal, men avbryts av Lenin. Enligt det officiella protokollet ägde följande replikskifte rum:

Tsereteli: .... I det nuvarande ögonblicket finns det inget politiskt parti som skulle säga ‘Lägg makten i våra händer och gå er väg, vi skall ta er plats’. Det finns inget sådant parti i Ryssland. (*Lenin från sin plats:* ‘Det finns det.’) Det tvivlar jag inte på, kamrat Lenin.

I syfte att påverka sovjetkongressen utfärdade bolsjevikerna den 9 juni en appell för en demonstration följande dag. Demonstrationen skulle framföra parollerna ”Makt åt sovjeterna” och ”Ned med de tio kapitalistministrarna”. Sovjetkongressen beslöt dock att förbjuda

¹ Meddelanden från arbetar- och soldatdeputerades sovjet – *Red*

demonstrationen med hänvisning till hot från höger! För att inte provocera ställde bolsjevikerna in demonstrationen.

Och för att gripa initiativet från bolsjevikerna beslöt så sovjetkongressen att den 18 juni själv anordna en demonstration under parollerna "Allmän fred", "Omedelbart inkallande av en konstituerande församling" och "Demokratisk republik". Bolsjevikerna antog utmaningen och beslöt att sluta upp i demonstrationen med sina egna paroller. Den 18:e juni blev en chock för mensjevikerna och socialistrevolutionärerna: I demonstrationen, som samlade över 400000 deltagare, dominerade helt de bolsjevikiska parollerna – "Ned med de tio kapitalistministrarna!" "Ned med offensiven!" och "All makt åt sovjeterna!". Detta visade att stämningarna i åtminstone huvudstaden hade kantrat ordentligt åt bolsjevikernas håll.

Demonstrationen den 18 juni. På banderollerna står: "Ned med de tio kapitalistministrarna!" och "All makt åt sovjeterna!"

Lenin: Den artonde juni (20 juni)

Den 18 juni kommer på ett eller annat sätt att gå in i den ryska revolutionens historia som en av vändpunktens dagar. Klassernas ställning till varandra, deras inbördes förhållande i kampen, deras styrka, i synnerhet i jämförelse med partiets styrka -allt detta avslöjades genom söndagens demonstration så tydligt, så påtagligt, så eftertryckligt, att vilket förlopp, vilket tempo den fortsatta utvecklingen än tar, kommer vinningen i fråga om klassmedvetandet och klarhet att bli gigantisk.

På några timmar blåste demonstrationen bort allt prat om de sammansvurna bolsjevikerna som om det varit ett dammoln och påvisade med ovederlägglig åskådlighet att Rysslands arbetande massors avantgarde, huvudstadens industriproletariat och dess trupper i övervägande majoritet är för de paroller, som vårt parti alltid försvarat.

Arbetar- och soldatbataljonernas taktfasta marsch. Omkring en halv miljon demonstranter. Endräkt i den slutna aktionen, endräkt kring parollerna, bland vilka följande oerhört övervägde: "All makt åt sovjeterna", "Ned med de tio kapitalistiska ministrarna", "Varken separatfred med tyskarna eller hemliga fördrag med de engelsk-franska kapitalisterna" osv. Hos var och en som såg demonstrationen blev där intet tvivel kvar på att dessa paroller segrat bland de ryska arbetar- och soldatmassornas organiserade avantgarde.

Demonstrationen den 18 juni blev en demonstration av det revolutionära proletarietets krafter och politik, som visar revolutionen vägen, visar utvägen ur återvändsgränden. Här ligger den gigantiska historiska betydelsen i söndagens demonstration, häri skiljer den sig principiellt från de demonstrationer, som hölls den dag revolutionsoffren jordades och första maj. Då firades allmänt revolutionens första seger och dess hjältar, det var en blick tillbaka som folket kastade över den första etappen till frihet, som det så ytterst snabbt och ytterst framgångsrikt tillryggalagt. Första maj var en *fest*, ägnad de önskningar och förhoppningar som är knutna till den internationella arbetarrörelsens historia, till dess ideal av fred och socialism.

Varken den förra eller den senare demonstrationen hade satt sig om mål att utvisa riktningen för revolutionens fortsatta rörelse och kunde inte heller göra det. Varken den förra eller den senare ställde massorna eller i massornas namn konkreta, bestämda, aktuella frågor om vart och hur revolutionen måste fortgå.

I denna mening var den 18 juni den första politiska *aktionens* demonstration, som inte i en bok eller en tidning utan på gatan, inte genom ledarna utan genom massorna klargjorde hur olika klasser handlar, hur de vill och kommer att handla för att föra revolutionen vidare.

Bourgeoisin höll sig undan. En fredlig demonstration, anordnad av folkets uppenbara majoritet, med frihet för partiparollerna, med huvudsyfte att träda emot kontrarevolutionen – en sådan demonstration vägrade bourgeoisin att delta i. Det är också begripligt. Bourgeoisin – det är just kontrarevolutionen. Den gömmer sig undan för folket, den organiserar veritabla kontrarevolutionära sammansvärjningar mot folket. De partier, som nu regerar i Ryssland, socialistrevolutionärernas och mensjevikernas partier, visade sig den historiska dagen, den 18 juni, påtagligt vara vacklande partier. Deras paroller gav uttryck åt vacklan, och bakom deras paroller stod – det visade sig klart och tydligt för alla – minoriteten. På stället marsch, låt allt tillsvidare förbli vid det gamla – det var vad de med sina paroller och sina vacklanden rådde folket. Och både folket och de själva kände att det är omöjligt.

Nog med vacklan – sade proletarietets avantgarde, Rysslands arbetar- och soldatmassors avantgarde. Nog med vacklan! Politiken att hysa förtroende för kapitalisterna, för *deras* regering, *deras* fåfänga reformförsök, *deras* krig, *deras* offensivpolitik – den politiken är hopplös. Dess sammanbrott är inte långt borta. Dess bankrutt är oundviklig. Det blir en krasch även för de regerande partierna, socialistrevolutionärerna och mensjevikerna. Det ekonomiska förfallet rycker allt närmare. Undan det kan man inte rädda sig på annat sätt än genom revolutionära åtgärder av den vid makten stående revolutionära klassen.

Må folket bryta med politiken att ha förtroende för kapitalisterna, må det visa förtroende för den revolutionära klassen, proletarietet. Endast i proletarietet och endast i det ligger styrkekällan. Endast i proletarietet och endast i det ligger borgen för att *majoritetens* intressen blir främjade, de av kriget och kapitalet förtryckta arbetandes och exploaterades intressen, de som är i stånd till att vinna seger över kriget och kapitalet!

En kris av ohygglig omfattning har brutit in över Ryssland och över hela mänskligheten. Utvägen ligger endast i förtroende för de arbetandes och exploaterades mest organiserade förtrupp, i understödande av dess politik.

Vi vet inte, om folket snart kommer att förstå denna lärdom och hur den kommer att förverkligas. Men vi vet säkert, att förutom denna lärdom finns det ingen utväg ur återvändsgränden, att eventuella vacklanden eller grymheter inte kommer att bringa kontrarevolutionen någonting.

Utan att folkmassorna hyser ett fullständigt förtroende för sin ledare, proletarietet, finns det ingen utväg.

Pravda nr 86, den 20 juni

Juli

Julidagarna

Den 3 juli inleddes i Petrograd en demonstration som hotade att växa över i väpnat uppror. Bolsjevikerna kom fram till att den revolutionära krisen ännu inte hade mognat tillräckligt för att ett uppror skulle ha utsikter att segra och beslöt därför att försöka stoppa demonstrationerna, vilket misslyckades. Man beslöt då i stället att delta för att ge dem en fredlig karaktär.

Den 4 juli deltog över en halv miljon demonstranter under bolsjevikiska paroller bl a "All makt åt sovjeterna".

Den provisoriska regeringen var vid denna tidpunkt hårt trängd bl a därför att den militära offensiv som startats i juni höll på att misslyckas och beslöt att slå till mot demonstrationen, som stämplades som ett upprorsförsök, organiserat av bolsjevikerna, trots att bolsjevikledarnas bestämt hävdade motsatsen. Regeringen beordrade lojala trupper (officersaspiranter och kosacker) mot demonstrationen. Dessa trupper öppnade kulspruteeld mot massorna, varvid flera hundra dödades och ännu fler skadades.

Juli-dagarna – trupper utkommenderade av den provisoriska regeringen har just öppnat kulspruteeld mot demonstranterna

Lenin: All makt åt sovjeterna! (4 juli)

”Kör ut naturen genom dörren och den kommer tillbaka genom fönstret ...” Som synes måste socialistrevolutionärernas och mensjevikernas styrande partier om och om igen ”gå igenom” denna enkla sanning genom egna erfarenheter. De åtog sig att vara ”revolutionära demokrater”, de råkade i ställningen som revolutionära demokrater och måste nu dra de slutsatser som varje revolutionär demokrat måste dra.

Demokrati är majoritetens herravälde. Så länge majoritetens vilja ännu inte kommit till klart uttryck, så länge det ännu var möjligt att med åtminstone ett spår av trovärdighet framställa den som oklar, erbjöds folket en kontrarevolutionär borgerlig regering, förklädd till en ”demokratisk” regering. Men detta kunde inte räcka länge. Under de få månader, som gått sedan den 27 februari, har arbetar- och bondemajoritetens vilja, viljan hos den övervägande

majoriteten av landets befolkning, uppenbarats inte endast i allmän form. Denna vilja har fått sitt uttryck också i massorganisationerna, i arbetar-, soldat- och bondedeputerades sovjeterna.

Hur kan man motsätta sig att hela makten i staten överlämnas till sovjeterna? Att göra detta innebär inget annat än att avsvärja sig demokratin! Det innebär varken mer eller mindre än att påtvinga folket en regering, som *uppenbarligen* varken kan uppstå eller hålla sig kvar på *demokratiskt* vis, dvs genom verkligt fria, verkligt allmänna folkval.

Hur underligt det än kan förefalla vid första anblicken, så är det dock ett faktum, att socialistrevolutionärerna och mensjevnikerna har glömt denna ytterst enkla, uppenbara och handgrip- ligen sanning! Deras situation är så falsk, falskheten har gjort dem så vilsna och förvirrade, att de inte kan "få tag i" den sanning de förlorat. Efter valen i Petrograd och Moskva, efter inkallandet av allryska bondesovjeterna och efter sovjetkongressen har klasserna och partierna över hela Ryssland så klart, tydligt och åskådligt visat vad de står för, att personer som inte mist förståndet eller inte försatt sig själva i en avsiktligt kinkig situation helt enkelt inte kan ta miste i detta avseende.

Att tolerera kadetministrarna eller kadetregeringen eller kadetpolitiken innebär en utmaning mot demokratin och demokratismen. Detta är orsaken till de politiska kriserna efter den 27 februari, detta är orsaken till vårt regeringssystemets instabilitet och vacklan. Vid varje steg, dagligen och rentav varje timme appelleras å de mest auktoritativa statliga institutioners och kongressers vägnar till folkets revolutionära anda och dess demokratismen. Men samtidigt innebär regeringens politik i allmänhet och dess utrikespolitik och ekonomiska politik i synnerhet heltigenom en avvikelse från den revolutionära andan och ett brott mot demokratismen.

Så kan det inte fortgå.

Det är ofrånkomligt att en situation som den nuvarande skall uppvisa instabilitet av än den ena, än den andra orsaken. Och att envetet inte vilja se är ingen vidare klok politik. Ryckvis och språngvis går utvecklingen likväl därhän, att den av vårt parti för länge sedan förkunnade maktövergången till sovjeterna kommer att genomföras.

Pravda nr 99, den 5 juli

Hetskampanj mot bolsjevikererna

Den 5 juli, dagen efter massakern, beslöt bolsjevikererna att stoppa alla demonstrationer. Den provisoriska regeringen gav dock bolsjevikererna skulden för sammanstötningarna och inledde en omfattande repression riktad främst mot bolsjevikererna, men även mot andra radikala arbetare och soldater. Syftet var helt klart att krossa bolsjevikererna.

Nu igångsattes en häftig hetskampanj, där bolsjevikedarna påstods vara i lejd hos den tyska generalstaben. Bolsjevikiska lokaler angreps och skövlades och den 6 juli gav regeringen order om att Lenin, Zinovjev, Kamenev, Kollontaj, Raskolnikov och andra bolsjevikedare skulle gripas (men inte Bucharin, Stalin, Sverdlov, m fl som tog över ledningen av partiet). Lenin och Zinovjev gick under jorden och återvände först på dagen för oktoberrevolutionen.

Trotskyj: Prövningens dagar (9 juli 1917)

Blod har flutit på Petrograds gator. Ett tragiskt kapitel har lagts till den ryska revolutionens historia. Vem bär skulden? "Bolsjevikererna" säger mannen på gatan, och upprepar vad han har läst i tidningarna. Vad borgarklassen och de opportunistiska politikerna anbelangar, är dessa tragiska händelser slutdiskuterade med orden: arrestera anstiftarna och avvärja massorna. Och målet för dessa handlingar är att upprätta "revolutionär ordning". När socialistrevolutionärerna och mensjevnikerna arresterar och avvärjar bolsjevikererna förbereder de sig för att upprätta "ordning". Det finns bara en fråga: Vilken sorts ordning, och för vem?

Revolutionen väckte stora förhoppningar hos massorna. Bland Petrograds massor, som spelade en ledande roll under revolutionen, hälsades dessa förhoppningar och förväntningar med utomordentlig uppriktighet. Det var det socialdemokratiska partiets uppgift att omvandla dessa förhoppningar och förväntningar till ett klart definierat politiskt program för att rikta in massornas revolutionära otålighet mot planerade politiska aktioner. Revolutionen ställdes ansikte mot ansikte med *statsmakten*. Vi, liksom den bolsjevikiska organisationen, stod för att överlämna all makt till arbetar-, soldat- och bondedeputerades sovjeters centralkommitté. De övre klasserna, och dit måste vi räkna socialistrevolutionärerna och mensjevikerna, uppmanade massorna att stöda Miljukov-Gutjkovs regering. In i det sista, det vill säga ända tills dessa den första provisoriska regeringens mer uppenbart imperialistiska personer avgick, var båda de ovan nämnda partierna hårt knutna till regeringen över hela linjen. Först efter ombildningen av regeringen fick massorna veta från *sina egna* tidningar att de inte hade fått veta hela sanningen, att de hade blivit lurade. Då blev de tillsagda att lita på den nya ”koalitions”-regeringen. Den revolutionära socialdemokratin förutsåg att den nya regeringen inte på något avgörande sätt skulle skilja sig från den gamla, att den inte skulle göra några eftergifter till revolutionen och återigen skulle förråda massornas förhoppningar. Och så blev det. Efter två månader av svag politik, krav på förtroende, förmanande tal, kunde inte regeringen längre dölja att den bara förvirrade frågorna. Det blev uppenbart att massorna ännu en gång – och denna gång grymmare än någonsin – hade blivit lurade.

Otåligheten och misstron bland arbetarnas och soldaternas stora massa i Petrograd ökade inte dag för dag, utan timma för timma. Dessa känslor underbyggdes av det för alla deltagande hopplösa och utdragna kriget, av den ekonomiska upplösningen, av ett osynligt produktionsstopp inom industrins viktigaste branscher, och de fick ett omedelbart politiskt uttryck i parollen ”All makt åt sovjeterna!” Kadeternas avgång och det definitiva beviset på den provisoriska regeringens bankrutt övertygade massorna ännu mer bestämt om att de hade rätt mot sovjeternas officiella ledare. Socialistrevolutionärernas och mensjevikernas vacklan lade bara ved på brasan. *Kraven, nästan förföljelserna, som riktades mot garnisonen i Petrograd, och som krävde att den skulle inleda en offensiv, fick en liknande effekt.* Explosionen var oundviklig.

Samtliga partier, inklusive bolsjevikerna, gjorde allt för att hindra massorna från att genomföra demonstrationen 3 juli. Men massorna demonstrerade ändå, och dessutom med vapen i hand. På kvällen 3 juli sa alla agitatorer, alla distriktsrepresentanter, att eftersom frågan om makten inte var löst måste demonstrationen 4 juli äga rum, och att det inte gick att hålla tillbaka folket. Det är den enda orsaken till att bolsjevikpartiet, och tillsammans med det vår organisation, bestämde sig för att inte hålla sig utanför och två sina händer för konsekvenserna, utan göra allt i sin makt för att omvandla händelserna 4 juli till en fredlig massdemonstration. Det var den enda innebörden i appellen 4 juli. Eftersom de kontrarevolutionära banden säkert skulle ingripa, var det givetvis uppenbart att det skulle bli blodiga sammandrabbningar. Det är sant att vi hade kunnat lämna massorna utan politisk vägledning, så att säga halshugga dem politiskt, genom att vägra att leda dem, att lämna dem åt sitt öde. Men eftersom vi är ett arbetarparti varken kunde eller ville vi följa Pilatus taktik: vi beslutade oss för att ansluta oss till massorna och stanna med dem, för att under de givna omständigheterna ge tumultet så mycket organisation som möjligt, och på så sätt i största möjliga utsträckning minska antalet offer. Fakta är välkända. Blod har spillts. Och nu försöker borgarklassens ”inflytelserika” press, och andra tidningar som tjänar borgarklassen, lägga hela ansvaret för konsekvenserna på våra axlar – för fattigdomen, utmattningen, missnöjet och massornas upprors känslor. För att lyckas med detta syfte, för att fullborda det kontrarevolutionära angreppet på proletariats parti, träder det fram anonyma, halvt anonyma eller offentligt

kända slynglar, som sprider anklagelser om mutor: blod har flutit på grund av bolsjevikerna, och bolsjevikerna handlade på Wilhems order.

Vi genomgår nu prövningens dagar. Massornas ståndaktighet, deras självbehärskning, deras ”vänners” trofasthet, allt detta utsätts för ett eldprov. Vi utsätts också för detta prov, och vi kommer att träda ur det starkare, mer enade, än ur någon tidigare prövning. Livet är med oss och kämpar för oss. Den nya omorganiseringen av makten framtvingades av en omöjlig situation och de härskande partiernas bedrövliga klenmod, men kommer inte att ändra någonting eller lösa någonting. Det krävs en radikal förändring av hela systemet. Det krävs revolutionär makt.

Tsereteli-Kerenskij's politik syftar till att avvärja och försvaga revolutionens vänster. Om de med hjälp av dessa metoder lyckas upprätta ”ordning”, så kommer de att bli de första – efter oss förstås – att falla offer för denna ”ordning”. Men de kommer inte att lyckas. Motsättningarna är för djupa, problemen alltför enorma för att bara sopas undan med polisiära åtgärder.

Efter prövningens dagar kommer framstegens och segrers dagar att komma.

(Publicerad i *Vperjod*, 9 juli)

”Lenin & Co är tyska agenter”

För att ”bevisa” att Lenin & Co var ”tyska agenter” användes förfälskade dokument. Den 15 juli lät justitiedepartementet offentliggöra följande:

Undertecknade, Gregorij Alexejevitj Alexinskij, f. d. medlem av andra duman som representant för arbetarna i staden Petrograd, och Vasilij Semjonovitj Pankratov, medlem av socialistrevolutionära partiet som avtjänat fjorton års straffarbete i Schlüsselburgfängelset, anser det vara vår revolutionära plikt att offentliggöra utdrag ur vissa dokument som vi nyligen mottagit. Dessa skall visa Rysslands medborgare från vilket håll den ryska friheten, revolutionsarmén och det ryska folket, som med sitt blod vunnit denna frihet, utsätts för fara. Vi kräver omedelbar utredning. G. Alexinskij, V. Pankratov, Petrograd den 17 juli 1917.

I ett brev av den 16 maj 1917 med nummer 3719 skickade överkommandots stabschef till krigsministern protokoll från förhör den 28 april med fänrik Jermolenko vid 16:e sibiriska infanteriregementet. Av dennes uttalanden inför chefen för generalstabens undersökningsavdelning framgår att han den 8 maj detta år skickades bakom 6:e arméns linjer för att agitera för att separاتفred med Tyskland så snabbt som möjligt skulle slutas.

Jermolenko accepterade detta uppdrag på kamraternas enträgna begäran. Ett par officerare vid den tyska generalstabens, Schidtzki och Lübers, hade sagt honom att propaganda av liknande slag bedrevs i Ryssland av ordföranden i Ukrainasektionen av Unionen för Ukrainas befrielse, A. Skoropis-Joltuchovskij, samt av Lenin.

Lenin hade i uppdrag att använda alla till buds stående medel för att undergräva det ryska folkets förtroende för den provisoriska regeringen. Pengar för denna propaganda erhålls genom en viss Svedson, anställd vid den tyska ambassaden i Stockholm. Pengar och instruktioner förmedlas via betrodda personer.

I enlighet med de upplysningar som nyligen erhållits var dessa betrodda personer i Stockholm: bolsjevikerna Jacob Fürstenberg, mera känd under namnet ”Hanecki” (Ganetskij), samt Parvus (doktor Helfand) och i Petrograd: bolsjevikadvokaten M. U. Kozlovskij, samt en kvinnlig släkting till Hanecki, Sumenson.

Kozlovskij är den främste mottagaren av tyska pengar, vilka sänds från Berlin via ”Disconto-Gesellschaft” till en bank i Stockholm och därifrån till Sibiriska banken i Petrograd. Advokatens konto i denna bank visar för närvarande ett saldo på mer än 2 miljoner rubel. Den militära censuren

har avslöjat en oavbruten telegramväxling av politisk och ekonomisk natur mellan de tyska agenterna och bolsjevikledarna i Petrograd...

På grundval av ovan nämnda uppgifter såväl som uppgifter som ännu inte kan offentliggöras anklagas Vladimir Uljanov (Lenin), Ovsej-Gersj Arenov-Apfelbaum (Zinovjev), Alexandra Michajlovna Kollontaj, Metjeslav Kozlovskij, Evgenia Mavrikjevna Sumenson, Helfand (Parvus), Jacob Fürstenberg (Kuba Ganetskij), fänriken i flottan Ilin (Raskolnikov) samt fänrikarna Semasjko, Sacharov och Rosjal för följande: år 1917, medan de var ryska medborgare, kom dessa och andra personer i avsikt att hjälpa de fiendeländer som befann sig i krig med Ryssland överens med dessa fiendeländer om att bidra till defaitism inom och bakom den ryska fronten i syfte att försvaga arméns stridskraft.

I denna avsikt och med hjälp av pengar som mottogs från ovannämnda stater bedrev de propaganda bland civilbefolkningen och soldaterna och uppmanade dem att omedelbart vägra att fortsätta de militära aktionerna mot fienden. Med samma mål i sikte organiserade de mellan den 16 och 18 juli 1917 en väpnad revolt mot den rådande ordningen och den statliga auktoriteten.

Denna revolt åtföljdes av mord och våld, samt försök att arresterera en del regeringsmedlemmar. Som en följd av detta vägrade några militära förband att verkställa sina befälhavares order och övergav godtyckligt sina ställningar, varigenom de bidrog till fiendearméernas framgångar. (*Zvoje Slovo* nr 51, 15 juli 1917.)

Nedan ges exempel på skämtteckningar som användes i kampanjen mot bolsjevikerna i juli.

Den vänstra teckningen är ur *Petrogradskaja gazeta*, den 7 juli. Bildtexten överst säger: "En hög post för upprorsledarna" och texten nederst säger: "Lenin vill ha en hög post? Nåväl. En plats finns färdig för honom".

Den högra teckningen är från *Petrogradskaja gazeta*, den 16 juli, och skildrar arresteringen av Alexandra Kollontaj: Bildtext "Arresteringen av denna Lenin-"madam"". På väskan står det: "Komprometterande dokument".

Bolsjevikpartiets centralkommitté tillbakavisar anklagelserna

Till befolkningen i Petrograd!
 Till arbetarna!
 Till soldaterna!
 Till alla hederliga medborgare!
 Förtalet måste avslöjas!
 Bakdantarna skall åtalas!

En oerhörd anklagelse riktas mot *kamrat Lenin* för att han synbarligen har mottagit eller mottar pengar från tyska källor för sin propaganda. Tidningarna har redan offentliggjort detta ohyggliga förtal.

Underjordiska broschyrer som hänvisar till förre dumaledamoten Alexinskij håller redan på att tryckas. Man kan redan få höra uppmaningar att döda bolsjevikerna. Listor över personer som skall likvideras cirkulerar redan bland soldaterna, vilka håller på att vilseledas.

Syftet är uppenbart. Kontrarevolutionen vill halshugga revolutionen på det enklaste sättet – genom att utså split bland massorna och genom att hetsa dem mot de populäraste ledarna, revolutionens ärade kämpar.

Vi förklarar att allt som berättas om finansiella och andra förbindelser mellan kamrat Lenin och ledande kretsar i Tyskland är lögn och förtal.

Anstiftaren av detta, Alexinskij, är en ökad bakdantare, som har anklagat ett stort antal personer för att ha tagit mutor av tyskarna. Han fördöms redan för sina ohederliga handlingar av de ryska, engelska, italienska och neutrala journalisternas förening i Frankrike.

För sitt illvilliga förtals skull har han uteslutits ur alla demokratiska organisationer i Paris och tilläts inte bli medlem av Petrograds arbetar- och soldatdeputerades sovjet.

Vi kräver att den provisoriska regeringen och den centrala exekutivkommittén för arbetar- och soldatdeputerades sovjeter företar en omedelbar och öppen undersökning av alla sidor av pogrommakarnas och de lejda bakdantarnas skändliga sammansvärjning mot arbetarklassens ledares liv och ära.

Denna fråga bör bli till fullo belyst. Och som ett resultat av denna undersökning kommer hela folket att bli övertygat om att kamrat Lenins revolutionära ära är obefläckad.

Bakdantare och ryktesspridare skall åtalas! Pogrommakare och lögnare till skampålen!

RSDAP:s centralkommitté (*Zapiski Instituta Lenina* II, del 4, s. 155-156.)

Se även Lenins artikel [Var är makten och var är kontrarevolutionen?](#) (på marxistarkiv.se)

Bolsjevikernas försök att tillbakavisa till anklagelserna hade emellertid till en början föga effekt. Många trodde att det kanske låg något bakom det hela och bolsjevikerna fick svårt att verka, deras inflytande verkade vara i nedåtgående. Det skulle dock visa sig att bara vara tillfälligt.

När arresteringsordern mot bolsjevikledarna utfärdades var Trotskij fortfarande inte medlem i bolsjevikpartiet, men i ett brev till provisoriska regeringen uttalade han sin solidaritet med dem.

Trotskij: Solidaritetsförklaring med de bolsjevikiska ledarna (10 juli)

Medborgare ministrar:

Jag har fått veta att en häktningsorder, i samband med händelserna den 3-4 juli har utfärdats för Lenin, Zinovjev och Kamenev, men inte för mig. Jag skulle därför vilja fästa er uppmärksamhet på följande.

1. Jag delar de viktigaste av Lenins, Zinovjevs och Kamenevs åsikter, jag har förespråkade dem i tidskriften *Vperjod* och i mina offentliga tal.

2. Min attityd gentemot händelserna den 3-4 juli var samma som deras.

a. Kamenev, Zinovjev och jag fick först höra de föreslagna planerna av Maskingeväret och andra regementen vid Byråns (exekutivkommitténs) gemensamma möte den 3 juli. Vi vidtog omedelbara åtgärder för att hindra soldaterna från att gå ut. Zinovjev och Kamenev tog kontakt med bolsjevikerna och jag med den organisation jag tillhör.

b. När demonstrationen likväl, trots våra ansträngningar, ägde rum, höll mina bolsjevikiska kamrater och jag otaliga tal framför Tauridpalatset, där vi uttalade vår sympati för massans huvudparoll: 'All makt åt sovjeterna', men samtidigt uppmanade demonstranterna, både soldater och civila, att återvända till sina hem och baracker på ett fredligt och städat sätt.

c. Vid en konferens som ägde rum i Tauridpalatset sent på natten mellan den 3 och 4 juli mellan några bolsjevik och närstående organisationer, stödde jag Kamenevs förslag om att allt skulle göras för att förhindra ett upprepande av demonstrationen den 4 juli. När vi emellertid fick veta av agitatorer, som anlände från olika avdelningar, att regementena och fabriksarbetarna redan hade bestämt sig för att gå ut och att det var omöjligt att hålla tillbaka massan förrän regeringskrisen var över, beslöt alla de närvarande att det bästa som fanns att göra var att leda demonstrationen längs en fredlig linje och uppmana massorna att lämna sina gevär hemma.

d. Hela dagen den 4 juli, vilken jag tillbringade i Tauridpalatset, uppmanade de bolsjevikiska kamraterna och jag mer än en gång massan att följa denna linje.

3. Det faktum att jag inte har några förbindelser med *Pravda* och ej är medlem i bolsjevikpartiet beror inte på några politiska skiljaktigheter, utan på vissa omständigheter i vår parti-historia, vilka nu har förlorat all betydelse.

4. Tidningarnas försök att sprida intrycket att jag har förklarat mig 'inte vilja ha någonting att göra' med bolsjevikerna är lika osanna som rapporten om att jag skulle ha bett myndigheterna om skydd mot 'mobbens våld' eller de hundratals andra falska rykten som sprids av samma press.

5. Av allt vad jag sagt, står det klart att ni logiskt sett inte kan utesluta mig från den arresteringsorder som har utfärdats mot Lenin, Kamenev och Zinovjev. Ni kan inte heller hysa någon tvekan om att jag är en lika kompromisslös motståndare till den provisoriska regeringen som mina ovannämnda kamrater. Att utesluta mig betonar endast den kontra-revolutionära egenmäktighet som ligger bakom angreppet mot Lenin, Zinovjev och Kamenev.

Trotskij, Kamenev, Kollontaj, Lunatjarskij och andra fängslades.

Den 12 juli återinförde regeringen dödsstraff för brott mot den militära disciplinen som begicks vid fronten.

Den 18 juli utnämndes general Kornilov till överbefälhavare.

Den 13-14 juli höll bolsjevikpartiets centralkommitté en konferens som behandlade hur den nya situationen skulle hanteras. Det finns inga officiella protokoll publicerade från mötet, men man vet att där fördes en häftig diskussion om Lenins analys och inriktning under de nya förhållandena, vilken i korthet gick ut på att makten nu låg helt i den provisoriska regeringens händer, dvs sovjeterna var maktlösa, varför en fredlig utveckling av revolutionen var omöjlig och man måste slopa parollen "All makt åt sovjeterna" och förbereda ett väpnat uppror.

Lenin: Det politiska läget (fyra teser) (10 juli)

1. Kontrarevolutionen har organiserat sig, stärkts och de facto övertagit statsmakten.

Kontrarevolutionens fullständiga organisation och stärkande består i det utmärkt genomtänkta, redan genomförda enandet av kontrarevolutionens tre huvudkrafter: 1) Kadetpartiet, dvs. den organiserade bourgeoisins verkliga anförare, som genom att lämna ministären ställde den ett ultimatum och banade väg för denna ministärs störtande genom kontrarevolution. 2) Arméns generalstab och befälstoppar som med medveten eller halvt medveten hjälp av Kerenskij, som t. o. m. de mest framstående socialistrevolutionärer nu kallar Cavaignac, har lagt beslag på den faktiska statsmakten och övergått till att arkebusera revolutionära truppförband vid fronten, att avvärpa de revolutionära trupperna och arbetarna i Petrograd och i Moskva, att undertrycka och kuva i Nizjnij Novgorod, att arrestera bolsjevikerna och stänga deras tidningar inte bara utan rättegång, utan också utan order från regeringen. De facto är den huvudsakliga statsmakten i Ryssland nu militärdiktaturen; detta faktum fördunklas ännu av en rad i ord revolutionära men i handling maktlösa institutioner. Men det är ett obestriddigt faktum och så fundamentalt, att man utan insikt om detta inte kan förstå något i det politiska läget. 3) Den reaktionärt monarkistiska och borgerliga pressen har redan övergått från rabiat hets mot bolsjevikerna till hets mot sovjeterna, ”uppvigglaren” Tjernov osv. och klart som dagen visat, att den verkliga innebörden i den politik som förs av militärdiktaturen, vilken nu härskar och stöds av kadeterna och monarkisterna, består i att förbereda en upplösning av sovjeterna. Många ledare för socialistrevolutionärerna och mensjevikerna, dvs. sovjeternas nuvarande majoritet, har redan erkänt och utsagt detta de senaste dagarna, men som sanna småborgare försöker de komma undan denna hotfulla verklighet med tomt och klingande frasmakeri.

2. Ledarna för sovjeterna och för socialistrevolutionärerna och mensjevikerna, med Tsereteli och Tjernov i spetsen, har slutgiltigt förrått revolutionens sak, överlämnat den i kontrarevolutionärernas händer och förvandlat sig själva och sina partier och sovjeterna till kontrarevolutionens fikonlöv.

Detta faktum bevisas av att socialistrevolutionärerna och mensjevikerna har förrått bolsjevikerna och tiggande godkänt demoleringen av deras tidningar utan att rättframt och öppet våga säga folket att de gör detta och varför de gör detta. Genom att legalisera avvärningen av arbetarna och de revolutionära regementena har de berövat sig själva varje reell makt. De har blivit de tommaste pratmakare, som hjälper reaktionen att ”avleda” folkets uppmärksamhet, tills den har avslutat sina sista förberedelser för upplösning av sovjeterna. Om man inte inser denna totala och definitiva bankrutt för socialistrevolutionärernas och mensjevikernas partier och den nuvarande sovjetmajoriteten, om man inte inser att deras ”direktorium” och övriga maskerader är helt och komplett fiktiva, så kan man inte förstå ett dugg av det nuvarande politiska läget.

3. Alla förhoppningar om en fredlig utveckling av den ryska revolutionen har definitivt försvunnit. Det objektiva läget är: antingen slutgiltig seger för militärdiktaturen eller seger för ett väpnat arbetaruppror, en seger som är möjlig endast om det sammanfaller med starka stämningar bland massorna mot regeringen och mot bourgeoisin i den jordmån som det ekonomiska kaoset och krigets förlängning utgör.

Parollen om hela maktens övergång till sovjeterna var en paroll för revolutionens fredliga utveckling, vilken var möjlig i april, maj, juni och fram till den 5-9 juli, dvs. till maktens faktiska övergång i militärdiktaturens hand. Nu är denna paroll redan felaktig, ty den tar inte hänsyn till den skedda övergången och till socialistrevolutionärernas och mensjevikernas totala förräderi mot revolutionen i handling. Det är inte äventyrligheter, inte myterier, inte partiellt motstånd, inte hopplösa försök att bit för bit motstå reaktionen som kan hjälpa upp

saken, utan det kan endast åstadkommas genom klar insikt om läget, behärskning och ståndaktighet hos arbetarnas avantgarde och styrkornas förberedande för ett väpnat uppror, vars seger nu har fruktansvärt svåra förutsättningar, som dock är möjliga om i tesen påpekade fakta och tendenser sammanfaller. Bort med de konstitutionella och republikanska illusionerna, inga illusioner om en fredlig väg är längre möjliga, inga isolerade aktioner kan hjälpa, gå inte n u på de svarta hundradenas och kosackernas provokationer. Samla istället styrkorna, omorganisera dem och förbered dem ståndaktigt för ett väpnat uppror, ifall krisens förlopp gör ett sådant möjligt i verkligt massomfattande, folkomfattande utsträckning. Jordens övergång till bönderna är nu omöjlig utan väpnat uppror, ty efter maktövertagandet har kontrarevolutionen helt gått samman med godsägarna som klass.

Det väpnade upprorets mål kan endast vara maktens övergång till proletariatet, som stöds av fattigbönderna, för att genomföra vårt partis program.

4. Utan att överge legaliteten men också utan att för ett ögonblick överdriva den måste arbetarklassens parti *förena* legalt arbete med illegalt, såsom under åren 1912-1914.

Överge inte det legala arbetet ens för en timme. Men tro inte heller ett jota på vare sig konstitutionella eller ”fredliga” illusioner. Grunda överallt och utan dröjsmål illegala organisationer eller celler för utgivning av flygblad m. m. Det gäller att omorganisera sig, snabbt, behärskat, ståndaktigt, över hela linjen.

Handla som 1912-1914, då vi förmådde tala om tsarismens störtande genom revolution och väpnat uppror utan att förlora den legala basen vare sig i riksduman, försäkringskassorna eller fackföreningarna osv.

Skrivet den 10 (23) juli 1917.

Bolsjevikkonferensen antog inte Lenins inriktning, men gick med på att inte längre *agitera* för parollen ”All makt åt sovjeterna”. Detta fick Lenin att skriva en artikel där han preciserade och argumenterade för sina ståndpunkter:

Lenin: Om paroller (mitten av juli)

Alltför ofta har det förekommit, att när historien gör en tvär vändning så kan inte ens avancerade partier under en längre eller kortare tid finna sig tillrätta i det nya läget utan upprepar paroller, som igår var riktiga men som idag förlorat varje mening, förlorat meningen lika ”plötsligt” som den tvära vändningen i historien var ”plötsligt”.

Någonting liknande kan tydligen upprepas med parollen om hela statsmaktens övergång till sovjeterna. Den parollen var riktig under en oåterkalleligen förgångna period av vår revolution, låt oss säga från den 27 februari till den 4 juli. Nu har denna paroll ovedersägligt upphört att vara riktig. Om man inte förstått det, kan man ingenting begripa av nutidens aktuella frågor. Varje särskild paroll måste vara härledd ur hela totaliteten av en bestämd politisk situations särdrag. Och det politiska läget i Ryssland skiljer sig nu, efter den 4 juli, radikalt från läget under tiden från den 27 februari till den 4 juli.

Då, under denna förgångna period av revolutionen, härskade i staten det s k dubbelväldet, som både materiellt och formellt uttryckte statsmaktens obestämda övergångstillstånd. Låt oss inte glömma, att frågan om makten är varje revolutions grundläggande fråga.

Makten var då instabil. Den var enligt en frivillig överenskommelse delad mellan den provisoriska regeringen och sovjeterna. Sovjeterna var delegationer från de fria, dvs inte något utifrån kommande våld underkastade, beväpnade arbetarnas och soldaternas massa. Vapnen i folkets händer, frånvaron av våld utifrån över folket – det var sakens *väsen*. Det var

det, som öppnade och tryggade en fredlig utvecklingsväg för hela revolutionen. Parollen om ”hela maktens övergång till sovjeterna” var en paroll för det närmaste steget, det omedelbart genomförbara steget på denna fredliga utvecklingsväg. Det var parollen för den fredliga utveckling av revolutionen, som var möjlig och naturligtvis också mest önskvärd från den 27 februari till den 4 juli, men som nu är absolut omöjlig.

Av allt att döma har inte alla anhängare av parollen om ”hela maktens övergång till sovjeterna” tillräckligt tänkt sig in i att detta var en paroll för revolutionens fredliga utveckling. Fredlig inte endast i den meningen att ingen, ingen enda klass, ingen betydande kraft vid den tiden (från den 27 februari till den 4 juli) hade kunnat sätta sig emot och hindra maktens övergång till sovjeterna. Men det är ändå inte allt. En fredlig utveckling skulle då ha varit möjlig, t o m i det avseendet att kampen mellan klasserna och partierna *inom* sovjeterna då hade kunnat försiggå på det fredligaste och smärtlösa sätt, under förutsättning att hela den oinskränkta statsmakten i rätt tid övergått till dem.

Denna senare sida av saken har man tills vidare inte heller ägnat tillräcklig uppmärksamhet. Till sin klassammansättning var sovjeterna arbetar- och bonderörelsens organ, den färdiga formen för deras diktatur. Hade de haft oinskränkt makt, skulle de småborgerliga skiktens största brist, deras största synd, tilltron till kapitalisterna, ha övervunnits i praktiken, kritiserats genom erfarenheterna från deras egna åtgärder. Ombytet av de maktavande klasserna och partierna hade kunnat försiggå fredligt inom sovjeterna på basen av dessas envælde och oinskränkta makt; alla sovjetpartiernas förbindelse med massorna hade kunnat förbli fast och oförsvagad. Man får inte för ett ögonblick glömma att endast detta sovjetpartiernas mycket fasta samt på bredden och djupet fritt växande samband med massorna hade kunnat hjälpa till att fredligt övervinna illusionerna om det småborgerliga kompromissandet med bourgeoisin. Maktens övergång till sovjeterna skulle i och för sig inte ha ändrat och inte kunnat ändra klassernas inbördes förhållande; den skulle inte ha ändrat någonting i böndernas småborgerlighet. Men den skulle i rätt tid tagit ett stort steg till att rycka loss bönderna från bourgeoisin, till att föra dem närmare arbetarna och sedan också sammansluta dem med arbetarna.

Så hade det kunnat bli, om makten i rätt tid hade övergått till sovjeterna. Så hade det blivit lättast och fördelaktigast för folket. Denna väg skulle ha blivit den smärtlösa, och därför borde man ha kämpat ytterst energiskt för den. Men nu har denna kamp, kampen för att makten i rätt tid skulle övergå till sovjeterna, avslutats. Den fredliga utvecklingsvägen är inte längre framkomlig. Den ickefredliga, ytterst smärtsamma vägen har börjat.

Omslaget den 4 juli består just i att det objektiva läget därefter tvärt ändrade sig. Maktens instabila tillstånd har upphört, makten har på det avgörande stället övergått i kontrarevolutionens händer. Partiernas utveckling på basis av socialistrevolutionärernas och mensjevikernas småborgerliga partiers kompromissande med de kontrarevolutionära kadeterna har lett till att båda dessa småborgerliga partier blivit faktiska deltagare och medhjälpare i det kontrarevolutionära bödelsväldet. Småborgarnas omedvetna tillit till kapitalisterna har genom partikampens utvecklingsgång lett de förra till att medvetet stödja kontrarevolutionärerna. Partirelationernas utvecklingscykel har avslutats. Den 27 februari stod alla klasser tillsammans mot monarkin. Efter den 4 juli länkade den kontrarevolutionära bourgeoisin, arm i arm med monarkisterna och svarthundagrupperna, vid sig de småborgerliga socialistrevolutionärerna och mensjevikerna, som den delvis skrämt, och överlämnade den faktiska statsmakten i händerna på cavaignacarna, i händerna på ett militärband, som skjuter de tredskande vid fronten och slår ned bolsjevikerna i Petrograd.

Parollen om maktens övergång till sovjeterna skulle nu låta som ett donquijoteri eller som ett hån. Denna paroll skulle objektivt innebära ett bedrägeri mot folket, skulle inge det illusionen

att sovjeterna även nu endast behövde önska att ta makten eller fatta beslut härom, så skulle de erhålla makten, att det i sovjeten ännu skulle finnas partier, som inte besudlat sig med lakejtjänst åt bödlarna, att det vore möjligt att göra det gjorda ogjort.

Det vore det största misstag att tro, att det revolutionära proletariatet så att säga av ”hämd” på socialistrevolutionärerna och mensjevikerna för att de stöder bolsjevikernas krossande, arkebuseringarna vid fronten och arbetarnas avväpnande, kan ”vägra” att stödja dem mot kontrarevolutionen. Ett sådant sätt att ställa frågan skulle för det första innebära att överföra kälkborgerliga moralbegrepp på proletariatet (ty för *sakens bästa* kommer proletariatet ständigt att stödja inte endast den vacklande småbourgeoisin utan också storbourgeoisin); den skulle för det andra – och det är det viktigaste – innebära ett kälkborgerligt försök att släta över sakens politiska innebörd med ”moraliserande”.

Sakens innebörd består just i att makten inte längre kan tas på fredlig väg. Den kan erhållas först sedan man i beslutsam kamp besegrat de nuvarande verkliga makt-havarna, nämligen militärbandet, cavaignacarna, vilka stöder sig på de till Petrograd överförda reaktionära trupperna, på kadeterna och monarkisterna.

Sakens innebörd består i att dessa nya innehavare av statsmakten endast kan besegras av de revolutionära folkmassorna, men en förutsättning för deras rörelse är inte endast att de leds av proletariatet utan även att de vänder ryggen åt socialistrevolutionärernas och mensjevikernas partier, som förrätt revolutionens sak.

Den som inför kälkborgerlig moral i politiken, resonerar så här: låt vara att socialistrevolutionärerna och mensjevikerna begick ett ”fel”, då de stödde cavaignacarna, som avväpnar proletariatet och de revolutionära regementena; men man måste ge dem möjlighet att ”rätta” felet, man får ”inte göra det svårare” för dem att rätta ”felet”; man måste underlätta småbourgeoisins vacklan åt arbetarnas sida. Ett dylikt resonemang skulle vara en barnslig naivitet eller helt enkelt en dumhet, om inte rentav ett nytt bedrägeri mot arbetarna. Ty de småborgerliga massornas vacklan åt arbetarnas sida skulle bestå endast däri, och just däri, att dessa massor vänt sig bort från socialistrevolutionärerna och mensjevikerna. De socialistrevolutionära och mensjevikiska partiernas rättande av ”felet” skulle nu endast kunna bestå i att dessa partier förklarade Tsereteli och Tjernov, Dan och Rakitnikov vara bödlarnas hantlangare. Vi är helt och ovillkorligen för att ”felet rättas” på sådant sätt ...

Revolutionens grundläggande fråga är frågan om makten, sade vi. Tilläggas bör: just revolutionerna visar oss vid varje steg en fördunkling av frågan om var den verkliga makten ligger, visar oss en divergens mellan den formella och den reella makten. Just detta är också ett av de viktigaste särdragen i varje revolutionär period. I mars och april 1917 visste man inte, om den reella makten låg i regeringens eller i sovjetens händer.

Men nu är det särskilt viktigt, att de medvetna arbetarna nyktert betraktar revolutionens grundläggande fråga: i vems händer ligger statsmakten i detta ögonblick? Tänk efter, vilka dess materiella yttringar är, ta inte fraserna för handling och det skall inte bli svårt att finna svaret.

Staten är framför allt förband av väpnade människor med materiella bihang såsom fångelser, skrev Friedrich Engels. Nu är det officersaspiranterna och reaktionära kosacker, speciellt dirigerade till Petrograd; det är de, som håller Kamenev och andra i fångelse; de som förbjudit tidningen Pravda; de som avväpnat arbetarna och en bestämd del av soldaterna; de som arkebuserar en lika bestämd del av soldaterna; de som arkebuserar en lika bestämd del av trupperna i armén. Just dessa bödlar är den reella makten. Tsereteli- och Tjernovmännen är ministrar utan makt, ministerdockor, ledare för partier, som stöder bödelsväldet. Det är ett faktum. Och detta faktum ändras inte av, att vare sig Tsereteli eller Tjernov personligen

troligen ”inte godkänner” bödelsväldet, att deras tidningar skyggt tar avstånd från det: en sådan variant av den politiska skruden ändrar ingenting i sakens kärna.

Förbudet mot organet för 150 000 petrogradväljare, officersaspiranternas mord på arbetaren Voinov (den 6 juli) för att han bar ut Listok Pravdy ur tryckeriet – är det kanske inte ett bödelsverk? Är det inte ett verk av cavaignacare? Varken regeringen eller sovjeterna ”bär skulden” härför, kommer man att säga oss.

Så mycket sämre för regeringen och för sovjeterna, kommer vi att svara, ty då är de således nollor, de är marionetter och den reella makten ligger inte hos dem.

Folket måste framför allt och mest av allt veta sanningen, veta i vems händer statsmakten i verkligheten ligger. Man måste säga folket hela sanningen: makten ligger i händerna på en militärklick av cavaignacare (Kerenskij, vissa generaler, officerare osv), vilka stöds av borgarklassen med kadetpartiet i spetsen samt av alla monarkister, vilka utför sitt verk genom alla svarhundratidningar, genom Novoje Vremja, Zjivoje Slovo osv, osv.

Denna makt måste störtas. Härförutan är allt prat om kamp mot kontrarevolutionen tomma fraser, ”självbedrägeri och bedrägeri mot folket”.

Denna makt stöds nu av ministrarna Tsereteli och Tjernov och deras gelikar i regeringen och av deras partier: man måste klargöra deras bödelsroll för folket och påvisa att en sådan ”final” var oundviklig för dessa partier efter deras ”fel” den 21 april, den 5 maj, den 9 juni, den 4 juli, sedan de godkänt offensivpolitiken, en politik som till nio tiondelar förutbestämde cavaignacarnas seger i juli.

Hela agitationen bland folket måste ställas om så, att den beaktar just den nuvarande revolutionens och i synnerhet julidagarnas konkreta erfarenhet, dvs att den tydligt skall utpeka folkets verkliga fiende, militärklicken, kadeterna och svarhundramännen, och att den bestämt skall avslöja de småborgerliga partierna, socialistrevolutionärernas och mensjevikernas partier, vilka har spelat och alltjämt spelar rollen som bödelsväldets hantlangare.

Hela agitationen bland folket måste ställas om så, att det blir klarlagt hur fullständigt hopplöst det är för bönderna att få jord innan militärklickens makt störtats, innan socialistrevolutionärernas och mensjevikernas partier avslöjats och berövats folkets förtroende. Under ”normala” förhållanden i den kapitalistiska utvecklingen skulle det vara en mycket långvarig och mycket svår process, men både kriget och det ekonomiska förfallet kommer att påskynda saken oerhört. Det är sådana ”påskyndare”, som gör att en månad och rentav en vecka kan jämföras med ett år.

Mot det ovan anförda skulle man antagligen framföra två invändningar: för det första att nu tala om beslutsam kamp är detsamma som att uppmuntra splittrade aktioner, vilka just skulle främja kontrarevolutionen; för det andra att dennas störtande likväl innebär maktens övergång i sovjeternas händer.

Som svar på den första invändningen säger vi: Rysslands arbetare är redan tillräckligt medvetna för att inte gå på en provokation i ett ögonblick som veterligen är ogynnsamt för dem. Att gå till aktion nu och göra motstånd, det vore obestridligen att bistå kontrarevolutionen. Att en beslutsam kamp är möjlig endast vid ett nytt revolutionsuppsving bland de bredaste massorna, är även obestridligt. Men det räcker inte med att i allmänhet tala om ett revolutionsuppsving, om dess stigande flod, om hjälp av arbetarna i väst osv, det gäller att dra en bestämd slutsats av vårt förflutna, det gäller att beakta just våra lärdomar. Detta beaktande kommer just att ge parollen om en beslutsam kamp mot kontrarevolutionen, som ryckt till sig makten.

Den andra invändningen går även ut på att ersätta de konkreta sanningarna med i högsta grad allmänna betraktelser. Ingenting, ingen kraft utom det revolutionära proletariatet kan störta den borgerliga kontrarevolutionen. Just det revolutionära proletariatet måste, efter den erfarenhet som juli 1917 gett, självständigt ta statsmakten i sina händer – annars är revolutionens seger *inte möjlig*. Makten i händerna på proletariatet, de fattiga böndernas eller halvproletärernas stöd åt det – det är den enda utvägen, och vi har redan sagt, vilka omständigheter som i högsta grad kan påskynda den.

Sovjeter kan och måste uppstå i denna nya revolution, men inte de nuvarande sovjeterna, inte organ för kompromiss med bourgeoisin, utan organ för revolutionär kamp mot den. Det stämmer att vi även då kommer att vara för att hela staten skall byggas upp enligt sovjettyp. Det är inte en fråga om sovjeterna i allmänhet, utan en fråga om kamp mot den *nuvarande* kontrarevolutionen och mot de *nuvarande* sovjeternas förräderi.

Att ersätta det konkreta med det abstrakta är en av de största synderna, en av de allra farligaste synderna i revolutionen. De nuvarande sovjeterna har gjort bankrutt, har lidit fullständigt skeppsbrott, emedan de behärskas av socialistrevolutionärernas och mensjevikernas partier. I det givna ögonblicket ser dessa sovjeter ut som får, ledda till slaktbänken och lagda under yxan, där de bräker jämmerligt. *Nu* är sovjeterna maktlösa och hjälplösa inför den segerrika och segrande kontrarevolutionen. Parollen om maktens övergång till sovjeterna kan uppfattas som en ”enkel” uppmaning om maktens övergång just till de nuvarande sovjeterna och att säga så, att uppmana härtill, det vore nu att bedra folket. Det finns ingenting farligare än bedrägeri.

Utvecklingscykeln i klass- och partikampen i Ryssland från den 27 februari till den 4 juli har avslutats. En ny cykel tar sin början, men den omfattar inte de gamla klasserna, inte de gamla partierna, inte de gamla sovjeterna, utan i kampens eld förnyade, genom kampens gång härdade, skolade och ombildade klasser, partier och sovjeter. Man får inte se tillbaka, utan man måste se framåt. Man får inte operera med de gamla klass- och partikategorierna utan måste operera med de nya, som uppkommit efter julidagarna. Vid den nya cykelns början måste man utgå ifrån den segerrika borgerliga kontrarevolutionen, som har segrat, därför att socialistrevolutionärerna och mensjevikerna kompromissat med den, och som kan besegras endast av det revolutionära proletariatet. I den nya cykeln kommer det naturligtvis fortfarande att finnas många olikartade etapper både innan kontrarevolutionen slutgiltigt segrat och innan socialistrevolutionärerna och mensjevikerna slutgiltigt (utan kamp) lidit nederlag och innan den nya revolutionen befinner sig i ett nytt uppsving. Men härom kan man tala först senare, allt efter som var och en av dessa etapper framträder ...

Skrivet i mitten av juli 1917

Bolsjevikpartiet håller kongress

I slutet av juli höll bolsjevikpartiet sin 6:e kongress (26 juli – 3 augusti) i Lenins, Kamenevs och fl. ledande bolsjevikers frånvaro. Vid kongressen anslöt sig formellt Interdistriktsgruppen (mezrajontsij) till bolsjevikpartiet och Trotskij (i sin frånvaro) och flera andra mezrajontsij-medlemmar valdes in i bolsjevikpartiets ledande organ. Till centralkommittén valdes Lenin, Zinovjev, Kamenev, Trotskij (dessa fick mest röster), samt Nogin, Kollontaj, Stalin, Sverdlov, Rykov, Bucharin, Artem, Joffe, Uritskij, Miljutin och Lomov.

Vid kongressen fanns fortfarande opposition mot Lenins inriktning, men man beslöt att officiellt dra tillbaka parollen ”All makt åt sovjeterna” (vilken åter skulle tas till heders i slutet av augusti, se nedan).

Under större delen av augusti ägnade Lenin förhållandevis liten tid åt den aktuella politiken. I sin tillflyktsort i Finland koncentrerade han sig i stället på teori – det var under dessa dagar som han skrev det berömda verket *Stat och revolution*, som slutfördes i september.

Augusti

Kornilov-upproret

Anklagelserna om "landsförräderi" medförde att bolsjevikerna hade det svårt i slutet av juli. Men redan under de första veckorna i augusti började de antibolsjevikiska stämningarna ebba ut och bolsjevikerna fick åter vind i seglen. Detta sågs inte med blida ögon av de borgerliga krafterna: Kerenskij-regeringen försökte stärka sin ställning bl a genom en rikskonferens som öppnades den 12 (25) augusti i Moskva. Vid denna konferens, som samlade över 2000 delegater, hotade Kerenskij med att varje försök att "undergräva" hans regering skulle "undertryckas med järn och blod". Samtidigt konspirerade han med överbefälhavaren Kornilov om slå till mot bolsjevikerna och andra radikala krafter.

Med Rigas fall som förevändning beordrade Kornilov den 25 augusti starka kosackförband att marschera mot Petrograd, samtidigt som han uttalade sin lojalitet mot regeringen. Under förhandlingarna med Kornilov började dock Kerenskij att förstå att kuppen skulle leda till att han störtades och att Kornilov upprättade en militärdiktatur. Därför beslöt Kerenskij den 27 augusti att avsätta Kornilov, som dock ignorerade hans order och fortsatte marschen mot Petrograd. Kerenskij sökte då stöd hos sovjeterna.

Kerenskij: Kommuniké till ryska folket 27 augusti

Jag meddelar härmed:

Den 26 augusti skickade general Kornilov till mig dumamedlemmen Vladimir Lvov med begäran att den provisoriska regeringen skulle avstå från all civil och militär makt, så att han efter eget gottfinnande skulle kunna bilda en ny regering för landets förvaltning.

Äktheten i dumaledamoten Lvovs fullmakt att framföra ett sådant förslag till mig bekräftades sedermera av general Kornilov själv i ett samtal med mig via direkt radiokontakt.

Då man i sådana krav anar en önskan hos vissa kretsar av det ryska samhället att upprätta en regim som önskar förintä revolutionens landvinningar, har den provisoriska regeringen funnit det oundgängligt att vidtaga följande åtgärder:

1. General Kornilov avskedas och till överbefälhavare utses general Klembovskij, befälhavare för nordfronten ...
2. Petrograds stad och omkringliggande områden ställs under krigslagarna ...

Jag anmodar alla medborgare att bevara fullkomligt lugn och att upprätthålla ordningen. Det är oundgängligt för landets räddning. Jag anmodar alla inom armén och flottan att med tillförsikt och självuppoffring fullfölja sin plikt och försvara landet mot den yttre fienden.

A. F. Kerenskij, regeringschef, krigs- och marinminister Den 27 augusti 1917

Kerenskij: Kommuniké riktad till Petrogradsovjeten 27 augusti

I uppror mot den provisoriska regeringens myndighet har före detta överbefälhavaren, general Kornilov, som i alla sina telegram har proklamerat sin patriotism och sin lojalitet mot folket, nu i praktiken avslöjat sitt förräderi.

Han tog regementen från fronten och försvagade därigenom dess motstånd mot den obarmhärtiga fienden – tyskarna.

Och han sände alla dessa styrkor mot Petrograd.

Han talar om att rädda sitt fosterland, och ändå skapar han hela tiden ett broderkrig.

Han säger att han representerar friheten, och ändå sänder han det egna landets trupper mot Petrograd.

Kamrater! Den timme har kommit när er lojalitet mot friheten och revolutionen sätts på prov. Var orubbliga och tappra i medvetandet om er heliga plikt mot fosterlandet, när ni möter era forna armékamrater som har förletts av general Kornilov.

Låt dem möta sant revolutionära regementen som är fast beslutna att försvara revolutionens regering.

Och låt dem innan det blir för sent förstå och skämmas över den sak, för vilken de så brottsligt sänts ut. Om de emellertid inte vill förstå, är jag, er statsminister, viss om att ni utan fruktan kommer att utföra er soldatplikt till slutet.

Kerenskij, regeringschef, krigs- och marinminister

Sovjetens svar till Kerenskij

General Kornilov har anstiftat en revolt mot revolutionen och den provisoriska regeringen. Han vill återställa den gamla regimen och beröva folket land och frihet. Han är beredd att öppna fronten och förråda fosterlandet för sitt brottsliga måls skull.

Kamrater soldater och kamrater officerare

Revolutionen och fosterlandet uppmanar er att fullgöra er plikt. Låt oss alla stå upp som en man till försvar för land och frihet. Inte en enda av general Kornilovs order får åtyldas. Tag bara order av den provisoriska regeringen, vilken handlar i fullt samförstånd med sovjetens centrala exekutivkommitté. Samlas kring den som en enad familj.

Nu då den yttre fienden hotar Petrograd måste armén vara enad, fast och stark. Nu är varje officer och varje soldat oundgänglig för försvaret av landet mot den inre och yttre fienden.

Endast en obetydligt liten grupp förrädare deltar i revolten mot revolutionen. Det får inte förekomma lynchning av officerare eller soldater. Den provisoriska regeringen och centralkommittéerna gör allt som står i deras makt för att avslöja alla deltagarna i komplotten och utsätta dem för det straff de förtjänar.

Kamrater soldater och kamrater officerare

Handla enigt. Därigenom kommer ni att rädda fosterlandet från den yttre fienden. Därigenom kommer ni att rädda landet och friheten och arméns republikanska och demokratiska organisationer. Därigenom kommer ni att rädda er själva och undvika onödiga förluster.

Sovjeterna uppmanar alla officerare och soldater att stå eniga i försvaret av fosterlandet, revolutionen och den provisoriska regeringen mot intrång från förrädare mot folket.

Arbetar- och soldatdeputerades allryska sovjets centrala exekutivkommitté
Bondedeputerades allryska sovjets exekutivkommitté

Kornilov-kuppen bryter samman

Nu beväpnades de röda gardena, och agitation mot Kornilovs kuppförsök sattes igång inom krigsmakten. När bolsjevikiska agitatorer mötte Kornilovs trupper blev detta så verkningsfullt att soldaterna vägrade att lyda order och den 30 augusti bröt kuppen samman.

Följande text skrev Lenin den 30 augusti, samma dag som revolten besegrades, och hann därför inte påverka bolsjevikernas linje, men den innehåller ett viktigt principiellt resonemang om förhållningssättet till Kerenskij: Att man måste bekämpa Kornilov ihop med Kerenskij, om

det råder det ingen tvekan, men Lenin betonar att detta inte får innebära att man ger politiskt stöd till Kerenskij – målsättningen är fortfarande att störta den provisoriska regeringen.

Lenin: Till RSDAP:s Centralkommitté (30 augusti)

Det är möjligt att dessa rader kommer för sent, ty händelserna utvecklar sig med en hastighet, som ibland är rent av svindlande. Detta skriver jag onsdagen den 30 augusti, och adressaterna kommer inte att läsa det förrän fredagen den 2 september. Trots denna risk anser jag det dock vara min skyldighet att skriva följande.

Kornilovs uppror är en ytterst oväntat (oväntat i detta ögonblick och i denna form) och rent av en otrolig tvärvändning i händelserna.

Som varje tvär vändning kräver den revision och ändring av taktiken. Och liksom vid varje revision bör man vara ytterst försiktig för att inte förfalla till principiöshet.

Enligt min övertygelse förfaller de till principiöshet, som (i likhet med Volodarskij) glider ned till försvarsvänlighet eller (i likhet med andra bolsjeviker) till *block* med socialistrevolutionärerna, till att *understödja* den provisoriska regeringen. Det är absolut oriktigt och principiöst. Försvarsvänner blir vi *först efter* proletariats maktövertagande, *efter* fredsförslaget, *sedan* de hemliga fördragen och förbindelserna med bankerna brutits, *först efter*. Varken Rigas besättande *eller Petrograds besättande* kommer att göra oss till fosterlandsförsvarare. (jag skulle gärna vilja att Volodarskij läste detta.) Till dess är vi för den proletära revolutionen, vi är mot kriget, vi är *inte* försvarsvänner.

Och vi får inte *ens nu* stödja Kerenskij's regering. Det vore principiöst. Man kommer att fråga: Skall man då inte slåss mot Kornilov? Självfallet, jo! Men det är inte ett och samma, det finns en gräns här, den överskrids av en del bolsjeviker, som förfaller till "kompromissande" och låter sig *ryckas* med av händelsernas ström.

Vi kommer att kämpa, vi kämpar mot Kornilov, *liksom* Kerenskij's trupper, men vi stöder inte Kerenskij, **utan** avslöjar hans svaghet. Det är skillnad. Det är en tämligen fin, men ytterst väsentlig skillnad och den får inte glömmas.

Vari består då ändringen i vår taktik efter Kornilovupproret?

Den består i att vi ändrar formen för vår kamp mot Kerenskij. Utan att ett ens försvaga vår fiendskap mot honom, utan att ta tillbaka ett ord av vad vi sagt mot honom, utan att avstå från uppgiften att störta Kerenskij, säger vi: man måste beräkna ögonblicket. Vi tänker inte störta Kerenskij nu, vi skall nu ta itu med uppgiften att störta honom *på ett annat sätt*, nämligen: klargöra för folket (som kämpar mot Kornilov) Kerenskij's *svaghet* och *vacklan*. Det gjorde vi också tidigare. Men nu har det blivit *huvudsaken*: häri består ändringen.

Vidare består ändringen i att *huvudsaken* nu har blivit: förstärkt agitation för att ställa ett slags "delkrav" till Kerenskij: häkta Miljukov, bevärna arbetarna i Petrograd, kalla in trupper från Kronstadt, Viborg och Helsingfors till Petrograd, fördriv riksduman, häkta Rodzianko, stadfäst i lag överlämnandet av godsägarnas jord till bönderna, inför arbetarkontroll över spannmålen och över fabrikerna osv., osv. Och dessa krav bör vi inte endast rikta **till** Kerenskij, inte så mycket till Kerenskij, som till arbetarna, soldaterna och bönderna, som *ryckts* med i kampen mot Kornilov. Man måste ytterligare rycka dem med, sporra dem att slå de generaler och officerare, som uttalar sig för Kornilov, man måste yrka på att *de* kräver att jorden omedelbart överlämnas åt bönderna, man måste bibringa *dem* tanken att det är nödvändigt att häkta Rodzianko och Miljukov, att fördriva riksduman, förbjuda Retj o. a. borgerliga tidningar och anställa undersökning mot dem. Särskilt "vänster"-socialistrevolutionärerna bör man trycka på i denna riktning.

Det vore oriktigt att tro att vi *avlägsnat* oss från proletarietets uppgift att erövra makten. Nej. Vi har kommit den betydligt närmare, men *inte direkt*, utan från sidan. Och agitationen bör *i detta ögonblick* inte så mycket riktas direkt mot Kerenskij, som *indirekt* mot honom, indirekt i den meningen att vi kräver ett aktivt, ett i högsta grad aktivt och verkligt revolutionärt krig mot Kornilov. Utvecklingen av detta krig kan endast föra oss till makten, och man bör *tala* så litet som möjligt härom i agitationen (stadigt hållande i minnet att händelsernas gång i morgon kan ställa oss vid makten, och då kommer vi inte att släppa den ur händerna). Enligt min mening borde man meddela detta genom ett brev (inte genom pressen) till agitatorer, till grupper propagandister och agitatorer, och till partimedlemmar överhuvudtaget. Fraserna om landets försvar, om den revolutionära demokratins enhetsfront, om understödjande av den provisoriska regeringen osv., osv., måste hänsynslöst bekämpas, just emedan de är *fraser*. Nu är det på tiden att *handla*: dessa fraser har ni, herrar socialistrevolutionärer och mensjeviker, för länge sedan slitit ut. Nu är stunden inne att handla; kriget mot Kornilov måste föras revolutionärt, i det man drar in massorna, sätter dem i rörelse, eldar dem (Kerenskij åter *fruktar massorna, fruktar folket*). I kriget mot tyskarna gäller det just nu att *handla*: att *genast och ovillkorligen föreslå fred* på *exakta* villkor. Om man gör det, så *kan* man antingen uppnå en snabb fred eller förvandla kriget till ett revolutionärt krig, i annat fall kommer alla mensjeviker och socialistrevolutionärer att förbli imperialismens lakejer.

P. S.

Efter det jag skrivit dessa rader, läste jag sex nummer av Rabotjij, och jag måste säga att vi helt är överens. Jag välkomnar av allt hjärta de förträffliga ledarna, pressöversikten och artiklarna av V. M-n och Vol-ij. Beträffande Volodarskijs tal har jag läst hans brev till redaktionen, vilket även ”likviderar” mina förebråelser. Än en gång de bästa hälsningar och lyckönskningar!

Lenin

September

Den 31 augusti antog Petrogradsovjeten ett bolsjevikiskt resolutionsförslag där koalitionsregeringen fördömdes och ”all makt åt sovjeterna” förespråkades. Detta var ett tecken på att bolsjevikerna nu hade majoriteten bakom sig i denna sovjet.

I början av september menade Lenin att Kornilov-upprorets misslyckande och Kerenskij-regimens svaghet gjorde att en fredlig utveckling av revolutionen åter var möjlig, även om detta inte var särskilt troligt. Det var också lämpligt att åter föra fram parollen ”All makt åt sovjeterna” (dvs i stort sett samma linje som man fört innan juli-dagarna, se ovan). Lenin lanserade den nya inriktningen i en artikel med rubriken ”Om kompromisser”.

Lenin: Om kompromisser (3 september)

Som kompromiss betecknas i politiken det förhållandet, att vissa krav prisges, att man avstår från en del av sina fordringar för att nå en överenskommelse med ett annat parti.

Kälkborgarnas vanliga uppfattning om bolsjevikerna, vilken förstärks av den press som baktalar dem, är att bolsjevikerna inte går med på några kompromisser – aldrig med någon.

En sådan uppfattning är smickrande för oss som det revolutionära proletarietets parti, ty den bevisar, att t o m fienderna är tvungna att erkänna vår trohet mot socialismens och revolutionens grundprinciper. Men sanningen måste i alla fall fram: en sådan uppfattning är oriktig. Engels hade rätt när han (1873) i sin kritik av de blanquistiska kommunisternas manifest gycklade med deras deklARATION ”Inga kompromisser;”. Den är en fras, sade han, ty kompromisser tränger sig ofta ofrånkomligen på ett kämpande parti till följd av omständligheterna, och det vore dumt att en gång för alla vägra att ”acceptera avbetalning på skulden”. Ett

verkligt revolutionärt partis uppgift består inte i att förklara att det är omöjligt att avstå från alla slags kompromisser, utan i att *genom alla kompromisser*, för så vitt de är oundvikliga, kunna bevara troheten mot sina principer, sin klass, sin revolutionära uppgift, sitt verk att förbereda revolutionen och skola folkmassorna till seger i revolutionen.

Ett exempel. Det var en kompromiss, ett temporärt uppgivande av de revolutionära kraven att delta i tredje och fjärde duman. Men det var en absolut nödtvungen kompromiss, ty styrkeförhållandet hindrade oss en viss tid att leda den revolutionära masskampen, och för att kunna förbereda den på sikt måste man kunna arbeta även *inifrån* en sådan "svinstia". Att bolsjevikerna som parti ställde frågan så, visade sig vara fullkomligt riktigt, det har historien bevisat.

Idag är det inte en nödtvungen, utan en frivillig kompromiss, som står på dagordningen.

Liksom varje annat politiskt parti strävar vårt parti efter politiskt herravälde *för sig självt*. Vårt mål är det revolutionära proletariats diktatur. Ett halvt års revolution har med sällsynt klarhet, kraft och eftertrycklighet bekräftat hur riktigt och ofrånkomligt detta krav är just i den *nuvarande* revolutionens intresse, ty annars kan folket varken få en demokratisk fred eller jord åt bönderna eller full frihet (en helt demokratisk republik). Under det halvår vår revolution varat har händelsernas gång, klassernas och partiernas kamp, utvecklingen av kriserna den 20-21 april, den 9-10 juni, den 18-19 juni, den 3-5 juli, den 27-31 augusti bevisat och påvisat detta.

Nu har en så tvär och originell vändning inträtt i den ryska revolutionen, att vi som parti kan erbjuda en frivillig kompromiss, visserligen inte med bourgeoisin, vår direkta och största klassfiende, utan med våra närmaste motståndare, de "ledande" småborgerligt demokratiska partierna, socialistrevolutionärerna och mensjevikerna.

Endast undantagsvis, endast på grund av den speciella situationen, som uppenbarligen kommer att äga bestånd endast en mycket kort tid, kan vi föreslå dessa partier en kompromiss och jag tycker att vi också måste göra det.

En kompromiss är det från vår sida, att vi återvänder till vårt krav från tiden före juli: all makt åt sovjeterna, en inför sovjeterna ansvarig regering av socialistrevolutionärer och mensjeviker.

Nu och endast nu, kanske *bara under några få dagar* eller under en eller två veckors tid skulle en sådan regering kunna bildas och konsolidera sig fullt fredligt. Den skulle med allra största sannolikhet kunna trygga fredligt *framåtskridande* för hela den ryska revolutionen och utomordentligt stora chanser för att världsrörelsen med stora steg kunde gå framåt till fred och seger för socialismen.

Endast för att främja denna fredliga utveckling av revolutionen, en möjlighet som förekommer *ytterst* sällan i historien och är *ytterst* värdefull, en utomordentligt sällsynt möjlighet – endast för att främja den kan och måste bolsjevikerna, som är anhängare av världrevolution, anhängare av revolutionära metoder, enligt min mening gå med på en sådan kompromiss.

Kompromissen skulle bestå i att bolsjevikerna, utan att göra anspråk på att delta i regeringen (vilket är omöjligt för en internationalist utan att förutsättningarna för proletariats och fattigböndernas diktatur faktiskt förverkligats), skulle avstå från att omedelbart kräva maktens övergång till proletariats och fattigbönderna och från att använda revolutionära kampmetoder för detta krav. Ett självklart och för socialistrevolutionärerna och mensjevikerna inte nytt villkor vore fullständig agitationsfrihet och konstituerande församlingens inkallande utan nya uppskov och rentav inom kortare tidrymd.

Som regeringsblock skulle mensjevikerna och socialistrevolutionärerna samtycka till (under förutsättning att kompromissen kommer till stånd) att bilda en regering, som helt och utslutande vore ansvarig inför sovjeterna, varvid sovjeterna även lokalt skulle erhålla hela mak-

ten. Häri skulle det ”nya” villkoret bestå. Några andra villkor skulle, tror jag, bolsjevikerna inte ställa, eftersom de förutsätter att en verkligt fullständig agitationsfrihet och ett omedelbart förverkligande av den nya demokratismen vid sovjeternas sammansättande (nyval) och i deras verksamhet i och för sig skulle säkerställa revolutionens fredliga framåtskridande och ett *fredligt övervinnande* av partikampen inom sovjeterna.

Kanske är det *redan* omöjligt? Måhända. Men även om det finns bara en chans på hundra, så vore försöket att realisera en sådan möjlighet i alla fall värt att göras.

Vad skulle de båda ”överenskommande” parterna, dvs bolsjevikerna å ena sidan och socialistrevolutionärernas och mensjevikernas block å andra sidan, vinna genom en sådan ”kompromiss”? Om *ingendera* parten vinner något, så måste kompromissen anses vara omöjlig, och då är det inte lönt att tala om den. Hur svår denna kompromiss nu än är (efter juli och augusti, två månader som är lika med två årtionden av ”fredlig” och dåsig tid), så tycker jag att det finns en liten chans att förverkliga den, och denna chans har skapats genom socialistrevolutionärernas och mensjevikernas beslut att inte inträda i en regering tillsammans med kadeterna.

Bolsjevikerna skulle vinna, att de fick möjlighet att fullständigt fritt agitera för sina åsikter och att under verkligt och fullkomligt demokratiska förhållanden tillkämpa sig inflytande i sovjeterna. I ord tillerkänns nu bolsjevikerna denna frihet av ”alla”. I verkligheten är den *omöjlig* under en borgerlig regering eller en regering, i vilken bourgeoisin deltar, en regering som inte är en sovjetregering. Under en sovjetregering vore en sådan frihet *möjlig* (vi säger inte: säkerligen tryggad – men i alla fall möjlig). För en sådan möjlighet vore det värt att under en så svår tid gå med på en kompromiss med den nuvarande sovjetmajoriteten. Under en verklig demokrati har vi ingenting att frukta, ty livet är för oss, och t o m utvecklingsförloppet av strömningarna inom de mot oss fientligt stämde socialistrevolutionära och mensjevikiska partierna bekräftar att vi har rätt.

Mensjevikerna och socialistrevolutionärerna skulle vinna, att de med en gång finge möjlighet att genomföra sitt blocks program med stöd av den uppenbart övervägande folkmajoriteten och att de skulle trygga sig ”fredligt” utnyttjande av sin majoritet i sovjeterna.

Naturligtvis skulle ur detta block, som ej är ensartat både emedan det är ett block och emedan den småborgerliga demokratin *ständigt* är mindre homogen än bourgeoisin och proletariatet – säkerligen höjas två röster.

Den ena rösten skulle säga: vi kan inte alls följa samma väg som bolsjevikerna, som det revolutionära proletariatet. Proletariatet kommer i alla fall att ställa omåttliga krav och att demagogiskt rycka med sig fattigbönderna. Det kommer att kräva fred och brytning med de allierade. Det är omöjligt. Det är bättre och säkrare för oss att gå med bourgeoisin, vi har ju aldrig brutit med den utan endast blivit oense med den för en kort tid och endast med anledning av kornilovincidenten. Vi blev oense – och vi blir ense igen. Dessutom ”avstår” bolsjevikerna absolut ingenting åt oss, ty deras upprorsförsök är i alla fall lika dömda till nederlag som kommunen 1871.

Den andra rösten skulle säga: hänvisningen till kommunen är mycket ytlig och rentav dum. Ty för det första har bolsjevikerna likväl lärt en del sedan 1871, de skulle inte ha underlåtit att ta hand om bankerna, de skulle inte ha avstått från offensiven mot Versailles och under sådana omständigheter hade t o m kommunen kunnat segra. Dessutom kunde inte kommunen genast bjuda folket det, som bolsjevikerna kan bjuda, om de kommer till makten, nämligen jord åt bönderna, omedelbart fredsförslag, verklig kontroll över produktionen, en hederlig fred med ukrainarna, finländarna osv. Rent ut sagt har bolsjevikerna tio gånger fler ”trumfkort” på hand än kommunen hade. För det andra betyder ju en kommun i alla fall ett hårt inbördeskrig, därefter ett långt bakslag i den fredliga kulturella utvecklingen, ett underlättande av opera-

tioner och manipulationer av alla slags typer à la Mac-Mahon och Kornilov, och sådana operationer hotar hela vårt borgerliga samhälle. Är det klokt att ta risken av en kommun?

Men en kommun är oundviklig i Ryssland, om vi inte övertar makten, om läget förblir så svårt som det var från den 6 maj till den 31 augusti. Varje revolutionär arbetare och soldat kommer oundvikligen att tänka på kommunen, att tro på den, att försöka förverkliga den, ty han kommer att resonera så här: "Folket går under, kriget, svälten och förfallet griper alltmer omkring sig. Endast kommunen kan rädda oss. Så låt oss alla gå under, låt oss alla dö, men låt oss förverkliga kommunen." Sådana tankar är ofrånkomliga hos arbetarna, och det blir inte så lätt att besegra kommunen nu, som det var 1871. Den ryska kommunen kommer att ha hundra gånger starkare bundsförvanter i hela världen än kommunen av år 1871 hade ... Är det klokt av oss att ta risken av en kommun? Jag kan inte heller hålla med om att bolsjevikerna egentligen inte ger oss någonting genom sin kompromiss. Ty i alla kulturländer värdesätter bildade ministrar mycket högt varje, även den minsta överenskommelse med proletariatet i krigstid. De värdesätter den synnerligen högt. Och det är ju duktigt folk, verkliga ministrar. Men bolsjevikerna blir tämligen snabbt starkare, trots repressalierna och trots att deras press är svag ... Är det klokt av oss att ta risken av en kommun?

Vi har en säker majoritet, det är ännu långt kvar, tills fattigbönderna vaknar, under vår livstid sker det väl inte. Jag tror inte att majoriteten i ett bondeland går med extremister. Och mot en uppenbar majoritet är ett uppror omöjligt i en verkligt demokratisk republik. Så skulle den andra rösten säga.

Kanske skulle även en tredje röst göra sig hörd från en del av Martovs och Spiridonovas anhängare och säga: det är upprörande, "kamrater", att ni båda när ni talar om kommunen och möjligheten av dess uppkomst, utan tvekan ställer er på dess motståndares sida. Den ena i en form, den andra i en annan, men båda på deras sida, som slog ned kommunen. Jag skall inte agitera för kommunen, jag kan inte på förhand lova att slåss i dess led, som varje bolsjevik kommer att göra, men jag måste i alla fall säga att *om* kommunen *oaktat* mina bemödanden uppstår, kommer jag snarare att hjälpa dess försvarare än dess motståndare ...

Differenserna inom "blocket" är stora och oundvikliga, ty i den småborgerliga demokratin är en massa schatteringar representerade, från den helt ministerfullblods-fähige borgaren till den halvfattige, som ännu inte är helt i stånd att gå över till proletariatets position. Och ingen vet, hurudant resultatet av dessa differenser blir i varje givet ögonblick.

* * *

Föregående rader skrevs fredagen den 1 september och råkade genom tillfälliga omständigheter (historien kommer att förmåla, att under Kerenskij hade inte alla bolsjevikerna rätt att fritt välja sin uppehållsort) inte komma redaktionen tillhanda samma dag. Men när jag läst lördagens och dagens (söndagens) tidningar, säger jag mig: kompromissförslaget kommer nog redan för sent.

De några få dagar, då en fredlig utveckling ännu var möjlig, är nog också förbi. Ja, av allt att döma är de förbi. Kerenskij kommer på ett eller annat sätt att både gå ur socialistrevolutionärernas parti och *bort från* socialistrevolutionärerna och befästa sin position med bourgeoisins hjälp, *utan* socialistrevolutionärerna, tack vare deras överksamhet ... Ja, av allt att döma är de dagar *redan* förbi, då den fredliga utvecklingsvägen händelsevis var framkomlig. Det återstår bara att sända in dessa anteckningar till redaktionen med anhållan om att de skall rubriceras "Försenade tankar" ... Ibland är det kanske inte ointressant att även lära känna försenade tankar.

Den 3 september 1917

Undertecknat: *N Lenin*

Bolsjevikerna stärks – fredlig revolution möjlig?

Den 4 september friges Trotskij mot borgen av den provisoriska regeringen.

Den 5 september genomröstas i Moskvasovjeten en bolsjevikisk resolution liknande den i som antogs i Petrograd den sista augusti.

Lenin skriver tre artiklar där han utvecklar ett resonemang om hur man skall kunna kompromissa med de moderata socialisterna och genomföra revolutionen på fredlig väg: "Revolutionens uppgifter" (skriven kring 6 september), "En av revolutionens kärnfrågor" (skriven runt 8 september) och "Den ryska revolutionen och inbördeskriget" (skriven 9 sept). Nedan återger vi den första och den sista av dessa tre artiklar (artikel nr 2 finns på marxistarkiv.se för den som är intresserad).

Lenin: Revolutionens uppgifter

Ryssland är ett småborgerligt land. Den väldiga befolkningsmajoriteten tillhör småborgarnas klass. Dess vacklan mellan bourgeoisin och proletariatet är oundviklig. Endast om den ansluter sig till proletariatet är en lätt, fredlig, snabb och lugn seger för revolutionens, fredens och frihetens sak, för jordens överlämnande åt de arbetande tryggad.

Vår revolutions förlopp visar oss denna vacklan i praktiken. Låt oss alltså inte göra oss några illusioner om socialistrevolutionärernas och mensjevikernas partier, låt oss stå fast på vår proletära klassväg. Fattigböndernas elände, krigets fasor, svältens fasor – allt detta visar massorna allt påtagligare att den proletära vägen är riktig och att det är nödvändigt att stödja den proletära revolutionen.

De "fredliga" småborgerliga förhoppningarna på "koalition" med bourgeoisin, på kompromissande med den, på möjligheten att "lugnt" invänta ett "snart" inkallande av konstituerande församlingen osv – allt detta slås skoningslöst, hårt och obönhörligt sönder av revolutionens gång. Kornilovrevolten var den senaste hårda läxan, en läxa i stor skala som kompletterar de tusen sinom tusen små läxor, som de lokala kapitalisterna och godsägarna genom sitt bedrägeri ger arbetarna och bönderna och som officerarna ger soldaterna osv, osv.

Missnöjet, indignationen, förbittringen inom armén, bland bönderna och bland arbetarna växer. Socialistrevolutionärernas och mensjevikernas "koalition" med bourgeoisin, som lovar allt men inte håller någonting, enerverar massorna, öppnar ögonen på dem, driver dem till uppror.

Det finns en växande vänsteropposition bland socialistrevolutionärerna (Spiridonova m fl) och bland mensjevikerna (Martov m fl) och den uppgår redan till 40 procent av dessa partiers "råd" och "kongress". Och i *de undre skikten*, bland proletariatet och bönderna, särskilt bland de fattigaste, tillhör *majoriteten* av socialistrevolutionärerna och mensjevikerna "vänstern".

Kornilovrevolten är instruktiv och har gett många lärdomar.

Man kan inte veta, om sovjeterna nu kommer att kunna gå längre än socialistrevolutionärernas och mensjevikernas ledare och därmed trygga revolutionens fredliga utveckling, eller om de åter kommer att göra på stället marsch och härigenom göra det proletära upproret oundvikligt.

Det kan man inte veta.

Det är vår sak att hjälpa till att göra allt som är möjligt för att säkra den "sista" chansen för en fredlig utveckling av revolutionen, att hjälpa till härmed genom att framlägga vårt program, att klargöra dess allmän folkliga karaktär, dess ovillkorliga överensstämmelse med den väldiga befolkningsmajoritetens intressen och krav.

Nedanstående rader utgör just ett försök att framlägga ett sådant program.

Låt oss mera föra det till de ”undre” skikten, till massorna, till tjänstemännen, till arbetarna och bönderna, inte bara till de våra utan också till de socialistrevolutionära, till de partilösa, till de oupplysta. Låt oss försöka höja dem till självständigt tänkande, till att fatta egna beslut, till att sända *sina* delegationer till konferensen, till sovjeterna, till regeringen, då kommer vårt arbete inte att vara förgäves, *vilken* utgång konferensen *än får*. Då kommer det att vara till nytta såväl för konferensen som för valen till konstituerande församlingen och all politisk verksamhet överhuvudtaget.

Livet lär, att det bolsjevikiska programmet och den bolsjevikiska taktiken är riktiga. Från den 20 april till kornilovrevet ”har så kort tid förflutit och så mycket hänt”.

Massornas erfarenhet, de *förtryckta* klassernas erfarenhet har under denna tid gett dem oerhört mycket, och socialistrevolutionärernas och mensjevikernas ledare har helt skilt sig från massorna. Det kommer att visa sig allra säkrast just genom ett helt konkret program, försåvitt det lyckas att föra ut diskussionen härom till massorna.

Det fördärliga i kompromissandet med kapitalisterna

1. Att låta bourgeoisins representanter, om än i ringa antal, stanna kvar vid makten, att låta sådana uppenbara kornilovmän som generalerna Aleksejev, Klembovskij, Bagration, Gagarin osv eller sådana som visat sig vara fullkomligt maktlösa gentemot bourgeoisin och visat sig vara i stånd att handla bonapartistiskt, som Kerenskij, stanna kvar vid makten – det innebär att öppna dörren på vid gavel å ena sidan för svälten och den oundvikliga ekonomiska katastrofen, som kapitalisterna medvetet påskyndar och skärper, och å andra sidan för en militär katastrof, ty armén hatar högkvarteret och kan inte med entusiasm delta i det imperialistiska kriget. Dessutom kommer de kornilovska generalerna och officerarna, om de får stanna kvar vid makten, utan tvivel att *medvetet öppna fronten för tyskarna*, som de gjorde med Galizien och Riga. Det enda, som kan hindra detta, är att en ny regering bildas på nya grundvalar, vilka framläggs härnedan. Om socialistrevolutionärerna och mensjevikerna efter allt vad vi upplevt sedan den 20 april skulle fortsätta med något slags kompromissande med bourgeoisin, så vore det inte endast ett fel från deras sida utan ett direkt förräderi mot folket och revolutionen.

Makten åt sovjeterna

2. All makt i staten måste uteslutande övergå till representanterna för arbetar-, soldat- och bondedeputerades sovjeterna på grundval av ett konkret program och under förutsättningen att makten är helt ansvarig inför sovjeterna. Det måste genast företas nyval till sovjeterna både för att ta hänsyn till folkets hela erfarenhet under de senaste, särskilt innehållsrika revolutionsveckorna och för att avlägsna de skriande orättvisor (att valen inte var proportionella, inte lika osv), som här och där ännu inte blivit korrigerade.

På orter, där det ännu inte finns några demokratiskt valda institutioner, och i armén måste all makt helt och hållet övergå till de lokala sovjeterna och till av dem valda kommissarier och andra institutioner, men endast sådana som är valda.

Överallt och med fullt stöd från statens sida måste man ovillkorligen beväpna arbetarna och de revolutionära trupperna, dvs de trupper som i handling visat att de är i stånd att slå ned kornilovmännen.

Fred åt folken

3. Sovjetregeringen måste *omedelbart* föreslå *alla* krigförande folk (dvs samtidigt såväl deras regeringar som arbetar- och bondemassorna) att genast sluta en allmän fred på demokratiska villkor, ävensom att omedelbart ingå ett vapenstillestånd (om också bara för tre månader).

Huvudvillkoret för en demokratisk fred är att man avstår från annexioner (erövringar) – inte i den oriktiga meningen, att alla makter återfår vad de har förlorat utan i den enda riktiga meningen, att *varje* nationalitet, utan ett enda undantag, både i Europa och i kolonierna, får frihet och möjlighet att själv avgöra om den vill bilda en *särskild* stat eller ingå i någon annan stat.

Men då sovjetregeringen framlägger fredsvillkoren, måste den själv omedelbart ta itu med att praktiskt uppfylla dem, dvs publicera och bryta de hemliga fördrag, som än idag binder oss, som tsaren ingick och som lovar de ryska kapitalisterna att plundra Turkiet, Österrike osv. Vidare är vi skyldiga att genast uppfylla ukrainarnas och finländarnas villkor och tillförsäkra dem liksom alla ickeryska nationaliteter i Ryssland full frihet, ända till frihet att avskilja sig, att tillämpa detsamma gentemot hela Armenien, att förplikta oss att utrymma Armenien och de av oss besatta turkiska områdena osv.

Sådana fredsvillkor kommer inte att mottas välvilligt av kapitalisterna, men hos alla folk kommer de att möta en så oerhörd sympati och framkalla ett så stort, världshistoriskt utbrott av entusiasm och allmän förbittring över rövarkrigets förlängning, att vi högst sannolikt genast kommer att få vapenstillestånd och samtycke till att fredsförhandlingar inleds. Ty arbetarrevolutionen mot kriget växer oemotståndligt överallt, och den kan inte drivas framåt genom fraser om fred (med vilka *alla* imperialistiska regeringar, och även vår kerenskij-regering, länge bedragit arbetarna och bönderna), utan endast genom att bryta med kapitalisterna och föreslå fred.

Ifall det minst sannolika skulle inträffa, dvs om inte en enda krigförande stat går med ens på vapenstillestånd, så blir kriget från vår sida verkligen ett påtvunget krig, verkligen ett rättvist krig och ett försvarskrig. Enbart den omständigheten, att proletariatet och fattigbönderna inser detta, kommer att göra Ryssland mångdubbelt starkare även i militärt avseende, särskilt sedan man helt brutit med de folkplundrande kapitalisterna, för att inte tala om att kriget då från vår sida inte endast i ord utan även i handling blir ett krig i förbund med de förtryckta klasserna i alla länder, ett krig i förbund med de förtryckta folken i hela världen.

I synnerhet bör folket varnas för det påstående från kapitalisterna, som de mest uppskrämda och kälkborgarna ibland faller till föga för och som går ut på att brittiska o a kapitalister skulle kunna allvarligt skada den ryska revolutionen, ifall vårt nuvarande roffarförbund med dem bryts. Detta påstående är fullständigt lögnaktigt, ty ”de allierades finansiella stöd”, som berikar bankirerna, ”stödjer” de ryska arbetarna och bönderna endast på samma sätt, som repet stödjer den hängde. Det finns tillräckligt med spannmål, kol, olja och järn i Ryssland, och för oss är det endast nödvändigt att frigöra sig från de folkplundrande godsägarna och kapitalisterna för att dessa produkter skall kunna fördelas på ett riktigt sätt. Vad beträffar ett eventuellt krigshot mot det ryska folket från dess nuvarande allierades sida, så är antagandet, att fransmännen och italienarna skulle vara i stånd att förena sina trupper med de tyska och låta dem rycka mot Ryssland, som föreslagit en rättvis fred, ett uppenbart absurt antagande; och även om Storbritannien, Amerika och Japan förklarade krig mot Ryssland (vilket vore i högsta grad svårt för dem, både emedan ett sådant krig skulle vara ytterst impopulärt bland massorna och även emedan kapitalisterna i dessa länder har olika materiella intressen ifråga om delningen av Asien och i synnerhet ifråga om Kinas plundring), så skulle de inte kunna vålla Ryssland ens en hundradel av den skada och de olyckor, som kriget mot Tyskland, Österrike och Turkiet förorsakar.

Jorden åt de arbetande

4. Sovjetregeringen måste omedelbart förklara privatäganderätten till godsägarjorden upphävd utan ersättning och överlämna denna jord till bondekommittéernas förvaltning till dess konstituerande församlingen avgjort frågan. Även godsägarnas inventarier måste överlämnas till

bondekommittéernas förvaltning, så att de ovillkorligen i främsta rummet ställs till fattigböndernas förfogande för avgiftsfritt brukande.

Sådana åtgärder, som böndernas väldiga majoritet redan länge krävt både i resolutionerna på sina kongresser och i hundratals lokala instruktioner (såsom bl a framgår av sammanfattningen av 242 instruktioner i Izvestija Sovjeta Krestianskich Deputatov) är ovillkorligen och ofördröjligen nödvändiga. Det får inte längre tillåtas några uppskov, som bönderna så lidit av under "koalitions"-regeringens tid.

Varje regering, som skulle dröja med dessa åtgärder, måste anses som en *folkfientlig* regering, vilken förtjänar att störtas och krossas av arbetarnas och böndernas uppror. Och tvärtom: endast en regering, som genomför dessa åtgärder, blir en hela folkets regering.

Kamp mot svälten och förfallet

5. Sovjetregeringen måste omedelbart införa en hela staten omfattande arbetarkontroll över produktionen och konsumtionen. Utan detta är, som erfarenheten efter den 6 maj redan visat, alla löften om reformer och alla försök att genomföra dem maktlösa, och hela landet kommer att hotas av svält och en oerhörd katastrof vilka kan bryta ut under de närmaste veckorna.

Det är nödvändigt att omedelbart nationalisera bankerna och försäkringsväsendet och likaså de viktigaste industrigrenarna (olja-, kol-, stål-, sockerindustrin osv), därjämte bör affärshemligheten ovillkorligen avskaffas och en oavlatlig uppsikt från arbetarnas och böndernas sida upprättas över kapitalisternas obetydliga minoritet, som berikar sig på leveranser till staten och undandrar sig räkningskyldighet och en rättvis beskattning av sina profiter och förmögenheter.

Sådana åtgärder, som inte berövar vare sig medelbönderna, kosackerna eller småhantverkarna en enda kopek av deras egendom, är ovillkorligen rättvisa för att åstadkomma en lika fördelning av krigets bördor och högst brådskande för kampen mot svälten. Först då kapitalisternas marodörfasoner tyglats och det gjorts slut på deras uppsåtliga sabotage av produktionen, går det att höja arbetsproduktiviteten, införa allmän arbetsplikt, ordna ett riktigt utbyte av spannmål mot industriprodukter och återföra till statskassan de många miljarder sedlar, som de rika gömmer.

Utan dessa åtgärder är det även omöjligt att utan ersättning upphäva äganderätten till godsägarnas jord, ty godsägarnas jord är till största delen in-tecknad i bankerna och godsägarnas och kapitalisternas intressen är oupplösligt sammanflätade med varandra.

Den senaste resolutionen av den ekonomiska avdelningen i arbetar- och soldatdeputerade-sovjeternas allryska centrala exekutivkommitté (Rabotjaja Gazeta nr 152) erkänner inte endast att regeringens åtgärder är "ödesdigra" (t ex höjningen av spannmålspriserna för att berika godsägarna och kulakerna), inte endast "det faktum att de vid regeringen bildade centralorganen för det ekonomiska livets reglering är *fullständigt överksam*", utan t o m att denna regering "överträder lagarna". Detta medgivande av socialistrevolutionärernas och mensjevikernas styrande partier visar än en gång hela brottsligheten i den politik, som innebär kompromiss med bourgeoisin.

Kampen mot godsägarnas och kapitalisternas kontrarevolution

6. Kornilov- och kaledinrevolten stöddes av hela godsägar- och kapitalistklassen med kadeternas ("folkfrihetens") parti i spetsen. Det är fullständigt bevisat redan av de fakta, som publicerats i Izvestija TSIK.

Men ingenting har gjorts för att helt kuva denna kontrarevolution eller ens för att undersöka den, och ingenting kan heller på allvar göras utan att makten övergår till sovjeterna. Ingen kommission, som inte innehar statsmakten, är i stånd att genomföra en fullständig under-

sökning, att häkta de skyldiga osv. Endast en sovjetregering kan och måste göra detta. Endast en sovjetregering, som häktar kornilovgeneralerna och den borgerliga kontrarevolutionens ledare (Gutjkov, Miljukov, Rjabusjinskij, Maklakov & Co), som upplöser de kontrarevolutionära sammanslutningarna (riksduman, officersförbunden osv), som ställer deras medlemmar under de lokala sovjeternas uppsikt och upplöser de kontrarevolutionära förbanden, kan säkerställa Ryssland mot ett oundvikligt upprepande av "kornilov"-försök.

Endast en sovjetregering kan tillsätta en kommission för att företa en fullständig och offentlig undersökning av kornilovmännens sak, liksom även alla andra, om än av bourgeoisin väckta rättssaker, och endast en sådan kommission skulle bolsjevikernas parti för sin del uppmana arbetarna att helt följa och stödja.

Endast en sovjetregering skulle framgångsrikt kunna bekämpa en så skriande orättvisa som att kapitalisterna med hjälp av de miljoner, som de rövat ifrån folket, slagit under sig de största tryckerierna och de flesta tidningarna. Det är nödvändigt att förbjuda de borgerliga kontrarevolutionära tidningarna (Retj, Russkoje Slovo osv), att konfiskera deras tryckerier, förklara privatannonserna i tidningarna för statsmonopol, överföra dem till regeringstidningen, som utges av sovjeterna och som säger bönderna sanningen. Endast så kan och måste man slå ur bourgeoisins hand det mäktiga vapen, varmed den ostraffat sprider lögn och förtal, lurar folket, vilseleder bönderna och förbereder kontrarevolutionen.

Revolutionens fredliga utveckling

7. Inför Rysslands demokrati, sovjeterna, socialistrevolutionärernas och mensjevikernas partier öppnar sig nu den i revolutionernas historia ytterst sällan förekommande möjligheten att säkerställa inkallandet av konstituerande församlingen till utsatt tid utan nya uppskov, möjligheten att rädda landet undan militär och ekonomisk katastrof, möjligheten att trygga en fredlig utveckling av revolutionen.

Om sovjeterna nu helt och uteslutande tar statsmakten i sina händer för att genomföra det ovan framlagda programmet, så är sovjeterna säkrade stöd inte endast från nio tiondelar av Rysslands befolkning, från arbetarklassen och den väldiga bondemajoriteten. Sovjeterna är även säkrade den största revolutionära entusiasm inom armén och inom folkmajoriteten, den entusiasm varförutan det är omöjligt att besegra svälten och kriget.

Något slags motstånd mot sovjeterna skulle det nu inte ens kunna bli tal om, ifall de inte själva vacklade. Ingen enda klass kommer att våga starta ett uppror mot sovjeterna, och godsägarna och kapitalisterna, som fått en hård läxa genom erfarenheten av kornilovrevolten, kommer att fredligt avstå makten inför sovjeternas ultimativa krav. För att övervinna kapitalisternas motstånd mot sovjeternas program blir det tillräckligt att låta arbetarna och bönderna ha uppsikt över utsugarna och att tillämpa sådana straffåtgärder mot de ohörsamma som konfiskation av all egendom i förening med ett kortare fängelsestraff.

Om sovjeterna tog hela makten, så skulle de idag fortfarande – och det är antagligen deras sista chans – trygga revolutionen en fredlig utveckling, trygga folket fredliga val av sina deputerade, en fredlig kamp mellan partierna inom sovjeterna, en praktisk prövning av de olika partiernas program och en fredlig övergång av makten från det ena partiet till det andra.

Om denna möjlighet försitts, så visar hela revolutionens utvecklingsgång, från rörelsen den 20 april och till kornilovrevolten, att ett ytterst bittert inbördeskrig mellan bourgeoisin och proletariatet är oundvikligt. Den ofrånkomliga katastrofen kommer att föra detta krig närmare. Som alla för det mänskliga förståndet tillgängliga data och överväganden visar, måste det sluta med fullständig seger för arbetarklassen, som kommer att stödjas av fattigbönderna, för att genomföra det framlagda programmet; men detta krig kan bli ytterst svårt och blodigt, det kan kosta tiotusentals godsägare, kapitalister och med dem sympatiserande officerare livet.

Proletariatet kommer inte att rygga tillbaka för några offer för att rädda revolutionen, som inte kan räddas på något annat sätt än genom det framlagda programmet. Men proletariatet skulle på alla sätt stödja sovjeterna, om dessa förverkligade sin sista chans till en fredlig utveckling av revolutionen.

Undertecknat: N K

Skrivet under första hälften av september 1917

Publicerat i *Rabot'ij Put* den 9 och 10 oktober (26 och 27 september) 1917

Lenin: Den ryska revolutionen och inbördeskriget

Man försöker skrämman oss med inbördeskrig

Uppskrämd av att mensjeviker och socialistrevolutionärerna har vägrat att ingå en koalition med kadeterna och av att det är sannolikt att demokraterna är fullt i stånd att bilda regering utan dem och att styra Ryssland mot dem, gör bourgeoisin sitt bästa för att skrämman demokraterna.

Skräm dem så mycket du kan! Det är parollen för hela den borgerliga pressen. Gör ditt bästa för att skrämman dem! Ljug och förtala, men skräm dem!

Birzjovka söker skrämman genom att fabricera nyheter om bolsjevikaktioner. Andra söker skrämman genom att sprida rykten om Aleksejevs avgång och om att det finns en risk för att tyskarna skall bryta igenom mot Petrograd, som om fakta inte har visat, att det just är Kornilovgeneralerna (och till dem hör obetingat Aleksejev) som är i stånd att öppna fronten för tyskarna i Galizien och framför Riga och Petrograd och att det är Kornilovgeneralerna som väcker det största hatet inom armén mot högkvarteret.

För att göra denna metod att skrämman demokraterna mer »solid» och övertygande söker man hänvisa till faran av »inbördeskrig». Av alla skrämmanmetoder är nog den att skrämman med inbördeskrig den vanligaste. Så här formulerade folkfrihetspartiets kommitté i Rostov vid Don denna vanliga, i källborgerliga kretsar mycket gångbara, idé i en resolution den 1 september (Retj nr 210):

»Kommittén är övertygad om att ett inbördeskrig kan sopa bort revolutionens alla framsteg och dränka vår unga, osäkra frihet i strömmar av blod. Den anser det därför nödvändigt att energiskt protestera mot en fördjupning av revolutionen, dikterad av ogenomförbara socialistiska utopier, om vi skall kunna rädda revolutionens vinnningar.»

Den grundidé man mött otaliga gånger i ledare i Retj, i artiklar av Plechanov och Potresov, i ledare i mensjevikiska tidningar, osv. osv., har här uttryckts i den klaraste och exaktaste, mest genomtänkta och utförliga form. Det är därför nyttigt att ta upp denna tankegång mer ingående.

Låt oss försöka göra en mer konkret analys av frågan om inbördeskriget, på basis bl. a. av det redan gångna halvårets erfarenheter av vår revolution.

Dessa erfarenheter visar oss, i fullständig överensstämmelse med erfarenheterna från alla europeiska revolutioner från slutet av 1700-talet, att inbördeskrig är den skarpaste formen av klasskamp, där en rad ekonomiska och politiska sammandrabbningar och strider upprepas, hopas, breddas och tillspetsas och gör att dessa sammandrabbningar blir en kamp, där en klass med vapen i hand kämpar mot en annan klass. Oftast – nästan alltid kan man säga – utspelas i alla någotsånär fria och avancerade länder inbördeskriget mellan de klasser, vilkas antagonistiska ställning gentemot varandra skapas och fördjupas av kapitalismens hela ekonomiska utveckling, av det moderna samhällets hela historia världen över, nämligen mellan bourgeoisin och proletariatet.

Under det gångna halvåret av vår revolution har vi upplevt mycket starka spontana utbrott den 20-21 april och den 3-4 juli, då proletariatet var mycket nära att starta ett inbördeskrig. Kornilovrevolten däremot var en militär sammansvärjning, stödd av godsägarna och kapitalisterna och ledd av kadetpartiet, en sammansvärjning varigenom bourgeoisin faktiskt redan inledde ett inbördeskrig.

Sådana är fakta. Sådan är vår egen revolutions historia. Man måste framför allt lära av denna historia, man måste främst tänka igenom dess förlopp och dess klassbetydelse.

Låt oss försöka jämföra de första grunderna till det proletära inbördeskriget och till det borgerliga inbördeskriget i Ryssland med tanke på 1) spontaniteten i rörelsen, 2) dess målsättningar, 3) den politiska medvetenheten hos de massor som deltar i den, 4) rörelsens styrka och 5) segheten i den. Vi antar, att om alla partier, som nu ”i onödan slänger omkring sig” ordet ”inbördeskrig”, ställde frågan på detta sätt och gjorde ett verkligt försök att studera de första grunderna till inbördeskriget, så skulle hela den ryska revolutionens politiska medvetenhet tjäna ytterst mycket på detta.

Låt oss börja med spontaniteten i rörelsen. Om den 3-4 juli har vi uttalanden av sådana vittnen som den mensjevikiska Rabotjaja Gazeta och den socialistrevolutionära Delo Naroda, vilka som *faktum* erkänt rörelsens spontana tillväxt. Dessa uttalanden har jag citerat i en artikel, som publicerats i Proletarskoje Delo och som utgetts som ströskrift under titeln Svar till baktalarna. Mensjevikerna och socialistrevolutionärerna fortsätter dock att officiellt förneka spontaniteten i utbrottet den 3-4 juli, vilket de gör av helt begripliga orsaker, för att försvara sig själva och sin medverkan i förföljelserna av bolsjevikerna.

Låt oss lämna det kontroversiella åt sidan så länge. Låt oss ta det odiskutabla. Ingen bestrider spontaniteten i rörelsen den 20-21 april. Bolsjevikpartiet anslöt sig till denna spontana rörelse under parollen ”All makt åt sovjeterna”; helt oberoende av bolsjevikerna anslöt sig den bortgångne Linde och förde ut på gatorna 30 000 beväpnade soldater, som var redo att arrestera regeringen. (Den omständigheten att trupperna fördes ut har för övrigt inom parentes sagt inte undersökts och studerats. Men när man tänker sig in häri och ger den 20 april dess plats i det historiska händelsesammanhanget, dvs. betraktar den 20 april som en länk i den kedja, som sträcker sig från den 28 februari till den 29 augusti, så blir det klart, att bolsjevikernas skuld och misstag var att deras taktik var *otillräckligt* revolutionär och inte alls att den var övermåttan revolutionär, vilket kälkborgarna beskyller oss för.)

Spontaniteten i den rörelse, som stod på gränsen till ett av proletariatet påbörjat inbördeskrig, är således ställd utom tvivel. I Kornilovkuppen finns det däremot inte ett spår av något som liknar spontanitet: där finns bara en sammansvärjning av generaler, som räknade med att genom bedrägeri och ordergivningens kraft dra med sig en del av trupperna.

Det är otvivelaktigt, att spontaniteten i en rörelse är ett tecken på att den är djupt rotad i massorna, att den har fasta rötter och att den är oundviklig. Den proletära revolutionen har fast mark, den borgerliga kontrarevolutionen saknar grund – det är vad fakta visar om de undersöks med tanke på rörelsens spontanitet. Låt oss betrakta rörelsens målsättningar. Rörelsen den 20-21 april var mycket nära att acceptera de bolsjevikiska parollerna, medan rörelsen den 3-4 juli direkt tillväxte i samband med dem, under deras inflytande och ledning. Bolsjevikpartiet talade helt öppet, bestämt, klart och exakt, för alla som ville höra på, i sina tidningar och den muntliga agitationen om det proletära inbördeskrigets viktigaste *målsättningar*: proletariatets och fattigböndernas diktatur, fred och omedelbart erbjudande av fred, konfiskation av godsägarjorden.

Kornilovkuppens målsättningar känner vi alla till och ingen av demokraterna bestrider, att dessa målsättningar var godsägarnas och borgarnas diktatur, sovjeternas upplösning och

förberedelser till att återupprätta monarkin. Kadetpartiet, detta det viktigaste Kornilovpartiet (som man för övrigt hädanefter borde börja kalla det), har en större press och större krafter för agitation än bolsjevikerna, men det har aldrig vågat och vågar inte heller nu öppet tala till folket vare sig om bourgeoisins diktatur eller skingrande av sovjeterna eller om Kornilov-målsättningarna överhuvudtaget!

Vad beträffar rörelsens målsättningar visar fakta, att det proletära inbördeskriget kan öppet framlägga sina slutmål för folket och därigenom vinna det arbetande folkets sympatier, medan det borgerliga inbördeskriget endast genom att dölja sina målsättningar kan försöka leda en del av massorna: detta är den stora skillnaden mellan dem i frågan om massornas politiska medvetenhet.

De enda objektiva fakta i denna fråga verkar vara fakta om partimedlemskap och val. Det verkar inte finnas några andra fakta, som gör det möjligt att exakt bedöma massornas politiska medvetenhet. Att den proletärt revolutionära rörelsen leds av bolsjevikpartiet och den borgerligt kontrarevolutionära av kadetpartiet är klart och kan knappast bestridas efter de sex månadernas revolutionserfarenheter. Tre faktajämförelser kan göras i den behandlade frågan. En jämförelse mellan majvalen till stadsdelsdumorna i Petrograd och augustivalen till stadsduman visar att rösterna på kadeterna minskat och att rösterna på bolsjevikerna ökat ofantligt. Kadetpressen erkänner, att bolsjevismen som regel är stark på de ställen där arbetar- eller soldatmassorna är koncentrerade.

Eftersom alla slags uppgifter saknas om fluktuation i partimedlemskapet, om hur möten besöks osv., så kan massornas medvetna medverkan i partiet endast prövas genom publicerade uppgifter om penninginsamlingar till partiet. De visar, att de bolsjevikiska arbetarna ådagalägger en ofantlig och massomfattande heroism när det gäller att samla in pengar till *Pravda*, till förbjudna tidningar osv. Redogörelserna för insamlingarna har alltid publicerats. Något liknande har vi inte sett hos kadeterna: deras partiarbete "närs" uppenbart av bidrag från de rika. Det finns inte ett spår av aktiv hjälp från massorna.

Slutligen visar en jämförelse mellan rörelserna den 20-21 april och den 3-4 juli å ena sidan och Kornilovkuppen å den andra, att bolsjevikerna direkt anger för massorna vem som är deras fiende i inbördeskriget, nämligen bourgeoisin, godsägarna och kapitalisterna. Kornilovkuppen har redan visat att de trupper som följde Kornilov gjorde det därför att de blev *direkt bedragna*, ett bedrägeri som avslöjades vid "den vilda divisionens" och Kornilovförbandens första möte med Petrogradarbetarna.

Vidare. Vilka data visar proletariatets och bourgeoisins styrka i inbördeskriget? Bolsjevikerna är starka endast genom proletärernas antal och klassmedvetenhet, genom de sympatier "gemene man" bland socialistrevolutionärerna och mensjevikerna (dvs. arbetare och fattigbönder) hyser för de bolsjevikiska parollerna. Det är ett faktum, att just dessa paroller i praktiken drog med sig *majoriteten* av de aktiva revolutionära massorna i Petrograd den 20-21 april, den 18 juni och den 3-4 juli.

Härvid bekräftar en jämförelse mellan uppgifterna om "parlaments"-valen och uppgifterna om de ovannämnda massrörelserna helt en iakttagelse beträffande Ryssland, som många gånger gjorts i väst, nämligen att det revolutionära proletariatets *styrka* – vad det gäller att inverka *på massorna* och dra in dem i kampen – är ojämförligt *större* i den *utomparlamentariska* kampen än i den parlamentariska. Det är en mycket viktig iakttagelse beträffande inbördeskriget.

Det är helt klart varför alla förhållanden och hela situationen i parlamentarisk kamp och val gör att de förtryckta klassernas kraft blir mindre än den kraft de faktiskt kan utveckla i inbördeskrig.

Kadeternas och Kornilovkuppens styrka är *rikedomens* styrka. Genom en lång rad politiska aktioner och pressen har det bevisats, att det engelsk-franska kapitalet och imperialismen är *för* kadeterna och *för* Kornilovkuppen. Det är allmänt känt, att hela högerflygeln vid Moskva-konferensen den 12 augusti rabiät stödde Kornilov och Kaledin. Det är allmänt känt, att den franska och brittiska borgerliga pressen har "hjälpt" Kornilov. Det finns tecken på att *bankerna* har hjälpt honom.

Rikedomens hela styrka stod bakom Kornilov, men hur ömkligt och snabbt blev inte sammanbrottet! Förutom rikemän kan man bara upptäcka två samhällskrafter bland Kornilovanhängarna: "den vilda divisionen" och kosackerna. I första fallet är det *endast* fråga om okunnighetens och bedrägeriets styrka. Ju längre pressen blir kvar i bourgeoisins hand, desto förfärligare blir denna styrka. Efter seger i inbördeskriget skulle proletariatet snabbt göra slut på *denna* "styrke"-källa en gång för alla.

Kosackerna är ett befolkningsskikt av rika, små och medelstora jordägare (det genomsnittliga jordinnehavet är cirka 50 desiatiner¹ i den ryska provinsen, som har bibehållit särskilt många medeltida drag i sitt levnadssätt, sin ekonomi och sina vanor. Här kan vi varsebli en samhälls- och ekonomisk bas för ett ryskt Vendée. Men vad har *fakta* om Kornilov-Kaledin-rörelsen då visat? Kaledin, "den älskade ledaren", stödd av Gutjkov, Miljukov, Rjabusjinskij och deras anhängare, *lyckades trots allt inte åstadkomma* en massrörelse!! Kaledin marscherade mot inbördeskrig mycket mer "direkt" och rätlinjigt än bolsjevikerna. Kaledin for raka vägen "för att resa Don", men likväl lyckades han inte åstadkomma någon som helst massrörelse i "sin" region, i en kosackregion långt borta från den allryska demokratin! I stället observerar vi spontana utbrott av den proletära rörelsen mitt i centrum för den antibolsjevikiska allryska demokratin inflytande och styrka.

Det finns inga objektiva uppgifter om hur olika skikt och olika ekonomiska grupper bland kosackerna ställer sig till demokratin och till Kornilovkuppen. Det finns endast tecken på att majoriteten av de fattiga och medelstora kosackerna ganska starkt lutar åt demokratin och att endast officerarna och toppskikten av de välbärgade kosackerna är helt för Kornilov.

Hur som helst så är det efter erfarenheterna den 26-31 augusti historiskt bevisat, att kosackmassrörelsen för en borgerlig kontrarevolution är ytterst svag.

Så återstår den sista frågan: om rörelsens *seghet*. Beträffande den bolsjevikiska, proletärt revolutionära rörelsen har vi bevis på att kampen mot bolsjevismen under det halvår det existerat en republik i Ryssland förts både ideologiskt, med en *gigantisk* övervikt av pressorgan och agitatoriska krafter för motståndarna till bolsjevismen (trots att det är ytterst "riskabelt" att räkna förtalskampanjer till "ideologisk" kamp), och *genom repressalier*: hundratals arresterade, demolering av det viktigaste tryckeriet, förbud mot den viktigaste tidningen och en rad andra tidningar. Resultatet är bevisat av fakta: en väldig förstärkning av bolsjevismen vid augustivalen i Petrograd och därefter en förstärkning, både inom det socialistrevolutionära och det mensjevikiska partiet, av de internationalistiska strömningar och "vänster"-strömningar, som närmar sig bolsjevismen. Det betyder, att den proletärt revolutionära rörelsen är mycket seg i det republikanska Ryssland. Fakta visar, att kadeternas, socialistrevolutionärernas och mensjevikernas samfälliga bemödanden *inte har lyckats* försvaga denna rörelse på minsta sätt. I stället har just Kornilovmännens koalition med "demokratin" stärkt bolsjevismen. Några andra sätt att bekämpa den proletärt revolutionära strömningen än ideologisk påverkan och repressalier finns inte.

Det föreligger ännu inga uppgifter om hur seg kadeternas och Kornilovmännens rörelse är. Kadeterna har inte utsatts för några förföljelser alls. Även Gutjkov har satts på fri fot och

¹ 1 desiatin = 1,09 hektar. – Red.

Maklakov och Miljukov har inte ens arresterats. Retj har inte ens förbjudits. Man skonar kadeterna. Kerenskijs regering *kurtiserar* Kornilovkadeterna. Men om vi ställer frågan så här: låt oss anta att de engelsk-franska och ryska Rjabusjinskijmiljonärerna kommer att ge miljoner och åter miljoner till kadeterna, Jedinstvo, Den osv., till den nya valkampanjen i Petrograd, är det då troligt att rösterna på dem nu blir fler, efter Kornilovkuppen? Att döma av möten etc. kan svaret knappast bli annat än nekande.

* * *

Summerar vi resultaten av våra jämförelser mellan uppgifterna ur den ryska revolutionens historia, blir resultatet, att början av proletariats inbördeskrig avslöjade rörelsens styrka, politiska medvetenhet, fasta rötter, tillväxt och seghet. Början av bourgeois inbördeskrig avslöjade inte någon kraft, inte någon politisk medvetenhet bland massorna, inte några djupa rötter, inte några segerchanser.

Kadeternas förbund med socialistrevolutionärerna och mensjevikerna mot bolsjevikerna, dvs. mot det revolutionära proletariats, har prövats i praktiken under flera månader. Detta förbund mellan de temporärt förklädda Kornilovanhängarna och "demokratin" ledde i sak inte till att bolsjevikerna blev svagare utan till att de blev starkare, till sammanbrott för "koalitionen", till att "vänster"-oppositionen blev starkare också bland mensjevikerna.

Ett förbund mellan bolsjevikerna, socialistrevolutionärerna och mensjevikerna mot kadeterna, mot bourgeoisin *har ännu inte prövats*. Eller, för att vara mer exakt, ett sådant förbund *har prövats endast på en front*, endast under *fem dagar*, den 26-31 augusti, under Kornilovkuppen. Detta förbund gav under den tiden den fullständigaste seger över kontrarevolutionen, en seger som vanns med en lätthet som ingen enda revolution hittills kunnat uppvisa; förbundet medförde att borgerlighetens, godsägarnas och kapitalisternas, de allierade imperialisternas och kadeternas kontrarevolution undertrycktes på ett så förkrossande sätt, att inbördeskriget *från detta håll* bröt samman, omintetgjordes från första början och kollapsade innan någon "strid" hade börjat.

Inför detta historiska faktum skriker hela den borgerliga pressen tillsammans med alla sina eftersägare (Plechanov, Potresov, Bresjko-Bresjkovskaja m. fl.) allt vad de kan om att just ett bolsjevikförbund med mensjevikerna och socialistrevolutionärerna "hotar" att medföra ett inbördeskrigs fasor!

Det skulle vara lustigt om det inte vore så sorgligt. Det är sorgligt att en så klar, uppenbar, frapperande absurditet, ett sådant förlöjligande av fakta, av vår revolutions hela historia överhuvudtaget kan få åhörare ... Detta visar fortfarande att de själviska borgerliga lögnerna är oerhört spridda (vilket är oundvikligt så länge pressen är monopoliserad av bourgeoisin), att dessa lögnare dränker och överröstar de mest otvivelaktiga och obetingat odiskutabla lärdomarna av revolutionen.

Om det finns en absolut odiskutabel, av fakta absolut bevisad lärdom av revolutionen, så är det den, att endast ett förbund mellan bolsjevikerna, socialistrevolutionärerna och mensjevikerna, endast hela maktens omedelbara övergång till sovjeterna skulle omöjliggöra inbördeskrig i Ryssland, ty ett av bourgeoisin inlett inbördeskrig mot ett sådant förbund, mot arbetar-, soldat- och bondedeputerades sovjet, är otänkbart; ett sådant "krig" skulle inte ens räcka till den första striden och borgerligheten skulle inte *för andra* gången, efter Kornilovkuppen, finna ens "en vild division", ens det tidigare antalet kosackavdelningar för en rörelse mot sovjetregeringen!

Det är överhuvudtaget något utomordentligt sällsynt och svårt, att en revolution, vilken det vara må, utvecklas fredligt, ty revolution innebär att de mest akuta klassmotsättningarna skärps i allra högsta grad. I ett bondeland, där proletariats och böndernas förbund *kan ge de*

av det mest orättfärdiga och brottsliga krig utpinade massorna *fred* och bönderna all *jord*, i ett sådant land och i ett så exceptionellt historiskt ögonblick är emellertid revolutionens fredliga utveckling något *möjligt* och *sannolikt*, om hela makten övergår till sovjeterna. Partiernas kamp om makten inom sovjeterna kan försiggå fredligt, om sovjeterna helt demokratiseras och om partierna avstår från sådana "småstöld" från och kränkningar av de demokratiska principerna som att soldaterna får en representant per 500 väljare, medan arbetarna får en per 1000 väljare. I en demokratisk republik är sådana småstöld dömnda att försvinna.

Varje förbund mellan den engelsk-franska och den ryska bourgeoisin, mellan Kornilovs, Buchanans, Rjabusjinskijs och Miljukovs anhängare å den ena sidan och Plechanovs och Potresovs anhängare å den andra är helt kraftlöst mot sovjeterna, som ger all jord utan ersättning till bönderna och föreslår en rättvis fred för alla folk. Ett sådant förbund utgör ingen fara för sovjeterna.

Det är naturligtvis oundvikligt, att bourgeoisin gör motstånd mot att jorden överlämnas till bönderna utan kompensation, mot liknande omdaningar inom andra levnadsområden, mot en rättvis fred och brytning med imperialismen. Men för att motståndet skall utvecklas till inbördeskrig krävs det åtminstone något slags *massor*, som är i stånd att *föra krig* och besegra sovjeterna. Bourgeoisin har emellertid *inga* sådana massor och den har ingenstans att ta dem ifrån. Ju snabbare och beslutsammare sovjeterna tar hela makten, desto snabbare kommer både "de vilda divisionerna" och kosackerna att splittras, splittras i en helt obetydlig minoritet av medvetna Kornilovanhängare och en ofantlig majoritet anhängare av ett demokratiskt och *socialistiskt* (ty då blir det fråga just om socialismen) förbund mellan arbetare och bönder.

Ett borgerligt motstånd mot maktens övergång till sovjeterna kommer att leda till att *dussintals* och *hundratals* arbetare och bönder kommer att "hålla ett öga på", övervaka, kontrollera och registrera *varje* kapitalist, ty arbetarnas och böndernas intressen kommer att kräva kamp mot kapitalisternas bedrägeri mot folket. Formerna och metoderna för denna registrering och kontroll har utformats och förenklats just av kapitalismen, just genom sådana kapitalismens skapelser som banker, storföretag, syndikat, järnvägar, posttjänst, konsumentföreningar och fackföreningar. För att på en oblodig väg krossa allt motstånd från bourgeoisin är det alldeles tillräckligt om sovjeterna straffar de kapitalister, som undviker den mest detaljerade räkenskap eller bedrar folket, genom konfiskation av all deras egendom och kortvarig arrestering. För det är just genom bankerna, när de väl en gång nationaliserats, och just genom tjänstemannaföreningarna, postväsendet, konsumentföreningarna och fackföreningarna som kontrollen och registreringen blir universella, allsmäktiga, allestädes närvarande och oemotståndliga.

Och de ryska sovjeterna, förbundet mellan de ryska arbetarna och fattigbönderna, står inte ensamma i de steg de tar i riktning mot socialismen. Om vi vore ensamma, skulle vi inte vara i stånd att slutföra denna uppgift fredligt, ty denna uppgift är i grund och botten internationell. Men vi har ofantliga reserver, arméerna av de mest avancerade arbetarna i andra länder, där Rysslands brytning med imperialismen och med det imperialistiska kriget ofrånkomligen kommer att påskynda arbetarnas socialistiska revolution, som håller på att mogna där.

* * *

Somliga talar om "strömmar av blod" i ett inbördeskrig. Härom talas det i Kornilovkadeternas ovan citerade resolution. Alla borgare och alla opportunisterna upprepar denna fras på tusen sätt. Efter Kornilovkuppen skrattar alla politiskt medvetna arbetare åt den, de kommer att skratta och kan inte göra annat än skratta åt den.

Frågan om "strömmar av blod" i den krigstid vi genomlever kan och måste studeras genom att på ett ungefär beräkna krafterna, konsekvenserna och resultaten; man måste ta detta på allvar och inte som en tom gångbar fras och som enbart hyckleri av kadeterna, som för sin del gjort

allt för att göra det möjligt för Kornilov att överskölja Ryssland med ”strömmar av blod” och återupprätta bourgeoisins diktatur, godsägarmakten och monarkin.

”Strömmar av blod” säger man oss. Låt oss analysera *också* den sidan av frågan.

Låt oss anta, att mensjeviker och socialistrevolutionärerna fortsätter att vackla, att de *inte* överlämnar makten till sovjeterna, att de *inte* störtar Kerenskij, att de återupprättar den gamla, ruttna kompromissen med bourgeoisin i en något annorlunda form (exempelvis ”partilösa” *Kornilovanhängare* i stället för kadeterna), att de inte ersätter statsmaktsapparaten med en sovjetapparat, att de inte föreslår fred, inte bryter med imperialismen och inte konfiskerar godsägarjorden. Låt oss anta att detta blir utgången av socialistrevolutionärernas och mensjevikerens nuvarande vacklan, att utgången av ”12 september” blir denna.

Erfarenheterna av vår egen revolution säger oss så klart som tänkas kan, att konsekvensen härav skulle bli att socialistrevolutionärerna och mensjevikererna ytterligare försvagades, att de lösgjordes ytterligare från massorna, att indignationen och bitterheten bland massorna ökade i otrolig grad, att sympatierna för det revolutionära proletariatet, för bolsjeviker, ökade ofantligt.

Under sådana förhållanden kommer huvudstadsproletariatet att ännu mer närma sig kommunen, ett arbetaruppror, en makterövring och ett inbördeskrig, i dess högsta och mest avgjorda form; efter erfarenheterna av den 20-21 april och den 3-4 juli måste ett sådant resultat anses vara historiskt oundvikligt.

”Strömmar av blod” skriker kadeterna. Dyliga strömmar av blod skulle ge seger åt proletariatet och fattigbönderna och denna seger skulle med nittionio procents sannolikhet ge *fred* i stället för imperialistiskt krig, *dvs.* rädda livet på *hundratusentals* personer, som nu gjuder sitt blod för att skaffa kapitalisterna profiter och erövringar (annexioner). Om den 20-21 april hade slutat med att all makt hade övergått till sovjeterna, och inom dem hade gett segern åt bolsjeviker i förbund med fattigbönderna, så skulle detta – även om det hade kostat ”strömmar av blod” – ha räddat livet på den *halvmiljon* ryska soldater, som säkerligen stupade i striderna den 18 juni.

Så räknar och så kommer varje politiskt medveten rysk arbetare och soldat att räkna, om han väger och beaktar frågan om inbördeskriget, som nu reses överallt. Naturligtvis skrämmer man inte en sådan arbetare och soldat, som upplevt en hel del och tänkt över det, med de tjut om ”strömmar av blod” som uppges av personer, partier och grupper, vilka är villiga att offra *ytterligare miljoner* ryska soldaters liv för Konstantinopel, Lvov och Warszawa och för ”seger över Tyskland”.

Inga ”strömmar av blod” i ett inbördeskrig kan ens tillnärmelsevis jämföras med de *hav* av blod, som de ryska imperialisterna har utgjutit efter den 9 juni (trots de utomordentligt stora chanserna att undvika detta genom att överlämna makten till sovjeterna).

Under krigstid borde herrar Miljukov, Potresov, Plechanov m. fl. vara försiktigare med att argumentera *mot* ”strömmarna av blod” i ett inbördeskrig, ty soldaterna har sett och upplevt *hav* av blod.

Nu, år 1917, på fjärde året av ett oerhört tungt och brottsligt krig som har mattat ut folken, är det internationella läget för den ryska revolutionen sådant att erbjudande av en rättvis fred från ett ryskt proletariat, som segrat i inbördeskriget, skulle innebära nittionio procents möjlighet att uppnå vapenvila och fred *utan att ytterligare hav av blod utgöts*.

Ty en förening av den engelsk-franska och den tyska imperialismen, som är fientliga sinsemellan, *mot* en proletärt socialistisk republik i Ryssland är i praktiken *omöjlig*, medan en förening av den engelska, japanska och amerikanska imperialismen mot oss är ytterligt svår

att genomföra och inte alls är farlig för oss, detta redan på grund av Rysslands geografiska läge. Och för övrigt är det ett faktum att det finns revolutionära och socialistiska proletära massor i *alla* europeiska stater och det är ställt utom allt tvivel att den internationella socialistiska revolutionen mognar fram och med naturnödvändighet kommer att utbryta. Denna revolution kan naturligtvis inte på allvar gagnas av delegationer och spel med Stockholmskonferenser med utländska personer av Plechanovs och Tseretelis typ utan endast av den ryska revolutionens frammarsch

Bourgeoisin skriker om ett oundvikligt nederlag för kommunen i Ryssland, dvs. ett nederlag för proletariatet, om det tar makten. Detta är lögnaktiga, själviska klasskrik.

Om proletariatet i Ryssland tar makten, så har det alla chanser att behålla den och leda Ryssland tills en revolution har segrat i väst.

Ty för det första har vi lärt oss mycket sedan Pariskommunens tid och vi skulle inte upprepa dess ödesdigra fel, vi skulle inte låta bankerna vara kvar i bourgeoisins hand och skulle inte inskränka oss till försvar mot våra Versaillesmän (alias Kornilovanhängarna) utan gå till offensiv mot dem och krossa dem.

För det andra skulle proletariatet efter sin seger ge Ryssland fred. Och ingen kraft kommer att kunna störta en regering som är för *fred*, en regering som är för en hederlig, uppriktig och rättvis fred, efter alla fasor under den mer än treåriga striden mellan folken.

För det tredje skulle proletariatet efter sin seger omedelbart ge jorden till bönderna utan friköp. Och den väldiga majoriteten av bönderna, som är uttröttad på och förbittrad över det ”spel med godsägarna”, som bedrivs av vår regering, särskilt av ”koalitions”-regeringen, särskilt av Kerenskij's regering, kommer på allt sätt, allsidigt och osjälviskt att stödja proletariatet efter dess seger.

Ni herrar mensjeviker och socialistrevolutionärer talar allesammans om folkets ”hjaltemodiga ansträngningar”. I dagarna har jag för femtioelfte gången mött denna fras i en ledare i er Izvestija. Hos er är detta *endast* en fras. Men arbetarna och bönderna, som läser den, *tänker* på den och varje reflexion, som stärks av erfarenheterna från Kornilovkuppen, av ”erfarenheterna” från Pesjechonovs ministär, av ”erfarenheterna” från Tjernovs ministär *och så vidare*, varje reflexion leder ofrånkomligen fram till slutsatsen, att denna ”hjaltemodiga ansträngning” är ju inget annat än fattigböndernas förtroende för arbetarna i städerna såsom deras trognaste bundsförvanter och ledare. Den hjaltemodiga ansträngningen är inget annat än det ryska proletariatets seger över bourgeoisin i inbördeskrig, ty enbart en sådan seger kommer att rädda landet från plågsam vacklan, enbart den kommer att ange utvägen, ge jord och fred.

Om förbundet mellan arbetarna i städerna och fattigbönderna kan förverkligas genom omedelbar maktövergång till sovjeterna, så är det så mycket bättre. Bolsjevikerna kommer att göra *allt* för att denna *fredliga* utvecklingsväg skall tryggas för revolutionen. Härförutan kommer inte ens konstituerande församlingen, som sådan, att rädda situationen, ty även där kan ju socialistrevolutionärerna fortsätta ”spelet” med överenskommelser med kadeterna, med Bresjko-Bresjkovskaja och Kerenskij (på vilket sätt är de bättre än kadeterna?) osv. osv.

Om inte ens erfarenheterna av Kornilovkuppen lärt ”demokraterna” något, och de kommer att fortsätta sin ödesdigra politik av vacklan och kompromisser, så kommer vi att säga att inget är mer ödeläggande för den proletära revolutionen än denna vacklan. Men försök inte skrämma oss, mina herrar, med inbördeskrig: det är oundvikligt om ni inte vill bryta med Kornilovanhängarna och med ”koalitionen” just nu, en gång för alla. Detta krig kommer att ge seger över utsugarklasserna, det kommer att ge jorden åt bönderna och fred åt folken, det kommer att öppna den rätta vägen till det socialistiska världsproletariatets segerrika revolution.

Undertecknat: *N. Lenin*

Skrivet under första hälften av september 1917

Publicerat i *Rabotjij Put* nr 12, den 29 (16) september 1917

Organisera väpnat uppror!

9 september – Petrogradsovjetens bolsjevikmajoritet erkänns formellt. Kompromissmakarnas presidium avgår.

I mitten av september ändrade Lenin linje. Medan han tidigare hade lämnat vägen öppen för kompromisser med mensjeviker och socialistrevolutionärer, menade han nu att bolsjevikerna själva måste organisera väpnat uppror. Denna linje lanserade han i två brev. I det andra av dessa ("Marxism och uppror") gör Lenin även en längre utredning om upprorets "konst". De flesta bolsjevikerna var från början mycket negativa till den nya inriktningen.

Lenin: Bolsjevikerna måste ta makten

Brev till RSDAP(b:)s centralkommitté och stadskommittéer i Petrograd och Moskva

Sedan bolsjevikerna fått majoritet i arbetar- och soldatdeputerades sovjeterna i de båda huvudstäderna kan och måste de ta statsmakten i sina händer.

De kan göra det, ty den aktiva majoriteten av folkets revolutionära element i de båda huvudstäderna räcker för att rycka med sig massorna, övervinna fiendens motstånd, slå honom, erövra makten och behålla den. Ty om bolsjevikerna genast föreslår en demokratisk fred och genast överlämnar jorden till bönderna, om de återupprättar de demokratiska institutionerna och friheterna, som Kerenskij beskurit och krossat, så kommer de att skapa en regering, som *ingen* kan störta.

Folkets majoritet är *för oss*. Det har den långa och svåra vägen från den 6 maj till den 31 augusti och till den 12 september bevisat: majoriteten i huvudstädernas sovjeterna är *frukten* av folkets utveckling *åt vårt håll*. Socialistrevolutionärernas och mensjevikernas vacklan, den ökande antalet internationalister bland dem bevisar detsamma.

Demokratiska konferensen representerar *inte* det revolutionära folkets majoritet, utan *endast de kompromissande småborgerliga överskikten*. Man får inte låta sig vilseledas av val-siffrorna, valen bevisar ingenting: jämför valen till stadsdumorna i Petrograd och Moskva och valen till sovjeterna. Jämför valen i Moskva och Moskvastrejken den 12 augusti: det är objektiva uppgifter om majoriteten av de revolutionära elementen, vilka leder massorna.

Demokratiska konferensen bedrar bönderna och ger dem varken fred eller jord.

Endast en bolsjevikisk regering kommer att tillfredsställa böndernas krav.

* * *

Varför måste bolsjevikerna överta makten just nu?

Därför att det förestående utlämnandet av Petrograd försämrar våra chanser hundrafalt.

Och om Kerenskij & Co står i spetsen för armén, *kan* vi inte hindra att Petrograd utlämnas.

Inte heller kan konstituerande församlingen "inväntas", ty just genom att utlämna Petrograd kan Kerenskij & Co alltid *hindra* att den inkallas. Endast vårt parti kan, när det tagit makten, trygga konstituerande församlingens inkallande och kommer, när det tagit makten, att anklaga de andra partierna för förhållande och bevisa sin anklagelse.

En separatfred mellan de brittiska och tyska imperialisterna måste och kan förhindras, men det gäller att handla snabbt.

Folket har tröttnat på mensjevnikernas och socialistrevolutionärernas vacklan. Endast vår seger i huvudstäderna kommer att dra bönderna med på vår sida.

* * *

Det är inte fråga om ”dagen” eller ”ögonblicket” för upproret i ordets snäva bemärkelse. Det kommer att avgöras endast av den gemensamma rösten från dem, som *har kontakt* med arbetarna och soldaterna, med *massorna*.

Det är fråga om att vårt parti nu på demokratiska konferensen faktiskt håller *sin egen kongress*, och denna kongress måste (vare sig den vill det eller inte, så måste den) avgöra revolutionens öde.

Det är fråga om att göra uppgiften klar för partiet. Den nuvarande *uppgiften* måste vara *ett väpnat uppror* i Petrograd och Moskva (med område), erövring av makten och störtande av regeringen. Vi måste tänka över, *hur* vi skall agitera för detta utan att uttrycka sig så i pressen.

Marx' ord om upproret – ”*upproret är en konst*” – osv måste vi minnas och besinna.

* * *

Det vore naivt att invänta en ”formell” majoritet för bolsjevikererna: ingen enda revolution väntar på *det*. Inte heller Kerenskij & Co väntar, utan förbereder Petrograds utlämnande. Just ”demokratiska konferensens” ynkliga vacklan måste få tålamodet hos Petrograds och Moskvas arbetare att brista och kommer också att göra det! Historien kommer inte att förlåta oss, om vi inte tar makten nu.

Det finns ingen apparat? Det finns en apparat: sovjeterna och de demokratiska organisationerna. Det internationella läget är *just* nu, *på tröskeln* till separatfred mellan brittena och tyskarna, *för oss*. Att just nu föreslå folken fred innebär att *segra*.

Om vi *genast* tar makten både i Moskva och i Petrograd (det är likgiltigt vem som börjar, kanske kan Moskva rentav börja), så skall vi *ovillkorligen och otvivelaktigt segra*.

N Lenin

Skrivet den 12-14 (25-27) september 1917

Lenin: Marxism och uppror – Brev till RSDAP(b):s centralkommitté

En av de härskande ”socialistiska” partiernas illvilligaste och förmodligen mest spridda förvanskningar av marxismen är den opportunistiska lögnen, att förberedelser till uppror och överhuvudtaget behandlingen av upproret som en konst är ”blanquism”.

Opportunismens ledare, Bernstein, har redan vunnit sorglig ryktbarhet genom att beskylla marxismen för blanquism, och de nuvarande opportunisterna förnyar och ”berikar” egentligen inte ett jota Bernsteins magra ”idéer” med sina skrån om blanquism.

Att beskylla marxisterna för blanquism därför att de behandlar upproret som en konst! Kan det finnas en mer flagrant förvanskning av sanningen, när ingen enda marxist kommer att förneka, att just Marx på det mest bestämda, exakta och ovedersägliga sätt uttalade sig härom, just kallade upproret en konst och förklarade att man måste förhålla sig till upproret som till en *konst*, att man måste *tillkämpa* sig den första framgången och gå från framgång till framgång utan att avbryta *offensiven* mot fienden, att man måste utnyttja hans förvirring etc, etc.

För att bli framgångsrikt får upproret inte stödja sig på en sammansvärjning, inte på ett parti, utan på den avancerade klassen. Detta för det första. Upproret måste stödja sig på *folkets revolutionära uppsving*. Detta för det andra. Upproret måste stödja sig på en sådan *vändpunkt* i den framväxande revolutionens historia, då folkets avancerade led ådagalägger den största aktivitet, då den starkaste *vacklan* framträder inom fiendens led och *bland revolutionens*

svaga, halvhjärtade och obeslutsamma vänner. Detta för det tredje. Det är just dessa tre förutsättningar för frågeställningen om upproret som skiljer *marxismen från blanquismen.*

Men om dessa förutsättningar föreligger, så är vägran att förhålla sig till upproret som *till en konst* ett förräderi mot marxismen och ett förräderi mot revolutionen.

För att bevisa varför just innevarande tidpunkt bör anses som en sådan tidpunkt, då partiet är *förpliktat* att inse att *upproret* ställts på dagordningen av de objektiva händelsernas gång och att upproret måste behandlas som en konst – för att bevisa detta, är det nog bäst att använda den jämförande metoden och jämföra den 3 och 4 juli med septemberdagarna.

Den 3 och 4 juli kunde man utan att försynda sig mot sanningen ställa frågan så: det vore riktigare att överta makten, ty annars kommer fienderna lika fullt att anklaga oss för uppror och att skoningslöst behandla oss som upprorsmän. Men därav kunde man inte dra en slutsats till förmån för ett maktövertagande då, ty de objektiva förutsättningarna för ett segerrikt uppror förelåg inte.

1) Vi hade ännu inte den klass, som är revolutionens förtrupp, på vår sida.

Vi hade ännu inte majoritet bland arbetarna och soldaterna i huvudstäderna. Nu har vi majoritet i båda sovjeterna. Den är *uteslutande* ett resultat av juli- och augustihändelsernas historia, av erfarenheterna från ”räfsten” med bolsjevikerna och av kornilovrevoltens erfarenheter.

2) Vid den tiden fanns inget revolutionärt uppsving bland hela folket. Nu, efter kornilovrevolten, finns det. Det bevisas av landsorten och av att sovjeterna tagit makten på många ställen.

3) Det förekom vid den tiden ingen *vacklan* i betydande allmänpolitisk omfattning bland våra fiender och bland den obeslutsamma småbourgeoisin. Nu finns en kolossal *vacklan*: vår huvudfiende, imperialismen – den allierade och världsimperialismen, ty de ”allierade” står i spetsen för världsimperialismen, *har börjat vackla* mellan krig till segerrikt slut och en separatfred mot Ryssland. Våra småborgerliga demokrater, som klart mist majoriteten bland folket, har börjat vackla oerhört och avstått från blocket, dvs koalitionen, med kadeterna.

4) Ett uppror den 3 och 4 juli skulle därför ha varit ett fel: vi hade varken fysiskt eller politiskt kunnat behålla makten. Fysiskt hade vi inte kunnat göra det, fastän Petrograd tidvis var i våra händer, ty våra arbetare och soldater skulle då inte ha varit beredda att *kämpa och dö* för herraväldet över Petrograd: ännu fattades ett sådant ”raseri”, ett sådant sjudande hat *både mot Kerenskij och mot Tsereteli–Tjernov* och deras anhang, vårt folk var ännu inte stålsatt genom erfarenheterna från de förföljelser mot bolsjevikerna, som socialistrevolutionärerna och mensjevikerna deltog i.

Politiskt hade vi inte kunnat behålla makten den 3 och 4 juli, ty *före kornilovrevolten* kunde armén och landsorten ha gått mot Petrograd och skulle också ha gjort det.

Nu är bilden en helt annan.

Majoriteten av *klassen*, revolutionens förtrupp, folkets förtrupp, som är i stånd att dra massorna med sig, står på vår sida.

Folkets *majoritet* är med oss, ty Tjernovs avgång är det långt ifrån enda men tydligaste, påtagligaste tecknet på att bönderna *inte kommer att få jord* av socialistrevolutionärernas block (och av socialistrevolutionärerna själva). Detta är den främsta orsaken till revolutionens folkliga karaktär.

Vi befinner oss i det fördelaktiga läget att vara ett parti som säkert vet sin väg, medan det råder oerhörd vacklan såväl inom *hela imperialismen* som inom mensjevikernas och socialistrevolutionärernas hela block.

Vår *seger* är *säker*, ty folket är redan helt nära förtvivlan, och vi visar hela folket den verkliga utvägen, då vi ”under kornilovdagarna” visade hela folket betydelsen av vår ledning och sedan *föreslog* deltagarna i blocket en kompromiss som *de avvisade*, samtidigt som deras vacklan alltjämt fortsätter.

Det vore det största misstag att tro, att vårt kompromissförslag *ännu* inte förkastats, att den demokratiska konferensen *ännu* kan acceptera det. Kompromissförslaget ställdes *av partiet till partierna*; annorlunda kunde det inte ställas. *Partierna* förkastade det. Den demokratiska konferensen är endast en *konferens*, ingenting annat. En sak får inte glömmas: den revolutionära folkets *majoritet*, de fattiga och förbittrade bönderna, är inte representerade där. Det är en konferens av *folkets minoritet* – denna uppenbara sanning får inte glömmas. Det vore det största fel, den värsta parlamentariska kretinism, om vi betraktade den demokratiska konferensen som ett parlament, ty även *om* den proklamerade sig som revolutionens permanenta och suveräna parlament, så kan den *ingenting avgöra* – avgörandet ligger *utanför den*, i Petrograds och Moskvas arbetarkvarter.

Alla objektiva förutsättningar för ett framgångsrikt uppror föreligger. Vi har de utomordentliga fördelarna av ett läge, då *endast* vår seger i upproret kommer att göra slut på den outhärdligaste saken i världen – den vacklan som har marterat folket; då *endast* *vår seger* i upproret ger bönderna jorden omedelbart, då *endast* *vår seger* i upproret *omintetgör* spelet med en separاتفred mot revolutionen, *omintetgör* det genom att öppet föreslå en fullständigare, rättvisare och snabbare fred, en fred *till gagn* för revolutionen.

Slutligen *kan* endast vårt parti genom ett segerrikt uppror rädda Petrograd, ty om vårt freds-förslag avvisas och vi inte ens får ett vapenstillestånd, så kommer vi att bli ”försvarsvänner”, så kommer vi att ställa oss *i spetsen för* krigspartierna, vi skall bli det *mest ”krigiska”* partiet och föra kriget verkligt revolutionärt. Vi skall ta allt bröd och *alla* stövlar från kapitalisterna. Vi skall lämna brödkanterna åt dem och klä dem i bastskor. Allt bröd och alla skodon skall vi skicka till fronten.

Och då skall vi försvara Petrograd.

De materiella såväl som de moraliska resurserna för ett verkligt revolutionärt krig är fortfarande ofantligt stora i Ryssland, chanserna är 100 mot en för att tyskarna åtminstone kommer att bevilja oss vapenvila. Och att få vapenvila nu – redan det betyder att besegra *hela världen*.

* * *

Efter att vi har insett att ett uppror av arbetarna i Petrograd och Moskva är absolut nödvändigt för att rädda revolutionen och för att rädda Ryssland från ”separat” uppdelning mellan de båda koalitioner imperialister, måste vi för det första anpassa vår politiska taktik på konferensen till det framväxande upprorets förhållanden; för det andra måste vi bevisa att vi inte endast i ord erkänner Marx’ idéer om nödvändigheten att behandla upproret som en konst.

På konferensen måste vi omedelbart svetsa samman bolsjevikernas grupp, utan att jaga efter en hög medlemssiffra och utan att frukta för att lämna de vacklande kvar i de vacklandes skara: *där* är de till större nytta för revolutionens sak än i de beslutsamma och hängivna kämparnas skara.

Vi måste avfatta en kort deklARATION av bolsjevikerna, i vilken vi på det skarpaste betonar, att långa tal och ”tal” överhuvudtaget är olämpliga, att omedelbar handling är nödvändig för att rädda revolutionen, att det är absolut nödvändigt att helt bryta med bourgeoisin och att hela

den nuvarande regeringen måste avsättas, att man måste bryta fullständigt med de brittisk-franska imperialisterna, som förbereder Rysslands ”separata” uppdelning och att all makt genast måste övergå till *den revolutionära demokratin med det revolutionära proletariatet i spetsen*.

Vår deklaration måste ytterst kort och skarpt formulera denna slutsats i samband med programutkastet: fred åt folken, jord åt bönderna, konfiskation av de skandalösa profiterna och stävjande av kapitalisternas skandalösa skadegörelse i produktionen.

Ju kortare och skarpare deklarationen blir, desto bättre. Man måste bara i den klart påvisa ytterligare två mycket viktiga punkter: folket har plågats av vacklandet, folket är utpinat genom socialistrevolutionärernas och mensjevnikernas obeslutsamhet; vi bryter slutgiltigt med dessa *partier*, ty de har förrått revolutionen.

Och det andra: genom att omedelbart föreslå en fred utan annexioner, genom att omedelbart bryta med de allierade imperialisterna och med alla imperialister, så får vi genast antingen vapenstillestånd eller också går hela det revolutionära proletariatet över till fosterlandsförsvarets ståndpunkt, och den revolutionära demokratin skall under dess ledning föra ett verkligt rättvist, verkligt revolutionärt krig.

Sedan vi läst upp denna deklaration och uppmanat till att *fatta beslut* och inte prata, att *handla* och inte skriva resolutioner, måste vi *skicka ut* hela vår grupp *till fabrikerna och kasernerna*: där är dess plats, där finns livets nerv, där finns källan till revolutionens räddning, där finns den demokratiska konferensens drivkraft.

Där måste vi klarlägga vårt program i glödande, lidelsefulla tal och ställa frågan så: antingen *fullständigt* godkännande av programmet från konferensens sida eller uppror. Någon medelväg finns inte. Att vänta är omöjligt. Revolutionen går under.

Om vi ställer frågan så och koncentrerar hela vår grupp till fabrikerna och kasernerna, *blir vi i stånd att bestämma rätta ögonblicket för upprorets början*.

Men för att behandla upproret på marxistiskt sätt, dvs som en konst, måste vi samtidigt, utan att förlora en minut, organisera *en stab* för upprorstrupperna, fördela styrkorna, placera pålitliga regementen på de viktigaste punkterna, omringa Alexandrateatern, besätta Peter-Paulsfästningen häkta generalstaben och regeringen samt mot officersaspiranterna och den vilda divisionen skicka sådana trupper, som är beredda att offra livet hellre än att låta fienden tränga in i stadens centra; vi måste mobilisera de väpnade arbetarna, kalla dem till den sista förbittrade striden; vi måste besätta telegraf- och telefonnätet, placera *vår* upprorsstab vid den centrala telefonstationen och sätta alla fabriker, alla regementen, alla punkter där väpnad kamp pågår osv i telefonförbindelse med den.

Allt detta är naturligtvis endast sagt som exempel, endast för att illustrera att man i nuvarande ögonblick inte kan förbli marxismen, förbli revolutionen trogen, *om man inte behandlar upproret som en konst*.

N Lenin

Skrivet den 13-14 (26-27) september

Bolsjevikerens CK och Lenins brev

Lenins brev diskuterades av bolsjevikerens Centralkommitté vid ett möte den 15 september. Brevet tolkades som att Lenin förespråkade ett mer eller mindre omedelbart gripande av makten. Reaktionerna blev blandade – de flesta var mycket negativa och ingen var villig att stödja Lenins inriktning helt och fullt. 1921 beskrev Bucharin episoden i följande ordalag (förmodligen något tillspetsade och ingen protesterade mot hans beskrivning):

”[Lenins] brev var skrivet med ovanligt eftertryck, och hotade oss med alla möjliga sorters straff. Alla bara gapade. Ingen hade hittills ställt frågan så direkt... Först blev vi alldeles förvirrade. Därefter, efter att ha talat igenom det hela, tog vi ett beslut. Kanske var detta den enda gången i vårt partis historia som centralkommittén enhälligt beslutade att bränna ett brev från Lenin... Även om vi ovillkorligt trodde att vi skulle kunna gripa makten i Petersburg och Moskva, så trodde vi inte att vi kunde hålla ut på landsbygden, att vi efter att ha gripit makten och upplöst den Demokratiska konferensen inte skulle kunna befästa oss i resten av Ryssland.”¹

Vissa av CK-medlemmarna var helt emot uppror (t ex Kamenev). Andra (som Trotskij, Sverdlov och Bucharin) var för upproret men ansåg att tidpunkten som Lenin förespråkade var olämplig. Många tvekade och föredrog att vänta. Beslutet att ”bränna brevet” togs faktiskt inte enhälligt (som Bucharin påstår), utan med 6 röster för, 4 emot och 6 nedlagda.

Lenin erkände senare att han vid denna tid tog miste, bl a i en anmärkning som han gav vid Kominterns tredje kongress, efter att han skarpt kritiserat bl a ungerska kamrater för ”vänsteristiska” ståndpunkter och dessa hade tagit illa vid sig. Lenin skrev bl a att han när han ”själv var politisk flykting (under mer än 15 år) intog jag (vilket jag inser nu) flera gånger ’alltför vänsteristiska’ ståndpunkter”. Han exemplifierade med att han hösten 1917 (då han var gömd i Finland) inför centralkommittén hade lagt fram ”ett alltför ’vänsteristiskt’ förslag, som lyckligtvis uttryckligen avlogs”. Lenin förklarade sina misstag med att ”Det är helt naturligt att politiska flyktingar ofta antar ståndpunkter som är ’alltför vänsteristiska’”, dvs flyktingar saknar ofta ordentlig förankring i klasskampens verklighet.²

Även Stalin har pekat på Lenins ”vänsterism” under hösten 1917 (vi återkommer till detta).

Inställningen till den ”demokratiska konferensen”

För att motverka bolsjevikernas ökade inflytande i sovjeterna försökte mensjevikerna och deras bundsförvanter att samla sina krafter utanför sovjeterna. Sammankallandet av den s k ”demokratiska konferensen” till den 14 september i Petrograd var ett uttryck för detta (denna konferens baserades *inte* på något demokratiskt val, utan delegaterna handplockades för att se till att bolsjevikerna skulle vara i minoritet).

Bolsjevikerna var oeniga om man borde delta i konferensen eller inte. I centralkommittén röstade (i Lenins frånvaro) Trotskij m fl för bojkott, medan Kamenev m fl röstade för deltagande. Majoriteten gick på den senare linjen, vilket Lenin skarpt kritiserade.

Trotskij: Tal vid demokratiska konferensen³

Kamrater och medborgare! Vi vill inte höra goda råd utan en räkenskapsrapport. T. o. m. Pesjechonov har här i st. f. en rapport föreläst en sorts dikt på prosa om fördelarna i samregering. Han berättade, att kadettministrarna i koalitionsregeringen inte hade drivit något sabotage, nej, tror någon det, de hade bara suttit där, väntat och sagt: ”Vi vill se på, hur ni socialister blamerar er.” Och när jag sade, att det just är sabotage, då ett politiskt parti, ett borgerligt, mycket inflytelserikt parti, i en synnerligen kritisk historisk period inträder i regeringen endast för att ”inifrån” kunna iaktta, hur demokratins representanter blamerar sig, medan samma parti ”utifrån” räcker Kornilov handen, lovade medborgare Pesjechonov att förklara för mig, vari skillnaden låge mellan politik och sabotage. Han glömde emellertid att hålla det löftet. En annan minister för ett annat parti, en kadett, drog likaledes slutsatser ur sina erfarenheter som minister men i mera bestämda politiska uttryck. Jag menar Kokosjkin. Denne motiverade sitt utträde med, att de åt Kerenskij givna utomordentliga fullmakterna gjorde de övriga ministrarna till helt enkelt exekutiva organ för ministerpresidentens föreskrifter, men att han för sin del inte kunde vara med på rollen att bara vara ett exekutivt organ.

¹ Citerat efter T Cliff, *Lenin* vol 2, London 1976, sid 339

² Lenin, *Collected Works*, vol 45, ”Till deltagarna i den sittande kommissionen om taktiken vid Kominterns tredje kongress” (7 juli 1921), s 203.

³ Talet enligt *Izvestijas* referat den 20 september 1917

Jag säger uppriktigt, att när jag läste de raderna, måste jag i själ och hjärta ge vår fiende Kokosjkin bifall. Han talade här med politisk och mänsklig värdighet. Mellan oss råder f. n. stora meningsskiljaktigheter ifråga om såväl den avgående som den kommande koalitionsregeringen. Men jag frågar er: finns det mellan oss också meningsskiljaktigheter ifråga om den regering, som sitter f. n. och talar i Rysslands namn? Jag har här inte hört någon enda talare, som för sin del har gjort anspråk på den föga avundsvärda äran att försvara femmannaregeringen, direktoriet eller dess ordförande Kerenskij. (*Oro, applåder och protestrop: "Leve Kerenskij!"*)

Ni erinrar er kanske alla, hur en annan f. d. minister, Tsereteli, som en utomordentligt försiktig människa och diplomat på denna scen talade om personliga moment och sade, att demokratin vore själv skuld till allt, ty den hade t. o. m. lyft upp en enskild person till en sådan höjd, att han måste få svindel. Visserligen namngav han inte denna person, men ni tror mig säkert alla, när jag säger att han inte menade Teresjtjenko.

I sitt här inför er hållna tal sade Kerenskij som svar på våra anmärkningar om dödsstraffet: "Ni kan döma mig, om jag underskriver en enda dödsdom."

Var dödsstraffet, samma dödsstraff, som Kerenskij själv en gång hade avskaffat, nödvändigt, så frågar jag, hur det är möjligt för Kerenskij att säga Demokratiska konferensen, att han under inga omständigheter kommer att göra bruk av dödsstraffet. Och om han säger oss, att han anser det för möjligt att gentemot demokratin förplikta sig till att inte använda dödsstraffet, så säger jag, att han genom den förklaringen förvandlar dödsstraffets införande till en akt av lättsinne, som tangerar gränserna till det kriminella. (*Rop: Mycket riktigt!*)

I detta faktum speglar sig hela den förnedring, ryska republiken f. n. befinner sig i. Denna republik har varken en befullmäktigad folkrepresentation eller en ansvarig regering. Och om vi alla, som i många andra frågor är av olika mening, är eniga i något, så är det däri, att det är ett stort folk över huvud, för att då inte tala om ett folk, som genomlever en stor revolution, ovärdigt att över sig tolerera en makt, koncentrerad i en enda, inför folket icke ansvarig person. (*Bifall.*)

Kamrater, när här många talare talade om, hur tung, hur tryckande regeringsmaktens börda är i den föreliggande epoken, när de varnade den unga, oerfarna ryska demokratin för att ta denna börda på sina kollektiva jätteskuldror, så frågar jag: vad skall man då säga om en enskild person, som i varje fall inte har att uppvisa några särskilda talanger varken som härförare eller som lagstiftare? (*Oro, rop: "Nog! Fortsätt!"*)

Kamrater, jag beklagar mycket, att den ståndpunkt, som nu så stormande yttrar sig här i salen i de där protestropen, ännu inte har fått något politiskt artikulert uttryck från denna tribun. (*Oro, applåder.*) Ingen enda talare har stigit upp på denna tribun och sagt oss: "Varför strider ni om den gamla koalitionen, varför tänker ni på den kommande koalitionen, ni har ju Alexander Kerenskij, det kan väl vara nog åt er!" Det har ingen sagt. (*Ny proteststorm och rop: "Nog!"*)

Jag skall tiga till dess det har blivit ordning i salen igen, förklarade Trotskij med fast, beslutsam röst. (*Ordföranden lyckas med stor möda återställa lugnet.*)

Vårt parti har aldrig varit böjt för att lägga ansvaret för den rådande regimen på någon som helst enskild persons onda vilja. Redan i maj, då jag talade i Petrogradsovjeten av arbetar- och soldatombud, sade jag: "Ni, de kämpande partierna, skapar själva på konstlad väg den regim, där den person, som bär det största ansvaret, oberoende av sin egen vilja automatiskt måste bli utgångspunkt för den kommande ryska bonapartismen. (*Oro och rop: "Lögn, demagogi!"*)

Kamrater, här kan det inte vara tal om demagogi, ty vad här sägs i fullt sakliga uttryck är bara, att av vissa politiska kombinationer oundvikligt följer tendensen till autokratisk regim.

Vilka är nu dessa kombinationer? Vi formulerar dem så: I det moderna samhället pågår en allvarlig, förbittrad kamp. Hos oss i Ryssland, i en epok av revolutionen då de ur djupet uppstigande massorna för första gången subjektivt känner sig som klass, som en klass, som bär de tunga, under århundradenas lopp tillfogade sociala såren, en klass, som för första gången känner sig själv som politiskt subjekt, som juridisk person, och börjar belägra privat-egendomens grundfästen – i en sådan epok antar klasskampen de mest spända, lidelsefyllda former. Demokratin – vad vi kallar demokratin – är den politiska uttrycksformen för dessa arbetande folkmassor, arbetare, bönder och soldater. Byråkratin och adeln försvarar privat-egendomens fästning. Mellan dessa båda partier är kampen nu oundviklig, kamrater, nu sedan revolutionen – för att begagna ett den besittande klassens uttryck – har frigjort de undre folk-lagren. Kampen mellan dessa partier, den må anta vilken form som helst, blir allt skarpare och fullbordar så den lagbundna utvecklingscykeln, som inga som helst program kan hejda.

I en sådan epok, kamrater, sedan revolutionens drivkrafter har differentierat sig, betyder en koalitionsregering antingen högsta grad av politisk meningslöshet, som inte kan stå sig, eller också högsta grad av illistighet från de besittande klasserna, som avser att göra folkmassorna utan ledare genom att locka de bästa, inflytelserikaste av dessa ledare i en politisk fälla, för att sedan överlämna massorna – eller, som de säger, ”de frigjorda elementen” – åt sig själva eller också kväva dem i deras eget blod.

Kamrater! Koalitionens anhängare säger, att en rent borgerlig regering är omöjlig. Varför är en sådan regering omöjlig? Minor har här klargjort för oss, att en socialistisk regering skulle bli lika kortlivad och ofruktbar som en koalitionsregering. Det är Bu just ingen särskild komplimang valken för koalitionsregeringen eller för en socialistisk regering. Jag frågar er: Varför kunde man då inte helt och hållet överlämna regeringen åt bourgeoisin? Man säger oss, att det vore omöjligt. Kamrat Tsereteli har några gånger alldeles riktigt påstått, att det skulle framkalla ett inbördeskrig. Förhållandet mellan massorna och de besittande klasserna är alltså så spänt, att de besittande klassernas övertagande av regeringen är liktydigt med det oundvikliga inbördeskriget. Så skarpa, så spända och starka är, alldeles oberoende av bolsjevikernas ondska, motsättningarna mellan klasserna!

I en sådan epok, i ett historiskt interregnum, där de besittande klasserna inte kan gripa hela makten och folkets organ inte vågar gripa makten, föds idén om en skiljedomare, en diktator, en Bonaparte, en Napoleon. Därför kunde Kerenskij besätta den plats han nu håller besatt. Den revolutionära demokratins svaghet och obeslutsamhet har skapat denna vakans åt Kerenskij. (*Applåder.*)

Om ni nu ännu en gång upprepar koalitionsexperimentet, sedan det redan har fullbordat sin naturliga bana, sedan kadetterna två gånger har inträtt i koalitionen och så åter utträtt – varvid, kamrater, det är att märka, att kadetterna gick ut och in i samma syfte, nämligen i syfte att sabotera den revolutionära regeringens arbete –, sedan ni har bakom er Kornilov-affärens erfarenheter, skulle, tror jag, en ny invit till kadetterna inte bara betyda uppreparandet av det gamla experimentet.

Nu säger man här visserligen, att man inte kan beskylla kadettpartiet som sådant för delaktighet i Kornilovs uppror. Om jag inte misstar mig, så var det kamrat Snamenskij, som sade oss bolsjeviker – och det inte för första gången: ”Ni protesterade, när vi gjorde hela ert parti ansvarigt för rörelsen den 5 juli, Upprepa alltså inte felet, som några av oss har gjort, gör inte alla kadetter ansvariga för Kornilovs uppror.” Den jämförelsen haltar enligt min mening en smula; ty om man – med rätt eller orätt, det är en annan fråga – beskyllde bolsjevikerna att ha framkallat eller rent av provocerat rörelsen 3-5 juli, så var det den gången inte tal om en invit

till inträde i regeringen utan om en inuit till inträde i Kresty-fängelset. (*Munterhet.*) Det, kamrater, är en liten skillnad, vilket jag hoppas inte heller medborgare Sarudnij kommer att bestrida. Vi säger: vill ni kasta kadetterna i fängelse för Kornilov-upproret, så gör det inte över en kam, utan undersök saken beträffande varje enskild kadett från alla sidor. (*Munterhet och tillrop: "Bravo!"*)

Men, kamrater, om ni ville uppmana det ena eller andra partiet till inträde i regeringen, låt oss säga exempelvis, som paradox – bara som paradox – bolsjevikpartiet ... (*Larm, munterhet.*) Alltså, om ni behöver en ministär, vars uppgift vore att avvärja proletariatet och avlägsna den revolutionära garnisonen eller hämta hit kavallerikår 3, så skulle jag säga, att bolsjevikerna, som helt eller delvis är invecklade i rörelsen 3-5 juli, som parti, som helhet absolut inte duger till denna uppgift att avvärja Petrograd, garnisonen och arbetarna. (*Munterhet.*) Ty, kamrater, fastän vi den 3-5 juli inte kallade arbetarna ut på gatan, var våra sympatier dock hos de soldater och arbetare, som senare avvärjades och skingrades, vi var överens med deras paroller, vi hatade vad de också hatade och älskade vad de också älskade. . . (*Rop: "De häktade Tjernov."*) Om jag inte misstar mig – Tjernov är här och han kan intyga det (*Tjernov nickar bekräftande*) – så utgick våldsamheterna mot Tjernov inte från de demonstrerade massorna utan från en liten grupp tydligt kriminella subjekt, vars ledare jag återfann i Kresty-fängelset som kriminell förbrytare. (*Larm.*)

Men, kamrater, frågan ligger annorlunda till. Om det bara vore tal om kadettpartiet, om att det skulle inträda i regeringen, så vore inte den omständigheten avgörande för oss, att den ena eller andra medlemmen av kadettpartiet i hemlighet spelade under täcke med Kornilov, heller inte att Maklakov stod i telefonen när Savinkov förhandlade med Kornilov, att Roditjev for till Don-området för att föra politiska förhandlingar med Kaledin – det är inte det väsentliga, utan väsentligt är, att hela den borgerliga pressen med alla lögnens tungor gav uttryck åt den borgerliga klassens tankar, känslor och önsknings. Därför säger jag, att det inte står till vårt förfogande några kontrahenter för en koalition.

Visserligen är Viktor Tjernov mycket optimistiskt stämd och säger, att vi ska vänta, men för det första står frågan om makten på dagordningen i dag, och för det andra säger han på basis av Marx' lära – som nu av ödets ironi har upptagits i socialrevolutionärernas arsenal, varvid denna marxism är just en marxism som gör socialrevolutionärerna lika Tsereteli och Dan – alltså på basis av denna marxism säger han, att man måste vänta, kanske kommer det under revolutionen att utveckla sig ett nytt demokratiskt parti. Jag personligen har lärt av marxismen, att där proletariatet uppträder som självständig kraft så stärker inte utan dödar varje dess steg den borgerliga demokratin genom att rycka breda arbetarmassor undan bourgeoisins inflytande.

Man föreslår oss här att avvakta den borgerliga demokratis pånyttfödelse och stärkande för att sedan ingå ett block med den. Det är den största utopi som kan tänkas. Kamrater, vi vill inte ställa våra förhoppningar på, att den borgerliga demokratin kommer att uppstå hos oss i den form, vari den existerar i den gamla kapitalistiska ordningen.

(Kamrat Trotskij publicerar den bolsjevikiska fraktionens deklaration. Medan deklarationen föreläses hörs vid satserna om nödvändigheten att omedelbart beväpna arbetarna från högra sidans bänkar tillropen: "Varför det?" Talaren ger ett värdigt svar på dessa tillrop:)

För det första för att skapa ett verkligt bålverk mot kontrarevolutionen, mot en ny, starkare Kornilov, för det andra, om en verklig diktatur av den revolutionära demokratin skulle upprättas, om denna nya regering skulle erbjuda en hederlig fred och om detta anbud skulle tillbakavisas, så förklarar jag i vårt partis namn och för de med oss följande proletära massorna, att Petrograds och Rysslands beväpnade arbetare ska försvara revolutionens land

mot imperialismens härar med ett hjältemod, som ryska historien hittills inte har känt. (Tal:s sista ord drunknade i bifallsstormen.)

Deklaration av bolsjevikfraktionen på Demokratiska konferensen¹

Revolutionen har kommit till sin mest kritiska punkt. Vad som nu följer kan endast vara en ny stigning – eller det fördärvliga förfallet. Folket är utmattat av kriget men kanske än mer pinat av obeslutsamheten, upprört av vacklan i de ledande politiska partiernas politik. Efter mer än sex månader efter tsarismens störtande, efter en rad försök att bygga upp den revolutionära makten på grundvalen av samregering med demokratins och census-bourgeoisins representanter, efter de ömkliga akterna av personlig regim, som förde raka vägen till Kornilov-äventyret, står revolutionens drivande krafter ånyo ofrånkomligt inför maktfrågan.

Varje ny regeringskombination har inletts med proklamerandet av ett program regeringsåtgärder, för att efter några få veckor visa sin fullkomliga oförmåga att ta ett enda allvarligt steg framåt. Alltjämt bara nya smågeschäft med census-folket, t. o. m. ännu när koalitionen fördärvlighet hade blivit uppenbar, det måste väcka tvivel, oro och sorg i medvetandet hos alla landets arbetande och förslavade klasser. Inte bara städernas arbetare, inte bara den tre hela år i skyttegravarna pinade soldaten, t. o. m. bonden i den slöaste och mest efterblivna landsbygden, alla begriper de mycket väl, att man omöjligt kan lösa jordfrågan genom kompromiss med Lvov och Rodzianko. Man kan omöjligen vänta arméns demokratisering av generalerna och anhängarna till livegenskapen ur den gamla regimen, Kornilov, Aleksejev et Co., kontrollen över industrin av industriherrarna i regeringen, finansreformen av bankirerna och krigsmarodörerna eller deras förtrogna, Konovalov, Paltsjinsjij, Trejakov eller Burisjkin et Co. Man kan slutligen omöjligt skapa ens en enda allvarlig åtgärd för regleringen av förplägnadsväsendet och transporten, inte genomföra en enda reform ifråga om rättsväsendet eller skolan, om man under epoken av dessa jätteskakningar i huvudstäderna såväl som på landsbygden lämnar den gamla tjänstemannaapparaten och myndigheternas sammansättning med deras folkfientliga anda och slöa byråkratism oantastad.

Oaktat alla regeringens ansträngningar att undantränga och försvaga sovjeterna, trots den självmördande politiken av sovjeternas officiella socialpatriotiska ledarklick, har sovjeterna visat hela sin oförstörbarhet, vilken trädde i dagen genom sin revolutionära makt och folkmassornas initiativ i perioden då Kornilovs myteri undertrycktes, i den perioden då i folkets och historiens domsal Provisoriska regeringen för eviga tider förklarades skyldig; denna regering, av vilken en del bestod av direkta hantlangare åt Kornilov, medan den andra delen visade sin beredvillighet att lägga revolutionens erövringar i Kornilovs händer. Efter dessa nya erfarenheter, vilka ingenting längre kan utplåna ur arbetarnas, böndernas och soldaternas medvetande, har ropet ”All makt åt sovjeterna – i huvudstäderna såväl som på landsbygden!”, vilket vi har utstött alltsedan revolutionens början, svällt ut till hela det revolutionära landets röst.

Endast en makt, som omedelbart stöder sig på proletariatet och de fattiga bönderna, en makt, som räknar med alla landets materiella rikedomar och dess ekonomiska möjligheter, utan att göra halt inför den besittande klassens själviska intressen, och som mobiliserar alla vetenskapligt utbildade, tekniskt värdefulla krafter, endast en sådan makt kommer att förmå att åstadkomma maximum av nu uppnåelig planmässighet i den sönderfallande hushållningen, hjälpa bönderna och lantarbetarna att utnyttja förefintliga produktionsmedel i jordbruket på det mest nyttiga sätt; begränsa vinsterna, fastställa arbetslönen och i överensstämmelse med produktionens reglering säkerställa den sanna arbetsdisciplinen, som bör vara baserad på de

---

¹ Upplästes av Trotskij

arbetandes självförvaltning, på deras centraliserade kontroll över industrin, och slutligen åstadkomma hela hushållningens demobilisering med minsta möjliga skakningar.

Med hänsyn till, att kadetternas kontrarevolutionära parti, vilket inte fruktar någonting så mycket som maktens övergång till sovjeterna, ständigt söker skrämman demokratins mindre medvetna element med det väpnade bolsjevikkupprorets spöke, anser vi det för nödvändigt att på nytt och tydligt så hela landet hör det förklara, att vårt parti i sin kamp för förverkligandet av sitt program varken i det förgångna eller nu har strävat efter att gripa makten emot den organiserade viljan hos de arbetande massornas flertal. Övergången av all makt till sovjeterna skulle varken avskaffa klasskampen eller partikampen i demokratins läger. Men med full och oinskränkt agitationsfrihet och med ständig förnyelse av sovjeterna underifrån skulle kampen om det större inflytandet och makten utspelas inom sovjetorganisationernas ram. Men den fortsatta politiken av våld och repressalier mot arbetarklassen, de revolutionära elementen i armén och bland bönderna i syfte att hämma revolutionens vidare utveckling för ofrånkomligt och fullkomligt oberoende av de revolutionära organisationernas vilja till en sammanstötning av ett omfång, som historien ännu inte ofta har sett.

Under givna förhållanden är en koalitionsregering ofrånkomligt en regering av våld och repressalier från de övre lagren mot de nedre. Endast den som vill inbördeskriget till varje pris för att genast avvältra ansvaret på arbetarmassorna och vårt parti, kan efter alla erfarenheter i det förflutna föreslå demokratin ett nytt förbund med den kontrarevolutionära bourgeoisin.

Folket törstar efter fred. Koalitionsregeringen betyder det imperialistiska krigets förlängning. Provisoriska regeringens sammansättning har hittills anpassat sig efter kraven från de "allierade" imperialisterna, den ryska revolutionära demokratins dödsfiender. Den fördärvliga offensiven av den 18 juni, mot vilken vårt parti uppträdde med sådant eftertryck, Kornilovs åtgärder till arméns bemästrande, vari kompromissministrarna hade direkt andel, allt detta var direkt eller indirekt frukten av ingivelser från de "allierade" imperialisterna. På den vägen har ryska revolutionen redan slösat bort en stor del av sin moraliska auktoritet utan att det allra minsta stärka sin fysiska kraft. Det blir allt tydligare, att de "allierade" imperialisterna, som så systematiskt undergräver ryska revolutionens inre kraft, icke kommer att rygga tillbaka för att sluta fred på ryska folkets bekostnad. Samtidigt ger krigets fortsatta, viljelösa förlängning, utan folkets förtroende varken till krigsmålen eller den krigförande provisoriska regeringen, en överlägsen trumf i händerna på kontrarevolutionen, som kan spinna vidare sitt spel om en separatfred med den rovgiriga tyska imperialismen. Upprättandet av Sovjetmakten däremot betyder framför allt det direkta, öppna, definitiva förslaget om en hederlig, rättfärdig, demokratisk fred åt alla folk. Den revolutionära armén kunde erkänna krigets fullföljande som oundgängligt endast i det fall, att ett sådant fredsförslag avslogs. Men allt talar för, att detta förslag av en revolutionär regering skulle finna ett så mäktigt eko hos de pinade arbetarmassorna i alla de krigförande länderna, att krigets fortsättande blev en omöjlighet. Sovjetmakten betyder freden.

Nog med ostadighet! Slut med viljelöshetens och klenmodets politik! Man kan inte ostraffat pina och plåga bönderna ett halvt år med löften om jord, om man i realiteten avböjer det omedelbara avskaffandet utan skadestånd av den privata äganderätten till jorden och dennas överlämnande till de lokala bondekommittéerna intill konstituerande församlingen.

Nog med vacklan! Slut med den tvetydiga politik, som socialistrevolutionärerna och mensjevikernas ledare tills nu har fört! Slut med förhållningen! Nog med ord! Det sista avgörandets timma är kommen.

Som grundvalar för den revolutionära maktens verksamhet måste tjäna följande åtgärder, som uppställts i förgrunden av tallösa tongivande revolutionära organisationer, med Petrograds och Moskvas sovjeterna av arbetar- och soldatombud i spetsen:

1. Avskaffande av godsägarnas privatägande av jord utan avlösning och jordens överlämnande till bondekommittéerna tills konstituerande församlingen fattat beslut, varvid de fattiga bönderna förses med redskap.
2. Införande av arbetarkontroll i riksskala ifråga om produktion och distribution; centralisation av bankväsendet, kontroll över bankerna och nationalisering av de viktigaste grenarna av industrin, som: olja, stenkol, metallurgi etc.; allmän arbetsplikt; omedelbara åtgärder för demobilisering av industrin och organisation av landsbygdens försörjning med industriprodukter till fasta priser. Obönhörlig beskattning av de stora kapitalen och egendomarna samt konfiskering av krigsvinsterna i syfte att rädda landet från ekonomisk ruin.
3. Anullering av de hemliga avtalen och omedelbart förslag om en allmän demokratisk fred åt de krigförande staternas alla folk.
4. Säkerställande av självbestämmningsrätten åt alla nationaliteter, som bebor Ryssland; omedelbart avskaffande av alla repressalieåtgärder mot Finland och Ukraina.

Som omedelbara åtgärder måste dekretas:

1. Avskaffandet av alla repressalier, som riktar sig mot arbetarklassen och dess organisationer; avskaffande av dödsstraffet vid fronten och återställandet av den fulla agitationsfriheten och alla demokratiska organisationer i armén; arméns rensning från kontrarevolutionära element,
2. Kommissariernas och andra ämbetsmäns tillsättning genom val.
3. Allmän beväpning av arbetarna och organiserande av Röda gardet.
4. Upplösning av statsrådet och duman.¹ Omedelbart inkallande av konstituerande församlingen.
5. Avskaffande av alla adels- och andra privilegier. Full jämlikhet för alla medborgare.
6. Fastställande av åttatimmarsdagen för arbetarna och införande av den allsidiga socialförsäkringen.

Inför de utomordentliga åtgärder, som är nödvändiga för att få den politiska atmosfären frisk och öppna domstolarnas bölder, kräver vi det omedelbara utnämmandet av en för demokratin auktoritativ undersökningskommission för allsidig undersökning av händelserna den 3-5 juli och överprövning av alla handlingar av domstolar och agenter för den gamla regimen, i vars händer f. n. undersökningen mot proletariatet är förenad.

Det omedelbara frigivandet av alla häktade revolutionärer och den snabbaste utnämning av en offentlig domstol för alla under behandling stående mål.

Vi anser det för nödigt att uttala, att till grund för den nu sittande församlingen har lagts fullkomligt godtyckliga kriterier ifråga om mandatet, vilka i sin helhet medför, att de minst revolutionära kompromisselementen i demokratin tilldelas en betydelse, vilken de efter sin faktiska politiska roll absolut inte kan göra anspråk på. Armén är fullkomligt otillräckligt representerad och dessutom bara av det övre lagret, som står soldaternas massa mycket fjärran och sedan ett halvt år icke har underkastat sig något nyval. Dumorna och semstvoerna, som endast är till hälften reformerade, är redan på grund av sin speciella bestämmelse i mycket ofullkomlig grad ägnade att återspegla demokratin politiskt revolutionära försök och dess åsikter; i än högre mått gäller detta Kooperationen, där urvalet av ledande personer endast står i ytterst lös förbindelse med de demokratiska massornas politiska åsikter och med utveck-

---

¹ Egendommeligt nog blev duman aldrig upplöst före novemberrevolutionen, trots bolsjevikernas och massornas krav härpå. Duman blev också mycket riktigt under den skärpta kampen ett direkt hot mot revolutionen

lingen i deras tänkesätt. I förhållande till dumornas, semstvoernas och Kooperationens representation är sovjeternas representation ytterst inknappad. Men i själva verket uttrycker just dessa organisationer mera träffande arbetarnas, böndernas och soldaternas politiska vilja. Just sovjeterna var det som var vuxna alla situationer, på många håll utgjorde de också den enda makten i Kornilov-kuppens kritiska dagar. Det är därför vi tror, att endast de beslut och förslag av den nu sittande församlingen kan finna vägen till förverkligande, som syftar till fullständigt avskaffande av Kerenskijs personliga regim och får bifall av Allryska kongressen av arbetar-, bonde- och soldatombud. Det ofördröjligen inkallandet av denna kongress är ögonblickets viktigaste uppgift.

Lenin: Ur en publicists dagbok – Vårt partis fel (22 september)

Fredagen den 22 september 1917

Ju mer man tänker över den s. k. demokratiska konferensens betydelse, ju uppmärksamare man betraktar den på avstånd – och på avstånd ser man tydligare, påstås det – dess fastare blir man övertygad om att det var ett misstag av vårt parti att delta i den. Man skulle ha bojkottat den. Måhända kommer man att fråga, vad nytta vi har av att analysera denna fråga. Det förflutna kan inte återkallas. Men denna invändning mot gårdagens taktik skulle vara klart ohållbar. Vi har alltid utdömt, och som marxister är vi skyldiga att utdöma taktiken att leva ”en dag i sänder”. Vi nöjer oss inte med ögonblickets framgångar. Överhuvudtaget är det inte tillräckligt för oss att kalkylera för ögonblicket eller för dagen. Vi måste ständigt kontrollera oss, i det vi *studerar* de politiska händelsernas kedja i dess helhet, deras orsakssammanhang, deras resultat. Genom att analysera gårdagens fel lär vi oss på samma gång att undvika felen i dag och i morgon.

Det växer uppenbart fram en ny revolution i landet, en revolution av *andra* klasser (i jämförelse med dem, som genomförde revolutionen mot tsarismen). Då var det proletariatet, bönderna och bourgeoisin, som i förbund med det engelsk-franska finanskapitalet genomförde revolutionen mot tsarismen.

Nu växer det fram en revolution av proletariatet och bondemajoriteten, nämligen de fattiga bönderna, mot bourgeoisin, mot dess bundsförvant, det engelsk-franska finanskapitalet, mot dess regeringsapparat med bonapartisten Kerenskij i spetsen.

Vi skall inte nu uppehålla oss vid de fakta, som vittnar om att den nya revolutionen växer fram, ty att döma av artiklarna i vårt centralorgan, *Rabotjij Put*, har partiet redan klargjort sina åsikter på denna punkt. Den nya revolutionens framväxande är en företeelse, som synbarligen är allmänt erkänd av partiet. Det behövs naturligtvis sammanställningar av uppgifter om detta framväxande, men de måste utgöra temat för andra artiklar.

För ögonblicket är det viktigare att ägna största möjliga uppmärksamhet åt klasskillnaderna mellan den gamla och den nya revolutionen, åt värderingen av den politiska situationen för ögonblicket och våra uppgifter från synvinkeln av denna huvudföreteelse, nämligen klassernas inbördes förhållanden. Då, under den första revolutionen var det arbetarna och soldaterna, dvs. proletariatet och böndernas främsta skikt, som utgjorde avantgardet.

Detta avantgarde *drog med sig* inte endast många av småbourgeoisins sämsta, vacklande element (vi erinrar oss mensjevnikernas och trudovikernas vacklande i fråga om republiken), utan även det monarkistiska kadetpartiet, den liberala bourgeoisin, och förvandlade den till ett republikanskt parti. Hur kom det sig, att en sådan förvandling var möjlig?

Det kom sig därav att för bourgeoisin det ekonomiska herraväldet är allt, medan det politiska herraväldets form är en sak av mindre betydelse – bourgeoisin kan härska även i en republik, dess välde är rent av säkrare i en republik i den meningen att under detta politiska system inga

förändringar i regeringens sammansättning, i de styrande partiernas sammansättning och gruppering rör bourgeoisin.

Bourgeoisin har naturligtvis försvarat och kommer att försvara monarkin, ty de monarkistiska institutionernas brutala, militära skydd för kapitalet är för alla kapitalister och godsägare påtagligare och står dem "närmare". Men vid starkt tryck "nedifrån" har bourgeoisin alltid och överallt "förlit" sig med republiken, bara den kan bibehålla sitt ekonomiska välde.

Nu har proletariatet och de fattiga bönderna, dvs. *folkets majoritet*, kommit i ett sådant förhållande till bourgeoisin och till den "allierade" (och likaså den internationella) imperialismen, att *det inte går att "dra" med sig* bourgeoisin. Inte nog därmed, *småbourgeoisins* överskikt och den *demokratiska småbourgeoisins* förmögnare skikt är tydligen emot den nya revolutionen. Detta faktum är till den grad uppenbart, att man nu inte alls behöver uppehålla sig härvid. Herrar lieberdanare, Tsereteli, Tjernov & Co. utgör en högst påtaglig illustration härtill.

Klassernas inbördes förhållande har ändrats. Här ligger knuten.

Det är inte samma klasser, som står "på ena och på andra sidan av barrikaden".

Det är det viktigaste.

Här och *endast* här har vi den *vetenskapliga* grunden för att kunna tala om en ny revolution – om man skulle resonera rent teoretiskt, om man skulle ta frågan abstrakt – som kunde gå tillväga legalt, ifall exempelvis den av bourgeoisin inkallade konstituerande församlingen skulle ge en majoritet emot denna, en majoritet för arbetarnas och de fattiga böndernas partier.

Det objektiva inbördes förhållandet mellan klasserna, deras (ekonomiska och politiska) roll utanför de representativa institutionerna av denna typ och inom dem, revolutionens stigande eller sjunkande, det inbördes förhållandet mellan de utomparlamentariska och de parlamentariska kampmedlen – se där de viktigaste, de huvudsakliga, objektiva uppgifter, vilka man bör ta med i räkningen för att inte bojkottaktiken eller deltagandet skall genomföras godtyckligt, inte i enlighet med "sympatierna", utan marxistiskt.

Vår revolutions erfarenhet klargör påtagligt, hur frågan om bojkotten skall behandlas på ett marxistiskt sätt.

Varför visade sig bojkotten av bulyginska duman vara en riktig taktik?

Därför att den stod i överensstämmelse med det objektiva förhållandet mellan samhällskrafterna i deras utveckling. Den gav den framväxande revolutionen parollen om att störta den gamla makten, vilken för att leda bort folket från revolutionen inkallade denna kompromissande, grovt förfalskade institution (den bulyginska duman), som därför inte öppnade något perspektiv för ett allvarligt "fasthakande" vid parlamentarismen. Proletariatet och bönderna besatt starkare utomparlamentariska kampmedel. Det var härpå den riktiga bojkottaktiken mot den bulyginska duman baserade sig, i det den tog den objektiva situationen i beaktande.

Varför visade sig bojkottaktiken mot den tredje duman vara oriktig?

För att den endast baserade sig på bojkottparollens "klarhet" och på avsky för tredje-juni-"svinstians" grovt reaktionära natur. Men det objektiva läget var sådant, att revolutionen å ena sidan befann sig i en ytterst stark nedgång och alltmera ebbade ut. För att få den i uppsving vann det parlamentariska stödet (t. o. m. inifrån "svinstian") en väldig politisk betydelse, ty de utomparlamentariska propaganda-, agitations- och organisationsmedlen fanns nästan inte alls eller var ytterst svaga. Ä andra sidan hindrade den tredje dumans grovt reaktionära anda den ej att vara ett organ för ett verkligt inbördes förhållande mellan klasserna: nämligen en

stolypinsk sammanslutning mellan monarkin och bourgeoisin. Detta nya inbördes förhållande mellan klasserna måste landet övervinna.

Ur dessa överväganden framgick taktiken att delta i den tredje duman, vilken på ett riktigt sätt tog hänsyn till det objektiva läget.

Det är tillräckligt att tänka över dessa lärdomar, som erfarenheten gett, betingelserna för ett marxistiskt bedömande av frågan om bojkott eller deltagande, för att övertyga sig om hur absolut oriktig taktiken att delta i "demokratiska konferensen", i "demokratiska rådet" eller i förparlamentet är.

Å ena sidan växer det fram en ny revolution. Kriget går vidare. De utomparlamentariska propaganda-, agitations- och organisationsmedlen förefinns i väldigt omfattning. I detta förparlament är "parlamentstribunens" betydelse ytterst obetydlig. Å andra sidan ger förparlamentet inte uttryck åt något som helst nytt inbördes förhållande mellan klasserna eller "tjänar" ett sådant; bönderna är t. ex. *sämre* representerade här än i de organ, som redan finns (bonde-deputerades sovjet). Förparlamentets hela väsen är en bonapartistisk *förfalskning* inte endast i den meningen, att lieberdanarnas, Tseretelis och Tjernovs smutsiga band tillsammans med Kerenskij & Co. *smusslat ihop* och förfalskat denna Tsereteli-Bulygindumas sammansättning, utan även i den vida djupare meningen, att förparlamentets enda bestämmelse är att lura massorna, bedra arbetarna och bönderna, dra bort dem från den framväxande nya revolutionen, att förvända ögonen på de förtryckta klasserna genom att ikläda den *gamla*, redan beprövade, slitna, utnötta "koalitionen" med bourgeoisin en ny dräkt (dvs. att bourgeoisin förvandlar hrr Tsereteli & Co. till narrar, som hjälper till att underställa folket imperialismen och det imperialistiska kriget).

Vi är nu svaga, säger tsaren i augusti 1905 till sina feudala godsägare. Vår makt vacklar. Arbetar- och bonderevolutionernas våg stiger. Man måste lura "småfolket" genom falska förespeglningar ...

Vi är nu svaga, säger "tsaren" av i dag bonapartisten Kerenskij till kadeterna, till de partilösa Tit Titytj, till Plechanov, Bresjkovskaja & Co. Vår makt vacklar. Arbetar- och bonderevolutionens våg mot bourgeoisin stiger. Man måste lura demokratin, och för detta ändamål måste man i andra färger färga om den narrkåpa, som de socialistrevolutionära och mensjevikiska "ledarna för den revolutionära demokratin", våra kära vänner Tsereteli, Tjernov & Co. iklätt sig för att lura folket ända sedan den 6 maj 1917. Det är inte svårt att lura dem med prat om "förparlamentet".

Nu är vi starka, säger tsaren till sina feudala godsägare i juni 1907. Arbetar- och bonderevolutionens våg sjunker. Men vi kommer inte att kunna hålla stånd på det gamla sättet, och det räcker inte med bara bedrägeri. Det behövs en ny politik på landsbygden, det behövs ett nytt ekonomiskt och politiskt block med Gutjkov-Miljukov, med bourgeoisin.

Så kan man framställa tre situationer: augusti 1905, september 1917 och juni 1907 för att åskådliggöra de objektiva grunderna för bojkotttaktiken, dess samband med klassernas inbördes förhållande. Förtryckarklasserna lurar ständigt de förtryckta klasserna, men betydelsen av detta bedrägeri är olika på olika historiska tidpunkter. Taktiken kan inte få baseras endast på att förtryckarna lurar folket; den måste bestämmas genom en *allmän* analys av klasser nås inbördes förhållande och av både den utomparlamentariska och den parlamentariska kampens utveckling.

Taktiken att delta i förparlamentet är *oriktig*, den står inte i överensstämmelse med det objektiva inbördes förhållandet mellan klasserna, med de objektiva förhållandena på nuvarande tidpunkt.

Demokratiska konferensen måste bojkottas, vi misstog oss alla, då vi inte gjorde det, men ett fel blir inte ett bedrägeri. Felet kommer vi att korrigera, om det bara finns en uppriktig önskan att gå in för massornas revolutionära kamp, om vi bara allvarligt tänker över de objektiva grunderna för taktiken.

Förparlamentet måste bojkottas. Man måste gå ut till arbetar-, soldat- och bondedeputerades sovjet, gå ut till fackföreningarna, gå ut till massorna överhuvudtaget. *De* måste kallas till kamp. Man måste ge dem den riktiga och klara parollen: att driva bort Kerenskijs bonapartistiska band och *hans* förfalskade förparlament, denna Tsereteli-Bulyginduma. Mensjevikererna och socialistrevolutionärerna har inte ens efter kornilovupproret antagit vår kompromiss, att på fredlig väg överlämna makten till sovjeterna (där vi *då* ännu *inte* hade majoriteten), de har ånyo glidit ned i träsket av smutsiga och nedriga geschäft med kadeterna. Ned med mensjevikererna och socialistrevolutionärerna. Skoningslös kamp mot dem. De måste skoningslöst drivas ut ur alla revolutionära organisationer. Inga underhandlingar, ingen gemenskap med dessa *vänner till Kisjkin*, dessa vänner till de kornilovska godsägarna och kapitalisterna.

Lördagen den 23 september 1917

Trotskij gick in för bojkotten. Bravo, kamrat Trotskij! Bojkottaktiken led nederlag i bolsjevikfraktionen, som deltog i demokratiska konferensen.

Leve bojkotten!

I intet fall kan och får vi förlika oss med deltagandet. Fraktionen vid en konferens är inte partiets högsta organ, och även de beslut, som fattats av partiets högsta organ, är underkastade revision på grund av det praktiska livets erfarenheter.

Man måste till varje pris få till stånd ett avgörande av frågan om bojkotten både på exekutivkommitténs plenum och på en extraordinarie partikongress. Bojkottfrågan måste nu göras till plattform för kongressvalen och för *samtliga* val inom partiet. *Massorna* måste dras in i diskussionen om frågan. Det är nödvändigt att de klassmedvetna arbetarna tar saken i sina händer, genomför denna diskussion och utövar tryck på "*överskikten*".

Det kan absolut inte råda något tvivel om att vacklanden gjort sig märkbara inom vårt partis "*överskikt*", vilka kan bli *ödesdigra*, ty kampen utvecklar sig, och under vissa förhållanden, i ett visst ögonblick, kan vacklan *ödelägga* saken. Man måste med all kraft börja kampen, innan det är för sent, och hävda det revolutionära proletära partiets riktiga linje.

Allt står inte rätt till i de "*parlamentariska*" *överskikten* av vårt parti; man måste ägna dem mer uppmärksamhet, arbetarna måste ha mer tillsyn över dem; parlamentsgruppernas befogenheter bör fastställas strängare.

Vårt partis fel är klart och tydligt. För den framskridna klassens kämpande parti är ett fel ingen olycka. En olycka vore det att envist hålla fast vid felet, att hysa en falsk skamkänsla för att erkänna och korrigera felet.

Söndagen den 24 september 1917

Sovjetkongressen har uppskjutits till den 20 oktober. Med hänsyn till det tempo, i vilket Ryssland lever, är det nästan liktydigt med att uppskjuta den "*till grekiska calendae*". För andra gången upprepas den komedi, som socialistrevolutionärerna och mensjevikererna spelade efter den 20-21 april.

Den 23 september blir Trotskij ordförande i Petrogradsovjeten, vilket är ytterligare ett tecken på att bolsjevikererna nu har en mycket stark ställning Petrograd.

Lenin blir mer och mer angelägen om att få bolsjevikpartiet att inrikta sig på väpnat uppror. I artikeln "Krisen har mognat" upprepar Lenin de argument som han redan tidigare fört fram, men kompletterar nu med argumentet att det försiggår ett revolutionärt uppsving i de övriga krigförande länderna, vilket bl a yttrat sig i myterier i den tyska krigsmakten.

Speciellt intressant är en "hemlig" efterskrift, där Lenin med eftertryck hävdar att det är fel att "invänta" sovjetkongressen för upproret, och erbjuder sig att avgå från centralkommittén för att bli fri att agitera för sin linje i partiets djupa led.

Partiet reagerade dock inte (inga reaktioner finns protokollförda). I själva verket skulle man ignorera båda dessa Lenins förslag: Upproret igångsattes natten till öppnandet av sovjetkongressen – vi återkommer till detta – och Lenin avgick aldrig ur centralkommittén.

Lenin: Krisen har mognat

I

Slutet av september innebar utan tvivel en stor vändpunkt i den ryska revolutionens och av allt att döma även i världsrevolutionens historia.

Den världsomspännande arbetarrevolutionen började med framträdanden av enskilda personer, vilka med självupppoffrande mod representerade allt ärligt, som fanns kvar efter den förruttnade officiella "socialismen", som i verkligheten är socialchauvinism. Liebknecht i Tyskland, Adler i Österrike, MacLean i Storbritannien – det är de mest kända namnen på dessa enstaka hjältar, som påtog sig den svåra rollen att vara världsrevolutionens förelöpare.

Den andra etappen i den historiska förberedelsen av denna revolution var den omfattande jäsning bland massorna, som tog sig uttryck såväl i de officiella partiernas sprängning som i illegala publikationer och gatudemonstrationer. Protesten mot kriget blev allt starkare, allt fler blev offer för regeringsförföljelser. I de länder, som berömde sig av laglighet och t o m av sin frihet, – Tyskland, Frankrike, Italien, Storbritannien – började fångelserna fyllas med tiotals och hundratals internationalister, krigsmotståndare och anhängare av en arbetarrevolution.

Den tredje etappen, som kan kallas revolutionens tröskel, har nu inträtt. Masshäktningar av partiledarna i det fria Italien och särskilt de första *militärupproren* i Tyskland utgör otvivelaktigt tecken på en stor vändpunkt, tecken på att vi står *på tröskeln till en revolution* i världsmåttstock.

Otvivelaktigt har det även tidigare i Tyskland förekommit enskilda fall av myterier bland trupperna, men dessa fall var så obetydliga, så splittrade, så svaga att det gick att suddas över och förtiga dem – och det var det viktigaste för att hindra *massorna att smittas* av myteriaktionerna. Till sist mognade även i flottan en sådan rörelse, som *inte längre kunde suddas* över och förtigas trots den tyska militära tukthusregimens alla sorgfälligt utarbetade och med otroligt pedanteri tillämpade stränga åtgärder.

Det kan inte betvivlas – vi står på tröskeln till en proletär världsrevolution. Och eftersom vi ryska bolsjeviker är de enda bland alla proletära internationalister i alla länder, som åtnjuter en relativt vidsträckt frihet, har ett legalt parti och ett par dussin tidningar, som har arbetar- och soldatdeputerades sovjeter i huvudstäderna och *majoriteten* av folkmassorna under innevarande revolutionära tid på vår sida, så kan och måste man i sanning på oss tillämpa orden: den som mycket är givet, av honom skall ock mycket krävas.

II

I Ryssland har revolutionen otvivelaktigt kommit till en vändpunkt.

I detta bondeland, där det finns en revolutionär, republikansk regering, stödd av socialistrevolutionärernas och mensjevikernas partier, vilka ännu i går var förhärskande inom den småborgerliga demokratin, växer ett *bondeuppror* fram.

Det är otroligt, men det är ett faktum.

Detta faktum förvånar inte oss bolsjeviker. Vi har alltid sagt att den regering, som bildades genom den beryktade ”koalitionen” med bourgeoisin, är en regering som *förråder* demokratismen och revolutionen, en *imperialistiska* slaktandets regering, en regering för att *skydda* kapitalisterna och godsägarna *mot* folket.

På grund av socialistrevolutionärernas och mensjevikernas bedrägeri blev kapitalisternas och godsägarnas regering kvar i Ryssland och den finns fortfarande kvar under republiken, under revolutionen och vid sidan av sovjeterna. Det är den bittra och hotfulla verkligheten. Är det då, i betraktande av de oerhörda olyckor, som det imperialistiska krigets förhållande och dess följder vållar folket, förvånande att ett bondeuppror har börjat och sprider sig i Ryssland?

Är det förvånande att bolsjevikernas motståndare, det *officiella* socialistrevolutionära partiets ledare, samma parti, som hela tiden stött ”koalitionen”, samma parti, som ända till de senaste dagarna eller de senaste veckorna haft folkets majoritet på sin sida, samma parti, som fortsätter att klandra och förfölja de ”nya” socialistrevolutionärerna, vilka blivit övertygade om att koalitionspolitiken är ett förräderi mot böndernas intressen – är det förvånande att dessa det officiella socialistrevolutionära partiets ledare i en redaktionell ledare i deras officiella organ Delo Naroda, den 29 september skriver följande:

”... Ända till innevarande stund har nästan ingenting gjorts för att tillintetgöra de slavförhållanden, som fortfarande härskar på landsbygden, särskilt i Centralryssland ... Lagen om reglerandet av jordförhållandena på landsbygden, som för länge sedan förelagts den provisoriska regeringen och som genomgått det juridiska rådets skärseld, har hopplöst blivit liggande i något kansli ... Har vi inte rätt, då vi påstår att vår republikanska regering ännu inte på långt när frigjort sig från den tsaristiska administrationens gamla vanor, att Stolypins grepp ännu starkt ger sig till känna i de revolutionära ministrarnas metoder?”

Så skriver de officiella socialistrevolutionärerna! Man tänke sig bara: koalitionen anhängare är *tvungna* att erkänna att efter sju månaders revolution i ett bondeland ”nästan ingenting gjorts för att tillintetgöra böndernas slaveri”, godsägarnas förslavande av dem! Dessa socialistrevolutionärer är *tvungna* att kalla sin kollega Kerenskij och hela hans ministerband för *stolypinmän*.

Kan man finna ett värt vittnesbörd ur våra motståndares läger, som inte endast bekräftar att koalitionen gjort fiasko, inte endast att de officiella socialistrevolutionärerna, som tolererar Kerenskij, blivit ett *folkfientligt*, *bondefientligt* och *kontrarevolutionärt* parti, utan även att hela den ryska revolutionen har nått en vändpunkt.

Ett bondeuppror bryter ut i ett bondeland mot en regering bestående av socialistrevolutionären Kerenskij, mensjevikerna Nikitin och Gvozdev och andra ministrar, som representerar kapitalets och godsägarnas intressen! Upproret slås ned genom *militära åtgärder* av den republikanska regeringen!

Kan man med sådana fakta för ögonen fortfarande vara en ärlig anhängare av proletariatet och på samma gång bestrida att krisen har mognat, att revolutionen genomgår en väldig vändpunkt och att regeringens seger över bondeupproret nu skulle bli revolutionens slutgiltiga begravning, kornilovrevoltens slutgiltiga triumf?

Det är självklart att om det kunde gå ända till ett bondeuppror i ett bondeland efter sju månaders demokratisk republik, så bevisar detta ovederläggligt revolutionens allmänt nationella krasch, att den genomgår en kris av oerhörd styrka och att de kontrarevolutionära krafterna har gått till *ytterlighet*.

Det är självklart. Med ett sådant faktum som bondeupproret för ögonen skulle alla övriga politiska symptom, även om de stod i motsättning till den mognande, allmänt nationella krisen, inte ha den allra minsta betydelse.

Men alla symptom visar tvärtom just på att den allmänt nationella krisen har mognat.

I Rysslands statliga angelägenheter har den nationella frågan näst efter agrarfrågan en speciellt stor betydelse för de småborgerliga befolkningsmassorna. Och vi ser att på den av herr Tsereteli & Co hopfifflade ”demokratiska” konferensen den ”nationella” kurian ligger på andra plats i fråga om radikalism: procentuellt i fråga om de röster, som avgavs *mot* koalitionen (40 av 55), ligger den ”nationella” kurian endast efter fackföreningarna och *överträffar* den kuria som representerar arbetar- och soldatdeputerades sovjet. Kerenskijs regering, regeringen som undertrycker bondeupproret, drar bort de revolutionära trupperna från Finland för att stärka den reaktionära finländska bourgeoisin. I Ukraina förekommer allt oftare konflikter mellan å ena sidan ukrainarna i allmänhet och de ukrainska trupperna i synnerhet samt å andra sidan regeringen.

Låt oss vidare ta armén, som i krigstid spelar en utomordentligt stor roll i hela det statliga livet. Vi såg att trupperna i Finland och östersjöflottan helt *har brutit* med regeringen. Vi har officeren Dubasovs vittnesmål, han som inte är någon bolsjevik, men som talar i hela frontens namn och mera revolutionärt än alla bolsjeviker förklarar att soldaterna inte längre kommer att föra krig. Vi har regeringsrapporterna om att stämningen bland soldaterna är ”nervös” och att det inte går att garantera ”ordningen” (dvs att dessa trupper kommer att delta i bondeupprorets kuvande). Slutligen har vi omröstningen i Moskva, där 14 000 soldater av 17 000 röstade för bolsjevikerna.

Omröstningen vid distriktsdumavalen i Moskva är överhuvudtaget ett av de mest slående symptomen på det djupgående omslaget i hela nationens stämning. Att Moskva är mera småborgerligt än Petrograd, det är allmänt känt. Att moskvaproletariatet har ojämförligt större förbindelser med landsbygden, större sympatier på landsbygden, står närmare stämningarna bland bönderna, det är ett ofta bekräftat och obestriddigt faktum.

Och nu sjönk socialistrevolutionärernas och mensjevikernas röstetal i Moskva från 70 procent i juni till 18 procent. Det kan inte betvivlas att småbourgeoisin har vänt sig ifrån koalitionen, folket har vänt sig från den. Kadeternas röstetal steg från 17 procent till 30 procent, men de förblev i minoritet, en hopplös minoritet, ehuru det är uppenbart att ”höger”-socialistrevolutionärerna och ”höger”-mensjevikerna anslutit sig till dem. Och Russkije Vedomosti skriver, att kadeternas *absoluta* röstetal sjunkit från 67 000 till 62 000. Endast bolsjevikernas röstetal steg – från 34 000 till 82 000. De fick 47 procent av hela röstetalet. Det finns inte skuggan av tvivel på att vi nu tillsammans med vänstersocialistrevolutionärerna har majoriteten i sovjeterna, i armén och *i landet*.

Till de symptom, som inte bara har en symptomatisk, utan också en högst reell betydelse, bör ytterligare hänföras det faktum, att järnvägsministrars och posttjänstemännens arméer, som har en gigantisk allmänekonomisk, allmänpolitisk och militär betydelse, fortfarande är i skarp konflikt med regeringen, vartill kommer att t o m de mensjevikiska försvarsvännerna är missnöjda med ”sin” minister Nikitin och att de officiella socialistrevolutionärerna kallar Kerenskij & Co för ”stolypinmän”. Är det inte klart att om detta mensjevikernas och socialistrevolutionärernas ”stöd” åt regeringen har någon betydelse alls, så är den endast negativ?

IV

.....

V

Ja, centrala exekutivkommitténs ledare följer en riktig taktik i försvaret av bourgeoisin och godsägarna. Och det finns inte det minsta tvivel om att ifall bolsjevikerna skulle låta sig fångas i den fälla, som författningsillusioner, ”tro” på sovjetkongressen och på konstituerande församlingens inkallande, ”inväntande” av sovjetkongressen osv utgör, så skulle sådana bolsjeviker bli *ömkliga förrädare* mot proletarietets sak.

De vore förrädare mot saken, ty genom sitt beteende skulle de förråda de tyska revolutionära arbetarna, som har börjat uppror i flottan. Under sådana förhållanden vore det ett *förräderi mot internationalismen*, ett förräderi mot den internationella socialistiska revolutionens sak ”invänta” sovjetkongressen osv.

Ty internationalism består inte i fraser, inte i solidaritetsuttalanden, inte i resolutioner, utan i *handling*.

Bolsjevikerna vore förrädare mot *bönderna*, ty om man tolererar att regeringen, som t o m Delo Naroda jämför med stoly-pinmännen, slår ned bondeupproret, så innebär det att *ödelägga* hela revolutionen, ödelägga den för alltid och oåterkalleligen. Det skriks om anarki och om växande likgiltighet bland massorna: hur skulle massorna kunna vara annat än likgiltiga för valen, när bönderna har *drivits till uppror*, och den s k revolutionära demokratin tålmodigt fördrar att de slås ned av militär!!

Bolsjevikerna vore förrädare mot demokrati och frihet, ty att tolerera bondeupprorets kuvande i ett sådant ögonblick *innebär* att låta valen till konstituerande församlingen förfuskas *på precis samma sätt* som ”demokratiska konferensen” och ”förparlamentet” förfuskades – ja, ännu värre, ännu grövre.

Krisen har mognat. Den ryska revolutionens hela framtid står på spel. Det bolsjevikiska partiets hela ära är ifrågasatt.

Hela framtiden för den internationella arbetarrevolutionen för socialism står på spel.

Krisen har mognat ...

Den 29 september 1917

.....

Ovanstående kan publiceras, men fortsättningen bör delas ut till medlemmarna i *centralkommittén, Petrogradkommittén, Moskvakommittén och sovjeterna*.

VI

Vad bör göras? Man måste aussprechen was ist, ”säga som det är”, erkänna sanningen, att det i vår CK och bland partiledarna finns en strömning eller en mening, som är för att man bör invänta sovjetkongressen, som är *mot* ett omedelbart maktövertagande, mot ett omedelbart uppror. Denna strömning eller mening måste *överbinnas*.

Annars skulle bolsjevikerna för evigt *hölja sig med skam* och *tillintetgöra* sig som parti.

Ty att missa ett sådant tillfälle och ”invänta” sovjetkongressen är *fullständig idioti eller fullständigt förräderi*.

Ett fullständigt förräderi mot de tyska arbetarna. Vi kan ju inte vänta tills deras revolution *börjar*!! Då kommer också lieberdanarna att vara anhängare av att den ”stöds”. Men stödet kan inte börja, så länge Kerenskij, Kisjkin & Co sitter vid makten.

Ett fullständigt förräderi mot bönderna. Att låta bondeupproret slås ned, ehuru vi har de båda *huvudstädernas* sovjetter, det innebär att *förlora* och *göra sig förtjänt av att förlora* varje förtroende hos bönderna, det innebär att i böndernas ögon jämföras med lieberdanarna och andra skurkar.

Att ”invänta” sovjetkongressen är fullständig idioti, ty det innebär att förlora *veckor*, men nu är det veckor och t o m dagar, som avgör *allt*. Det innebär att feget *avstå från* att ta makten, ty den 1–2 november blir det omöjligt (både politiskt och tekniskt: kosacker kommer att mobiliseras till den enfaldigt ”fastställda”¹ dagen för upproret).

Att ”invänta” sovjetkongressen är idioti, ty **kongressen kommer inte att ge någonting, kan inte ge någonting!**

Den ”moraliska” betydelsen? Märkvärdigt!! ”Betydelsen” av resolutioner och samspråk med lieberdanarna, när vi vet att sovjeterna är *för* bönderna och att bondeupproret *slås ned!!* Härmed degraderar vi *sovjeterna* till erbarmliga sladdersällskap. Besegra först Kerenskij och inkalla sedan kongressen.

Upprorets seger är nu *säkerställd* för bolsjevikerna: 1) Vi kan² (ifall vi inte ”inväntar” sovjetkongressen) slå till *plötsligt* och från tre håll: från Petrograd, Moskva och östersjöflottan; 2) vi har paroller, som säkrar oss stöd: ned med regeringen, som undertrycker böndernas uppror mot godsägarna!; 3) vi har majoriteten *i landet*; 4) mensjevikerna och socialistrevolutionärerna befinner sig i full upplösning; 5) vi har teknisk möjlighet att ta makten i Moskva (Moskva skulle rentav kunna börja för att överrumpla fienden); 6) vi har *tusentals* väpnade arbetare och soldater i Petrograd, vilka *på en gång* kan besätta Vinterpalatset, generalstaben, telefoncentralen och alla stora tryckerier; man kommer inte att kunna driva ut oss därifrån, och i *armén* kommer en sådan agitation att sättas i gång, att det blir *omöjligt* att kämpa mot denna regering, som är för fred, för jord åt bönderna osv.

Om vi slår till på en gång, plötsligt, från tre håll, i Petrograd, i Moskva och i östersjöflottan, så är chanserna 100 mot en att vi skall segra med mindre offer än den 3-5 juli, ty *trupperna kommer inte att gå* mot fredsregeringen. Även om Kerenskij *redan* har ”pålitligt” kavalleri osv i Petrograd, så blir han tvungen att *ge sig*, om vi slår till från två håll och armén sympatiserar med *oss*. Om vi inte ens med sådana chanser som nu tar makten, så förvandlas allt prat om makten åt sovjeterna till en *lögn*.

Att inte ta makten nu, att ”vänta”, att prata i centrala exekutivkommittén, att inskränka sig till ”kamp för ett organ” (sovjeten), ”kamp för kongressen” – det innebär att *döma revolutionen till undergång*.

När jag ser att centralkommittén *inte ens besvarat* mina yrkanden i denna anda efter demokratiska konferensens början, att centralorganet *stryker* ur mina artiklar påpekanden om sådana flagranta fel av bolsjevikerna som det skamliga beslutet att delta i förparlamentet, som överlämnandet av en plats i sovjetens presidium åt mensjevikerna osv, osv, så måste jag däri se en ”fin” vink om centralkommitténs obenägenhet att ens diskutera denna fråga, en fin vink om att hålla munnen och ett förslag om att ge mig iväg.

Jag ser mig tvungen att *anhålla om utträde ur CK*, vilket jag härmed gör, och förbehålla mig friheten att agitera *bland gemene man* i partiet och på partikongressen.

¹ Att ”inkalla” sovjetkongressen till den 20 oktober för att den skall fatta beslut om att ”ta makten” – på vad sätt skiljer det sig från det enfaldiga ”fastställandet” av upproret?? Nu kan vi ta makten, men den 20-29 oktober kommer man inte att låta oss ta den.

² Vad har partiet gjort för att *studera* truppernas stationering osv? Vad har det gjort för att genomföra upproret som en ”konst”? – Endast prat i centrala exekutivkommittén osv!!

Ty det är min djupaste övertygelse att vi *tillintetgör* revolutionen, om vi ”inväntar” sovjetkongressen och försitter det nuvarande tillfället.

Den 29 september

N Lenin

PS. En hel rad fakta har visat att *inte ens* kosacktrupperna kommer att gå emot fredsregeringen! Och hur många är de? Var finns de? Och kommer inte hela armén att avdela trupper *för oss*?

Avsnitten I–III och V publicerades i tidningen *Rabotjij Put* nr 30, den 20 (7) oktober 1917; avsnittet VI publicerat ffg 1924

Oktober

Bolsjevikernas inflytande fortsätter att växa.

De moderata socialisterna lät ”demokratiska konferensen” proklamera ett förparlament (”Republikens råd”). Som vi sett vann den linje som förespråkade deltagande i demokratiska konferensen i bolsjevikernas CK, men i början av oktober beslöt partiet att följa Lenins (och Trotskij) linje att bojkotta förparlamentet, vilket Trotskij tillkännagav i ett tal den 7 oktober:

Trotskij: Deklaration av bolsjevikfraktionen inför Republikens råd (7 oktober) (utdrag)

....de borgerliga klasserna som styr politiken i den Provisoriska regeringen har föresatt sig att underminera den Konstituerande församlingen. Detta utgör nu de privilegierade elementens främsta uppgift under vilken hela deras politik, såväl inrikes som utrikes, inordnas.

Inom industri-, jordbruks- och försörjningsområdena förvärras situationen, som helt naturligt orsakats av kriget, av regeringens och de ägande klassernas politik. Efter att ha provocerat fram ett bondeuppror, försöker nu de privilegierade klasserna att undertrycka detta, öppna vägen för ”svältens magra hand”, och kväva revolutionen och framför allt den Konstituerande församlingen.

Lika kriminell är borgarnas och regeringens utrikespolitik.

Efter fyrtio månaders krig riktas nu ett dödligt hot mot huvudstaden. För att möta detta föreslås en plan i syfte att flytta regeringen till Moskva. Tanken att överge den revolutionära huvudstaden, och lägga den i händerna på de tyska trupperna, tycks inte uppröra de borgerliga klasserna; tvärtom accepterar de detta som en naturlig del i sin allmänna politik, som avser att främja en kontrarevolutionär sammansvärjning.

Istället för att erkänna att landets räddning ligger i att sluta fred; istället för att, över huvudet på alla imperialistiska regeringar och diplomater, öppet lägga fram förslaget om omedelbar fred till alla krigströtta länder, och på det sättet omöjliggöra ett fortsatt krig – följer den Provisoriska regeringen piskan från Kadetpartiets kontrarevolutionärer och de allierade imperialistmakterna, utan egentlig mening, utan styrka, utan en plan, snärjda i krigets sele, och dömer därmed hundratusentals soldater och sjömän till meningslös undergång, samtidigt som de förbereder Petrograds kapitulation och undertryckandet av revolutionen. I en tid när bolsjevikiska soldater och sjömän går under tillsammans med andra, fortsätter den s k överbefälhavaren att ödelägga den bolsjevikiska pressen....

De ledande partierna i Republikens råd tjänar som en frivillig täckmantel åt hela denna politik.

Vi, den socialdemokratiska bolsjevikfraktionen, förklarar: Vi har inget gemensamt med denna förräderiregering och med detta råd som tolererar kontrarevolutionen. Vi vill inte, vare sig direkt eller indirekt, förtiga oss för en enda dag, dessa för folket så ödesdigra manövrer, som utförs bakom den officiella fasaden.

Revolutionen är i fara! I en tid när Kaiser Wilhelms trupper hotar Petrograd, förbereder sig Kerenskij-Konovalovs regering att fly från staden, för att istället förvandla Moskva till kontrarevolutionens huvudfäste.

Vi uppmanar arbetarna och soldaterna i Moskva att vara på sin vakt!

När vi nu lämnar Republikens råd uppmanar vi alla Rysslands arbetare, soldater och bönder att vara på sin vakt och att vara modiga!

Petrograd är i fara! Revolutionen är i fara! Hela landet är i fara!

Regeringen förstärker denna fara. De styrande partierna hjälper till.

Endast folket kan rädda sig självt och hela landet. Vi vänder oss till folket.

All makt åt sovjeterna!

All jord åt folket!

Länge leve en omedelbar, hedersam och demokratisk fred!

Länge leve den Konstituerande församlingen!

9 oktober kommer Lenin till Petrograd (från Finland) och deltar dagen därpå vid ett historiskt CK-möte.

Sammanträde med bolsjevikpartiets centralkommitté (10 oktober)

Närvarande: Lenin, Zinovjev, Kamenev, Trotskij, Stalin, Sverdlov, Uritskij, Dzersjinskij, Kollontaj, Bubnov, Sokolnikov och Lomov.

Ordförande: Sverdlov.

Dagordning: 1. Rumänska fronten, 2. "Litauiska" regementets konferens i Moskva, 3. Minsk och nordfronten, 4. Läget för dagen, 5. Distriktskongress, 5. Truppernas uttryckning

...

4. *Läget för dagen* Ordet ges åt Lenin som reser sig och talar.¹

Han konstaterar att en viss likgiltighet gentemot frågan om en resning har kunnat iakttas sedan i början av september. Han säger att detta är otillåtligt om vi uppriktigt hyllar parollen om sovjeternas maktövertagande. Det är därför hög tid att fästa uppmärksamheten på frågans tekniska sida. Mycken tid har uppenbarligen gått till spillo.

Icke desto mindre är frågan mycket angelägen och det avgörande ögonblicket är nära ...

Lenin talade om att massornas inaktivitet och likgiltighet kan förklaras av det faktum att de är trötta på ord och resolutioner.

Majoriteten är nu med oss. Politiskt sett är situationen helt mogen för ett övertagande av makten.

Stämningen bland jordbrukarna blir allt mer upphetsad. Det blir allt svårare att i längden hålla tillbaka deras krav. Slagordet om att överföra all jord till bönderna framstår nu som en tvingande politisk nödvändighet för dem.

¹ Ett annan, lite utförligare version av Lenins tal finns i *Valda verk i tre band*, bd 2, sid 383-384. Finns även på marxistarkiv.se: [Sammanträde med RSDAP\(b\):s centralkommitté 10 oktober](#)

Den politiska situationen är sålunda mogen för handling. Vi måste därför diskutera maktövertagandets praktiska detaljer. Det är huvudfrågan just nu.

Hittills har vi i likhet med reformisterna haft en benägenhet att betrakta en systematisk förberedelse av en väpnad resning som en politisk synd.

Att vänta på den konstituerande nationalförsamlingen, som uppenbarligen inte kommer att stödja oss, är meningslöst. Den kommer bara att göra vår uppgift mer komplicerad.

Vi måste utnyttja den kommande distriktskongressen och förslaget från Minsk för att inleda den avgörande aktionen.

Kamrat Lomov tar till orda och lämnar upplysningar beträffande Moskvas regionala byrås hållning liksom också beträffande situationen i allmänhet i Moskva.

Kamrat Uritskij hävdar att vi är svaga inte bara i tekniskt avseende utan också inom alla andra områden av vårt arbete. Vi har antagit en mängd resolutioner. Men handlat har vi inte alls gjort. Petrograds sovjet är bristfälligt organiserad etc.

På vilka styrkor grundar vi vår slagkraft?

Petrograds arbetare har 40 000 gevär, men det kommer inte att avgöra utgången. Det är inte tillräckligt.

Garnisonen inger efter julidagarna inte stort hopp. Men om vi i alla fall går mot en resning är det verkligen nödvändigt att vidta åtgärder. Vi måste fatta ett beslut i frågan om en bestämd aktion.

Kamrat Sverdlov lämnar upplysningar om vad han känner till om situationen på landsbygden.

Kamrat Dzerzjinskij föreslår att en politisk byrå bestående av medlemmar av centralkommittén skapas med uppgift att sköta den politiska ledningen under den närmaste framtiden.

Efter ett meningsutbyte utformas ett förslag. En politisk byrå med sju medlemmar skall skapas ...

En resolution enligt nedanstående godkändes.

Tio personer röstade för resolutionen och två emot den (Zinovjev och Kamenev).

Den politiska byrån skall bestå av följande sju medlemmar: Lenin, Zinovjev, Kamenev, Trotskij, Stalin, Sokolnikov och Bubnov.

Resolution

Centralkommittén anser att såväl den internationella som den ryska militära och politiska situationen fordrar att frågan om en väpnad resning tas upp till behandling.

Myteriet inom den tyska flottan tyder på en tillväxt av den socialistiska revolutionen i hela Europa.

Hotet om fred mellan imperialisterna i syfte att krossa revolutionen i Ryssland visar borgarklassens rädsla för de progressiva krafternas frammarsch.

Den ryska bourgeoisie och Kerenskij och hans anhängares beslut att avstå Petrograd till tyskarna är ett tecken på att fruktan för de ryska arbetarna är större än för de tyska imperialisterna.

De nya åtgärder reaktionen förbereder för att inleda en ny Kornilovaffär understryker samma förhållande.

Det faktum att de proletära partierna har vunnit majoritet i sovjeterna och att böndernas resning antar allt större proportioner utgör ett bevis för att förtroendet har förskjutits i riktning mot vårt parti.

Centralkommittén anser därför att en väpnad resning är oundviklig och tiden för handling sålunda är kommen.

Alla partiets organisationer föreslås handla i enlighet härmed och diskutera och avgöra i samband med detta uppkommande praktiska frågor ...

Zinovjev och Kamenev går emot upproret

Bolsjevikernas centralkommitté antog Lenins resolution om väpnat uppror som en omedelbar uppgift med rösterna 20-2: Bubnov, Dzerzjinskij, Kollontaj, Lenin, Lomov, Sverdlov, Sokolnikov, Stalin, Trotskij och Uritskij röstade *för*, medan Zinovjev och Kamenev röstade *mot* (lägg märke till att båda invaldes i politiska byrån, trots att de röstat mot upproret). Dagen därefter skickade Zinovjev och Kamenev ett brev till de viktigaste partiorganisationerna där de kritiserade beslutet och motiverade sitt ställningstagande. I brevet framfördes flera argument mot upproret: 1) bolsjevikerna var fortfarande inte tillräckligt starka och saknade stöd från vissa viktiga arbetargrupper; 2) soldatmassorna ville bara ha fred och skulle inte ställa upp för ett revolutionärt krig om detta blev nödvändigt, dvs om man misslyckades att sluta fred); 3) bondemassorna stödde inte bolsjevikerna utan socialistrevolutionärerna; 4) motståndarna hade fortfarande avsevärda styrkor till sitt förfogande, inte minst militärt; 5) den internationella situationen var inte tillräckligt gynnsam. Därför borde man föra en försiktigare politik, stärka sin ställning och bl a satsa på valen till den konstituerande församlingen. Ett utdrag ur brevet följer nedan.

Zinovjev och Kamenev: Till den nuvarande situationen (11 oktober)

(utdrag)

... I arbetarkretsar framträder och tilltar en tankeriktning som ser som enda utväg att man omedelbart manar till ett väpnat uppror. Samspelet mellan alla förhandenvarande omständigheter är av en sådan beskaffenhet, att om vi ska tala om ett sådant uppror, måste ett bestämt datum fastställas, och det inom de närmaste dagarna. I en eller annan form har denna fråga redan diskuterats av hela pressen och vid arbetarmöten, och upptar en betydande mängd parti-arbetares tankar. Vi för vår del ser det som vår plikt och rätt att uttrycka oss fullständigt uppriktigt i denna fråga.

Vi är djupt övertygande om att mana till ett väpnat uppror nu innebär att på ett kort satsa inte bara vårt partis öde, utan också den ryska och den internationella revolutionens öde.

Otvivelaktigt finns det historiska situationer då en förtryckt klass måste erkänna att det är bättre att gå framåt mot nederlag än att ge upp utan strid. Befinner sig den ryska arbetarklassen i en sådan situation för närvarande? *Nej, och tusen gånger nej!!!!*

Som ett resultat av vårt partis ofantligt växande inflytande i städerna, och särskilt i armén, har det uppstått en situation som gör det allt omöjligare för bourgeoisien att hindra den Konstituerande församlingen. Via armén och via arbetarna håller vi en revolver mot bourgeoisins tinning: bourgeoisien har försatts i en sådan position att om den nu skulle försöka att hindra den Konstituerande församlingen, så skulle den åter driva de småborgerliga partierna åt vårt håll, och revolvern skulle brinna av.

Vårt partis utsikter i valen till Konstituerande församlingen är utmärkta. Talet om att bolsjevismens inflytande börjar försvagas etc., anser vi vara helt grundlöst. I våra politiska motståndares munnar är detta påstående helt enkelt ett steg i det politiska spelet i avsikt att

just provocera fram ett uppror från bolsjevikernas sida under förhållanden som är förmånliga för våra fiender. Bolsjevikernas inflytande ökar. Hela skikt inom den arbetande befolkningen har först nu börjat dras in under det. Med rätt taktik kan vi få en tredjedel och ännu fler av platserna i den Konstituerande församlingen. De småborgerliga partiernas inställning kan sedan omöjligt bli densamma i Konstituerande församlingen som nu. I första hand kommer deras paroll ”För land, för frihet, vänta på den Konstituerande församlingen” falla bort.

Och ökningen av nöden, hungern och bonderörelsen, kommer att utöva allt större tryck på dem och tvinga dem att försöka få en allians med det proletära partiet mot jordägarna och kapitalisterna representerade av kadetpartiet.

Den Konstituerande församlingen kan naturligtvis inte av sig själv utplåna den nuvarande kamoufleringen av dessa inbördes förhållanden. Sovjeterna, som har slagit rot i livet, kan inte förstöras. Den Konstituerande församlingen kommer endast kunna finna stöd för sitt revolutionära arbete i sovjeterna. Den Konstituerande församlingen plus sovjeterna – det är den kombinerade typ av statliga organ vilka vi eftersträvar. Det är på denna politiska grund som vårt parti erhåller enorma möjligheter till en verklig seger.

Vi har aldrig sagt att den ryska arbetarklassen skulle kunna föra den nuvarande revolutionen till ett segerrikt slut *ensam*, av egna krafter. Vi har inte glömt och får inte glömma ens nu, att mellan oss och bourgeoisien finns ett stort tredje läger: småbourgeoisin. Detta läger förenade sig med oss under Kornilovhistoriens dagar och gav oss seger. Det kommer att förena sig med oss ytterligare många gånger. Vi får inte låta oss hypnotiseras av den nuvarande situationen. Otvivelaktigt står detta läger för tillfället mycket närmare bourgeoisin än oss. Men nuvarande situation är inte evig, ej heller ens varaktig. Och bara med ett vårdslöst steg, med någon förhastad aktion, som gör revolutionens hela öde beroende av ett omedelbart uppror, kommer proletariatets parti att driva småbourgeoisin i Miljukovs armar *för lång tid framåt*.

Man har sagt oss: (1) att det ryska folkets majoritet redan är med oss, och (2) att majoriteten av det internationella proletariatet är med oss. Tyvärr! – varken det ena eller det andra är sant, och det är stötestenen i hela situationen.

I Ryssland är en majoritet av arbetarna och en betydande del av soldaterna med oss. Men hela återstoden är vacklande. Vi är exempelvis alla övertygade om att om val till Konstituerande församlingen skulle äga rum nu, så skulle en majoritet av bönderna rösta på SR. Är detta en tillfällighet? Soldatmassorna stöder oss inte på grund av krigsparollen utan på grund av fredsparollen. Detta är en oerhört viktig omständighet och om vi inte tog den med i beräkningen skulle vi riskera att bygga på sand. Om vi, efter att själva ha tagit makten nu, skulle komma till slutsatsen (i beaktande av hela världssituationen) att det vore nödvändigt att börja ett revolutionärt krig, skulle soldatmassorna rusa iväg från oss.....

Om arbetarnas parti tar makten utdelar det därvid otvivelaktigt ett slag mot Wilhelm. Det blir svårare för honom att fortsätta ett krig mot ett revolutionärt Ryssland som erbjuder en omedelbar demokratisk fred. Så är det. Men blir under nuvarande förhållanden, efter Riga /s fall/ etc., detta slag tillräckligt kraftigt för att vrida bort den tyska imperialismens hand från Ryssland? ...Var finns då de faktum som utvisar att det proletära partiet på egen hand, och medan den småborgerliga demokratin gör motstånd, måste ta ansvar för ett sådant sakernas tillstånd och dess oundvikliga konsekvenser för partiet självt och endast för det självt?

Och här kommer vi till det andra påståendet – att majoriteten av det internationella proletariatet redan är med oss. Dess värre är det inte så. Myteriet i den tyska flottan har en väldigt symptomatisk betydelse. Det finns förebud om en betydande rörelse fortfarande mycket långt till något slags aktivt stöd för den proletära revolutionen i Ryssland, vilken förklarar krig mot hela den borgerliga världen. Det är ytterligt farligt att övervärdera krafter. Otvivelaktigt har

mycket givits oss och kommer mycket att krävas av oss. Men om vi nu lider nederlag, under det att vi satsat allt på ett kort, så utdelar vi ett grymt slag mot den internationella proletära revolutionen, vilken utvecklas väldigt sakta men icke dess mindre utvecklas. Dessutom kommer utvecklingen av revolutionen i Europa förplikta oss, att utan någon som helst tvekan omedelbart ta makten i våra händer. Det är också den enda garantin för seger åt ett uppror av proletariatet i Ryssland. Den kommer, men den är ännu inte här....

Inför historien, inför det internationella proletariatet, inför den ryska revolutionen och den ryska arbetarklassen, har vi ingen rätt att satsa hela framtiden på ett väpnat uppror. Det skulle vara ett misstag att tro att ett sådant handlande, om det misslyckades, nu endast skulle leda till sådana konsekvenser som 16-18 juli. Nu gäller det något mer. Det är fråga om ett avgörande slag och nederlag i *detta* slag skulle medföra nederlag för revolutionen....

Ledare i bolsjevikiska tidningen *Rabotjij Put* (13 oktober)

All makt till sovjeterna innebär en grundlig utrensning av varje regeringsinstitution från toppen till botten.

All makt till sovjeterna kan innebära ett utbyte av varje "chef" bakom och vid fronten.

All makt till sovjeterna innebär nyval och eventuellt utbyte av "maktens representanter" i städerna och byarna, inom armén och flottan, i "förvaltningarna" och "institutionerna", vid järnvägarna och inom post- och telegrafverken.

All makt till sovjeterna innebär proletariatets och den revolutionära bondeklassens diktatur ...

Proletariatets och den revolutionära bondeklassens diktatur innebär den arbetande majoritetens diktatur över den utsugande minoriteten, över kapitalisterna och deras hantlangare, över spekulerande finansmän och bankirer för en demokratisk freds skull, för arbetarnas kontroll över produktion och distribution, för mark åt bönderna, för bröd åt folket.

Proletariatets och den revolutionära bondeklassens diktatur innebär en öppen diktatur, en massdiktatur som utövas inför allas ögon utan konspirationer och utan smussel ...

Proletariatets och bondeklassens diktatur innebär en diktatur som inte brukar våld mot massorna. Den innebär en diktatur i enlighet med massornas vilja, en diktatur som tyglar viljan hos dessa massors fiender ...

Det ögonblick har kommit då det revolutionära slagordet "All makt till sovjeterna" äntligen måste förverkligas.

(*Rabotjij Put* nr 35, 13 oktober 1917)

Väpnat uppror förbereds

Den 11 oktober beslutade Petrogradsovjeten att upprätta "Kommittén för revolutionens försvar". Den 16 oktober omvandlades den till sovjetens *revolutionära militärkommitté*. Dessa och liknande beslut, liksom den bolsjevikiska propagandan och agitationen bidrog till att förberedelser för ett väpnat uppror började bli allmänt kända.

Bilden till höger är ett ryskt fotomontage som visar ledande medlemmar i den revolutionära militärkommittén.

Raden längst ned, från vänster till höger: Dzerzjinskij, Antonov-Ovsejenko, Sadovskij och Uritskij.

Raden ovanför, Podvojskij och ovanför honom ett gruppfoto med Joffe, Mechnosjin och Nevskij.

Nästa gruppfoto visar (från vänster): Trotskij, Sverdlov, Unsljicht, Gusev, Pestkovskij, Kotsjubinskij.

Översta gruppfoto: Skrypnik, Lasjevitj, Tjudnovskij, Jeremjev, Dybenko, Molotov, Bokij, Raskolnikov, Breslav, Krylenko.

Socialistrevolutionärernas organ *Delo Naroda* (15 oktober)

Bolsjevikerna börjar bli färdiga för aktion. Detta är ett faktum. Vi har skäl att förmoda att denna aktion är avsedd att bli väpnad. Så här skrev Rabotjij Put häromdagen: ”Landet är moget för proletarietets och den revolutionära bondeklassens diktatur. Det ögonblick har kommit när det revolutionära slagordet ‘All makt till sovjeterna’ äntligen måste förverkligas.”

Bolsjevikerna skyndar således på. De känner att en ny sinnesförändring håller på att mogna bland massorna. De vet att deras nuvarande dominerande inflytande kommer att minska. Och de vill utnyttja det fördelaktiga ögonblicket så snart de kan ...

Vårt minne är för kort. Vi glömmer ofta att Kornilovrörelsen kom efter den 16 och 17 juli. Vad skall nu komma efter bolsjevikernas nya aktion? En andra Kornilovaffär kommer kanske att visa sig bli farligare än den första ...

Revolutionen bör mönstra alla sina styrkor mot bolsjevikernas bebådade resning. Låt ett rungande nej bli svaret på vädjandet om en brottslig handling i detta för vårt land så allvarliga ögonblick.

(*Delo Naroda* nr 181, 15 (28) oktober 1917)

Bolsjevikernas Petrograd-kommitté diskuterar upproret (15 oktober)

Vid en hemlig session med bolsjevikpartiets Petrograds-kommitté diskuterades planerna på att starta upproret innan sovjetkongressen.

Andrej Bubnov, medlem av bolsjevikpartiets centralkommittés politbyrå inledde:

Vi har nu nått det ögonblick, då ett maktövertagande kan ge oss medel att föra revolutionen och landet mot skapande mål. Efter att ha övertagit makten kommer vi att tvingas att förverkliga våra slagord och vårt program omedelbart ...

När vi har övertagit makten, kommer vi att tvingas till terror i stor skala. Den allmänna situationen är sådan att en väpnad resning är oundviklig och hela vårt problem är att göra oss redo för den ...

Nevskij: ... En proletariatets väpnade resning här i Petrograd är tänkbar. Hela garnisonen kommer att rycka ut på sovjetens anmaning ...

Men vi får inte begränsa resningen till Petrograd. Hur kommer Moskva och provinserna att reagera på detta? Kan centralkommittén försäkra oss att Ryssland som helhet kommer att stödja oss? Vi har inga upplysningar beträffande situationen vid järnvägarna. Är ni säkra på att 5:e armén inte kommer att skickas mot oss?

Charitonov: ... Det gemensamma sammanträdet med Petrogradkommittén, centralkommittén, distriktskommittén och Moskvadistriktet avslöjade att det föreligger en allmän brist på entusiasm.

Från Krasnoje Selo, där vi har en stor organisation på ungefär 50 000 medlemmar, kan bara 500 väntas komma till Petrograd. De övriga kommer att på grund av obeslutsamhet stanna kvar i Krasnoje Selo. Bland kamraterna där råder en mycket defaitistisk stämning.

Ur militär synpunkt är soldaterna inte mycket att lita på. En hel del av dem har skickats tillbaka från fronten därför att de inte visste hur man hanterar vapen. Ifråga om post- och telegrafanställda har vi i vår organisation mellan 140 och 150 medlemmar...

Signalisterna är huvudsakligen kadetter och hyser inte stor sympati för oss, men i ett avgörande ögonblick kan det kanske finnas tillräckliga styrkor för att ockupera telegrafan och andra viktiga kommunikationscentra.

Slutskaja (kvinnlig representant från Vasiljevskij-Ostrovdistriktet): Beträffande situationen i vårt distrikt kan jag säga att militär undervisning ges i fabrikena. Men lusten är inte stor att få delta i en resning.

Latsis (Viborgdistriktet): Ett ökat intresse för vad som händer kan noteras bland arbetarna. En ny centralorganisation har bildats hos oss ... Massorna kommer att stödja oss.

Kalinin (Lesnovskijdistriktet): Hittills har vi inte undersökt de verkliga förhållandena. Men när vi nu har trätt i förbindelse med arméförbanden har vi kommit underfund om att i Finland och vid fronten protesterar man mot bolsjevikernas planerade resning.

Men å andra sidan anländer bakom ryggen på arméorganisationen delegater från fronten och deras krav antyder klart en stridbar sinnesstämning.

Det bevisar att de officiella armékommittéerna inte är med oss, men däremot gemene man bland soldaterna. Vi har ett ”rött garde”, men det har bara 84 gevär.

Naumov (Viborgdistriktet): Det finns ett tydligt missnöje bland massorna ... och en känsla av undertryckt indignation på grund av den planerade evakueringen av Petrograd och den tilltagande arbetslösheten.

Menzjinskaja (kvinnlig representant för 1:a stadsdistriktet): I fråga om vapen är läget inte tillfredsställande. I kommittén finns det bara 6 gevär, vid en fabrik 100, vid en annan 20. Det är svårt att uppskatta arbetarnas stämning. *Pachomov* (andra stadsdistriktet): Sinnesstämningen är bättre än den var den 16 till 18 juli, men Röda gardet är dåligt organiserat. Vi har 50 gevär, 3 000 patroner. Mellan 60 och 80 personer undergår militär utbildning ...

Ravitj (Moskvadistriktet): Vid fabrikena är känslorna på kokpunkten. Men massorna kommer bara att gå till aktion på sovjetens order. Mycket få kommer att reagera på uppmaningar från vårt parti. De organ som skapades under Kornilovdagarna är alltjämt intakta ...

Rapport från CK-möte (16 oktober) (utdrag)

Sammanträde med RSDAP(b):s centralkommitté den 16 (29) oktober 1917.

Ordförande: Kamrat Sverdlov.

Kamrat Sverdlov föreslår dagordningen: 1. Rapport om centralkommitténs senaste session. 2. Korta rapporter från representanter. 3. Den nuvarande situationen.

1. Rapport om centralkommitténs senaste session.

Kamrat Lenin:¹ ... Kornilovrevolten har drivit massorna ännu närmare oss ... Alternativet är antingen Kornilovs diktatur eller proletariats och de fattiga bondeskiktens diktatur. Stämningarna kan inte tjäna som vägledning, ty de är föränderliga och omöjliga att mäta. Vi måste ledas av en objektiv analys i vår bedömning av revolutionens förutsättningar.

Massorna har uttryckt förtroende för bolsjevikerna och begär av dem inte ord utan handling, en beslutsam politik såväl i kampen mot kriget som i kampen mot ekonomisk ruin.

Om vi gör en politisk analys av revolutionen till vår grundval, kommer det att stå fullkomligt klart att till och med anarkistiska åtgärder håller på att bli berättigade ...

Mötet antog därefter följande resolution av Lenin med 19 röster mot 2 och 4 nedlagda:

Sammanträdet välkomnar fullt och stödjer i sin helhet centralkommitténs resolution och uppmanar alla organisationer, alla arbetare och soldater att göra allsidiga och energiska förberedelser för ett väpnat uppror och att stödja det centrum som för detta ändamål upprättas av centralkommittén; sammanträdet uttrycker den fulla övertygelsen att centralkommittén och rådet i rätt tid kommer att fastställa det gynnsammaste ögonblicket och de ändamålsenligaste metoderna för offensiven.

Vid CK-mötet den 16 oktober hade Kamenev och Zinovjev fortsatt att argumentera mot upproret, vilket föranledde Lenin att utförligt ta upp frågan i ett brev riktat till partimedlemmarna.

Lenin: Brev till kamrater (17 oktober)

Kamrater! Den tid vi lever i är så kritisk, händelserna följer varandra så otroligt snabbt, att en publicist, som av ödets vilja ställts något på sidan om historiens huvudström, riskerar att ständigt komma för sent eller att visa sig oinformerad, särskilt då någon tid går innan hans arbeten blir tryckta. Ehuru jag helt och fullt inser detta, är jag likväl nödgad att skriva detta brev till bolsjevikerna, även med risk att det överhuvudtaget inte blir publicerat, ty den vacklan, som jag anser det vara min plikt att på det bestämdaste motsätta mig, är exempellös och kan ödesdigert påverka partiet, det internationella proletariats rörelse och revolutionen. Och vad beträffar faran att bli försenad, så skall jag för att förekomma den hänvisa till vilka informationer jag har och av vilket datum de är.

Jag lyckades först på morgonen måndagen den 16 oktober träffa en kamrat, som dagen förut hade deltagit i ett mycket viktigt bolsjevikiskt möte i Petrograd och som utförligt informerade mig om debatterna. Där diskuterades just frågan om upproret, som diskuterats i söndagstidningarna av alla riktningar. De inflytelserikaste kamraterna från alla områden av det bolsjevikiska arbetet i huvudstaden hade infunnit sig till mötet. Och endast en högst obetydlig minoritet av mötet, nämligen inalles två kamrater, intog en avvisande hållning. De argument, som dessa kamrater anförde, är så svaga, dessa argument är ett så förbluffande utslag av

¹ Ett något utförligare referat av Lenins tal finns i *Valda verk*, se [Sammanträde med RSDAP\(b\):s centralkommitté 16 oktober](#) (på marxistarkiv.se)

förvirring, fruktan och sammanbrott av bolsjevismens och den revolutionärt proletära internationalismens alla grundläggande idéer, att det är svårt att finna en förklaring till en så skamlig vacklan. Men faktum kvarstår och eftersom ett revolutionärt parti inte har rätt att tolerera vacklan i en så allvarlig fråga, eftersom dessa två kamrater, som övergett sina principer, kan orsaka en viss förvirring, så är det nödvändigt att analysera deras argument, att avslöja deras vacklan och påvisa hur skamlig den är. De följande raderna är ett försök att göra detta.

”Vi har inte majoritet bland folket, och utan denna förutsättning är upproret hopplöst ...”

Personer som kan säga detta vanställer antingen sanningen eller också är de pedanter, som till varje pris, utan att det minsta räkna med revolutionens reella betingelser, på förhand vill ha en garanti för att bolsjevikernas parti i hela landet fått exakt hälften plus en av rösterna. Inte i en enda revolution har historien någonsin erbjudit sådana garantier och kan absolut inte göra det. Att ställa ett sådant krav är att lyckas med åhörarna och innebär ingenting annat än att skylta över sin egen *flykt* undan verkligheten.

Ty verkligheten visar oss klart, att folkmajoriteten just efter julidagarna började att snabbt gå över på bolsjevikernas sida. Det bevisades redan före kornilovrevolten både av valen i Petrograd den 20 augusti, då antalet bolsjevikiska röster i staden, förstäderna undantagna, steg från 20 till 33 proc, och sedan av stadsdelsdumavalen i Moskva i september, då antalet bolsjevikiska röster steg från 11 till 49,3 proc (en moskvakamrat, som jag träffade i dagarna, sade mig att den exakta siffran är 51 proc). Det har nyvalen av sovjeterna bevisat. Det har bevisats av det faktum, att majoriteten av bondesovjeterna tvärtemot sin ”avksentievskas” centralsovjet uttalat sig *mot* koalitionen. Att vara emot koalitionen innebär i *praktiken* att följa bolsjevikerna. Vidare visar meddelanden från fronten allt oftare och allt bestämdare, att soldaternas *massa* allt beslutsammare går över till bolsjevikernas sida, trots det illvilliga förtalet och de illvilliga attackerna av de socialistrevolutionära och mensjevikiska ledarna, officerare, deputerade etc, etc.

Slutligen är *bondeupproret* det viktigaste faktumet i dagens liv i Ryssland. Det visar objektivt, inte i ord utan i handling, att folket går över på bolsjevikernas sida. Ty hur den borgerliga pressen och dess ynkliga eftersägare bland Novaja Zjizn & Co:s ”vacklande” led än ljuger när de skriker om pogromer och om anarki, så kvarstår faktum. Bonderörelsen i Tambovguvernemet var ett uppror både i fysisk och politisk mening, ett uppror, som gett så utomordentliga politiska resultat som framför allt samtycke till att överlämna jorden åt bönderna. Det är ingen tillfällighet att hela det av upproret uppskrämda socialistrevolutionära paket, inklusive Delo Naroda, nu *tjuter* om nödvändigheten av att överlämna jorden till bönderna! Det bevisar i *praktiken* att bolsjevismen är riktig och når framgång. Det *visade sig* vara omöjligt att ”undervisa” bonapartisterna och deras lakejer i förparlamentet på annat sätt än genom uppror.

Det är ett faktum. Fakta är envisa ting. Och ett sådant faktiskt ”argument” *för* upproret är starkare än tusentals ”pessimistiska” undanflykter av en förvirrad och uppskrämd politiker.

Om bondeupproret inte vore en händelse av allnationell politisk betydelse, så skulle inte de socialistrevolutionära lakejerna i förparlamentet skrika om nödvändigheten av att överlämna jorden till bönderna.

Ett annat utomordentligt politiskt och revolutionärt resultat av bondeupproret, vilket redan noterats i *Rabotjij Put*, är spannmålstillförseln till järnvägsstationerna i Tambovguvernemet. Där har ni, förvirrade herrar, ytterligare ett ”argument”, ett argument för upproret som det enda sättet att rädda landet från den hungersnöd som redan står för dörren och från en kris av oerhörda dimensioner. Medan de socialistrevolutionära och mensjevikiska folkförrädarna gläfsar, hotar, skriver resolutioner och lovar att föda de hungrande genom att inkalla

konstituerande församlingen, kommer folket att *på bolsjevikiskt sätt* ta itu med att lösa spannmålsfrågan genom ett *uppror* mot godsägarna, kapitalisterna och uppköparna.

Och de ypperliga resultaten av en *sådan* lösning (den enda reella) av spannmålsfrågan var även den *borgerliga* pressen tvungen att erkänna, t o m Russkaja Volja, som publicerade meddelandet att järnvägsstationerna i Tambovguvernemet var överfyllda av spannmål ...
Sedan bönderna hade gjort uppror!!

Nej, att nu tvivla på att folkmajoriteten följer och kommer att följa bolsjevikerna, det innebär att skamligt vackla och betyder i verkligheten att kasta den proletära revolutionsandans *alla* principer överbord, att fullkomligt avsvärja sig bolsjevismen.

”Vi är inte tillräckligt starka för att ta makten, och bourgeoisin är inte tillräckligt stark för att torpedera konstituerande församlingen ...”

Den första delen av detta argument är helt enkelt en upprepning av det föregående. Det vinner inte i styrka och övertygelsekraft, om man ger uttryck åt sin förvirring och fruktan för bourgeoisin genom pessimism beträffande arbetarna och optimism beträffande bourgeoisin. Om officersaspiranterna och kosackerna säger, att de kommer att kämpa till sista blodsdroppen mot bolsjevikerna, så förtjänar det fullkomlig tilltro; men om arbetarna och soldaterna på hundratals möten ger uttryck åt sitt fullkomliga förtroende för bolsjevikerna och bekräftar sin beredvillighet att med liv och blod gå in för maktens övergång till sovjeterna, så är det ”på sin plats” att erinra om att det är en sak att rösta och en annan sak att slåss!

Om man resonerar så, är upproret naturligtvis ”vederlagt”. Man frågar sig bara på vilket sätt denna egendomligt inriktade, egendomligt inställda ”pessimism” skiljer sig från en politisk övergång på bourgeoisins sida?

Se på fakta, minns bolsjevikernas tusenfalt upprepade uttalanden, som våra pessimister har ”glömt”. Vi har tusentals gånger sagt, att arbetar- och soldatdeputerades sovjeterna är en kraft, att de är revolutionens förtrupp, att de kan ta makten. Vi har tusentals gånger förebrått mensjevikerna och socialistrevolutionärerna att de svamlar om ”demokratins befullmäktigade organ” men på samma gång *fruktar* att överföra makten till sovjeterna.

Och vad har kornilovrevolten bevisat? Det bevisade att sovjeterna är en verklig kraft.

Och sedan detta blivit bevisat genom erfarenheten, genom fakta, skulle vi kasta bolsjevismen överbord, förneka oss själva och säga: vi är inte tillräckligt starka (ehuru vi har båda huvudstädernas sovjeterna och majoriteten av landsortens sovjeterna på bolsjevikernas sida) !!! Nå, är det inte en skamlig vacklan? Egentligen kastar ju våra ”pessimister” parollen ”All makt åt sovjeterna” överbord, ehuru de *fruktar* att erkänna det.

Hur kan man bevisa, att bourgeoisin inte är tillräckligt stark för att torpedera konstituerande församlingen?

Om sovjeterna *inte har kraft* att stöta bourgeoisin, så är den följaktligen tillräckligt stark för att kunna torpedera konstituerande församlingen, ty ingen annan kan förhindra det. Att tro på Kerenskij & Co:s löften, att tro på det servila förparlamentets resolutioner – är det värdigt en medlem av det proletära partiet och en revolutionär?

Bourgeoisin har inte endast *kraft* att torpedera konstituerande församlingen, ifall den nuvarande regeringen inte störs, utan den kan även *indirekt* nå detta resultat genom att utlämna Petrograd åt tyskarna, genom att öppna fronten, öka lockouterna och sabotera spannmåls-tillförseln. Det är *genom fakta* bevisat, att bourgeoisin delvis redan har gjort allt detta. Den är alltså i stånd att även göra det *helt*, om arbetarna och soldaterna inte störtar den.

”Sovjeterna måste vara en revolver, satt mot regeringens tinning, med krav på att konstituerande församlingen inkallas och att de kornilovska försöken stoppas ...”

Så långt har en av de båda bedrövliga pessimisterna gått! Han måste gå så långt, ty att avstå från upproret är *detsamma* som att avstå från parollen ”All makt åt sovjeterna”. Naturligtvis är paroller ”ingenting heligt”, det är obestriddligt.

Men varför har då *ingen* rest frågan om att ändra denna paroll (som jag gjorde efter juli-dagarna)? Varför *fruktar* man att säga detta öppet, fastän man i partiet sedan september diskuterat frågan om upproret, som numera är *det enda sättet* att förverkliga parollen ”All makt åt sovjeterna”?

Här kan våra bedrövliga pessimister inte slingra sig undan. Att avstå från upproret är *detsamma* som att avstå från att makten överlämnas till sovjeterna, det är *detsamma* som att ”flytta över” alla förhoppningar och förväntningar på den goda bourgeoisin, som ”lovat” att inkalla konstituerande församlingen.

Är det så svårt att förstå att konstituerande församlingen är *tryggad* och dess framgång garanterad, *om makten* ligger i händerna på sovjeterna? Det har bolsjevikerna sagt tusen gånger. *Ingen* har någonsin försökt vederlägga det. En sådan ”kombinerad typ” erkände alla. Men att nu med ordvändningen ”kombinerad typ” smuggla igenom ett *avståndstagande* från maktens övergång till sovjeterna, att smuggla igenom det *i hemlighet, emedan man fruktar* att öppet förkasta vår paroll – vad är det för något? Kan någon finna ett parlamentariskt uttryck för att karakterisera detta?

Vår pessimist fick det träffande svaret: ”Är det en revolver utan kula”? Blir svaret ja, så betyder det en direkt övergång till personer som Lieber och Dan, vilka tusentals gånger förklarat att sovjeterna är en ”revolver” och tusentals gånger bedragit folket, ty *under deras valde* har sovjeterna visat sig vara nollor.

Men om man säger en revolver ”med kula”, så betyder det just en *teknisk* förberedelse till ett uppror, ty kulan måste anskaffas, revolvern måste laddas, och förresten räcker det inte med en enda kula.

Antingen övergång till personer som Lieber och Dan och *öppet* avståndstagande från parollen ”All makt åt sovjeterna” eller uppror. Någon medelväg finns inte.

”Bourgeoisin kan inte utlämna Petrograd åt tyskarna, även om Rodzianko vill det, ty det är inte borgarna som krigar, utan våra hjältemodiga matrosar ...”

Detta argument är på nytt begränsat till samma ”optimism” *beträffande bourgeoisin*, som med varje steg fatalt ådagaläggs av dem, som är pessimister ifråga om de revolutionära krafterna och proletariats förmåga.

Det är de hjältemodiga matroserna som strider, *men* detta hindrade inte *två* amiraler att *försvinna* före Ösels intagande!!

Det är ett faktum. Fakta är envisa ting. Fakta bevisar, att amiralerna *inte är sämre* än Kornilov när det gäller förräderi. Och det är ett obestriddligt faktum, att högkvarteret inte har reformerats, att officerskåren består av kornilovmän.

Om kornilovmännen (med Kerenskij i spetsen, ty han är också kornilovman) *vill* utlämna Petrograd, så kan de göra det på två och rentav tre sätt.

För det första kan de genom förräderi av den kornilovska officerskåren öppna nordfronten från landsidan.

För det andra kan de bedriva ”kohandel” om aktionsfrihet för hela den tyska flottan, som är *starkare* än vår, de kan bedriva kohandel både med de tyska och de brittiska imperialisterna. Dessutom har de ”försvunna amiralerna” kunnat utlämna *även planerna* åt tyskarna.

För det tredje kan de genom lockouter och sabotage av spannmållstillförseln bringa våra trupper till *fullständig* förtvivlan och vanmakt.

Ingen av dessa tre vägar kan förnekas. Fakta har bevisat, att Rysslands borgerliga kosackparti redan knackat på alla dessa tre dörrar och försökt att öppna dem.

Följaktligen? Följaktligen har vi inte rätt att vänta, tills bourgeoisin stryper revolutionen.

Att Rodziankos ”önskningar” inte är en fantasi, det har erfarenheten bevisat. Rodzianko är en handlingens man. Bakom Rodzianko står *kapitalet*. Det är obestridligt. Kapitalet är en väldig makt, så länge proletariatet inte har makten. Rodzianko har *i årtionden* med liv och själ genomfört kapitalets politik.

Följaktligen? Följaktligen betyder det, att om man vacklar i frågan om upproret som det enda medlet att rädda revolutionen, så förfaller man till den till hälften lieberdanska, socialist-revolutionära och mensjevikiska fega godtrogenheten mot bourgeoisin, till den till hälften ”bonde”-blinda godtrogenhet, som bolsjevikerna framför allt bekämpat.

Antingen lägger man armarna överkorsat i kors över bara bröstet och väntar, bedyrar sin ”tro” på konstituerande församlingen, tills Rodzianko & Co utlämnar Petrograd och kväver revolutionen, eller också gör man uppror. Någon medelväg finns inte.

Inte ens om konstituerande församlingen inkallas, ändrar det i och för sig något, ty inget ”konstituerande”, inga omröstningar ens av den mest suveräna församling kan ha någon effekt på svälten, på Wilhelm. Både inkallandet av konstituerande församlingen och dess *framgång* är beroende av maktens övergång till sovjeterna; denna gamla bolsjevikiska sanning bekräftas allt påtagligare och allt *hårdare* av verkligheten.

”Vi blir allt starkare för varje dag, vi kan komma in i konstituerande församlingen som en stark opposition, varför skall vi sätta allt på ett kort ...”

Detta är ett argument av en kälkborgare, som har ”läst” att konstituerande församlingen inkallas och godtroget slår sig till ro med den högst legala, högst lojala, konstitutionella vägen.

Det är bara synd, att varken frågan om svälten eller frågan om Petrograds utlämnande kan lösas genom att *vänta* på konstituerande församlingen. Denna ”bagatell” glömmar de naiva eller förvirrade eller uppskrämda personerna.

Svälten väntar inte. Bondeupproret väntade inte. Kriget väntar inte. De försvunna amiralerna väntade inte.

Eller kommer svälten att samtycka till att vänta, om vi bolsjeviker *proklamerar* vår tro på konstituerande församlingens inkallande? Kommer de försvunna amiralerna att samtycka till att vänta? Kommer personer som Maklakov och Rodzianko att samtycka till att inställa lockouterna, sabotaget av spannmållstillförseln, de hemliga sammansvärjningarna med de brittiska och tyska imperialisterna?

Ty *så här* blir resultatet för de ”konstitutionella illusionernas” och den parlamentariska kretinismens hjältar. Det levande livet försvinner och kvar blir endast *pappersslappen* om konstituerande församlingens inkallande, kvar blir endast valen.

Och ändå undrar dessa blinda över att det svältande folket och de av generalerna och amiralerna förrådade soldaterna är likgiltiga för valen! Vilka slughuvuden!

”Om kornilovmännen började igen, så skulle vi visa dem! Men att själva börja, varför riskera det?
...”

Det låter så utomordentligt övertygande och utomordentligt revolutionärt. Historien upprepar sig inte, men om vi vänder den *ryggen*, begrundar den första kornilovrevolten och upprepar ”om kornilovmännen började” vilken förträfflig revolutionär strategi det vore! Vad den liknar ”om och men”! Kanske kornilovmännen åter börjar på fel tid! – vilket starkt ”argument”, inte sant? Vilken allvarlig motivering för en proletär politik?

Men om kornilovmännen av andra uppbådet har lärt sig någonting? Om de *inväntar* hungerkravaller, frontens upprivande, Petrograds utlämnande och *inte börjar* tidigare? Hur blir det då?

Man föreslår oss att bygga det proletära partiets taktik på att kornilovmännen eventuellt kommer att upprepa ett av sina gamla misstag!

Vi skall glömma allt vad bolsjevikerna hundratals gånger påvisat och *bevisat*, vad vår revolutions halvårsgamla historia bevisat, nämligen att det inte finns, objektivt *inte finns* och inte kan finnas någon annan utväg *än* kornilovmännens diktatur eller proletariatets diktatur. Vi skall glömma det, avsäga oss allt detta och vänta! På vad? Vänta på ett under, nämligen att det våldsamma och katastrofala händelseförloppet från den 20 april till 29 augusti skall avlösas (på grund av att kriget fortsätter och hungersnöden växer) av ett fredligt, lugnt, stilla och legalt inkallande av konstituerande församlingen och ett verkställande av dess högst lagliga beslut. Där har ni den ”marxistiska” taktiken!

Vänta, ni svältande, Kerenskij har lovat att inkalla konstituerande församlingen!

”I den internationella situationen finns det egentligen ingenting, som förpliktar oss att genast gå till aktion, vi kommer snarare att skada den socialistiska revolutionen i väst, om vi låter oss skjutas ned
...”

Detta argument är i sanning storartat: Scheidemann ”själv”, Renaudel ”själv” skulle inte kunna ”operera” skickligare med arbetarnas sympati för den internationella socialistiska revolutionens framgång!

Man tänke sig bara: tyskarna har under infernaliskt svåra förhållanden, med en *enda* Liebknecht (som till på köpet sitter i fängelse), utan tidningar, utan mötesfrihet, utan sovjeter, trots en otrolig fientlighet mot internationalismens idé från *alla* befolkningsklasser, inklusive den siste välbärgade bonden, trots den imperialistiska stor-, medel- och småbourgeoisins stor-slagna organisationsförmåga – tyskarna, dvs de tyska revolutionära internationalisterna, arbetarna i matrosblus, har organiserat ett uppror i flottan, med kanske en chans på hundra.

Men vi som har tiotals tidningar, mötesfrihet, som har *majoriteten* i sovjeterna, vi som är de bäst lottade proletära internationalisterna i hela världen, vi skall avstå från att stödja de tyska revolutionärerna med vårt uppror. Vi skall resonera i stil med personer som Scheidemann och Renaudel: det förnuftigaste är att inte göra uppror, ty om man skjuter oss, så förlorar världen i oss så till den grad präktiga, förnuftiga, idealiska internationalister!!

Låt oss bevisa att vi är förnuftiga. Låt oss anta en sympatiresolution för de *tyska upprorsmännen* och avvisa *upproret* i Ryssland. Det blir en äkta, förnuftig internationalism. Och hur snabbt kommer inte den internationella internationalismen att blomma upp, om en så vis politik segrar *överallt*!

Kriget har pinat ut och marterat arbetarna i alla länder till det yttersta. Utbrotten kommer allt tätare i Italien, i Tyskland och Österrike. Vi *ensamma*, som har arbetar- och soldatdeputerades sovjeter, skall *vänta* och förråda de tyska internationalisterna, såsom vi förråder de ryska

bönderna, vilka inte i ord utan i handling, genom uppror mot godsägarna, kallar oss till uppror mot Kerenskij's regering...

Må molnen av den imperialistiska sammansvärjningen mellan alla länders kapitalister, som är beredda att kväva den ryska revolutionen, skockas – låt oss lugnt vänta, tills man kväver oss *med rubeln!* I stället för att angripa de sammansvurna och krossa deras led genom arbetar- och soldatdeputeradesovjeternas seger, skall vi vänta på konstituerande församlingen, där alla internationella sammansvärjningar skall besegras genom *omröstning*, ifall Kerenskij och Rodzianko hederligt inkallar konstituerande församlingen. Har vi rätt att tvivla på Kerenskij's och Rodziankos hederlighet?

”Men ‘alla’ är emot oss! Vi är isolerade. Centrala exekutivkommittén och de internationalistiska mensjevikerna, Novaja Zizjz-anhängarna och vänstersocialistrevolutionärerna har gett och kommer att ge ut upprop mot oss!”

Ett förkrossande argument. Hittills har vi skoningslöst gisslat de vacklande för deras vacklan. *Därmed* har vi vunnit folkets sympati. *Därmed* har vi vunnit sovjeterna, utan vilka upproret inte kunde bli tryggt, snabbt och tillförlitligt. Nu skall vi använda de vunna sovjeterna till att *själva gå över till de vacklandes flock*. Vilken utomordentlig karriär för bolsjevismen!

Det väsentliga i lieberdanarnas, tjernoviternas samt ”vänster”-socialistrevolutionärernas och ”vänster”-mensjevikernas politik består i *vacklan*. Som *mätare på massornas radikaliserings* har vänstersocialistrevolutionärerna och de internationalistiska mensjevikerna en *kolossal* politisk betydelse. Två sådana fakta som att å ena sidan cirka 40 procent av både mensjevikerna och socialistrevolutionärerna gått över till vänsterns läger och bondeupproret å andra sidan har otvivelaktigt och uppenbart ett samband med varandra.

Men det är just karaktären i detta samband, som avslöjar hela den avgrundsdjupa karaktärlösheten hos de personer, vilka nu fått infallet att gnälla över att den genomruttna centrala exekutivkommittén eller de vacklande vänstersocialistrevolutionärerna & Co gått emot oss. Ty *denna* vacklan av de småborgerliga ledarna – sådana personer som Martov, Kamkov, Suchanov & Co – måste jämföras med böndernas *uppror*. Det är en *reell* politisk jämförelse. Med vem skall man gå? Med de vacklande ledarklickarna i Petrograd, vilka *indirekt* gett uttryck åt massornas *radikaliserings* och som vid *varje* politisk vändning skamligt gnällt, vacklat och sprungit för att be lieberdanarna och personer som Avksentiev & Co om ursäkt – *eller med dessa radikaliserade massor?*

Så och endast så står frågan.

Med anledning av att personer som Martov, Kamkov och Suchanov förrått bondeupproret, föreslår man även oss, de revolutionära internationalisternas arbetarparti, att förråda upproret. Det är just detta politiken att ”blinka” åt vänstersocialistrevolutionärerna och de internationalistiska mensjevikerna går ut på.

Men vi har sagt: för att hjälpa de vacklande måste man själv upphöra att vackla. Dessa ”goda” småborgerliga vänsterdemokrater vacklade även för koalitionen! Vi ryckte dem sist och slutligen med därigenom att vi själva inte vacklade. Och livet har gett oss rätt.

Med sin vacklan har dessa herrar alltid skadat revolutionen. Vi ensamma har räddat den. Och nu skulle även vi ge upp då svälten knackar på Petrograds portar, medan Rodzianko & Co bereder sig att utlämna staden?!

”Men vi har inte ens fasta förbindelser med järnvägsmännen och posttjänstemännen. Deras officiella representanter är Plansons anhängare. Och kan man segra utan posten och utan järnvägarna?”

Ja, ja, Plansons anhängare här och lieberdanare där. Vilket förtroende har *massorna* visat dem? Har inte vi ständigt bevisat att dessa ledare bedrar *massorna*? Har inte massorna vänt ryggen åt dessa ledare och vänt sig *till oss* både vid valen i Moskva och vid valen till sovjeterna? Eller svälter inte massan av järnvägsmän och posttjänstemän? Strejkar de inte mot Kerenskij & Co:s regering?

”Och hade vi förbindelser med dessa förbund före den 28 februari?”, frågade en kamrat en ”pessimist”. Denne svarade med att påpeka att de båda revolutionerna inte kan jämföras. Men detta påpekande endast *stärker* den frågandes position. Ty det var just bolsjevikerna, som tusentals gånger talade om den långa förberedelsen av den *proletära* revolutionen *mot bourgeoisin* (och de talade inte för att glömma detta inför det avgörande ögonblicket). Just *avskiljandet* av massornas proletära element från de småborgerliga och de borgerliga topparna är betecknande för det politiska och ekonomiska liv som förs av post- och telegraftjänstemannaförbundet och järnvägstjänstemannaförbundet. Det är inte alls fråga om att ovillkorligen på förhand knyta ”förbindelser” med ett eller annat förbund, saken är den att endast seger för proletärernas och böndernas uppror *kan* tillfredsställa *massorna* i järnvägsmännens och post- och telegraftjänstemännens arméer.

”Petrograd har bröd för två eller tre dagar. Kan vi ge de upproriska bröd?”

Det är en av tusen skeptiska anmärkningar (skeptikerna kan *alltid* ”tvivla”, och ingenting annat än erfarenheten kan vederlägga dem), en av dessa anmärkningar som vältrar över skulden från den skyldige till den oskyldige.

Just Rodzianko & Co, just bourgeoisin förbereder svälten och spekulerar i att undertrycka revolutionen med svält. Det finns inte och *kan inte* finnas någon annan räddning undan svälten än böndernas uppror mot godsägarna på landet och arbetarnas seger över kapitalisterna i städerna. På annat sätt *kan* man *varken* skaffa spannmål av de rika och trots deras sabotage transportera det *eller* bryta motståndet från de mutade tjänstemännen och kapitalisterna, som blir allt rikare, och *inte heller* införa en sträng registrering. Det har just bevisats av historien om ”demokratins” förrådsinstitutioner och livsmedelssvårigheter, en demokrati som miljoner gånger *klagade, jämrade sig* och *bad bevekande* med anledning av kapitalisternas sabotage.

Det finns ingen makt i världen, utom den segerrika proletära revolutionens makt, som kan övergå från klagan, böner och tårar till *revolutionär handling*. Och ju längre den proletära revolutionen drar ut på tiden, ju längre den uppskjuts genom händelser eller genom de vacklandes och förvirrades vacklan, desto större offer kommer den att kosta, desto svårare blir det att *organisera* tillförseln och fördelningen av spannmål.

Dröjsmål med upproret är detsamma som döden, så måste man svara den som har det sorgliga ”modet” att se hur förfallet växer och hur svälten närmar sig och att *avråda* arbetarna från upproret (*dvs att råda dem att vänta, att fortfarande lita på bourgeoisin*).

”Läget vid fronten är inte heller ännu farligt. Även om soldaterna själva sluter ett vapenstillestånd, så är det ännu ingen olycka ...”

Men soldaterna kommer inte att sluta något vapenstillestånd. Härtill behövs en statsmakt, som man inte kan få utan uppror. Soldaterna kommer helt enkelt att *desertera*. Rapporter från fronten säger detta. Det går inte att vänta utan att riskera att det blir en hjälp åt Rodzianko och Wilhelm samt *fullständig* ruin och massflykt av soldaterna, om de (*som redan är nära förtvivlan*) råkar i full förtvivlan och lämnar allt åt sitt öde.

”Men om vi tar makten och inte får vare sig vapenstillestånd eller en demokratisk fred, så kan det hända att soldaterna inte vill utkämpa ett revolutionärt krig. Vad händer då?”

Detta är ett argument som får en att minnas ordspråket ”En dåre kan ställa frågor som inte ens sju vise kan besvara”.

Vi har aldrig förnekat svårigheterna för dem som innehar *makten* under ett imperialistiskt krig, men vi har likväl alltid *propagerat* proletarietets och fattigböndernas diktatur. Skulle vi ta avstånd från detta, då det har blivit dags att handla?

Vi har alltid sagt, att proletarietets diktatur i ett land framkallar väldiga förändringar i det internationella läget, i landets ekonomi, i arméns ställning och stämningarna inom armén – och nu skall vi ”glömma” allt detta, låta oss skrämmas av revolutionens ”svårigheter”??

”Alla rapporter säger, att massorna inte är behärskade av den stämning, som driver dem ut på gatan. Till de symptom, som rättfärdigar pessimism, hör även den starkt ökande spridningen av pogrom- och svarthundrapressen ...”

När folk låter sig skrämmas av bourgeoisin, är det naturligt att alla föremål och företeelser i deras ögon antar en gul färg. För det första ersätter de rörelsens marxistiska kriterium med ett intellektuellt och impressionistiskt, *i stället* för en politisk uppskattning av klasskampens utveckling och av händelseförloppet i hela landet och i hela den internationella situationen sätter de subjektiva intryck av stämningen. Att partiets fasta linje, dess orubbliga beslutsamhet *även* är en *faktor*, som påverkar stämningen, särskilt under de mest tillspetsade revolutionära ögonblicken, det glömmar de naturligtvis ”när det passar sig”. Ibland är det mycket ”passande” för folk att glömma, att de ansvariga ledarna genom sin vacklan och sin böjelse för att bränna det, som de igår tillbad, förorsakar den mest opassande vacklan även i stämningen hos vissa skikt av massorna.

För det andra – och det är för ögonblicket det viktigaste – glömmar de karaktärlösa personerna, då de talar om massornas stämningar, att tillägga:

att ”alla” rapporterar att stämningen är spänd och avvaktande;

att ”alla” är ense om att arbetarna kommer att resa sig som en man på sovjeternas maning och till sovjeternas försvar;

att ”alla” är ense om att arbetarna är mycket missnöjda med centras obeslutsamhet beträffande den ”sista avgörande striden”, vars oundviklighet de klart inser;

att ”alla” enhälligt skildrar de breda massornas stämning såsom nära förtvivlan och påvisar det faktum, att anarkismen växer just på denna grund;

att ”alla” även erkänner, att det bland de medvetna arbetarna råder en bestämd ovilja att gå ut på gatan *endast* i demonstrationer, *endast* för delstrider, ty det är inte en delstrid, utan en allmän strid som ligger i luften, medan det hopplösa i enskilda strejker, demonstrationer och aktioner prövats och helt insetts.

Och så vidare.

Om vi betraktar denna karakteristik av massornas stämning med utgångspunkt i klasskampens och den politiska kampens hela utveckling och i hela händelseförloppet under det halvår vår revolution pågått, så blir det klart, hur de av bourgeoisin uppskrämda personerna förvränger saken. Saken förhåller sig nämligen inte så som före den 20-21 april, den 9 juni och den 3 juli, ty då var det fråga om en *spontan upphetsning*, vilken vi som parti antingen inte förstod att uppfånga (den 20 april) eller höll tillbaka och gestaltade till en fredlig demonstration (den 9 juni och den 3 juli). Ty den gången visste vi mycket väl att sovjeterna ännu inte var våra, att bönderna *ännu* trodde på Lieber–Dans och Tjernovs väg men inte på den bolsjevikiska vägen (upproret), att vi följaktligen inte kunde ha folkets majoritet bakom oss och att upproret följaktligen skulle komma för tidigt.

Vid den tiden hade frågan om den sista avgörande striden överhuvudtaget inte uppstått bland majoriteten av de medvetna arbetarna; inte en enda av alla våra partiorganisationer skulle då ha rest denna fråga. Och bland de oupplysta och mycket breda massorna förelåg varken koncentration eller förtvivlans beslutsamhet utan just en spontan *upphetsning* och en naiv förhoppning om att man helt enkelt genom en "aktion", helt enkelt med en demonstration skulle kunna "påverka" Kerenskij och bourgeoisin.

För ett uppror är det inte detta som behövs utan de medvetna elementens målmedvetna, fasta och orubbliga beslutsamhet att kämpa till slutet. Detta å ena sidan. Å andra sidan behövs det en koncentrerad förtvivlad stämning bland de breda massorna, vilka *känner* att ingenting nu kan räddas genom halvmesyror, att man inte alls kan "påverka" någon, att de svältande kommer "att slå allting i kras, att krossa allt även anarkistiskt", *om* inte bolsjevikerna förmår leda dem i den avgörande striden.

Revolutionens utveckling har i praktiken lett *både* arbetarna *och* bönderna till just denna kombination mellan de medvetnas koncentration, som erfarenheten gett dem, och den till förtvivlan gränsande stämning av hat mot lockoutherrarna och kapitalisterna, som förekommer bland de bredaste massorna.

Just på denna bas kan man också förstå den "framgång", som de ärkereaktionära presslurkar vunnit, vilka pryder sig med av bolsjevikerna lånta fjädrar. Att ärkereaktionärerna är skadeglada vid anblicken av den annalkande avgörande striden mellan bourgeoisin och proletariatet, är ingenting nytt, det har observerats i alla revolutioner utan undantag, detta är absolut oundvikligt. Om man låter sig skrämmas av *denna* omständighet, så måste man avstå inte blott från upproret, utan även från den proletära revolutionen överhuvudtaget. Ty i det kapitalistiska samhället kan det *inte* förekomma något sådant framväxande av denna revolution, som *inte* skulle åtföljas av ärkereaktionärernas skadeglädje och deras förhoppning om att dra nytta därav.

De medvetna arbetarna vet mycket väl, att ärkereaktionärerna arbetar hand i hand med bourgeoisin och att arbetarnas avgörande seger (som småborgaren inte tror på, som kapitalisterna fruktar och som ärkereaktionärerna ibland av skadeglädje önskar, övertygade som de är om att bolsjevikerna inte kan behålla makten), kommer att *krossa* svartahundradena fullständigt, att bolsjevikerna *kommer att kunna* behålla makten med fast hand och till största nytta för hela den av kriget utpinade och marterade mänskligheten.

Kan i själva verket någon, som ännu har förnuftet i behåll, tvivla på att personer som *Rodzianko* och *Suvorin* agerar tillsammans? Att de fördelat rollerna mellan sig?

Har inte fakta bevisat, att Kerenskij agerar på *Rodziankos* order, och att "Statstryckeriet i Ryska republiken" (håll er för skratt!) på statens bekostnad trycker svarthundramännens ärkereaktionära tal i "riksduman"? Har inte *t o m* lakejerna på *Delo Naroda*, som kryper för "sin man", avslöjat detta faktum? Har inte erfarenheterna från *alla* val bevisat, att kadeternas valsedlar helt och fullt stöds av *Novoje Vremja*, en korruperad tidning, styrd av de tsaristiska godsägarnas "intressen"?

Läste vi inte igår, att handels- och industrikapitalet (naturligtvis det partilösa, givetvis det partilösa, ty personer som *Vichljajev* och *Rakitnikov*, *Gvozdev* och *Nikitin* är inte i koalition med kadeterna, gud bevara oss, utan med de *partilösa* handels- och industriidkarna!) vräkt ut 300 000 rubel över kadeterna?

Ser man saker och ting ur klassynpunkt och inte ur sentimental synpunkt, så är hela svart-hundrapressen en filial av firman "Rjabusjinskij, Miljukov & Co". Kapitalet köper å ena sidan personer som *Miljukov*, *Zaslavskij*, *Potresov* osv och å andra sidan svarthundramännen.

Proletariatets seger är det enda sättet att göra slut på denna vedervärdiga folkförgiftning med den billiga svarthundrasmittans gift.

Kan man förvåna sig över att de av svälten och det utdragna kriget utpinade och marterade folkhoparna ”griper” efter svart-hundragiftet? Kan man tänka sig det kapitalistiska samhället inför kraschen *utan* förtvivlan bland de förtryckta massorna? Och *måste* inte förtvivlan hos massorna, bland vilka det råder inte så litet okunnighet, komma till uttryck i ökad konsumtion av all slags gift?

Nej, hopplös är ställningen endast för den, som då han talar om massornas stämning, vältrar över sin egen karaktärslöshet på massan. Massorna kan indelas i sådana, som är medvetet avvaktande, och sådana som omedvetet är redo att försjunka i förtvivlan men de förtrycktas och svältandes massor är inte karaktärslösa.

”Ett marxistiskt parti kan å andra sidan inte reducera frågan om upproret till en fråga om en militär sammansvärjning ...”

Det är därför inte förvånande att *brottstycken* av marxcitater – särskilt om citaten anbringas in-exakt – alltid kan påträffas bland ”argumenten” hos dem som bryter med marxismen. En militär sammansvärjning är blanquism, *om* den inte organiseras av en bestämd klass’ parti, *om* dess upphovsmän inte tagit hänsyn till den politiska situationen i allmänhet och till den internationella i synnerhet, *om* detta parti inte har folkmajoritetens genom objektiva fakta bevisade sympati på sin sida, *om* de revolutionära händelsernas utveckling inte lett till att småbourgeoisins kompromissillusioner blivit vederlagda i praktiken, *om* inte majoriteten av de som ”befullmäktigade” erkända eller eljest framstående organen för den revolutionära kampen i stil med sovjeterna inte erövrats, *om* inte i armén (under krigstid) råder en fullt mogen stämning mot regeringen, som förhalar det orättfärdiga kriget mot folkets vilja, *om* inte upprorsparollerna (t ex ”All makt åt sovjeterna”, ”Jorden åt bönderna”, ”Omedelbart förslag om en demokratisk fred för alla krigförande folk i förening med omedelbart upphävande av de hemliga avtalen och avskaffande av den hemliga diplomatin” osv) blivit vitt kända och populära, *om* inte de avancerade arbetarna är övertygade om massornas förtvivlade läge och om landsbygdens stöd, ett stöd som bevisats av en betydande bonderörelse eller uppror mot godsägarna och den regering som skyddar dem, *om* landets ekonomiska läge inger grundade förhoppningar om en gynnsam lösning på krisen med fredliga och parlamentariska medel.

Det räcker väl?

I min broschyr Kan bolsjevikerna behålla statsmakten? (jag hoppas, att den kommer ut de närmaste dagarna) har jag anfört ett citat av Marx, som verkligen hänför sig till frågan om upproret och fastställer kännetecknen på upproret som en ”konst”. Jag är beredd att slå vad om att ifall man föreslår de gaphalsar, som nu i Ryssland gästas mot den militära sammansvärjningen, att upplåta sin mun och uppmanar dem att klargöra skillnaden mellan ett väpnat upprors ”konst” och en förkastlig militär sammansvärjning, så kommer de antingen att upprepa det ovan sagda eller att blamera sig och väcka allmänt löje bland arbetarna. Försök då igen, mina goda också-marxister! Sjung en visa för oss *mot* den ”militära sammansvärjningen”!

Efterord

Ovanstående rader var redan skrivna, då jag klockan 8 på tisdagskvällen erhöll morgontidningarna från Petrograd med hr V Bazarovs artikel i Novaja Zjizn. Herr V Bazarov påstår, att ”i staden cirkulerar ett handskrivet manifest, som på två framstående bolsjevikers vägnar uttalar sig emot en omedelbar aktion”.

Om detta är sant, så ber jag kamraterna, som inte kan få detta brev tidigare än onsdag middag, att *publicera det* så fort som möjligt.

Det var inte skrivet för pressen, utan endast som ett skriftligt samtal med partimedlemmarna. Men om hjältarna på Novaja Zjizn, som inte tillhör partiet och som tusen gånger hånats av partiet för sin föraktliga karaktärslöshet (i förrgår röstade de på bolsjevikerna och igår på mensjevikerna och sammanslöt dem nästan på den världsberömda föreningskongressen), om dylika individer får ett *manifest* av medlemmar i vårt parti, vilka agiterar emot ett uppror, då får man inte tåga. Man måste också agitera *för* ett uppror. Må de anonyma definitivt träda fram i dagsljuset och få det straff de så väl förtjänar för sin skamliga vacklan, åtminstone i form av alla medvetna arbetares hån. Jag har endast en timme på mig innan detta brev skall avgå till Petrograd och därför skall jag bara säga ett par ord om en ”metod”, som dessa sorgliga hjältar i den huvudlösa ”Novaja Zjizn-srömmingen” använder. Hr V Bazarov försöker polemisera mot kamrat Rjazanov, som har sagt, och som har tusen gånger rätt, att ”alla de, som framkallar en stämning av förtvivlan och indifferens bland massorna, förbereder ett uppror”.

Den sorgliga hjälten för en sorglig sak ”invänder”:

”Har förtvivlan och indifferens någonsin segrat?”

O, de föraktliga dumbommarna på Novaja Zjizn! Känner de från historien *sådana* exempel på uppror, då de förtryckta klassernas massor segrat i desperat strid, utan att de blivit drivna till förtvivlan genom långvariga lidanden och all slags ytterligt tillspetsade kriser? När var inte dessa massor gripna av indifferens (likgiltighet) för olika krypande förparlament, för tom revolutionslek, för lieberdanarnas degradering av sovjeterna från organ för makt och uppror till tomma pratkvagnar?

Eller har kanske de föraktliga dumbommarna på Novaja Zjizn hos massorna upptäckt *likgiltighet* – för brödfrågan? För krigets förlängning? För jordens överlämnande åt bönderna?

N Lenin

Sovjeternas tidning *Izvestija* kände sig oroad av ryktena om bolsjevikernas förestående statskupp.

Sovjetorganet *Izvestija* om statskupsrykten (18 oktober)

Man kan inte längre blunda för att bolsjevikpartiet har åstadkommit en djup klyfta i vår demokratiska organisation. Sedan detta parti erhöll majoritet i Petrograds sovjet, har det förvandlat detta organ till sin egen partiorganisation, och utnyttjar den för att tillskansa sig kontrollen över alla sovjetorganisationerna i hela Ryssland...

Bolsjevikerna vill störta den provisoriska regeringen. De vill störta sovjetens centrala exekutivkommitté. De vill upplösa republikens råd, vilket nyligen har börjat fungera. De vill till och med gå så långt att de vill låta den allryska sovjetkongressen utgöra en ersättning för den konstituerande församlingen.

Så långt som möjligt har *Izvestija* alltid avstått från att utöva partipolitik i öppen eller dold form, och tidningen kommer att upprätthålla dessa traditioner i framtiden och ignorera de vulgära harangerna i vissa extremistorgan.

Men i föreliggande fall är det en fråga om en spricka i hela sovjetorganisationen, som hotar revolutionens framtida öde och endast länder arbetarklassen till skada. Vi kan inte underlåta att uttrycka vårt stora bekymmer för detta. En spricka medför aldrig styrka utan försvagar, och den kan bara gagna demokratins fiender.

Izvestija nr 200, 18 (31) oktober 1917

Samtidigt utfärdade chefen för Petrograds militärområde en maning om "lugn och besinning"

Uttalande från chefen för Petrograds militärområde (18 oktober)

Återigen förbereder oansvariga personer väpnade resningar på Petrograds gator.

Dessa resningar är ett symptom på anarki. De kommer förvisso att leda till meningslöst lidande och bringa fosterlandet till ruinens brant.

Den som i denna stund kan uppmana massorna till inbördeskrig är antingen vansinnig eller ett medvetet verktyg åt kejsar Wilhelm.

Jag beordrar alla förband under mitt befäl, alla officerare och soldater att inte låta sig bli inblandade i resningar.

Soldater och officerare, betänk det stora ansvar ni har inför hela demokratin och det fria Ryssland.

Överste Polkovnikov, befälhavare för militärdistriktet

(Retj nr 244, 18 (31) oktober 1917)

Samma dag (18 oktober) höll Trotskij ett tal inför Petrogradsovjeten 1917 där han tillbakavisade de anklagelser som riktats mot bolsjevikerna:

Trotskij: Svar på ett rykte¹ (18 oktober)

Under de senaste dagarna har pressen varit fylld med meddelanden, rykten och artiklar om en nära förestående "aktion". Ibland tillskrivs den bolsjevikerna, ibland Petrogradsovjeten.

Petrogradsovjetens beslut har publicerats och gjorts allmänt kända. Sovjeten är en vald institution. Dess medlemmar är ansvariga inför arbetarna och soldaterna som valt dem. Detta revolutionära parlament för proletariatet och den revolutionära garnisonen kan inte fatta några beslut som är okända för arbetarna och soldaterna.

Vi döljer ingenting. I sovjetens namn deklarerar jag att vi inte har beslutat om någon väpnad aktion, men om händelseutvecklingen skulle tvinga sovjeten att fastställa datum för en aktion, kommer arbetarna och soldaterna att svara på dess uppfordran som en man.

Den borgerliga pressen har slagit fast att dagen för aktionen är 22 oktober. Alla tidningar har upprepat denna "subtila" profetia. Men 22 oktober har exekutivkommittén enhälligt sagt ska vara en dag för agitation, propaganda, för att samla massorna under sovjetens baner och en insamlingsdag för sovjetens räkning.

De säger vidare att jag undertecknade en order på fem tusen gevär från Sestroretsk-fabriken. Ja, jag undertecknade den – i kraft av det beslut som togs redan under Kornilov-dagarna beträffande beväpningen av arbetarmilisen. Och Petrogradsovjeten kommer att fortsätta att organisera och beväpna arbetargardena.

Men alla dessa nyheter, alla dessa "fakta" har överträffats av tidningen *Den* [*Dagen*].

Kamrat Trotskij läser ur gårdagens upplaga av *Den* om den bolsjevikiska aktions"planen". Denna "plan" visar vilken färdväg bolsjevik-"arméerna" ska följa kommande natt och anger vilka platser som ska ockuperas. Man glömde inte heller att poängtera att revoltörerna skulle ta med sig "huliganelement" från Novaja Derenija. [*Skratt i salen under läsningen*]

¹ Detta berömda tal kommenterades dagen efteråt av Lenin i "Brev till RSDAP(b):s Centralkommitté" den 19 oktober 1917, se nedan.

Jag ber er lyssna noggrant så att varje armé vet vilken färdväg den ska följa!... [Skratt]

Kamrater – dessa nyheter behöver inte kommenteras, precis som tidningen som publicerade dem inte behöver någon beskrivning.

Kampanjens plan är klar.

Vi befinner oss i konflikt med regeringen i en fråga som kan bli mycket skarp. Det gäller frågan om truppernas utrymning. Den borgerliga pressen vill bygga upp en atmosfär av fientlighet och misstänksamhet kring Petrograds arbetare, och provocera fram ett hat mot Petrograd hos frontsoldaterna.

En annan svår fråga är den om sovjetkongressen. Regeringskretsarna känner våra ståndpunkter om sovjetkongressens viktiga roll. Bourgeoisin känner till att Petrogradsovjeten kommer att föreslå att sovjetkongressen griper makten, erbjuder de krigförande folken en demokratisk fred och delar ut jorden till bönderna. Så de försöker avvärja Petrograd genom att evakuera dess garnison. Och medan kongressen beväpnar sig, beväpnar bourgeoisin sina lydtrupper för att kunna kasta in alla sina styrkor mot arbetarnas, soldaternas och böndernas representanter och för att skingra dem.

På samma sätt som artilleribeskjutning föregår en arméattack, föregår bourgeoisins pågående lögn- och förtalskampanjer en väpnad attack mot sovjetkongressen.

Vi måste stå redo. Vi går in i en period av bittra strider. Vi måste alltid vara beredda på ett kontrarevolutionärt angrepp.

Men första bästa försök att bryta upp sovjetkongressen, första försöket att attackera oss, kommer vi att besvara med en obarmhärtig motattack som vi ska genomföra till slutet.

Alla hederliga människor vet att Petrograds sovjet inte har fixerat något datum för en väpnad demonstration. Skulle sovjeten göra detta kommer hela Petrograds garnison och hela dess proletariat att följa med under dess banér. Anklagelserna i den borgerliga pressen utgör endast ett kamouflage för reaktionärernas egen mobilisering mot arbetarna och soldaterna.

Vi har ännu icke bestämt ett datum för anfallet. Men motståndarsidan har tydligen bestämt ett för sin offensiv. Vi kommer att möta den. Vi kommer att slå tillbaka den i vederbörlig ordning. Varje kontrarevolutionärt försök att hindra den kommande sovjetkongressens arbete kommer att besvaras med en motoffensiv som kommer att föras till ett obarmhärtigt slut.

(*Izvestija* nr 201, 18 (31) oktober 1917)

Vid CK-mötet 16 oktober hade Zinovjev och Kamenev argumenterat mot uppror (se ovan) och den 18 oktober publicerade Kamenev i den icke-bolsjevikiska tidningen *Novaja Zjizn* ett brev där han förklarade sin och Zinovjavs ståndpunkt. Detta gjorde Lenin mycket upprörd och han skickade ett brev till bolsjevikpartiets medlemmar där han bl a menade att de borde uteslutas ur partiet. Partiledningen följde dock inte Lenins rekommendation. Kamenev begärde själv utträde ur CK den 20 oktober, fast detta genomfördes i inte i praktiken.

Lenin: Brev till bolsjevikpartiets medlemmar (18 oktober)

Kamrater! Jag har ännu inte haft möjlighet att erhålla petrogradtidningarna för onsdagen den 18 oktober. Då man per telefon meddelade mig hela texten till Kamenevs och Zinovjavs uttalande i tidningen *Novaja Zjizn*, som inte är en partitidning, så vägrade jag att tro på det. Men det visade sig omöjligt att tvivla och jag är tvungen att begagna tillfället för att tillstålla partimedlemmarna detta brev till torsdag kväll eller fredag morgon, ty det vore en förbrytelse att tåga inför det faktum, att ett sådant exempellöst *strejkbryteri* begåtts.

Ju allvarligare den praktiska frågan är, ju mer ansvariga och ”framstående” de personer är, som begått strejkbryteri, desto farligare är det, desto beslutsammare måste man driva bort strejkbrytarna, desto oförlätligare vore det att vackla på grund av strejkbrytarnas tidigare ”förtjänster”.

Man tänke sig bara! I partikretsarna är det känt, att partiet diskuterat frågan om upproret sedan september. Ingen har hört det minsta om något enda brev eller någon enda skrivelse av de nämnda personerna! Och nu, så att säga just inför sovjetkongressen, framträder två kända bolsjeviker *mot* majoriteten och självfallet *mot centralkommittén*. Detta sägs inte direkt och härigenom blir skadan ännu större för saken, ty det är ännu farligare att tala i antydningar.

Det framgår alldeles klart av ordalydelsen i Kamenevs och Zinovjevs uttalande, att de gått emot centralkommittén ty annars vore deras uttalande meningslöst. Men det har inte sagts, *vilket* beslut av centralkommittén det är som de inte godkänner.

Varför?

Det är klart: därför att centralkommittén inte publicerat detta beslut.

Vad är det då som har hänt?

Inför den kritiska dagen, den 20 oktober, angriper två ”framstående bolsjeviker” i en ytterst viktig kampfråga ett *icke* publicerat beslut av particentrum i en tidning *utanför* partiet, och dessutom just i en tidning, som i denna fråga går *hand i hand med bourgeoisin mot arbetarpartiet!*

Detta är ju tusen gånger nedrigare och miljoner gånger skadligare än alla uttalanden t ex av Plechanov i pressen utanför partiet åren 1906-07, vilka partiet fördömde så starkt! Den gången var det ju endast fråga om val, men nu är det fråga om ett uppror för att erövra makten!

Att i en sådan fråga och *efter* particentrums beslut angripa detta *opublicerade* beslut inför personer som Rodzianko och Kerenskij, i en tidning utanför partiet – kan man tänka sig en mera förrädisk handling, ett värre strejkbryteri?

Jag skulle anse det vara en skam för mig, ifall jag på grund av min tidigare nära förbindelse med dessa f d kamrater tvekade att fördöma dem. Jag säger rent ut, att jag inte längre anser de båda vara kamrater och att jag av alla krafter, både i centralkommittén och på partikongressen, kommer att kämpa för de bådas uteslutning ur partiet.

Ty ett arbetarparti, som av livet allt oftare och oftare ställs ansikte mot ansikte med upproret, kan inte lösa denna svåra uppgift, ifall centrumets opublicerade beslut, sedan de tagits, bestrids i pressen utanför partiet och ifall vacklan och förvirring förs in i de kämpandes led.

Må hrr Zinovjev och Kamenev grunda sitt eget parti tillsammans med de totalt personer, som tappat huvudet, eller med kandidater till konstituerande församlingen. Arbetarna kommer inte att gå in i ett sådant parti, ty dess första paroll kommer att lyda;

”Det är tillåtet för CK-medlemmar, som på ett CK-möte blivit nedröstade i frågan om den avgörande striden, att angripa partiets opublicerade beslut i pressen utanför partiet.”

Må de bilda ett *sådant* parti åt sig; vårt bolsjevikiska arbetarparti kommer endast att vinna på detta.

Då alla dokument publicerats, kommer Zinovjevs och Kamenevs strejkbryteri att framträda ännu mycket klarare. Men må arbetarna till dess begrunda följande fråga:

”Låt oss anta att Allryska fackförbundsstyrelsen efter månadslång diskussion och med en majoritet på över 80 procent har beslutat att en strejk måste förberedas men att tillsvidare ingenting publicera

om tidpunkten eller andra omständigheter. Låt oss anta att två medlemmar, döljande sig bakom en föregiven 'särskild mening', sedan beslutet tagits inte blott började skriva till lokalorganisationerna om revision av beslutet, utan även tillät att deras brev publicerades i tidningar utanför partiet. Låt oss till sist anta att de även själva angrep beslutet i dessa tidningar *utanför* partiet, ehuru det ännu inte publicerats och började okväda strejken inför kapitalisterna.

Man frågar sig: skulle arbetarna tveka att utesluta dylika strejkbrytare ur sina led?

* * *

Vad beträffar hur frågan om upproret ligger till nu, så tätt inpå den 20 oktober, så kan jag inte från fjärran bedöma, hur pass mycket saken har fördärvats genom strejkbrytarnas uttalande i pressen utanför partiet. Utan tvivel är den *praktiska* skadan mycket stor. För att rätta till saken måste man framför allt återupprätta den bolsjevikiska frontens enhet genom att utesluta strejkbrytarna.

Hur svaga de ideologiska argumenten mot upproret är, blir allt tydligare ju mer vi drar fram dem i dagsljuset. Jag har i dagarna skickat en artikel om detta till *Rabotjij Put*, och ifall redaktionen inte anser det möjligt att publicera denna artikel, så kommer partimedlemmarna antagligen att få lära känna den i manuskriptform.

Dessa med förlov sagt "ideologiska" argument låter sig reduceras till två. För det första: att "vänta" på konstituerande församlingen. Låt oss vänta, kanske vi håller stånd till dess – det är hela argumentet. Kanske kan vi hålla stånd trots hungern, trots förfallet, trots att soldaternas tålmod tar slut, trots Rodziankos åtgärder för att utlämna Petrograd åt tyskarna och trots lockouterna.

Kanske och möjligen, det är den springande punkten i argumentet.

För det andra: en hysterisk pessimism. Hos bourgeoisin och Kerenskij är allt utmärkt, hos oss är allt dåligt. Hos kapitalisterna är allt underbart väl förberett, hos arbetarna allt dåligt. "Pessimisterna" i fråga om sakens militära sida skriker för full hals, medan "optimisterna" tiger, ty utom för strejkbrytare är det väl knappt angenämt för någon att avslöja något för Rodzianko och Kerenskij.

Svåra tider. En svår uppgift. Ett svårt förräderi. Och ändå kommer uppgiften att lösas, arbetarna kommer att sammansluta sig, bondeupproret och frontsoldaternas ytterliga otålighet kommer att göra sitt! Slut leden tätare – proletariatet måste segra!

N Lenin

Lenin: Brev till RSDAP(b):s centralkommitté (19 oktober)

Kära kamrater!

Inget parti med självaktning kan tolerera strejkbryteri och strejkbrytare i sina led. Det är uppenbart. Och ju mer man reflekterar över Zinovjevs och Kamenevs uttalande i pressen utanför partiet, desto obestridligare blir det att deras handlingssätt utgör strejkbryteri i detta ords fulla bemärkelse. Kamenevs undanflykter på Petrogradsovjetens sammanträde är verkligen någonting simpelt, han är, ser ni, helt överens med Trotskij. Men är det då svårt att förstå att Trotskij *inte kunde*, inte hade rätt, inte fick säga mer inför fienderna än han gjorde.¹ Är det svårt att förstå att partiet gjorde sin *plikt*, då det hemlighöll *sitt* beslut (om nödvändigheten av att gå till väpnat uppror, om att tiden för det är fullt mogen, om en allsidig förberedelse osv) för fienden, att detta beslut *förpliktar* till att i offentliga uttalanden inte blott vältra "skulden", utan även initiativet på motståndaren. Endast barn skulle inte kunna förstå detta. Kamenevs

¹ Syftar på det tal ("Svar på ett rykte") som Trotskij höll i Petrogradsovjeten den 18 oktober (se ovan).

undanflykter är helt enkelt bluff. Detsamma måste sägas om Zinovjevs undanflykter. I varje fall hans "försvars"-brev (till centralorganet, tror jag), som är det enda jag sett (ty den avvikande mening, "den påstådda avvikande mening" som den *borgerliga* pressen trumpetar om har jag, en CK-medlem, *hittills* inte sett). Ur Zinovjevs "argument": Lenin skickade ut sina brev "*innan* några beslut tagits" och ni protesterade inte. Det är precis vad Zinovjev skriver och han stryker själv fyra gånger under ordet *innan*. Är det då svårt att förstå att man får agitera både för och mot en strejk innan particentralen fattat beslut om strejken, men *efter* ett beslut om strejk (sedan ytterligare ett beslut fattats att hemlighålla det för fienden) är det strejkbryteri att agitera mot strejken? Varje arbetare kommer att förstå detta. Frågan om det väpnade upproret har diskuterats i particentralen sedan september. Då kunde och *borde* Zinovjev och Kamenev ha lagt fram ett skriftligt uttalande, så att alla hade kunnat se deras argument och så att alla kunnat komma underfund med deras fullständiga förvirring. Att dölja åsikter för partiet en hel månad innan beslutet togs och att distribuera sin avvikande mening *efter* det att beslutet fattats – det är just att vara strejkbrytare.

Zinovjev låtsas inte förstå denna skillnad, inte förstå att sedan centralen fattat beslut om strejk är det endast strejkbrytare som kan agitera mot beslutet inför de lägre instanserna. Varje arbetare kommer att förstå detta.

Men Zinovjev har just agiterat och undergrävt particentralens beslut både på mötet i söndags, där han och Kamenev inte fick en enda röst, och även i sitt ifrågavarande brev. Ty Zinovjev har skamlösheten att påstå att "partiet inte tillfrågats" och att sådana frågor "inte avgörs av tio personer". Man tänke sig bara. Alla CK-medlemmar vet att mer än tio CK-medlemmar var närvarande på det avgörande mötet, att *majoriteten av plenum* var närvarande, att Kamenev själv på mötet förklarade att "detta möte är beslutsmässigt", att man mycket väl visste att *de flesta* frånvarande CK-medlemmarna *inte var ense* med Zinovjev och Kamenev. Och nu, *efter* CK:s beslut på ett möte som Kamenev erkände vara *beslutsmässigt*, har en CK-medlem fräckheten att skriva att "partiet inte tillfrågats", att "sådana frågor inte avgörs av tio personer". Det är strejkbryteri i detta ords fulla bemärkelse. Före en partikongress är CK den avgörande instansen. CK har fattat beslut. Kamenev och Zinovjev framträdde inte skriftligt *före* beslutet men började *bestrida* CK:s beslut *sedan* detta hade tagits.

Detta är strejkbryteri i ordets fulla bemärkelse. Sedan ett beslut tagits är *inget* bestridande *tillåtligt*, så snart det gäller en omedelbar och *hemlig* förberedelse av strejken. Zinovjev är fräck nog att nu beskylla *oss* för att ha "varnat fienden". Finns det då ingen gräns för skamlösheten? Vem har i själva verket fördärvat det hela, omintetgjort strejken genom att "varna fienden" om inte de personer som uttalat sig i pressen *utanför* partiet?

I en tidning, som i *denna* fråga går samman med hela bourgeoisin, uttalar man sig *mot* partiets "avgörande" beslut.

Om det tolereras, är partiet omöjligt, partiet är krossat.

Att som en "avvikande mening" beteckna det som Bazarov får reda på och låter trycka i en tidning utanför partiet – det är ett hån mot partiet.

Kamenevs och Zinovjevs uttalande i pressen utanför partiet var särskilt nedrigt också därför att partiet inte öppet kan vederlägga deras *intriganta lögn*: jag känner inte till besluten om tidpunkten, skriver och trycker Kamenev på sina egna och Zinovjevs vägnar. (Efter en sådan förklaring bär Zinovjev fulla ansvaret för Kamenevs hela uppträdande och uttalande.)

Hur kan CK vederlägga det?

Vi kan inte säga kapitalisterna sanningen, nämligen att vi *fattat beslut* om strejken och beslutat att *hemlighålla valet av tidpunkt* för den.

Vi kan inte vederlägga Zinovjevs och Kamenevs smutsiga lögn *utan att skada saken ännu mera*. Den gränslösa nedrighet, det verkliga förräderi som dessa båda personer begått består just i att de utlämnat de strejkandes plan åt kapitalisterna, ty då vi tiger i pressen kan var och en gissa *hur* saken förhåller sig.

Kamenev och Zinovjev *utlämnade* åt Rodzianko och Kerenskij sitt partis CK-beslut om väpnat uppror och om att förberedelserna till det och valet av tidpunkt för det skulle hemlighållas för fienden. Det är ett faktum. Inga undanflykter kan vederlägga detta faktum. Två CK-medlemmar har genom en smutsig lögn *utlämnat* arbetarnas beslut åt kapitalisterna. Svaret härpå kan och måste vara endast ett: att CK omedelbart tar följande beslut:

”CK slår fast att Zinovjevs och Kamenevs uttalande i pressen utanför partiet är strejkbryteri i detta ords fulla bemärkelse och utesluter både ur partiet.”

Det är inte lätt för mig att skriva detta om personer som har varit mina nära kamrater, men jag skulle anse det brottsligt att vackla i denna fråga, ty ett revolutionärt parti som inte straffar strejkbrytare på ledande platser *går under*.

Frågan om det väpnade upproret har inte *avförts* från dagordningen, den har inte avförts av partiet, även om den uppskjutits för lång tid genom att strejkbrytarna utlämnat saken åt Rodzianko och Kerenskij. Men hur skall man kunna förbereda sig till väpnat uppror och planera det ifall man i sin mitt *tolererar* ”framstående” strejkbrytare? Ju mera framstående, desto *farligare*, desto ovärdigare att ”förlåta”. On n'est trahi que par les siens, säger fransmännen. Endast en av de *egna* kan bli förrädare.

Ju mera ”framstående” strejkbrytarna är, dess nödvändigare är det att genast straffa dem med uteslutning.

Endast så kan man sanera ett arbetarparti, rena det från ett dussintal karaktärlösa intellektuella, sluta revolutionärernas led fastare samman, bjuda stora och väldiga svårigheter spetsen och *gå tillsammans med de revolutionära arbetarna*.

Vi kan inte publicera sanningen, nämligen att Zinovjev och Kamenev *efter* CK:s avgörande sammanträde hade fräckheten att på söndagssammanträdet kräva en *omprövning*, att Kamenev skamlöst ropade ”CK har blamerat sig eftersom den ingenting gjort under en veckas tid” (jag kunde inte vederlägga det, ty man fick inte tala om *vad som verkligen hade gjorts*), medan Zinovjev med oskyldig min föreslog den av mötet förkastade resolutionen: ”Att inte gå till aktion förrän man rådgjort med de bolsjeviker som den 20 oktober skall anlända till sovjetkongressen.”

Man tänke sig bara: sedan *centralen* avgjort frågan om strejken föreslår man ett möte med lägre partiskikt att uppskjuta den och överlämna den (till kongressen den 20 oktober, men kongressen blev sedan uppskjuten ... zinovjevsmännen tror på lieberdanare), överlämna den till en *sådan* instans som partistadgarna inte känner till, som *inte* har någon makt över CK och som inte känner till Petrograd.

Och *efter detta* har Zinovjev alltjämt fräckheten att skriva: ”Så stärker man knappast partiets enhet.”

Kan det kallas annat än hot om splittring?

Jag svarar på denna hotelse att jag tänker gå till grunden med saken, att jag skall tillkämpa mig frihet att tala till arbetarna och att jag *till varje pris* kommer att brännmärka strejkbrytaren Zinovjev som strejkbrytare. På hotet om splittring svarar jag med att förklara krig till det yttersta, för båda strejkbrytarnas uteslutning ur partiet.

Ett fackförbunds styrelse har efter *månadslånga* debatter beslutat att en strejk är oundviklig, att tidpunkten hemlighålls för ägarna. Sedan går två styrelsemedlemmar till *lägre* organisationer för att bestrida beslutet men misslyckas. Då går de båda till pressen och utlämnar genom en smutsig lögn styrelsens beslut åt kapitalisterna, undergräver härmed strejken åtminstone till hälften eller förhalar den till en sämre tidpunkt och varnar fienden.

Det är strejkbryteri i ordets fulla bemärkelse. Och därför fordrar jag att båda strejkbrytarna utesluts och förbehåller mig rätten (med hänsyn till deras hotelser om splittring) att publicera *allt* så snart detta blir möjligt.

Skrivet den 19 oktober (1 november) 1917

21 oktober: Majoriteten av soldaterna inom Petrograds garnison gör gemensam sak med bolsjevikerna

Uttalande från Petrograds garnison (21 oktober)

Vid ett möte den 21 oktober (3 november) samlades Petrograds revolutionära garnison kring den revolutionära militärkommitté som bildats av huvudstadens sovjet.

Staben för Petrograds militärdistrikt vägrade emellertid att erkänna den revolutionära militärkommittén och avböjde att förhandla med representanterna för detta organ. Genom denna handling har representanterna för militärområdet avbrutit förbindelserna med den revolutionära garnisonen liksom också med Petrograds sovjet. På grund av detta förhållande blir staben därigenom ett verktyg för kontrarevolutionära krafter.

Den revolutionära militärkommittén är sålunda befriad från allt ansvar för militärområdets handlingar.

Soldater i Petrograd. Under ledning av den revolutionära militärkommittén har ni att försvara den revolutionära ordningen mot kontrarevolution. Order som inte har undertecknats av denna kommitté är ogiltiga. Varje soldat bör vara på sin vakt och upprätthålla sträng disciplin. Revolutionen är i fara. Länga leve den revolutionära garnisonen.

Denna deklaration kompletterades samma dag av en kommuniké utfärdad av de bolsjevistiska elementen inom garnisonen:

Kommuniké från bolsjevikerna i Petrograds garnison (21 oktober)

Petrograds garnison välkomnar bildandet av en militärrevolutionär kommitté i samarbete med Petrograds arbetar- och soldatdeputerades sovjet. Petrograds garnison kommer att stödja den revolutionära militärkommittén i alla dess företag...

Välkomnande alla beslut som fattas av Petrograds sovjet förklarar Petrograds garnison härmed:

Ordens tid är förbi. Landet befinner sig på ruinens brant. Armén kräver fred, bönderna jord och arbetarna bröd och arbete. Koalitionsregeringen är emot folket. Den har blivit folkets fienders verktyg. Den allryska sovjetkongressen måste ta makten i egna händer för att ge folket fred, jord och bröd. Endast på detta sätt kan revolutionens och folkets säkerhet tryggas.

All makt till sovjeterna!

Omedelbart vapenstillestånd på alla fronter!

All jord åt bönderna!

Omedelbart sammankallande av den konstituerande nationalförsamlingen.

Petrograds garnison lovar högtidligt att ställa hela sin styrka till den allryska sovjetkongressens förfogande.

Ni som är soldaternas, arbetarnas och böndernas lagliga representanter, ni kan räkna med oss. Vi står på vår post redo att segra eller dö!

Följande dag, söndagen den 22 oktober (4 november), anordnade bolsjevikerna massmöten i huvudstaden med Trotskij som huvudtalare.

Trotskij håller tal (22 oktober) (utdrag)

(Redogörelse från Suchanov)

En varm men ojämn applåd hälsade Trotskij när han visade sig. Massan var samtidigt nyfiken och otålig. Vad skulle han säga? Trotskij utnyttjade till det yttersta sin skicklighet och sin intelligens för att redan från början skapa en fördelaktig atmosfär ...

Trotskij förklarade att en kommande sovjetregering inte bara skulle göra slut på lidandet i skyttegravarna utan också skulle ge folket jord och råda bot på alla andra missförhållanden. Sovjetmakten skulle överlämna allting i landet till de fattiga och till soldaterna ...

Trotskij utropade: ”Du, borgare som har två pälsar, skänk den ena till soldaten som fryser i skyttegravarna. Du har varma skor. Du kan sitta hemma ... arbetaren behöver dina skor.”

Det var bra och rättvisa tankar. De kunde inte undgå att väcka entusiasm hos en pöbelhop som har vuxit upp under tsarismens piska.

Massorna befann sig i extatiskt tillstånd ... redo att sjunga med i en religiös psalm ... Trotskij uttalade en kort resolution, någonting om att ”vi skall alla till sista blodsdroppen stå arbetarna och bönderna bi”.

”Vem är för den?”

Tusentals räckte upp händerna som en man. Jag kunde se hur männens och kvinnornas ögon brann av entusiasm ...

Upproret startar

Den 21 oktober hade Petrograd-garnisonen anslutit sig till sovjeten (se ovan). Detta skrämde provisoriska regeringen som natten till den 24 oktober utfärdade den hårda direktiv: trupperna beordrades att inte följa ”icke auktoriserade” order, ”vid vite av fängelse för väpnat uppror”; alla olagliga militära aktiviteter hotades med krigsrätt; de sovjetiska kommissarierna upplystes om att garnisonen var stängd för dem; de revolutionära matroserna på Aurora beordrades ut till sjöss; trupper skickades för att stänga de två tidningar som trycktes vid bolsjevikernas tryckeri, Rabotjii Put och Soldat. Det enda problemet var att regeringen inte kunde uppbåda tillräckligt med styrkor för att genomföra dessa order och pga av att Petrogradsovjeten, via sin revolutionära militärkommitté, vidtog bestämda motåtgärder.

För att diskutera det nya läget sammankallade Trotskij Petrogradsovjeten till ett extraordinärt möte, där han rapporterade om regeringens åtgärder och hur den revolutionära militärkommittén hanterade situationen.

Trotskij: Tal inför Petrogradsovjetens extraordinära möte 24 oktober

Kamrat Trotskij redogjorde för konflikten med det militära distriktshögkvarteret, och rapporterade om den provisoriska regeringens försök att få trupperna i Petrograd att gå mot revolutionen. Men den revolutionära militärkommittén satte stopp för alla dessa försök.

Vi är inte rädda för att ta ansvaret för att upprätthålla ordningen i staden. Idag har den revolutionära militärkommittén meddelat befolkningen i Petrograd att ”Petrograds arbetar- och soldatdeputerades sovjet har tagit över ansvaret för att försvara den revolutionära ordningen mot försöken till kontrarevolutionära aktioner och pogromer.”

Idag träffade vi en delegation från den lokala administration. Delegationen frågade vad vi tyckte om hur ordningen upprätthölls i staden. Regeringen har inga styrkor, ingen makt – de ser det. Delegationen övergick sedan till ryktet om att regeringen verkade beredd att överlämna makten till stads administration.

Vi svarade delegationen från stadsadministrationen att vi var beredda att samordna våra aktiviteter med stadens дума för att upprätthålla den revolutionära ordningen. Redan under Kornilov-dagarna hade en representant från exekutivkommittén delegerats till stadsadministrationen. Dessutom hade en representant från stadsadministrationen gått med i den revolutionära militärkommittén

Delegationen frågade oss sedan om upproret och aktionen. Angående detta sa vi till dem samma sak som vi upprepade gånger har sagt här. Inte ett ord att ändrade vi. Vi svarade delegationen:

Vår paroll är ”All makt åt sovjeterna!” Denna paroll kommer att förverkligas under den allryska sovjetkongressens kommande möten. Om det leder till ett uppror eller aktion beror inte bara och inte så mycket på sovjeterna, utan snarare på de som har statsmakten mot folkets enade vilja.

Den revolutionära militärkommittén uppstod inte som ett organ för uppror utan för att försvara revolutionen. När Kerenskij's regering ville avvärja Petrograd och flytta trupper därifrån, sa vi att vi inte skulle tillåta det, i syfte att försvara revolutionen. När regeringen igår stängde två tidningar som hade ett oerhört inflytande inom proletariatet och garnisonen i Petrograd, så sa vi att vi inte tänkte acceptera att de avskaffade yttrandefriheten. Vi beslutade att fortsätta att ge ut tidningarna, och de modiga soldaterna i det litauiska regementet och den sjätte artilleribataljonen fick äran att skydda dem.

Är det uppror?

Vi har en halvregering som inte litar på folket och som folket inte litar på, eftersom den saknar allt liv. Halvregeringen väntar på att historiens sopkvast ska sopa undan den för att göra plats för det revolutionära folkets verkliga makt.

Regeringen mobiliserade junkrarna¹ och gav samtidigt kryssaren *Aurora* order om att segla till sjöss. Varför beordrade regeringen först fram junkrarna för att sedan flytta undan matroserna? Orsaken är uppenbar. Matroserna vi talar om är samma matroser som Skopelov besökte under Kornilov-dagarna med mössan i hand för att be dem att försvara Vinterpalatset mot kornilovisterna. *Auroras* matroser biföll Skobelovs begäran. Nu försöker regeringen skicka bort dem. Men kamraterna matroser rådgjorde med den revolutionära militärkommittén Och *Aurora* ligger kvar där hon låg igår kväll.

Imorgon kommer sovjetkongressen att inledas. Garnisonens och proletariatets uppgift är att ställa de styrkor de har samlat till kongressens förfogande, och på så sätt omintetgöra regeringens provokationer. Vår uppgift är att hålla styrkorna intakta och enade fram till kongressen. När kongressen säger att den ska organisera makten, så kommer den att slutföra det arbete som har genomförts i hela landet. Det kommer att innebära att folket har befriat sig

---

1 **Junkrar**, elever på kadettskolan.

från den kontrarevolutionära regeringens makt, och därefter har samlat sin egen kongress och upprättat sin egen makt.

Om låtsasregeringen obetänksamt försöker återuppliva sin egen döda kropp, så kommer de organiserade och beväpnade folkmassorna att göra beslutsamt motstånd, och ju våldsammare reaktionens angrepp är ju mäktigare kommer detta motstånd att vara. Om regeringen under de tjugofyra till fyrtioåtta timmar som den har kvar, tänker använda tiden för att sticka kniven i ryggen på revolutionen, så kommer vi att besvara slag med slag, järn med stål.

Som svar på en fråga om relationerna till vänstersocialistrevolutionärerna¹, deklarerade kamrat Trotskij:

Av de fem medlemmarna i den revolutionära militärkommitténs byrå, är två vänster-SR-are, kamraterna Lazimir och Sacharov. De arbetar mycket bra och det finns inga principiella skillnader mellan oss och dem.

Ikväll har vi fått höra att vänster-SR-arna lämnar förparlamentet och skickar sina representanter till den revolutionära militärkommittén

Så vi har funnit varandra i kampen mot vår gemensamma fiende – kontrarevolutionen.

På kvällen den 24 oktober utfärdade Petrograd-sovjetens revolutionära militärkommitté följande upprop, vilket i praktiken innebar att upproret påbörjades.

Upprop från Petrograd-sovjetens revolutionära militärkommitté (24 oktober)

Den 24 oktober 1917 Petrograds arbetar- och soldatsovjet

Soldater! Arbetare! Medborgare!

I natt har folkets fiender gått till offensiv! Kornilovs anhängare i staben försöker dra samman officersaspiranter och stötbataljoner från omgivningarna. Officersaspiranterna i Oranienbaum och stötbataljonerna i Tsarskoje Selo har vägrat att låta sig utkommenderas. Ett förrädiskt slag planeras mot Petrograds arbetar- och soldatsovjet. Tidningarna Rabotjij Put och Soldat har förbjudits att utkomma, tryckerierna har förseglats. De kontrarevolutionära konspiratörernas kampanj riktar sig *mot* den omedelbart förestående *Allryska sovjetkongressen, mot Konstituerade församlingen, mot folket*. Petrograds arbetar- och soldatsovjet försvarar revolutionen. Den revolutionära militärkommittén leder motståndet mot konspiratörerna. Hela garnisonen och hela proletariatet i Petrograd är redo att slå till mot fienderna med förkrossande styrka.

Revolutionära militärkommittén förordnar:

- 1) Alla regements-, kompani- och besättningskommittéer, alla revolutionära organisationer skall tillsammans med sovjetens kommissarier sammanträda oavbrutet och insamla alla uppgifter om konspiratörernas planer och aktioner.
- 2) Ingen soldat får lämna sitt förband utan kommitténs tillstånd.
- 3) Två representanter från varje förband och fem från varje distriktssovjet skall omedelbart sändas till Smolnyinstitutet.

¹ **Socialistrevolutionärer**, ett socialistiskt bondeparti som bildades 1901 efter en sammanslagning mellan olika populistiska strömningar. De var mot oktoberrevolutionen. **Vänstersocialistrevolutionärerna** stödde revolutionen, och gick i december 1917 med i sovjetregeringen. Lämnade den i mars 1918 pga att de var mot fredsfördraget i Brest-Litovsk. Precis som mensjevikerna fortsatte SR-arna verka i landsflykt efter förbudet mot oppositionspartier 1921.

4) Alla aktioner av konspiratörerna skall genast rapporteras till Smolnyjinstitutet.

5) Alla medlemmar av Petrograds sovjet och alla ombud till Allryska sovjetkongressen uppmanas att omedelbart inställa sig i Smolnyjinstitutet för extra sammanträde.

Kontrarevolutionen har lyft sitt brottsliga huvud.

En stor fara hotar soldaternas, arbetarnas och böndernas alla vinningar och förhoppningar. Men revolutionen är ojämförligt mycket starkare än dess fiender.

Folkets sak vilar i trygga händer. Konspiratörerna kommer att krossas.

Ingen tvehågsenhet och inga tvivel. Fasthet, ståndaktighet, tålamod, beslutsamhet!

Leve revolutionen!

Revolutionära militärkommittén

Ovanstående upprop och dess bakgrund kommenterar Trotskij själv på följande sätt i sin *Ryska revolutionens historia*

Ett försök att undertrycka tidningarna, en resolution för att åtala den revolutionära militärkommittén, en order som förflyttade kommissarier och avskärandet av Smolnyjs telefoner – dessa nålstick var alldeles tillräckligt för att göra regeringen skyldig till att förbereda en kontra-revolutionär *coup d'état*. Även om ett uppror kan segra bara när det går på offensiven, så utvecklas det bättre ju mer det ser ut som självförsvar. En bit officiellt sigill vax på dörren till bolsjevikernas redaktionslokaler – som militär åtgärd är det inte mycket. Men vilken utmärkt signal till strid! Telegram till alla distrikt och garnisonens enheter tillkännagav händelsen: "Folkets fiender inledde under natten en offensiv. Den revolutionära militärkommittén leder motståndet mot konspiratörernas anfall." Konspiratörerna – det var den officiella regeringens institutioner. För att komma från de revolutionära konspiratörernas penna lät denna term överraskande, men den motsvarade fullständigt situationen och massornas känslor. Utträngd från alla sina ställningar, tvingad att företa ett försenat försvar, oförmögen att mobilisera de nödvändiga styrkorna, eller ens komma underfund med huruvida den hade sådana styrkor, hade regeringen utvecklat en utspridd, inte genomtänkt och inte samordnad aktion, som i massornas ögon oundvikligen såg ut som ett illvilligt försök. Kommitténs telefonogram gav orden: "Gör regementet berett för strid och invänta vidare order." Det var en suverän makts röst. Kommitténs kommissarier, som själva riskerade avsättning från regeringens sida, fortsatte med fördubblat självförtroende att avsätta de som de ansåg det nödvändigt att avsätta.

Lenin hade länge försökt få partiet att starta upproret med artiklar, brev osv (för exempel, se ovan). På tisdagskvällen den 24 oktober (6 november), dvs samma dag som revolutionära militärkommittén skred till aktion (se ovan), riktade Lenin en sista maning till partiledningen om att det nu var dags att slå till. Senare samma kväll tog sig Lenin också till Smolnyj för att ta del i ledningen av det väpnade upproret.

Lenin: Brev till CK-medlemmarna (24 oktober)

Kamrater!

Jag skriver dessa rader på kvällen den 24. Läget är ytterst kritiskt. Det är absolut klart att ett dröjsmål med upproret nu sannerligen är detsamma som döden.

Av alla mina krafter ber jag kamraterna förstå att allt nu hänger på ett hår, att på dagordningen står frågor, som inte löses av konferenser eller kongresser (inte ens av sovjetkongresser), utan uteslutande av folken, av massan, genom de beväpnade massornas kamp.

Kornilovmännens borgerliga anstormning, Verchovskijs avlägsnande visar, att det är omöjligt att vänta. Det är nödvändigt att till varje pris i kväll, i natt arresteras regeringen efter att ha avvärjat officersaspiranterna (besekrat dem, om de gör motstånd) osv.

Det är omöjligt att vänta!! Allt kan gå förlorat!!

Värdet av ett omedelbart maktövertagande är: skydd av *folket* (inte av kongressen utan av folket, i första hand armén och bönderna) mot kornilovregeringen, som fördrivit Verchovskij och kokat ihop en andra kornilovsammanväring.

Vem skall överta makten?

Det är för närvarande oviktigt: må den militärrevolutionära kommittén ta den ”eller någon annan institution” som förklarar att den kommer att överlämna makten endast åt verkliga representanter för folkets intressen, arméns intressen (omedelbart förslag om fred), böndernas intressen (omedelbart beslagtagande av jorden, privategendomens avskaffande), de svältandes intressen.

Det är nödvändigt att alla distrikt, alla regementen, alla krafter genast mobiliseras och omedelbart sänder delegationer till militärrevolutionära kommittén, till bolsjevikernas centralkommitté med det eftertryckliga kravet att statsmakten under inga omständigheter kvarlämnas i händerna på Kerenskij & Co till den 25 oktober, under inga omständigheter; saken måste absolut avgöras i kväll eller i natt.

Historien kommer inte att förlåta revolutionärerna ett dröjsmål, när de kan segra idag (och säkert kommer att segra idag), medan de riskerar att i morgon förlora mycket, riskerar att förlora allt.

Om vi tar makten idag, så tar vi den inte mot sovjeterna utan för dem.

Att ta makten är upprorets sak; dess politiska mål blir klart efter maktövertagandet.

Det vore detsamma som undergång eller formalism att vänta på den osäkra röstningen den 25 oktober, folket har rätt och skyldighet att lösa sådana frågor inte genom omröstningar utan med våld; folket har rätt och skyldighet att i revolutionens kritiska ögonblick ange riktningen för sina representanter, t o m för sina bästa representanter, och inte vänta på dem.

Det har alla revolutioners historia bevisat, och det vore en gränslös förbrytelse av revolutionärerna, om de lät ögonblicket gå sig ur händerna, ehuru de vet att *revolutionens räddning*, fredsförslaget, Petrograds räddning, räddningen undan svälten och jordens överlämnande till bönderna beror på dem.

Regeringen vacklar. Den måste till varje pris få *dödsstöten!*

Ett dröjsmål med aktionen är detsamma som döden.

Skrivet den 24 oktober (6 november) 1917

På kvällen den 24 oktober sammanträdde bolsjevikpartiets centralkommitté i Smolnyj. Vid detta möte deltog även Kamenev som begärt utträde ur CK några dagar tidigare. Kamenev, som varit emot upproret, kom på detta sätt att aktivt delta i detsamma. Lenin var frånvarande (han anlände senare), liksom Zinovjev. Stalin var heller inte närvarande, eftersom han större delen av tiden befann sig på redaktionen för det bolsjevikiska huvudorganet *Rabotjij Put* (som Pravda bytt namn till vid denna tidpunkt).

Motåtgärder från provisoriska regeringen

Tisdagen den 24 oktober (6 november) övertog kadetterna patrulltjänsten vid Vinterpalatset. Kvinnobataljonen kom för att demonstrera sin lojalitet mot regeringen. Klockan två på eftermiddagen var alla broar ockuperade av kadetter och en timme senare hade all trafik över broarna stoppats. Klaffbroarna öppnades klockan fyra på eftermiddagen samtidigt som kadettavdelningar ockuperade den elektriska kraftstationen, alla järnvägsstationer och regeringsinstitutioner. Pansarbilar hade utposterats i gathörnen vid alla huvudgator ...

Kerenskij uppges personligen leda kadetternas rörelser ... (*Novaja Zjizn* nr 162, 25 oktober 1917)

Samma kväll hade regeringen konselj för att dryfta vilka ytterligare åtgärder som skulle vidtas:

Den senare delen av den provisoriska regeringens sammanträde ägnades huvudsakligen åt en diskussion om den revolutionära militärkommitténs resning. Regeringschefen som understöddes av flertalet regeringsmedlemmar insisterade på att bestämda åtgärder skulle vidtagas mot kommitténs medlemmar. Petrograds kommandant meddelade att han redan utfärdat en arresteringsorder.

Justitieministern försökte övertala regeringschefen att inte använda så stränga metoder. Han uppgav att han hade för avsikt att omedelbart vidtaga åtgärder för att ställa medlemmarna av den revolutionära militärkommittén inför domstol. Den provisoriska regeringens medlemmar gick på justitieministerns linje, varför Kerenskij föreslog att kommandanten skulle återkalla ordern om att arrestera kommittén. (*Izvestija* nr 206, 25 oktober 1917)

På detta sätt paralyserades Kerenskij's handlingsförmåga. Några timmar senare yttrade Kerenskij i Republikens råd:

Ju närmare vi kommer dagen för den konstituerande församlingens sammanträde, då en fri demokratisk regim för alltid skall införas i Ryssland ... desto envisare och fräckare blir extremistgruppernas försök att förhindra denna församlings sammanträde ...

Vid offentliga möten har bolsjevikiska ledare ... förordat en omedelbar väpnad resning. Särskilt anmärkningsvärt är det tal som hölls av presidenten för Petrograds arbetar- och soldatdeputerades sovjet, Bronstein-Trotskij.

Liknande proklamationer och appeller som eggat soldaterna att vara ohörsamma mot de militära myndigheterna har förekommit i Soldat, en annan bolsjevikisk publikation avsedd särskilt för soldaterna ... Jag skall inte citera det motsatta lägre tidskriften som också undertrycktes genom min order i går kväll. Jag vill bara betona ... det mycket tydliga ... sambandet mellan extremistgruppernas angrepp och förberedelserna ...

Från den provisoriska regeringens synpunkt sett är det fullkomligt likgiltigt om dessa konspirationer görs avsiktligt eller omedvetet. I fullt medvetande om mitt ansvar förklarar jag, från denna plattform, att sådana handlingar från ett ryskt politiskt partis sida är förräderi och svek mot den ryska staten.

Röster från höger: ”Namnge komplottmakarna.” Oväsen och utrop från vänster: ”De finns mitt ibland er.” (Kerenskij's tal i Republikens råd 24 oktober 1917. *Retj*, nr 251, 25 oktober 1917)

På natten den 25 oktober beordrade Kerenskij förstärkningar från Finland:

Telegram till Högkvarteret 2.20 fm. den 25 oktober.

Till befälhavaren för nordfronten. Kopia till befälhavaren för 42:a kåren, kopia till befälhavaren för 5:e kaukasiska divisionen:

Ni beordras härmed samla alla regementen inom femte kaukasiska kosackdivisionen samt 23:e Donkosackregementet och alla övriga i Finland stationerade kosackförband och skicka dem med tåg till Petrograd (Nikolajstationen). Förbanden skall ställas till kommandanten för Petrograds militärområde överste Polkovnikovs förfogande.

Rapportera omedelbart till mig per telegram i sifferkod med angivande av truppernas avresetid. Skulle det visa sig omöjligt att sända bemälda trupper per järnväg, avsänd dem till fots. Nr 11687.

A. Kerenskij, överbefälhavare

Följande maning av bolsjevikerna till befolkningen offentliggjordes för att förhindra att regeringens motåtgärder skulle få effekt:

Till Petrograds befolkning

För att säkra revolutionens segrar mot kontrarevolutionära försök har kommissarier utnämnts vid de olika förband ur garnisonen som är belägna i de viktigaste distrikten i huvudstaden och dess omgivningar.

Inga militära order är giltiga förrän de sanktionerats av de vederbörligen utnämnda kommissarierna. Som representanter för sovjet är kommissarierna okränkbara.

Motstånd mot kommissarierna kommer att betraktas som opposition mot arbetar- och soldatdeputerades sovjet. Sovjeten har vidtagit alla åtgärder för att försvara den revolutionära ordningen mot kontrarevolutionen.

Alla medborgare uppmanas enträget att skänka våra kommissarier allt bistånd och i händelse av oroligheter underrätta den revolutionära militärkommitténs kommissarier vid närmaste militära poster. (*Rabotjij Put* nr 45, 25 oktober 1917. *Pravda* hade förbjudits och utkom i stället under namnet *Rabotjij Put*.)

Observera: Följande manifest, som tillkännager störtandet av Kerenskij's provisoriska regering, skrev Lenin på förmiddagen den 25 oktober, dvs innan man intagit Vinterpalatset och arresterat regeringens medlemmar (detta skedde först dagen därpå).

Lenin: Till Rysslands medborgare! (25 oktober)

Provisoriska regeringen har störtats. Statsmakten har övergått till organet för Petrograds arbetar- och soldatdeputerades sovjet, militärrevolutionära kommittén, som står i spetsen för Petrograds proletariat och garnison.

Tryggad är den sak, som folket kämpat för: omedelbart förslag om demokratisk fred, avskaffande av godsägarnas ägande av jord, arbetarkontroll över produktionen och bildande av en sovjetregering.

Leve arbetarnas, soldaternas och böndernas revolution!

Militärrevolutionära kommittén vid Petrograds arbetar- och soldatdeputerades sovjet

Kl 10 på förmiddagen den 25 oktober 1917

Rabotjij i Soldat nr 8, den 25 oktober (7 november), 1917

Petrogradsovjeten sammanträder

Vid Petrogradsovjetens extraordinära möte på eftermiddagen 25 oktober, rapporterade Trotskij att den provisoriska regeringen störtats. Hans tillkännagivande att Vinterpalatsets öde skulle beseglas på några minuter visade sig dock vara överilat, eftersom det intogs först 12 timmar senare. Förutsägelsen att regeringens ministrar skulle arresteras fullföljdes bara delvis (Kerenskij flydde), men påståendet att det inte spillts något blod under upproret var korrekt: De enda förlusterna i Petrograd kom i samband med stormningen av Vinterpalatset (där 5 personer fick sätta livet till, alla från "upprorsmakarnas" led).

Trotskij: Störtandet av den provisoriska regeringen (25 oktober)

I revolutionära militärkommitténs namn förklarar jag att den provisoriska regeringen inte längre existerar. (*Applåder.*) En del ministrar har arresterats. (*Hurrarop!*) Resten kommer att arresteras inom några få dagar eller timmar. (*Applåder.*)

Den revolutionära garnisonen, som står till den revolutionära militärkommitténs förfogande, har upplöst förparlamentets möte. (*Stormande applåder. Rop: "Länge leve den revolutionära militärkommittén!"*)

Man har sagt oss att ett uppror från garnisonen i nuvarande läge skulle framprovocera en pogrom och dränka revolutionen i floder av blod. Hittills har inget blod flutit. Vi känner inte till ett enda dödsfall. Jag känner inte till något annat exempel i historien på en så enorm revolutionär massrörelse som genomfördes utan blodspillan.

Den provisoriska regeringen under Kerenskij's ledning var ett lik som bara väntade på att historiens sopkvast skulle sopa undan det.

Vi måste betona det hjältemod och den självupppoffring som soldaterna och arbetarna i Petrograd har uppvisat. Vi har varit vakna hela natten och via telefon följt hur de revolutionära soldaternas och arbetarnas avdelningar i tysthet genomförde sina uppgifter. Befolkningen sov fredligt och visste inte att en makt just då ersattes av en annan.

Järnvägstationerna, postkontoren, telegrafstationerna, Petrograds Telefonbolag, och Statsbanken har ockuperats. (*Stormande applåder.*)

Vinterpalatset är ännu inte intaget, men dess öde kommer att beseglas inom några få minuter. (*Applåder.*)

Arbets- och soldatdeputerades sovjet i Petrograd kan med rätta känna sig stolt över de soldater och arbetare som den litade på, som den ledde i kamp och ledde till en strålande seger.

De borgerliga och småborgerliga regeringarna kännetecknas av att de lurar massorna.

Idag tänker vi, soldat-, arbets- och bondedeputerades sovjet, genomföra ett experiment som är unikt i historien, nämligen upprätta en regering vars enda mål är att tillfredsställa soldaternas, arbetarnas och böndernas behov.

Staten måste bli massornas verktyg i deras kamp för befrielse från allt slaveri.

Detta arbete går inte att genomföra utan sovjeternas inflytande. Den borgerliga vetenskapens bästa representanter kommer att förstå att de villkor som arbets-, soldat- och bondedeputerades sovjet skapar är de bästa förhållandena för deras arbete.

Vi måste upprätta kontroll över produktionen. Bönderna, arbetarna och soldaterna måste känna att nationens angelägenheter är deras angelägenheter.

Det är den grundläggande principen i upprättandet av makten.

En av den verkligt revolutionära maktens omedelbara uppgifter var att införa allmän arbetstjänstgöring.

Vidare tillkännagav kamrat Trotskij att dagordningen innehöll den revolutionära militärkommitténs rapport och en rapport om sovjetmaktens uppgifter. Den andra frågan skulle rapporteras av kamrat Lenin. (*Dundrande applåder.*)

Kamrat Trotskij tillkännagav att de som hade arresterats av politiska orsaker hade befriats och att en del av dem redan fullföljde uppgifter som revolutionära kommissarier.

Kamrat Zinovjev, tillkännagav kamrat Trotskij, skulle vara Petrogradsovjetens gäst under det pågående mötet.

I Petrogradsovjetens namn hade ett telegram samma kväll skickats till hela Ryssland för att redogöra för de aktuella förhållandena.

Radiotelegram hade skickats till de aktiva trupperna, som tillkännagav att den gamla makten hade fallit och att en ny inom kort skulle upprättas. Den nya maktens första åtgärder skulle vara: omedelbar vapenvila på alla fronter, jord till bönderna, ett snabbt sammankallande av en verkligt demokratisk konstituerande församling.

Det är inte känt var den före detta ministerpresidenten Kerenskij befinner sig, men vi hoppas att det snart ska bli känt för alla.

På frågan om vilken inställning fronten hade till händelserna, svarade kamrat Trotskij: Vi har bara kunna skicka telegram. Vi har inte fått några svar på dem, men vi har hört många företrädare från fronten banna oss här för att vi inte har genomfört några kraftfulla åtgärder.

Vladimir Iljitj Lenin har just förenat sig med oss. På grund av omständigheterna har han inte kunnat komma förrän nu. Kamrat Trotskij beskriver kamrat Lenins roll i den ryska revolutionära rörelsens historia, och utropar:

Länge leve kamrat Lenin, som har återvänt till oss!

Lenin: Tal om sovjetmaktens uppgifter (25 oktober)

(Sammanträde med Petrograds arbetar- och soldatdeputerade sovjet, tidningsreferat)

Kamrater! Arbetar- och bonderevolutionen, om vars nödvändighet bolsjevikerna ständigt talat, har ägt rum.

Vad har denna arbetar- och bonderevolution för betydelse? Denna omvälvnings betydelse består främst i att vi kommer att få en sovjetregering, vårt eget maktorgan, där bourgeoisin inte på minsta sätt kommer att delta. De förtryckta massorna kommer själva att skapa en statsmakt. Den gamla statsapparaten kommer att radikalt krossas och en ny förvaltningsapparat att skapas i sovjetorganisationernas gestalt.

Hädanefter öppnas en ny sida i Rysslands historia och denna revolution, den tredje ryska, måste sist och slutligen leda till socialismens seger.

En av våra närmaste uppgifter är att omedelbart göra slut på kriget. Men för att göra slut på detta krig, som är fast förknippat med det nuvarande kapitalistiska systemet, är det – såsom står klart för var och en – nödvändigt att nedkämpa kapitalet självt.

I denna sak kommer vi att få hjälp av den världsomspännande arbetarrörelse, som redan börjar utvecklas i Italien, Storbritannien och Tyskland.

Den rättvisa och omedelbara fred, som vi föreslår den internationella demokratin, kommer överallt att röna varm genklang bland de internationella proletära massorna. Alla hemliga fördrag måste omedelbart publiceras för att detta proletariats förtroende skall stärkas.

Inom Ryssland har en väldig del av bönderna sagt: nog med spelet med kapitalisterna, vi går med arbetarna. Vi kommer att vinna böndernas förtroende genom ett enda dekret, som avskaffar godsägaregöden. Bönderna kommer att förstå, att böndernas räddning enbart ligger i ett förbund med arbetarna. Vi skall upprätta verklig arbetarkontroll över produktionen.

Vi har nu lärt oss att arbeta tillsammans. Den just genomförda revolutionen är ett bevis på detta. Vi har den massorganisationens styrka, som kommer att besegra allt och föra proletariatet till världsrevolutionen.

Vi måste nu gripa oss an med att bygga upp en proletär, socialistisk stat i Ryssland.

Leve den socialistiska världsrevolutionen! *(Stormande applåder)*

Resolution

Petrograds arbetar- och soldatdeputeradesovjet hälsar proletariats och Petrogradgarnisonens segerrika revolution. Sovjeten framhåller särskilt den sammanhållning, organisation och disciplin, den fullständiga endräkt som massorna ådagalade i detta sällsynt oblodiga och sällsynt framgångsrika uppror.

Sovjeten uttrycker sin orubbliga övertygelse om att den arbetar- och bonderegering, som kommer att skapas av revolutionen såsom en sovjetregering och som kommer att tillförsäkra stadsproletariatet stöd från fattigböndernas hela massa, med fasta steg skall gå framåt mot socialism, som är det enda sättet att rädda landet från krigets utsägliga olyckor och fasor.

Den nya arbetar- och bonderegeringen kommer omedelbart att föreslå alla krigförande folk en rättvis och demokratisk fred.

Den kommer omedelbart att upphäva godsägarnas äganderätt till jord och överlämna jorden till bönderna. Den kommer att införa arbetarkontroll över produktionen och fördelningen av varor och att upprätta hela folkets kontroll över bankerna samtidigt som de omvandlas till ett enda statsföretag.

Petrograds arbetar- och soldatdeputeradesovjet uppmanar alla arbetare och alla bönder att stödja arbetar- och bonderevolutionen med all energi och hängivenhet. Sovjeten uttrycker sin övertygelse om att arbetarna i städerna i förbund med fattigbönderna kommer att ådagalägga orubblig kamratlig disciplin och skapa den mycket strikta revolutionära ordning, som krävs för revolutionens seger.

Sovjeten är övertygad om att de västeuropeiska ländernas proletariat kommer att hjälpa oss att föra socialismens sak till fullständig och bestående seger.

Provisoriska regeringen störtas

Situationen för den provisoriska regeringen blev alltmer prekär och Kerenskij begav sig (25 oktober) till fronten för att uppbåda trupper till försvar, samtidigt som Vinterpalatset (där regeringen uppehöll sig) omringades av revolutionärer.

På kvällen den 25 oktober skickade ställföreträdande regeringschefen följande nödrop med ett radiotelegram:

Petrograds arbetar- och soldatdeputerades sovjet har förklarat den provisoriska regeringen avsatt och kräver överföring av makten under hot om att bombardera Vinterpalatset från Peter-Paul-fästningen och från kryssaren Aurora.

Regeringen kommer endast att avstå sin myndighet till den konstituerande församlingen. Den har beslutat att inte ge vika och vädjar till nationen och till armén om beskydd. Påskynda avsändandet av trupper.

A. Konovalov, ställföreträdande regeringschef

Man lyckades inte uppbåda några trupper till den provisoriska regeringens försvar. Spelet var förlorat, även om det skulle dröja till nästa dag (26 oktober) innan Vinterpalatset intagits och regeringen arresterats.

Manifest skrivet av Lenin, uppläst av Lunatjarskij vid sovjetkongressen på förmiddagen den 26 oktober:

Lenin: Till arbetarna soldaterna och bönderna! (26 oktober)

Andra allryska kongressen av arbetar- och soldatdeputerades sovjeter har öppnats. På den är den väldiga majoriteten av sovjeterna representerad. Även en rad delegerade från bonde-sovjeter är närvarande på kongressen. Den kompromissande centrala exekutivkommitténs fullmakter har gått ut. Stödd på den väldiga arbetar-, soldat- och bondemajoritetens vilja,

stöd på arbetarnas och garnisonens segerrika uppror i Petrograd, tar kongressen makten i sina händer.

Den provisoriska regeringen är störtad. De flesta medlemmarna av den provisoriska regeringen är redan häktade.

Sovjetmakten kommer att föreslå alla folk en omedelbar demokratisk fred och ett omedelbart vapenstillestånd på alla fronter. Den kommer att säkerställa att godsägarjorden, tsarfamiljens jord och klosterjorden utan ersättning överlämnas till bondekommittéernas förfogande, den kommer att försvara soldaternas rättigheter genom att genomföra en fullständig demokratisering av armén, den kommer att upprätta arbetarkontroll över produktionen, att trygga konstituerande församlingens inkallande i rätt tid, att sörja för spannmållstillförseln till städerna och att landsbygden förses med de mest efterfrågade nödvändighetsartiklarna, den kommer att trygga en verklig självbestämmanderätt för alla nationer, som lever i Ryssland.

Kongressen beslutar: all makt ute i landet övergår till arbetar-, soldat- och bondedeputerades sovjet, vilka måste säkerställa en verklig revolutionär ordning.

Kongressen uppmanar soldaterna i skyttegravarna till vaksamhet och ståndaktighet. Sovjetkongressen är övertygad om att den revolutionära armén skall förmå skydda revolutionen mot imperialismens alla anslag, till dess den nya regeringen hunnit ingå en demokratisk fred, vilken den omedelbart kommer att föreslå alla folk. Den nya regeringen skall vidta alla åtgärder för att förse den revolutionära armén med allt som är nödvändigt, vilket skall ske genom en beslutsam politik av rekvisitioner och beskattning av de besuttna klasserna; den skall även förbättra soldatfamiljernas tillvaro.

Kornilovmännen – Kerenskij, Kaledin m. fl. – försöker att föra trupper mot Petrograd. Några truppvadlingar, som Kerenskij med hjälp av bedrägeri fått i gång, har övergått till det upproriska folkets sida.

Soldater, gör aktivt motstånd mot kornilovmannen Kerenskij! Var på er vakt!

Järnvägsmän, stoppa alla trupptransporter, som Kerenskij sänder mot Petrograd!

Soldater, arbetare, tjänstemän! Revolutionens och den demokratiska fredens öde ligger i edra händer!

Leve revolutionen!

*Allryska kongressen av arbetar- och soldatdeputerades sovjet
Delegater från bondesovjet*

Skrivet den 25 oktober (7 november) 1917.

Publicerat i tidningen Rabotjij i Soldat nr 9, den 26 oktober (8 november) 1917

All makt åt sovjeterna

Nu återstod för den allryska sovjetkongressen att gripa makten, ta beslut om vad som skulle göras och bilda en ny regering.

Den första sovjetregeringen innehöll enbart bolsjeviker (vänstersocialistrevolutionärerna avböjde deltagande). Dess medlemmar kallades för "folkkommissarier" och regeringen "Folkkommissariernas råd" (Sovnarkom). I folkkommissariernas råd ingick följande personer:

Rådets ordförande – *Vladimir Uljanov (Lenin)*
Folkkommissarie för inrikes ärenden – *A I Rykov*
för jordbruk – *V P Miljutin*
för arbete – *A G Sjljapnikov*

för armé och flotta – en kommitté bestående av *V A Ovsejenko (Antonov)*, *N V Krylenko* och *P J Dybenko*
 för handel och industri – *V P Nogin*
 för folkbildning – *A V Lunatjarskij*
 för finanser – *I I Skvortsov (Stepanov)*
 för utrikes ärenden – *L D Bronstein (Trotskij)*
 för rättsväsen – *G I Oppokov (Lomov)*
 för livsmedel – *I A Teodorovitj*
 för post och telegraf – *N P Avilov (Glebov)*
 Ordförande för nationalitetsärenden – *J V Dzjugasjvili (Stalin)*

Bland de beslut som antogs kan nämnas dekretet om freden och om jordfrågan (när det gäller jordfrågan har vi nedan även medtagit Lenins tal i anslutning till presentationen av dekretet)

Lenin: Dekret om fred

Arbetar- och bonderegeringen, som skapats genom revolutionen den 24-25 oktober och som stödjer sig på arbetar-, soldat- och bondedeputerades sovjet, föreslår alla krigförande folk och deras regeringar att omedelbart inleda förhandlingar om en rättvis, demokratisk fred.

En rättvis eller demokratisk fred, som den överväldigande majoriteten av de genom kriget utmattade, plågade och utpinade arbetande klasserna i alla krigförande länder längtar efter och som de ryska arbetarna och bönderna på det mest bestämda och eftertryckliga sätt har krävt sedan tsarmonarkin störtades – en sådan fred är enligt regeringens uppfattning en omedelbar fred utan annexioner (dvs utan erövring av andras jord, utan andra nationaliteters anslutning med våld) och utan kontributioner.

Rysslands regering föreslår alla krigförande folk att omedelbart sluta en sådan fred och förklarar sig redo att genast, utan minsta dröjsmål vidta alla beslutsamma åtgärder – tills alla villkor för en sådan fred slutgiltigt har bekräftats av bemyndigade folkrepresentantförsamlingar i alla länder och av alla nationer.

Med annexion eller erövring av andras jord förstår regeringen i överensstämmelse med demokratins rättsmedvetande i allmänhet och de arbetande klassernas i synnerhet varje liten eller svag nationalitets anslutning till en stor eller stark stat utan att ett exakt, klart och frivilligt uttalat samtycke och dito önskan av denna nationalitet föreligger, oberoende av tidpunkten, då denna anslutning med våld skett och även oberoende av hur pass utvecklad eller eftersläpande den nation är, som med våld ansluts eller med våld kvarhålls inom en given stats gränser. Och slutligen även oberoende av om denna nation lever i Europa eller i fjärran transoceanal länder.

Om någon som helst nation med våld kvarhålls inom en given stats gränser, om den tvärtemot sin uttalade önskan – likgiltigt om denna önskan kommit till uttryck i pressen, vid folkmöten, i beslut av partier eller i revolter och uppror mot det nationella förtrycket – inte får rätt att genom fri omröstning och utan det minsta tvång själv avgöra frågan om formerna för sin statliga existens, sedan den införlivande eller överhuvudtaget den starkare nationen helt dragit bort sina trupper, så utgör denna anslutning en annexion, dvs en erövring och ett överväld.

Att fortsätta detta krig för att avgöra, hur de starka och rika nationerna sinsemellan skall fördela de svaga nationaliteter de erövat, anser regeringen vara den största förbrytelsen mot mänskligheten, och den deklarerar högtidligen sin beslutsamhet att omedelbart underteckna villkoren för en fred, som gör slut på detta krig på nämnda, för alla nationaliteter utan undantag lika rättvisa villkor.

Samtidigt förklarar regeringen, att den alls inte anser nämnda fredsvillkor vara ultimativa, dvs den samtycker till att granska även alla andra fredsvillkor och yrkar endast på att de freds-

villkor, som vilket som helst av de krigförande länderna för fram, skall framläggas så fort som möjligt, fullständigt klart med absolut uteslutande av all slags tvetydighet och hemlighetsmakeri.

Regeringen avskaffar den hemliga diplomatin och deklarerar för sin del sin fasta avsikt att föra alla förhandlingar fullständigt öppet inför hela folket. Den kommer genast att börja offentliggöra alla hemliga fördrag, som bekräftats eller ingåtts av godsägarnas och kapitalisternas regering från februari till den 25 oktober 1917. Hela innehållet i dessa hemliga fördrag, såvitt det är inriktat på, som fallet för det mesta brukar vara, att förskaffa de ryska godsägarna och kapitalisterna fördelar och privilegier, att upprätthålla eller utvidga storryssarnas annexioner, förklarar regeringen vara ovillkorligen och omedelbart ogiltigt.

Regeringen vänder sig till regeringarna och folken i alla länder och föreslår att öppna förhandlingar om fred omedelbart inleds samt förklarar sig för sin del redo att föra dessa förhandlingar såväl skriftligt, telegrafiskt som genom förhandlingar mellan representanter för de olika länderna eller på en konferens mellan sådana representanter. För att underlätta sådana förhandlingar utnämner regeringen sin befullmäktigade representant till neutrala länder.

Regeringen föreslår alla regeringar och folken i alla krigförande länder att omedelbart ingå ett vapenstillestånd och anser det för sin del önskvärt, att detta vapenstillestånd ingås på minst tre månader, dvs för en tid, som är fullt tillräcklig både för att slutföra fredsförhandlingarna med deltagande av representanter för alla folkslag eller nationer utan undantag, vilka dragits in i kriget eller tvingats att delta däri, och för att inkalla bemyndigade folkrepresentantförsamlingar i alla länder för att slutgiltigt fastställa fredsvillkoren.

När Rysslands provisoriska arbetar- och bonderegering riktar detta fredsförslag till regeringarna och folken i alla krigförande länder, vänder den sig i synnerhet också till de medvetna arbetarna i mänsklighetens tre mest avancerade nationer och de största staterna, som deltar i det nuvarande kriget, nämligen Storbritannien, Frankrike och Tyskland. Arbetarna i dessa länder har gjort framåtskridandets och socialismens sak de största tjänster: chartiströrelsens stora exempel i England, en rad revolutioner av världshistorisk betydelse, vilka genomförts av det franska proletariatet, och slutligen den hjältemodiga kampen mot socialistlagen i Tyskland samt det mönsterbildande, långvariga, ihärdiga och disciplinerade arbetet för att skapa proletära massorganisationer i Tyskland, ett arbete som varit mönsterbildande för arbetarna i hela världen. Alla dessa förebilder av proletärt hjältemod och historisk skaparkraft är oss en borgen för att arbetarna i de nämnda länderna kommer att förstå den uppgift, som nu åligger dem, nämligen att befria mänskligheten från krigets fasor och dess följder, för att dessa arbetare genom sin allsidiga, beslutsamma och ytterst energiska verksamhet kommer att hjälpa oss att framgångsrikt slutföra fredens sak och samtidigt de arbetande och utsugna befolkningsmassornas frigörelse från allt slags slaveri och all slags utsugning.

*Ordföranden i Folkkommisariernas råd
Vladimir Uljanov-Lenin*

Lenin: Tal om jorden den 26 oktober (8 november)

Vi anser, att revolutionen har visat och bevisat hur viktigt det är, att jordfrågan blir klart ställd. Utbrottet av det väpnade upproret, den andra revolutionen, Oktoberrevolutionen, bevisar klart att jorden måste överlämnas i böndernas händer. Den störtade regeringen samt mensjvikernas och socialistrevolutionärernas kompromisspartier begick en förbrytelse, då de under olika förevändningar förhalade jordfrågans lösning och därmed förde landet till ruin och till bondeuppror. Deras tal om pogromer och anarki på landsbygden är falskt, fegt och bedrägligt. Var och när har pogromer och anarki framkallats genom förnuftiga åtgärder? Om regeringen hade handlat förnuftigt och om dess åtgärder hade tillmötesgått fattigböndernas

behov, skulle bondemassan då blivit upprörd? Men regeringens alla åtgärder, som godkändes av Avksentiev och Dans sovjet, gick emot bönderna och drev dem till uppror.

Sedan regeringen framkallat upproret, började den skrika om pogromer och anarki, som den ju själv framkallat. Den ville kuva upproret med järn och blod men blev själv bortsopad av de revolutionära soldaternas, matrosernas och arbetarnas väpnade uppror. Arbetar- och bonde-revolutionens regering måste först och främst lösa jordfrågan, den fråga som kan lugna och tillfredsställa fattigböndernas väldiga massor. Jag skall läsa upp för er punkterna i ett dekret, som er sovjetregering måste utfärda. I en av dessa dekrets punkter finns en instruktion till jordkommittéerna, vilken utarbetats på basis av 242 instruktioner från bondeputerades lokala sovjet.

Dekret om jorden

- 1) Godsägarnas äganderätt till jord avskaffas omedelbart utan något slags ersättning.
- 2) Godsägarnas egendomar, liksom all apanagejord, all kloster- och kyrkojord med alla deras levande och döda inventarier, herrgårdsbyggnader och alla tillbehör övergår till volostjord-kommittéernas och bondeputerades ujezdsovjeters förfogande tills konstituerande församlingen sammanträtt.¹
- 3) Varje slags skadegörelse på konfiskerad egendom, som hädanefter tillhör hela folket, betraktas som en svår förbrytelse och bestraffas av revolutionsdomstolen. Bondeputerades ujezdsovjet vidtar alla nödvändiga åtgärder för att upprätthålla den strängaste ordning vid konfiskationen av godsägarnas egendomar, för att fastställa hur stort ett gods får vara och vad som just skall konfiskeras, för att upprätta en exakt förteckning över all den egendom som konfiskerats och för att på det strängaste revolutionära sätt skydda alla jordbruk, som övergår till folket, med alla deras byggnader, redskap, boskap, livsmedelsförråd osv.
- 4) Som rättesnöre vid genomförandet av de stora jordomdaningarna till dess de slutgiltigt fastställts av konstituerande församlingen skall överallt tjäna följande bondeinstruktion, som sammanställts av redaktionen för Izvestija Vserossijskogo Soveta Krestianskich Deputatov på basis av 242 lokala bondeinstruktioner och som publicerats i nr 88 av denna tidning (Petrograd, nr 88, den 19 augusti 1917).

BONDEINSTRUKTION OM JORDEN

”Jordfrågan i hela dess omfattning kan endast lösas av en av hela folket vald konstituerande församling.

Den rättvisaste lösningen av jordfrågan är följande:

- 1) *Privatäganderätten till jorden avskaffas för alltid*; jorden får varken säljas eller köpas, varken utarrenderas eller pantförskivas eller på något annat sätt avhändas.

All jord – *statsjord, apanage jord, kabinettsjord, kyrko- eller klosterjord, besittningsjord, fideikomissjord, jord tillhörande privatägare, byalag eller bönder osv exproprieras utan ersättning* – blir hela folkets egendom och överlämnas till brukning åt alla som bearbetar den.

De som lider skada av egendomsförhållandenas omvälvning tillerkänns endast rätt till samhälleligt understöd för den tid, som de behöver för att anpassa sig till de nya existensbetingelserna.

- 2) Alla naturrikedomar – malmer, olja, kol, salt osv – samt skogar och vatten, som har allmänstatlig betydelse, övergår att uteslutande brukas av staten. Alla små floder, sjöar, skogar osv övergår att brukas av byalagen under förutsättning att de förvaltas av de lokala självstyrelseorganen.

¹ Ujezd – dåtida förvaltningsområde i Ryssland. Guvernementen delades i ujezder och ujezderna i volost. – Red

3) Jordlotter med *högt utvecklad* hushållning – trädgårdar, plantager, plantskolor, trädskolor, drivhus osv – *uppdelas inte utan förvandlas till mönsterbruk* och överlämnas, allt efter deras omfång och betydelse, till att uteslutande brukas *av staten eller byalagen*.

Hushållsjord i stad eller på land med trädgårdar och grönsaksland till husbehov förblir i de nuvarande ägarnas brukande, varjämte jordlotternas omfång och det skattebelopp som skall erläggas för deras brukande fastställs i lag.

4) Stuterier, statliga och privata avelsgårdar för boskap och fjäderfä osv konfiskeras, förvandlas till hela folkets egendom och övergår uteslutande att brukas av staten eller byalaget, beroende av deras storlek och betydelse.

Ersättningsfrågan underställs konstituerande församlingens behandling.

5) Alla levande och döda hushållsinventarier tillhörande den konfiskerade jorden övergår utan ersättning att uteslutande brukas av staten eller byalaget, beroende av deras storlek och betydelse.

Konfiskation av inventarierna gäller inte jordfattiga bönder.

6) Rätt att bruka jorden erhåller alla medborgare (utan skillnad till kön) i Ryska staten, vilka önskar bearbeta den med egna händer, med hjälp av sin familj eller i förening med andra, så länge de är i stånd att bearbeta den. Lönarbete är ej tillåtet.

Om en medlem av byalaget tillfälligt förlorar arbetsförmågan, så är byalaget förpliktat att under en tid av upp till två år, till dess han under denna tid återfått arbetsförmågan, bistå honom genom att samfällt bruka jorden.

Jordbrukare, som till följd av hög ålder eller invaliditet för alltid förlorat förmågan att själva bearbeta jorden, förlorar brukningsrätten till jorden men erhåller i stället pension av staten.

7) Jordens nyttjande måste vara utjämnande, dvs jorden fördelas mellan de arbetande allt efter de lokala förhållandena enligt arbets- eller förbrukningsnormen.

Formerna för jordens nyttjande måste vara fullkomligt fria, det kan bildas enskilda eller utskiftade jordbruk, byalag eller arteller, allt efter som de olika byarna beslutar.

8) Efter expropriationen övergår all jord till hela folkets jordfond. Jordens fördelning mellan de arbetande leds av de lokala och centrala självstyrelserna, från de demokratiskt organiserade, ståndslösa gemenskaperna i stad och på land till de centrala områdesmyndigheterna.

Jorden skall underkastas periodiska omfördelningar i överensstämmelse med befolkningens tillväxt och ökningen av jordbrukets produktivitet och kultur.

Vid ändring av andelarnas gränser måste den ursprungliga kärnan av andelen lämnas oantastad.

Jord tillhörande utträdande medlemmar återgår till jordfonden, varvid de utträdandes närmaste anhöriga och av dem angivna personer erhåller företrädesrätt till denna jord.

Om en andel återlämnas till jordfonden, skall kostnaderna för gödsling och melioration (grundläggande förbättringar) av andelen återbetalas, i den mån de inte utnyttjats.

Om det visar sig att den jordfond, som finns på en del orter är otillräcklig för att tillfredsställa hela den lokala befolkningen, skall befolkningsöverskottet överflyttas till ett annat område.

Organiseringen av omflyttningen såväl som kostnaderna därför och anskaffning av inventarier osv måste staten åta sig.

Omflyttningen försiggår i följande ordning: jordlösa bönder, som önskar flytta, därefter medlemmar av byalaget, vilka förbrutit sig, desertörer osv och slutligen enligt lottdragning eller enligt överenskommelse.”

Hela innehållet i denna instruktion ger absoluta uttryck åt den vilja, som råder bland den väldiga majoriteten av hela Rysslands medvetna bönder. Det förklaras för provisorisk lag, vilken till dess konstituerande församlingen sammanträtt så vitt möjligt omedelbart skall

förverkligas. Vissa delar av instruktionen skall genomföras i den ordningsföljd, som fastställs av bondedeputerades ujezdsovjeter.

5) Vanliga bönders och vanliga kosackers jord konfiskeras inte.

Det sägs här att själva dekretet och instruktionen är skrivna av socialistrevolutionärerna. Låt så vara. Gör det inte detsamma vem som skrivit dem? Som en demokratisk regering kan vi likväl inte kringgå ett beslut av folkmassorna, även om vi inte är ense med det. Då bönderna börjar att i praktiken tillämpa detta beslut, att genomföra det hemma hos sig, skall de själva i den levande verkligheten inse var sanningen finns. Och t o m om bönderna även i fortsättningen följer socialistrevolutionärerna, t o m om de ger detta parti majoritet i konstituerande församlingen, så kommer vi att säga: må så vara. Livet är den bäste läromästaren och det kommer att visa vem som har rätt. Må så vara att bönderna löser denna fråga från en sida, medan vi löser den från en annan. Livet skall föra oss samman i en gemensam ström av revolutionärt skapande arbete, vid utarbetandet av nya statsformer. Vi måste hålla jämna steg med livet, vi måste ge folkmassornas skapande kraft full frihet. Den gamla regeringen, som störtades av det väpnade upproret, ville lösa jordfrågan med hjälp av den icke avsatta, gamla tsaristiska byråkratin. Men i stället för att lösa frågan gjorde byråkratin inget annat än att kämpa mot bönderna. Bönderna har lärt en del under de åtta månader vår revolution pågått, de vill själva avgöra alla frågor om jorden. Därför uttalar vi oss mot alla ändringar i detta lagförslag, vi vill inte gå in på detaljer, ty vi skriver ett dekret och inte ett aktionsprogram. Ryssland är stort och de lokala förhållandena i landet är olikartade. Vi tror att bönderna själva bättre än vi kan lösa frågan riktigt, så som den bör lösas. Om det blir i vår anda eller i det socialistrevolutionära programmets anda – det är inte det väsentliga. Det väsentliga är att bönderna blir fast övertygade om att det inte längre finns några godsägare på landsbygden, att bönderna själva måste avgöra alla frågor, att de själva måste gestalta sitt liv. (*Livliga applåder*)

Stalinistisk historieförfalskning: oktober 1917

Stalins och Trotskijs roll i Oktoberrevolutionen

Den 10 oktober 1917 beslöt bolsjevikernas centralkommitté, med röstetalet 10-2 att förbereda väpnat uppror. Vid samma möte valdes en politbyrå (Lenin, Trotskij, Kamenev, Zinovjev, Stalin, Sokolnikov och Bubnov), som skulle sätta beslutet i verket (utdrag ur protokollet och resolutionen har återgivits ovan).

Sex dagar senare bildade Petrogradsovjeten en "revolutionär militärkommitté" (eller "militärrevolutionär kommitté") under Trotskijs ordförandeskap.

Den 16 oktober hölls ett utvidgat sammanträde av partiets CK, där det med röstetalet 20-2 beslutades att förberedelserna för det väpnade upproret skulle fortsätta. (Trotskij var ej närvarande vid detta möte, eftersom han var på möte med sovjeten). Vid slutet av mötet valdes ett "militärrevolutionärt centrum". I protokollet från mötet formulerades denna punkt:

Centralkommittén skapade ett militärrevolutionärt centrum med följande medlemmar: Sverdlov, Stalin, Bubnov, Uritskij och Dzerzjinskij. Detta centrum ska bli en del av sovjetens revolutionära kommitté. (Cit i *Pravda* 2 november 1927)

Politbyrån och "particentrum" (som det "militärrevolutionära *centra*" senare kom att benämnas – till skillnad från sovjetens *revolutionära militärkommitté*¹) kom aldrig att existera. Det var två beslut, som i den hektiska perioden aldrig kom att verkställas. Inget samtida

¹ OBS detta sovjetorgan ("revolutionära militärkommittén") översätts på många olika sätt till svenska, vilket bidrar till förvirringen. I citatet från SUKP(b):s historia ovan benämns det "sovjetens revolutionära kommitté", medan t ex SUKP:s historia från 1962 använder begreppet "militära revolutionskommittén".

dokument nämner heller dessa organ vidare. Emellertid skulle dessa beslut senare utnyttjas i den stalinistiska historieförfalskningens tjänst.

Låt oss följa historieförfalskningens historia lite närmare...

Oktoberrevolutionen leddes genom Petrogradsovjetens revolutionära militärkommitté, där Trotskij var ordförande. Om detta är alla samtida källor ense, historierevideringen började 1924.

I den första ryska upplagan av Lenins Samlade verk, som utgavs under Kamenevs redaktörskap, läser vi om Trotskijs roll i Oktoberupproret:

Efter att Petrogradsovjeten blivit bolsjevikisk, valdes han (Trotskij) till dess ordförande och organiserade och ledde i denna ställning resningen den 25 oktober (Lenin, *Sobranie Sočinenii* vol XIV s. 482, not)

Stalin själv skrev i *Pravda* 6/11 1918 en artikel med rubriken "Oktoberrevolutionen" följande:

De mest framträdande partiledarnas roll.

Inspiratör till upproret var från början till slut partiets centralkommitté, med kamrat Lenin i spetsen. Vladimir Iljij bodde då i Petrograd, på Vyborgsidan i en hemlig våning. På kvällen den 24 oktober kallades han till Smolnyj för allmän ledning av resningen. Allt arbete med att praktiskt organisera upproret genomfördes under direkt ledarskap av ordföranden i Petrogradsovjeten, kamrat Trotskij. Man kan med säkerhet säga, att partiet framförallt och i huvudsak har kamrat Trotskij att tacka för att garnisonen så snabbt gick över på sovjetens sida och för att den revolutionära militärkommittén gjorde ett så skickligt arbete. Kamraterna Antonov och Podvojskij var Trotskijs främsta medhjälpare.

Signerat J Stalin (*Pravda* nr 241, den 6/11 1918)

Citatet ovan är översatt direkt från fotokopia av *Pravda*. Artikeln finns med i Stalins *Works* från 1953 (vol. 4, s. 155-157), men där har man helt fräckt strukit det ovan citerade avsnittet. Den sista officiella *engelska* utgåva, som innehåller den fullständiga artikeln finns i samlingsverket *The October Revolution* (Lawrence and Wishart, London 1936), s. 30.¹

En liten kuriositet i sammanhanget: I intervjuboken *Molotov Remembers* (Chicago 1993) bekräftar den gamle stalinisten Molotov strykningen. Intervjuaren (Feliks Tjujev) berättar där bl a (a.a. sid 166) att "Molotov hämtade sin egen volym [av Stalins Samlade verk, *Red anm*], i vilken han i marginalen hade skrivit det som stod i Stalins ursprungliga version – hur Trotskij lyckades vinna över Petrogradgarnisonen".

Historieförfalskningen började på allvar i november 1924, under kampen mot "trotskismen". I spetsen för denna historierevision gick Stalin. Nu hette det plötsligt att Trotskij "varken i partiet, eller i Oktoberrevolutionen spelade någon speciell roll" (Stalin: *Works* vol 6 s. 343):

Ja det är sant, att Trotskij verkligen kämpade väl i oktober; men Trotskij var inte den enda som kämpade väl under oktoberperioden. Också folk, som vänstersocialistrevolutionärerna, som då stod sida vid sida med bolsjevikerna kämpade väl. (a.a. s. 344)

Stalin gör här ett försök att jämföra Trotskij med de icke-bolsjeviker, som under revolutionen gjorde ett "gott jobb". Stalin vågade ännu inte fullständigt förneka Trotskijs roll (vilket man skulle göra senare).

I stället för Trotskij, som "inte spelat någon speciell roll", drog Stalin fram det tidigare nämnda beslutet från 16 oktober 1917 och förklarade att det "praktiska centrat", som valdes vid mötet var Oktoberrevolutionens verkliga "organisatoriska ledarskap". (a.a. s. 342)

¹ För den som har svårt att tro att detta verkligen är sant, kan ju via något universitetsbibliotek begära att få låna det ovan omtalade samlingsverket – man kan även begära att få en fotokopia. Tillägg (2009): I slutet av detta avsnitt har medtagits kopior av skriftens framsida och sidan 30.

Stalin ironiserade över att Trotskij, "inspiratören", "huvudfiguren", "resningens enda ledare" etc. inte valts till detta praktiska centrum (a.a. s. 342-3). Vidare menade Stalin att Trotskij "bara utförde Centralkommitténs och dess organs vilja" (a.a. s. 343).

Vid denna tidpunkt utvecklade inte Stalin resonemanget närmare, men efterhand vann denna version en allt större spridning. Till slut hade "particentrum" helt fått överta Trotskijs roll, medan Trotskij "stött i sammansvärjning mot Lenin, mot partiet, mot sovjetstaten ända sedan den socialistiska Oktoberrevolutionens första dagar" (*SUKP(b):s historia*, s. 453)

SUKP(b):s historia från 1938 framställer frågan om Oktoberrevolutionens ledning så här:

Den 16 oktober ägde ett utvidgat sammanträde av partiets CK rum. Här valdes ett *Particentrum* för upprorets ledning med kamrat Stalin i spetsen. Detta Particentrum utgjorde den ledande kärnan i Revolutionära militärkommittén vid Petrograds Sovjet samt ledde praktiskt hela upproret. (*SUKP(b):s historia*, s 260)

I Stalinbiografin blir det ännu värre:

Djävrt och säkert, skickligt och med fast hand förde Lenin och Stalin partiet och arbetarklassen till den socialistiska revolutionen, till väpnat uppror. Det var de som inspirerade och organiserade den stora socialistiska Oktoberrevolutionens seger. I detta verk var Stalin Lenins närmaste stridsbroder, och *det var han som i praktiken ledde hela förberedelsearbetet för upproret* [min kursiv./MF]. Hans vägledande artiklar publicerades i de bolsjevikiska tidningarna ute i landet. Han kallade till sig representanter för distriktsorganisationerna och instruerade dem och preciserade de enskilda distriktens kampuppgifter. Den 16 oktober valde centralkommittén *ett particentrum med Stalin i spetsen* [min kursiv./MF] för att leda upproret, och denna centrala grupp bildade den ledande kärnan i Petrogradsovjets militära revolutionskommitté och *hade hand om hela upprorets praktiska ledning* [min kursiv./MF]. (Proletärkulturs utgåva s. 45)

På detta sätt lyckades Stalin & Co att göra en struts av en hönsfjäder. Om vi ska tro Stalinbiografin så leddes egentligen hela revolutionen av Stalin personligen och detta gällde såväl förberedelsearbetet som själva upproret (via "particentrum").

Påståendet (i biografin) att Stalin skulle ha lett "hela förberedelsearbetet för upproret" är för absurt för att det ska vara meningsfullt att diskutera närmare. Däremot kan det vara på sin plats att ytterligare kommentera "particentrat". När gäller detta lämnar den stalinistiska versionen flera frågor obesvarade:

- 1) Enligt protokollet från den 16 oktober skulle centrat vara en del av sovjetens revolutionära militärkommitté (=militära revolutionskommitté) – *och där var Trotskij ordförande!* Detta betyder att "centrat" inte ens var *avsett* som ett självständigt organ, utan snarare som ett kontaktorgan mellan partiet och sovjeten.
- 2) De personer som valdes till detta, enligt de stalinistiska historieförfalskarna, så oerhört viktiga "particentrum" (dessutom "med Stalin i spetsen" enligt Stalinbiografin), inberäknade varken Lenin, partiets obestridda inspiratör och ledare, eller Trotskij, Petrogradsovjets ordförande. Trots detta vill man få oss att tro att "centrat" var avsett att leda upproret.
- 3) Det förklaras heller inte varför man inte lyckats hitta *ett enda* dokument, som bestyrker att "centrat" i praktiken existerade. Man har aldrig presenterat något protokoll, någon tidningsartikel, något uttalande etc som skulle kunna bestyrka den stalinistiska versionen. I stället talar alla dokument, från sovjeten, från partiet etc., under perioden 1917-23 *mot* Stalins version, inklusive Stalins egen (tidigare citerade) artikel från 1918.

Sanningen är den, att det var Stalin själv, som inte "spelade någon särskild roll" under oktoberupproret, han varken "ledde förberedelsearbetet" eller "hade hand om hela upprorets praktiska ledning". För att kunna upprätthålla bilden av J V Stalin som "geniernas geni", "vetenskapsmännens vetenskapsman" etc, tvingades man därför att tillgripa grova historieförfalskningar.

Efter Stalins död försvann behovet av att upprätthålla bilden av den "ofelbare" och därför fick också historien om Stalins "Particentrum" betydligt mindre proportioner – förfalskningen var för grov. I SUKP:s historia från 1962 finns det fortfarande kvar, men nämns nu bara i förbigående.

Organ för upprorets genomförande i huvudstaden blev Petrogradsovjetens Revolutionära militärkommitté, som bildats på CK:s förslag med representanter för centralkommittén och Petrograds stadskommitté, sovjeten, fabrikskommittéerna, fackföreningarna, garnisonen, Östersjöflottan och andra organisationer....

Den 16 oktober hölls ett utvidgat sammanträde med centralkommittén. I detta deltog representanter för partiets Petrogradkommitté, militära organisationer, Petrogradsovjeten, Petrograds distriktskommitté, fabrikskommittéer och fackföreningar. Sammanträdet godkände Lenins resolutionsförslag om upproret. Till slut valdes ett revolutionärt militärcentrum för upprorets ledning bestående av Bubnov, Dzerzjinskij, Stalin, Sverdlov och Uritskij. Man beslöt, att centralkommitténs revolutionära militärcentrum skulle ingå i sovjetens revolutionära militärkommitté.

Denna formulering om "centrat" är sakligt oantastlig, eftersom den helt korrekt säger att centrat var avsett att ingå i sovjetens militärrevolutionära kommitté (=revolutionära militärkommitté). Å andra sidan borde man givetvis även ha påpekat att centrat aldrig existerade i praktiken. Man "glömmer" vidare att nämna något om vilka som ingick i sovjetens revolutionära militärkommitté (denna bestod från början av 66 medlemmar, varav 48 bolsjeviker, bland dem Trotskij, Podvojskij, Antonov-Ovsejenko och Lasjevitj), som ledde upproret, men räknar upp samtliga medlemmar i det fiktiva centrat.

Det andra påståendet att "sammanträdet godkände Lenins resolutionsförslag om upproret" är också korrekt, fast det döljer det faktum att man i praktiken inte gjorde som Lenin förespråkade – detta framgår inte minst av de brev m m där Lenin kritiserade partiledningen och menade att upproret borde startas omedelbart. Vi har redan sett att Lenin själv gjort självkritik för sin 'vänsterism' under hösten 1917 och att upproret startade i sovjetens namn, inte i partiets som Lenin länge hade förespråkade. I detta sammanhang kan det vara intressant att ta del av vad Stalin själv (i ett tal som han höll 1920) hade att säga om Lenins misstag hösten 1917:

"I september 1917, under Kerenskij, i samband med att den demokratiska konferensen sammankallades, och när mensjevikererna och socialistrevolutionärerna höll på att bygga upp den nya institution – förparlamentet – som skulle bereda vägen för en övergång till den konstituerande församlingen – nå, just vid denna tidpunkt beslutade vi i centralkommittén att inte upplösa den demokratiska konferensen, fortsätta att stärka sovjeterna, sammankalla sovjetkongressen, inleda upproret och utse sovjetkongressen till organ för statsmakten. Iljitj, som fortfarande höll sig gömd utanför Petrograd, var oense och skrev att detta strunt (alltså den demokratiska konferensen) måste upplösas och arresteras. Vi insåg att problemet inte var riktigt så enkelt, och vi visste mycket väl att konferensen till hälften, eller åtminstone en tredjedel, bestod av delegater från fronten. Om vi arresterade och upplöste den skulle vi bara förstöra allting och försämra relationerna till fronten. Vi ansåg, att vi praktiska arbetare mycket lättare kunde se alla klyftor, gropar och raviner på vår väg.

Men Iljitj är stor, han är inte rädd för vare sig gropar, hål eller raviner på sin väg, han räds inte faror utan säger: 'Börja gå rakt framåt'. Men vi praktiska arbetare såg att det inte gynnade oss att handla så just då, utan att vi måste gå runt hindren för att ta tjuren vid hornen. Och trots Iljitj alla krav, lyssnade vi inte på honom, utan fortsatte att stärka sovjeterna, och som ett resultat av det kom vi till slut fram till det framgångsrika upproret 25 oktober. Iljitj befann sig då redan i Petrograd, och han log, tittade illmarigt på oss och sade: 'Ja, det verkar som om ni hade rätt'.

Ännu en gång blev vi förvånade. Kamrat Lenin var inte rädd för att erkänna sina misstag."¹

Vi har tidigare citerat Bucharin och den självkritik vid Kominterns 3:e kongress, där Lenin nämner sitt "vänsteristiska" misstag hösten 1917 (se sid. 119). Detta bekräftas nu även av

¹ Stalin: "Speech delivered at a meeting called by the Moscow Committee, R.C.P.(b.) on the occasion of V. I. Lenin's fiftieth birthday, April 23, 1920", *Works* vol 4, sid. 328-330.

Stalin och vi får dessutom veta att Lenin själv, på upprorsdagen den 25 oktober, erkände att man följt en annan linje än den han förespråkade, och att det verkade "som om ni hade rätt".¹

Fler lögner om Oktoberrevolutionen

Den version om Oktoberrevolutionen som blev officiell historia under stalinepoken och som spreds i miljon-upplagor via *SUKB(b) historia* från 1938 innehåller inte mycket som är korrekt. En hel del av denna förvrängda historia lever även vidare i Sovjet efter Stalins död, t ex via den tidigare citerade SUKP:s historia från 1962.² Det finns ingen anledning till att systematiskt gå igenom varje lögn och halvsanning i dessa sagoböcker, men några fler exempel ska dock ges.

Det första som utmärker dessa sagor är att särskilt vissa ledare ges en större roll än vad de i själva verket hade, medan andra, särskilt Trotskijs roll framställs enbart i mörka färger. I 1962 års historia läser vi följande:

Enligt Lenins förslag inleddes upproret den 24 oktober, före kongressens öppnande. Upprørsstaben hade sitt säte i Smolnyj, dit Lenin anlände sent på kvällen för att direkt ta ledningen av upproret. (a.a. sid 261)

Som vi redan sett påbörjades upproret med ett upprop från sovjetens revolutionära militärkommitté. Lenin tryckte på, bl a med ett brev författat *samma kväll*, men beslutet togs inte av honom och hans brev var förmodligen inte ens känt av den revolutionära militärkommittén när denna tog sitt beslut. Det bör också påpekas det var inte *datum* som var det väsentliga i detta sammanhang, utan det var den konkreta situationen, med provisoriska regeringens agerande, som fick den revolutionära militärkommittén att gå till aktion.

Även formuleringen att Lenin anlände till Smolnyj för "att direkt ta ledningen av upproret" är minst sagt tvivelaktig – det var inte fråga om att en enda person, inte ens Lenin, kunde komma och ta över ledningen. Upproret leddes av den revolutionära militärkommittén, något som inte förändrades av Lenins ankomst – Lenin hade inte och kunde inte heller ha något mandat som innebar att han bara kunde komma och "ta över". Däremot spelade Lenin hela tiden en stor roll som påtryckare, idégivare, organisatör m m och han *deltog* givetvis även i den praktiska ledningen av revolutionen när han anlät till Smolnyj.

Om vi övergår till 1938 års version av det hela så blir det betydligt värre. Medan t ex Stalin knappt nämns i 1962 års version, så har han en mycket framstående plats i 1938 års version, medan Trotskij målas i mycket mörka färger. Vi ska citera ett par exempel:

På ett sammanträde av Petrograds Sovjet pratade Trotskij skrävlande bredvid munnen, så att fienden fick reda på tidpunkten för upproret, den dag till vilken bolsjevikerna fastställt upprorets början. För att inte ge Kerenskij regering möjlighet att ointetgöra det väpnade upproret, beslöt partiets CK att börja och genomföra upproret före den utsatta tiden, en dag före andra Sovjetkongressens öppnande. (*SUKP(b):s historia*, a.a. sid 261)

Man bara baxnar. När skulle den exakta tidpunkten för upproret ha fastslagits, när skulle "skrävlandet" ha ägt rum och när hölls det CK-möte där man med anledning av detta "skrävlande" beslöt att genomföra upproret "en dag före andra Sovjetkongressens öppnande"? I synnerhet skulle det vara mycket intressant att få veta tidpunkten för det sistnämnda fiktiva CK-mötet, vad som där förhandlades och beslutades. Återigen påpekar vi att upproret startades vid den aktuella tidpunkten, inte genom att bolsjevikpartiets CK eller Lenin eller någon annan beslutat om denna tidpunkt, utan det följde mer eller mindre logiskt ur själva händelseutvecklingen, som ett svar på åtgärder från den provisoriska regeringen. Principbeslutet att göra uppror hade fattats av bolsjevikpartiet ett par veckor tidigare, men varken tidpunkten eller upprorets taktiska detaljer hade där fastslagits.

¹ Det finns fler liknande vittnesmål. I sin *Ryska revolutionens historia* skriver Trotskij att Lenin när han anlände till Smolnyj natten den 25, sade till honom: "Ja, ja, det kan göras på det sättet också. Bara ta makten."

² Man kan ibland även återfinna historien om "particentrat" i vanliga historieböcker, artiklar etc i "väst", skrivna av icke-kommunistiska skribenter som helt enkelt inte känner till det verkliga förhållandet.

Att bolsjevikerna var inriktade på att göra uppror gick för övrigt inte att hålla hemligt – dels så hade ju Kamenev och Zinovjev redan offentligt uttalat sig mot detta beslut, t o m i den icke-bolsjevikiska pressen, dels måste partikadern ideologiskt och praktiskt förberedas för upproret, vilket i sin tur medförde att "läckor" blev oundvikliga.¹ Inte nog med det: även andra praktiska förberedelser måste vidtas, bl a när det gällde de väpnade styrkorna, vilket givetvis inte kunde ske i det fördolda. Upprorsrykten florerade också allmänt flera dagar innan upproret iscensattes (se exempel ovan). Ett folkligt uppror, som Oktoberrevolutionen, kan överhuvudtaget inte genomföras utan att massornas förbereds för detta – i sin iver att kritisera Trotskij så ger den stalinistiska historieskrivningen faktiskt indirekt stöd till den borgerliga versionen om att det *inte* var fråga om ett folkligt uppror, utan en *statskupp* genomförd av en liten konspiratorisk grupp:

Förberedelser för en statskupp som genomförs av ett relativt litet antal sammansvurna (dvs då den "invigda" kretsen är liten) kan hemlighållas, åtminstone under en viss tid. Men för att en sådan kupp ska lyckas krävs tillgång till maktmedel – därför är det egentligen bara höga militärer som brukar kunna utföra sådana kupper, men även i sådana fall föregås kupperna för det mesta av rykten (se t ex Francos uppror i Spanien, och Pinochets i Chile).

Ett annat exempel på hur SUKP(b):s historia manipulerar verkligheten är följande version om hur det gick till när man avvärjde provisoriska regeringens försök att stänga bolsjevikpressen:

Kerenskij inledde sin aktion tidigt på morgonen den 24 oktober (6 november) med att utfärda en order om indragning av bolsjevikpartiets huvudorgan "Rabotjij Put" (Arbetarvägen) samt sända pansarbilar till "Rabotjij Puts" redaktionslokaler och till bolsjevikernas tryckeri. Men kl. 10 på morgonen fördrev rödgardister och revolutionära soldater på kamrat Stalins anvisning pansarbilarna och utställde förstärkt vakt vid tryckeriet och "Rabotjij Puts" redaktion. Kl. 11 på morgonen utkom "Rabotjij Put" och innehöll ett upprop att stöta Provisoriska regeringen. Samtidigt sammanslogs brådslande på anvisning av Particentrum för upproret avdelningar av revolutionära soldater och rödgardister till Smolny. (a.a. sid 261-262)

Det är riktigt att Stalin åtminstone tidvis befann sig i tidningens lokaler (han var tidningsredaktör och ansvarade för tidningens utgivning), men det är tveksamt om han personligen kan ha beslutat om att skicka pansarbilar och soldater till "Rabotjij Put" (vilket antyds, men inte sägs rent ut i citatet) – det är troligare att beslutet togs av revolutionära militärkommittén, förmodligen efter att Stalin eller någon annan via telefon eller bud begärt detta. Sedan får vi också veta att "Particentrum", detta fiktiva organ (se förra avsnittet), skulle ha sett till att dra samman "revolutionära soldater..." till skydd för Smolny, ett beslut som givetvis togs av revolutionära militärkommittén.

Lägg märke till att SUKP(b)-versionen ger upphov till en motsägelse i själva "storyn": När Stalin arbetade med tidningen och befann sig i dess lokaler, då kan han inte samtidigt ha deltagit i den praktiska ledningen av revolutionen som skedde från Smolnyj (där Lenin, Trotskij, osv samlades) – och detta faktiskt oberoende av om "Particentrum" hade med saken att göra eller inte.

Det är följande signifikativt att inget av de två ovan citerade påhitten nämns i 1962 års upplaga av SUKP:s historia.

I SUKP(b):s historia från 1938 når historieförfalskningen astronomiska höjder. Som bekant hölls mellan 1936 och 1938 rättegångar mot bolsjevikpartiets "gamla garde" (samt 1937 även mot höga militärer). Vid dessa "Moskvaprocesser" åtalades och dömdes i stort sett hela parti-

¹ Rykten om bolsjevikuppror hade för övrigt spridits av högern under lång tid, alltsedan åtminstone juli. Exempelvis använde Kornilov ett påhittat rykte om att bolsjevikerna planerade uppror i slutet av augusti som förvärdning för sitt eget kuppöversök.

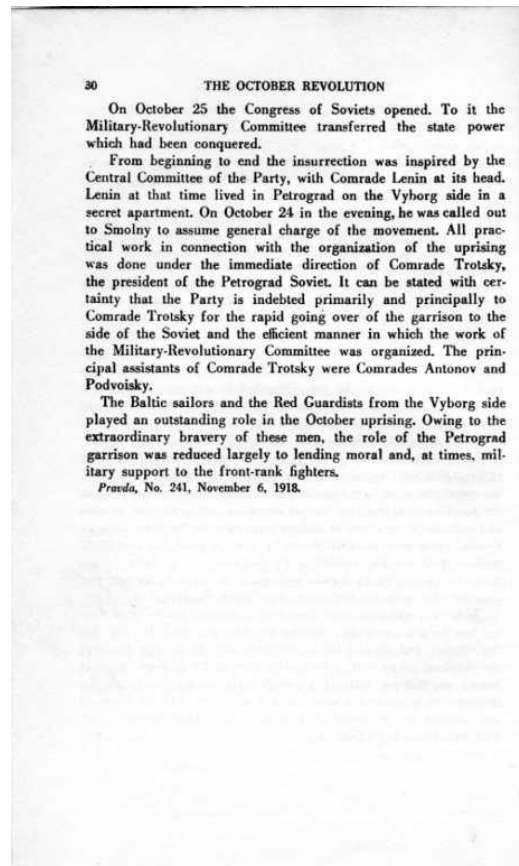
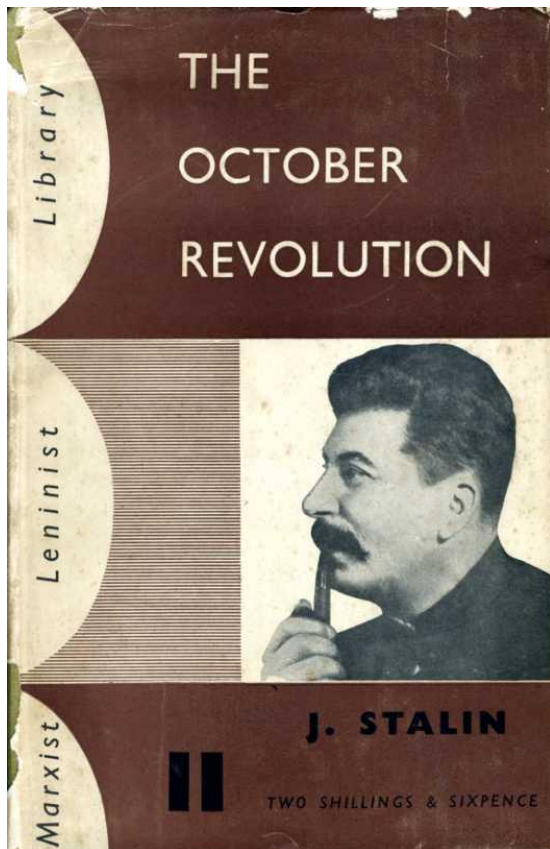
ledningen från hösten 1917, med undantag av Stalin själv och några ledare som redan hade dött en "naturlig" död (såsom Lenin), eller avlidit på annat sätt innan rättegångarna började.¹

Processen i målet mot Pjatakov, Radek och andra, rättegången i målet mot Tuchatjevskij, Jakir och andra och slutligen rättegången i målet mot Bucharin, Rykov, Krestinskij, Rosengolts och andra – alla dessa processer visade, att bucharinmännen och trotskisterna, som det framgick, redan länge utgjort ett gemensamt band av folkfiender i form av "högerns och trotskisternas block".

Processerna visade, att detta människoslåktets avskum tillsammans med folkfienderna – Trotskij, Sinovjev och Kamenev – stått i sammansvärjning mot Lenin, mot partiet, mot sovjetstaten ända sedan den socialistiska Oktoberrevolutionens första dagar... (a.a. sid 434-435)

Hur revolutionen kunde segra 1917, med en överväldigande majoritet kontrarevolutionärer i ledningen, det återstår att förklara. Är det måhända ett gudomligt ingripande? Nej, skämt åsido, det märkliga är att så många under så lång tid trott på dessa absurditeter, och ännu märkligare är att det fortfarande finns sådana som vägrar inse sanningen.²

Nedan: Omslaget till Stalins *The October Revolution* från 1936, samt sida 30 med det avsnitt som senare ströks.

¹ Av Centralkommitténs 26 ledamöter (inklusive kandidatmedlemmar) hösten 1917 hade 9 dött innan 1930. Av de 17 som fortfarande levde när "den stora terrorn" satte igång dömdes 14 i olika rättegångar (av dem avrättades 11, inberäknat Trotskij, som mördades av en stalinistisk agent i Mexiko). De som klarade sig var, förutom Stalin, de två kvinnliga CK-medlemmarna Alexandra Kollontaj (blev ambassadör i Stockholm) och den ganska okända Jelena Stasova. Av de 3 som inte avrättades dog två i fängelse (Bubnov och Sokolnikov) – den ende som överlevde var Muranov (dog 1959).

Av politbyrån som valdes i oktober 1917 (Bubnov, Zinovjev, Kamenev, Lenin, Sokolnikov, Stalin, Trotskij) utrensades alla utom Lenin (som dog redan 1924) och Stalin: Zinovjev och Kamenev avrättades, Trotskij mördades, medan Bubnov och Sokolnikov båda dog i fängelse (1940 resp 1939).

² Trotskij's kommenterar utförligt "Particentrum" och andra historiska stridsfrågor frågor i "Appendix I: Några av byråkratins legender" i [Ryska revolutionens historia del 3](#)

Under Stalin-epoken sattes historieförfalskning i system

En klassisk stalinistisk bildförfalskning. Fotot ovan är taget den 5 maj 1920 och visar Lenin när han talar till soldater utanför Bolsjoj-teatern i Moskva. På det övre, originalfotot, står Kamenev och Trotskij till höger om Lenin, på trappan till den provisoriska talarstolen (de väntar på sin tur att få tala). På det undre har Kamenev och Trotskij retuscherats bort. Det finns fler fotografier från detta tillfälle, tagna med några sekunders mellanrum – alla versioner som publicerades under Stalins tid är manipulerade (retuscherade eller beskurna).

Lenin och Oktoberrevolutionen i backspegeln¹

”För tre år sedan, när vi var i Smolnyj ... om någon den kvällen hade sagt oss att vi, tre år senare, skulle stå där vi i dag står, att vi skulle ha uppnått denna vår seger, då skulle ingen, inte ens den störste optimist ha trott detta. Vi visste då att vår seger kunde bli varaktig enbart om vår sak segrade över hela världen, och då vi inledde vårt verk räknade vi därför uteslutande med världsrevolutionen... vi satsade på världsrevolutionen, och det gjorde vi fullkomligt rätt i...” (Lenin: ”Tal vid gemensamt plenarmöte med Moskvasovjeten, RKP(b):s Moskva-kommitté och Moskva stads fackföreningsråd med anledning av Oktoberrevolutionens treårsdag”, 6 nov. 1920, CW vol 35, sid. 397)

”Det har visat sig att ingendera sidan – varken den ryska sovjetrepubliken eller den kapitalistiska världen – har hemfört segern eller lidit nederlag. Men samtidigt har det visat sig att, fast våra förutsägelser inte gick i uppfyllelse enkelt, snabbt och direkt, så har de gått i uppfyllelse såtillvida att vi uppnått huvudsaken – möjligheten att trygga den proletära regeringens och sovjetrepublikens existens, även om världsrevolutionen blir fördröjd.” (Lenin: ”Tal om det internationella och nationella läget och partiets uppgifter”, den 21 nov. 1920, CW vol 35, sid. 409)

Vi har redan sett exempel på hur händelseförloppet under 1917 förfalskades under Stalin-epoken. Men inte nog därmed, även det perspektiv som bolsjevikerna hade på sin revolution, förfalskades. Som framgår av Lenin-citatet ovan, så såg bolsjevikerna Oktoberrevolutionen som första steget i en internationell revolution. Till en början var de väldigt optimistiska och trodde att det bara skulle röra sig om månader innan revolutionen segrade i Tyskland och sedan skulle den spridas till andra delar av Europa. Det är viktigt att ha detta klart för sig, inte minst därför att under Stalin-epoken fick det internationella perspektivet på revolutionen träda tillbaka för ”teorin om socialism i ett land”, där socialismens fullbordan inte längre var avhängig världsrevolutionen, dvs revolutionens spridning till andra länder – i stället blev det viktigaste att förhindra att Sovjetunionen råkade i krig med den kapitalistiska världen – kunde bara detta undvikas, så kunde man bygga ett fullständigt socialistiskt samhälle i Sovjet (enligt Stalin). Med retroaktiv verkan pådyvlades även Lenin en sådan revisionistisk uppfattning.²

Nedan följer två Lenin-texter, ett tal med anledning av revolutionens ettårsdag resp en artikel inför fyraårsdagen. Lenin summerar det som hänt efter revolutionens seger och redogör för de ekonomiska och andra problem som den unga sovjetstaten står inför. I båda texterna tar han även upp det internationella perspektivet.

Lenin: Tal om revolutionens årsdag på den 6:e extraordinarie sovjetkongressen, 6 november 1918

(Kamrat Lenins inträde i salen hälsas med långvariga ovationer)

Kamrater! Vi firar årsdagen av vår revolution i ett ögonblick, då de största händelser utspelas inom den internationella arbetarrörelsen och då t. o. m. arbetarklassens och de arbetandes mest skeptiska och tvivlande element fått klart för sig, att världskriget inte kommer att sluta med kompromisser eller våldsakter av den gamla regeringen och den gamla härskande borgarklassen, att det leder inte bara Ryssland utan hela världen till den proletära världsrevolutionen, till arbetarnas seger över kapitalet, som dränkt världen i blod och som nu, efter alla den tyska imperialismens våldshandlingar och grymheter, uppvisar samma politik från den av Österrike och Tyskland understödda engelsk-franska imperialismens sida.

I dag, då vi firar revolutionens årsdag, är det på sin plats att kasta en blick på den väg, som den tillryggalagt. Vi måste börja vår revolution under otroligt svåra förhållanden, sådana som ingen av de efterföljande arbetarrevolutionerna i världen kommer att befinna sig i. Och därför är det särskilt viktigt att försöka belysa hela den väg vi tillryggalagt och se vad vi uppnått

¹ I detta sammanhang bör påpekas att Trotskij ägnade stor uppmärksamhet åt revolutionens historia, se särskilt *Oktoberns lärdomar* (från 1924) och hans stora verk *Ryska revolutionens historia* (båda finns på marxistarkiv.se).

² För en grundlig genomgång av Lenins syn på denna fråga, se [Socialism i ett land](#) (på marxistarkiv.se)

under denna tid och i vilken mån vi under detta år förberett oss till vår viktigaste, vår verkliga och avgörande huvuduppgift. Vi måste vara en truppavdelning, en del av den proletära och socialistiska världarmén. Vi har alltid haft klart för oss att därest det skulle falla på vår lott att inleda den revolution, som växer fram ur världskriget, så är det alls inte tack vare några särskilda förtjänster hos det ryska proletariatet eller för att det skulle ha hunnit längre än de andra. Tvärtom, endast kapitalismens särskilda svaghet och efterblivenhet samt speciella militärstrategiska omständigheter har åstadkommit att vi till följd av händelsernas gång måste fatta posto före de andra truppavdelningarna i väntan på att också dessa sätter sig i rörelse och reser sig. Nu drar vi facit för att få veta, huruvida vi är förberedda att gå till de strider, som nu förestår oss i vår framväxande revolution.

Och då, kamrater, när vi frågar oss vad vi gjort i stort mått under detta år, så måste det sägas att vi gjort följande: från arbetarkontrollen, detta arbetarklassens första steg, från hushållandet med alla landets medel har vi kommit fram till skapandet av en arbetarstyrelse för industrin; från den allmänna bondekampen för jorden, från böndernas kamp mot godsägarna, från den kamp som bar en allmänt nationell, borgerlig, demokratisk karaktär har vi kommit så långt att proletära och halvproletära element framträtt på landsbygden, att de som arbetar särskilt hårt, som exploateras, avskilt sig och rest sig för att skapa ett nytt liv; den mest förtryckta delen av landsbygdens befolkning har gått till en slutgiltig kamp mot bourgeoisin, däribland också mot den egna kulakbourgeoisin på landsbygden.

Vidare har vi efter sovjetorganisationens första steg kommit så långt, att – som kamrat Sverdlov i sitt tal vid kongressens öppnande sade – det inte finns en så avlägsen vrå i Ryssland, att inte sovjetorganisationen där skulle ha vunnit fast fot, att den inte där skulle ha blivit en fast beståndsdel av sovjetkonstitutionen, som utarbetats på basen av alla arbetandes och förtrycktas långa kamperfarenhet.

Från en fullständig värnlöshet, från det senaste fyraåriga kriget, som kvarlämnade hos massorna inte endast undertryckta människors hat, utan också avsky och en ohygglig trötthet och utmattning, som dömde revolutionen till en ytterst svår och tung period, då vi var skyddslösa mot den tyska och österrikiska imperialismens slag – från denna värnlöshet har vi gått framåt till en mäktig Röd armé. Och vad som slutligen är det viktigaste: vi har kommit ut ur den internationella isolering, som vi led av i oktober och i början av innevarande år, till ett sådant läge att vår enda och tillförlitliga bundsförvant – de arbetande och undertryckta i alla länder, äntligen rest sig, då vi ser att det västeuropeiska proletariatets ledare, sådana som Liebknecht och Adler, vilka med långa månaders fängelse fick böta för sina djärva och hjältediga försök att höja sin röst mot det imperialistiska kriget, nu är i frihet, emedan den dag för dag och timme för timme växande arbetarrevolutionen i Wien och Berlin tvingat fram deras befrielse.¹ Från isoleringen *har* vi kommit så långt att vi står hand i hand, skuldra vid skuldra med våra internationella bundsförvanter. Det är det viktigaste som vi uppnått under detta år. Och jag skall nu ta mig friheten att i korthet uppehålla mig vid denna väg, vid denna övergång.

Kamrater, vår paroll var till en början arbetarkontrollen. Vi sade: trots alla löften av Krenskijregeringen saboterar kapitalet fortfarande landets industri och förstör den allt mera. Vi ser nu, att saken hade gått så långt som till upplösning, och den första avgörande åtgärd, som inte endast varje socialistisk utan också varje arbetarregering var skyldig att vidtaga, måste vara arbetarkontrollen. Vi dekreterade inte genast socialismen i hela vår industri, emedan socialismen kan utbildas och befästas endast då arbetarklassen lär sig att regera, då arbetarmassornas auktoritet befästes. Härförutan är socialismen endast en önskan. Därför införde vi arbetarkontroll, ehuru vi visste att det var en motsägelsefull och en ofullständig åtgärd, men nöd-

¹ Här syftas på revolutionen i Österrike och Tyskland, som då. började med monarkins störtande i dessa länder och ledde till att republiken utropades: i Tyskland den 9 november och i Österrike den 12 november 1918. – *Red.*

vändig för att arbetarna själva skulle taga itu med det stora verket att bygga upp industrin i ett väldigt land utan utsugare, mot utsugarna. Och kamrater, den som direkt eller t. o. m. indirekt deltagit i detta bygge, den som själv upplevat den gamla kapitalistiska regimens hela förtryck och brutalitet, han har lärt oerhört mycket. Vi vet att ännu litet uppnåtts, vi vet att arbetarklassen i det ytterst efterblivna och ruinerande land, där så många hinder och stenar lägges i dess väg, behöver lång tid för att lära sig förvalta industrin. Det viktigaste och värdefullaste anser vi vara, att arbetarna själva tagit itu med denna förvaltning, att vi gått över från arbetarkontrollen, som i alla industrins huvudgrenar måste förbli någonting kaotiskt, splittrat, hantverksmässigt och ofullständigt, till en landsomfattande arbetarförvaltning av industrin.

Arbetsorganisationerna och fackföreningarna har ändrat ställning. Deras huvuduppgift består numera i att sända representanter till alla huvudstyrelser och centraler, till alla de nya organisationer, vilka övertagit av kapitalismen den ruinerade industrin, som avsiktligt utövade sabotage, och vilka tagit hand om den – inte med hjälp av de intellektuella, vilka från första början ställde sig uppgiften att utnyttja sina kunskaper och sin högskoleutbildning – detta resultat av att mänskligheten tillägnat sig vetenskapens skatter – till att undergräva socialismens sak. Dessa personer utnyttjade inte vetenskapen till att hjälpa massorna att bygga upp en samhällslik folkhushållning utan utsugare, utan de ställde sig uppgiften att utnyttja vetenskapen till att lägga stenar i vägen för arbetarna, att hindra arbetarna, som var minst förberedda för denna sak och som tog itu med industrins förvaltning. Vi kan säga att det största hindret är krossat. Det var utomordentligt svårt. Sabotaget av alla de element, som drogs till bourgeoisin, är krossat. Trots väldiga hinder har arbetarna lyckats att taga detta viktiga steg, som skapat grundvalen för socialismen. Vi överdriver inte det ringaste och vi är inte rädda för att säga sanningen. Ja, med hänsyn till slutmålets uppnående har föga blivit gjort, men det har gjorts mycket, synnerligen mycket för att befästa grundvalen. Då man talar om socialismen, så kan man inte tala om att de breda arbetarmassorna medvetet skapat grundvalen i den meningen att de skulle ha rättat sig efter böcker, att de skulle ha läst någon broschyr. Det medvetna består här i att de med egen energi, med egna händer tog itu med ett oerhört svårt verk, att de gjorde tusen fel och själva fick lida för varje fel, men att varje fel smidde och härdade dem i arbetet på att organisera industrins förvaltning, vilken nu är skapad och står på säker grund. De har slutfört sitt arbete. Nu kommer detta arbete inte längre att utföras på samma sätt som då; i dag vet hela arbetarmassan – inte bara ledarna och de mest framskridna bland arbetarna, utan verkligen deras breda skikt – att de själva med egna händer bygger socialismen, att grunden är lagd och att ingen makt inom landet kan hindra dem att slutföra sitt verk.

Om vi i industrin stötte på så stora svårigheter, om vi här måste tillryggalägga denna väg från arbetarkontroll till arbetarförvaltning, som föreföll många så lång, men som i verkligheten var så kort, så var vi tvungna att utföra ett betydligt större förberedelsearbete på den efterblivna landsbygden. Den som iakttagit livet på landet, som kommit i beröring med bondemassorna på landet, säger: Oktoberrevolutionen i städerna blev först sommaren och hösten 1918 en verklig oktoberrevolution för landsbygden. Och här, kamrater, visste Petrograds proletariat och Petrogradgarnisonens soldater mycket väl, då de tog makten, att uppbyggnadsarbetet på landet kommer att stöta på stora svårigheter, att man här måste gå framåt så småningom, att det vore den största dumhet att försöka införa samfällt jordbruk genom dekret och lagar, att endast ett försvinnande fåtal upplysta bönder skulle gå med på detta, medan den väldiga bondemajoriteten inte ställde denna uppgift. Och därför inskränkte vi oss till det som var absolut nödvändigt för revolutionens fortsatta utveckling: att i intet fall ila före massornas utveckling, utan vänta tills dessa massors frammarsch växer fram på grund av deras egen erfarenhet och ur deras egen kamp. I oktober inskränkte vi oss till att med ett tag sopa bort böndernas sekelgamla arvfiende, den feodala godsägaren, latifundieägaren. Den kampen var gemensam för alla bönder. Då hade bönderna ännu inte delat upp sig i proletärer, halvproletärer,

fattiga bönder och bourgeois. Vi socialister visste att det inte finnes någon socialism utan denna kamp, men vi visste också att det inte är nog med att vi vet det, utan att detta medvetande måste genomsyra miljonerna, och inte genom propaganda utan på grund av dessa miljoners egen erfarenhet. Och då bönderna i allmänhet vid denna tid föreställde sig omvälvningen endast på basen av lika brukningsrätt till jorden, så sade vi öppet i vårt dekret av den 8 november (26 okt.) 1917, att vi tager bondeinstruktionen om jorden som grundval.

Vi förklarade öppet, att den inte motsvarar våra åsikter, att det inte är någon kommunism, men att vi ej vill påtvinga något som ej står i överensstämmelse med instruktionen, utan endast med vårt program. Vi förklarade, att vi går tillsammans med bönderna som med våra arbetande kamrater i den övertygelsen, att revolutionens gång kommer att leda till samma läge som vi kommit till, och som resultat ser vi nu bonderörelsen. Agrarreformen började med samma socialisering av jorden, som vi själva genomförde med våra egna röster, varvid vi öppet förklarade, att den ej står i överensstämmelse med våra åsikter. Vi visste att böndernas väldiga majoritet är för idén om lika brukningsrätt till jorden, och vi ville inte påtvinga den någonting utan vänta till dess bönderna själva frigör sig från denna idé och går vidare framåt. Och vi har uppnått det vi väntade på och förmått att förbereda våra krafter.

Den lag, som vi då antog, utgår från allmändemokratiska grundsatsar, från det som förenar den rika storbonden med fattigbonden: hatet mot godsägaren, från den allmänna idén om jämlikhet, som utan tvivel var en revolutionär idé mot den gamla monarkistiska ordningen. Från denna lag måste vi gå över till en differentiering bland bönderna. Lagen om jordens socialisering genomförde vi med allmänt instämmande. Den blev enhälligt antagen både av oss och av dem, som ej delade bolsjevikernas åsikter. Vid avgörandet av frågan om vem jorden skall tillhöra, överlämnade vi främsta platsen åt lantbrukskommunerna. Vi lämnade vägen öppen för en socialistisk utveckling av jordbruket, väl vetande att det då, i oktober 1917, inte var i stånd att slå in på denna väg. Genom vårt förberedelsearbete har vi förmått taga ett väldigt världshistoriskt steg, som hittills inte gjorts i någon, inte ens i den mest demokratiska och republikanska stat. Detta steg har under sommarens lopp hela bondemassan t. o. m. i de mest avlägsna ryska byarna tagit. Då det uppstod oordning i livsmedelstillförseln och hungersnöd, då vi till följd av det gamla arvet och de fördömda fyra krigsåren, till följd av kontrarevolutionens ansträngningar och inbördeskriget, blev berövade det spannmålsrikaste området, då allt detta nådde sin höjdpunkt och hungersnöden hotade städerna – då gick de framskridna arbetarna i städerna och industriområdena, som var det enda säkra stödet för vår makt, i slutna grupper ut på landet. Det är förtal då man säger att arbetarna gick ut på landet för att börja väpnad kamp mellan arbetarna och bönderna. Förtalet vederlägges genom händelserna. Arbetarna gick ut för att göra motstånd mot landsbygdens utsugarelement, mot kulakerna, som samlade oerhörda rikedomar genom spannmålsspekulation samtidigt som folket dog av svält. De gick för att hjälpa de arbetande fattigbönderna, majoriteten av landsbygdens befolkning, och att de inte gick förgäves, att de sträckte ut sin hand till förbund, att deras förberedelsearbete sammanmälte med massan – det visade sig tydligt i juli, under julikrisen, då kulakuppror flammade upp överallt i Ryssland. Julikrisen slutade med att de arbetande, utsugna elementen på landsbygden överallt reste sig tillsammans med proletariatet i städerna. I dag har kamrat Zinovjev per telefon meddelat mig, att antalet deltagare i fattigbondekommittéernas kongress i Petrogradområdet uppgår till 18.000 personer, och att där råder en utomordentlig entusiasm och hög stämning. I den mån det som sker i hela Ryssland antog åskådligare former, såg fattigbönderna, då de själva reste sig, av egen erfarenhet kampen mot kulakerna, de insåg att man ej får gå tillsammans med landsbygdens bourgeois och kulakerna, om man vill trygga städernas livsmedelsförsörjning och återupprätta varuomsättningen, utan vilken landsbygden inte kan leva. Man måste organisera sig självständigt. Och nu har vi tagit det första och största steget till en socialistisk revolution på landsbygden. I oktober kunde vi inte göra det. Vi förstod vil-

ket ögonblick vi kunde gå till massorna, och vi har nu uppnått att den socialistiska revolutionen på landet börjat, att det inte finns en så avlägsen by, där man inte skulle veta att den rika grannen, grannkulaken, betraktar alla de händelser som utspelas ur en föråldrad kråkvinkelsynpunkt, ifall han spekulerar med spannmål.

Och först nu skapar bondehushållningen, fattigbönderna, som sammansluter sig med sina ledare, städernas arbetare, den slutgiltiga och säkra grunden för det verkliga socialistiska uppbygget. Först nu börjar det socialistiska uppbygget på landet. Först nu bildas de sovjeter och de jordbruk, som planmässigt strävar till samfällad brukning av jorden i stort omfattning, till utnyttjande av kunskaper, vetenskap och teknik, vilka på basen av den gamla, reaktionära mörka tiden inte ens kunde skänka den elementäraste mänskliga kultur. Här är arbetet ännu svårare än i industrin. Här gör våra lokala partikommittéer och lokala sovjeter ännu flera fel. Av felen lär de sig. Vi är inte rädda för felen, då de begås av massorna, vilka målmedvetet går till byggnadsarbetet; ty vi förlitar oss endast på den egna erfarenheten och på våra egna händers arbete.

Denna gigantiska omvälvning, vilken på så kort tid har fört oss till socialismen på landsbygden, visar att hela denna kamp krönts med framgång. Det bevisar allra påtagligast den Röda armén. Ni vet i vilket läge vi kom in i det imperialistiska världskriget, då Ryssland befann sig i ett läge, som var outhärdligt för folkmassorna. Vi vet att vårt läge då var alldeles hjälplöst. Vi sade arbetarmassorna öppet hela sanningen. Vi avslöjade de hemliga imperialistiska fördragen, vi avslöjade den politik, vilken är bedrägeriets viktigaste vapen, som i dag lurar massorna i Amerika, den borgerliga imperialismens mest framskridna demokratiska republik, och drar dem vid näsan som aldrig förr. Då kriget, då dess imperialistiska karaktär blivit klar för alla, var Rysslands sovjetrepublik det enda land, som i grunden bröt med den hemliga borgerliga utrikespolitiken. Den avslöjade de hemliga avtalen och tillropade genom kamrat Trotskij alla länder i världen: Vi uppmanar er att göra slut på detta krig genom en demokratisk fred utan annexioner och kontributioner, och vi uttalar öppet och stolt den bittra sanningen, men dock sanningen, att det behövs en revolution mot den borgerliga regeringen för att göra ett slut på detta krig! Vår röst vann ingen återklang. För det måste vi böta med den outhärdligt tunga och svåra fred, som påtvangs oss genom våldsfördraget i Brest och som framkallade jämmer och förtvivlan bland så många sympatiserande. Det kunde ske, emedan vi var ensamma. Men vi gjorde vår plikt och sade er: Sådana är krigets mål! Och om den tyska imperialismens lavin bröt in över oss, så var det därför att det behövdes en lång tid innan våra arbetare och bönder uppnått en fast organisation. En armé hade vi då ännu inte; vi hade endast imperialisternas gamla, desorganiserade armé, vilken drevs ut i kriget för syften, som soldaterna inte understödde och som de ej sympatiserade med. Det visade sig här, att vi måste genomgå en ytterst plågsam omsvängning. Det var en period, då massorna måste hämta sig efter det kvalfulla imperialistiska kriget och komma till insikt om att ett nytt krig börjar. Vi är berättigade, att kalla detta krig vårt krig, då vi kommer att försvara vår socialistiska revolution. Det fick miljoner och tiotals miljoner människor inse på grund av egen erfarenhet. Härtill behövdes flera månader. Det var en lång och svår väg, till dess detta medvetande bröt igenom. Men under sommaren innevarande år blev det klart för allt att det sist och slutligen brutit igenom, att omgestaltningen börjat, att armén, som är ett barn av folkmassorna och ger uttryck åt utmattningen och förtvivlan, armén som uppoffrar sig, som efter ett fyraårigt blodigt krig ånyo går ut i krig – att om denna armé skall gå ut i krig för vårt lands sovjetrepublik, måste tröttheten och förtvivlan hos de massor som går ut i denna slaktning ge rum för ett klart medvetande om att de verkligen går i döden för sin egen sak, för arbetar- och bondesovjeterna, för den socialistiska republiken. Det har vi uppnått.

De segrar, som vi vann under sommaren över tjeckoslovakerna, och de meddelanden om segrar, som vi vinner och som uppnår synnerligen betydande omfattning, bevisar att genom-

brottet inträtt och att den svåraste uppgiften – att skapa en medveten, socialistisk, organiserad massa efter ett fyraårigt kvalfullt krig – att denna uppgift är löst. Medvetandet härom har trängt djupt in bland massorna. Tiotals miljoner har förstått, att de arbetar på en svår uppgift. Det borgar för att vi inte behöver förtvivla, ehuru världsimperialismens krafter, som för ögonblicket är starkare än vi, nu rustar sig emot oss; ehuru vi nu är omringade av imperialisternas härar, sedan dessa insett faran av sovjetmakten och brinner av önskan att strypa den; ehuru vi nu säger ut sanningen och inte döljer att de är starkare än vi.

Vi säger: vi växer, sovjetrepubliken växer! Den proletära revolutionens sak växer snabbare än de imperialistiska styrkorna rycker fram. Vi är fyllda av hopp och av övertygelse om att vi inte endast försvarar den ryska socialistiska revolutionens intressen, utan att vi också för detta krig för att försvara den socialistiska världsrevolutionen. Våra förhoppningar om seger växer snabbare, emedan våra arbetares klassmedvetande växer. Vad var sovjetorganisationen i oktober förlidet år? Det var endast de första stegen. Vi kunde inte anpassa den till förhållandena för att föra den till det nuvarande läget, men nu har vi sovjetförfattningen. Vi vet att denna sovjetförfattning, som fastställdes i juli, inte är utfunderad av någon kommission, inte sammanställd av jurister, inte avskriven efter andra författningar. Det har hittills inte funnits en sådan författning i världen som vår. Den innehåller erfarenheterna av de proletära massornas kamp och organisation mot exploatörerna både i det egna landet och i hela världen. Vi har samlat erfarenhet i kampen, och detta förråd av erfarenheter har gett oss en påtaglig bekräftelse på att de organiserade arbetarna bildat sovjetmakten utan byråkrater, utan stående här och utan de privilegier, vilka inrättades för bourgeoisin, att de i grunden inte kämpat sämre än denna och lagt grunden för det nya bygget på fabrikena och verken. Vi går till arbete och drar in nya medarbetare, vilka vi behöver för att genomföra sovjetförfattningen. Vi har nu en färdig kader av rekryter, unga bönder, som måste dras in i arbetet för att de skall kunna ansluta sig till dessa nya kadrer och hjälpa oss att slutföra verket.

Nu kommer jag till den sista punkt, som jag vill dröja vid – frågan om det internationella läget. Vi står skuldra vid skuldra med våra internationella kamrater och har nu övertygat oss om hur bestämt och energiskt de givit uttryck åt sin övertygelse om att den ryska revolutionen skall gå samman med dem som en internationell revolution.

I den mån som revolutionens internationella betydelse växte, växte och stärktes även imperialisternas sammanslutning överallt i världen. I oktober 1917 betraktade de vår republik som en kuriositet, som inte förtjänade någon uppmärksamhet; i februari ansåg de den vara ett socialistiskt experiment, med vilket man inte behövde räkna. Men republikens armé växte och stärktes; den löste den svåraste uppgiften – att skapa en socialistisk Röd armé. I den mån vårt verk växte och hade framgång, växte också det förbittrade motståndet och det rasande hatet av imperialisterna i alla länder, och det gick slutligen så långt att de engelsk-franska kapitalisterna, som skrikte om att de var fiender till Wilhelm, var nära att sammansluta sig med samma Wilhelm till kamp för att strypa den socialistiska sovjetrepubliken; ty de såg att denna republik upphört att vara en kuriositet och ett socialistiskt experiment och att den blivit en hård, en verklig, faktisk hård för den socialistiska världsrevolutionen. Det är orsaken till att i den mån våra framgångar vuxit, även våra fienders antal vuxit. Utan att det ringaste dölja det svåra i vårt läge, måste vi göra klart för oss vad som förestår oss i framtiden. Men vi är beredda härpå och vi är inte längre ensamma, utan vi går tillsammans med arbetarna i Wien och Berlin, vilka reser sig till samma kamp och måhända kommer att föra in mera disciplin och målmedvetenhet i vår gemensamma sak.

Kamrater, för att visa er hur åskmolnen hopas mot vår sovjetrepublik och vilka faror som hotar oss, skall jag läsa upp för er den fullständiga texten till den not, som den tyska regeringen tillställt oss genom sitt konsulat.¹

Kamrater, vi vet alla mycket väl att den tyska regeringen förträffligt hade reda på, att den ryska beskickningen ända från krigets början åtnjöt de tyska socialisternas gästfrihet, medan de som var för den tyska imperialismen, inte satte sin fot på den ryska beskickningens tröskel. Dess vänner var de socialister, som var mot kriget, som sympatiserade med Karl Liebknecht. Från första dagen som beskickningen existerade var de gäster där, och endast med dem umgicks vi. Det visste den tyska regeringen förträffligt. Den övervakade varje representant för vår regering lika noggrant, som Nikolaj II övervakade våra kamrater. Och då den tyska regeringen nu gör denna gest, så är det inte för att någonting förändrats, utan för att den tidigare kände sig starkare och inte fruktade för att ett brinnande hus i Berlin kunde sätta hela Tyskland i brand. Den tyska regeringen har tappat huvudet, och när hela Tyskland brinner, tror den sig kunna släcka branden genom att rikta polissprutorna mot detta enda hus.

Det är enbart löjligt. Om den tyska regeringen vill avbryta de diplomatiska förbindelserna med oss, så skall vi säga, att vi har vetat att den av alla krafter strävar efter att sluta förbund med de engelsk-franska imperialisterna. Vi vet att Wilsonregeringen överhopat den med telegram med begäran att den skall lämna de tyska trupperna kvar i Polen, i Ukraina, Estland och Livland; ty ehuru Förenta Staterna är fiende till den tyska imperialismen, så arbetar de tyska trupperna för deras sak: de slår ned bolsjevikerna. Låt dem inte ge sig iväg, förrän det kommer ententvänliga trupper för att strypa bolsjevikerna.

Allt detta vet vi mycket väl, från det hållet finns det ingenting oväntat för oss. Vi hade endast att nu, då Tyskland råkat i brand och hela Österrike står i lågor, då de tvingats att frige Liebknecht och ge honom möjlighet att fara till den ryska beskickningen, vilket beslutades av ett allmänt möte av socialister med Liebknecht i spetsen – nu vittnar en dylik åtgärd av den tyska regeringen inte så mycket om att den vill föra krig, som om att den fullständigt tappat huvudet, att den pendlar mellan olika beslut, emedan en fruktansvärd fiende kastat sig över den – den engelsk-amerikanska imperialismen, som strypt Österrike med en hundra gånger värre våldsfred än Brest-freden var. Tyskland ser att dessa befriare vill strypa, slita sönder och pina även det. Men samtidigt reser sig även Tysklands arbetare. Den tyska armén har inte visat sig vara obrukbar och oduglig till kamp, emedan disciplinen var svag, utan emedan soldaterna vägrade att slåss, emedan de blev skickade från östfronten till den tyska västfronten och förde med sig det, som bourgeoisin kallar världsbolsjevism.

Det är orsaken till att den tyska armén visade sig vara oduglig till kamp och därför visar detta dokument framför allt ett rådlöst vacklande. Vi säger att det kommer att leda till att de diplomatiska förbindelserna avbryts, och måhända skulle det också leda till krig, om de hade kraft nog att ställa sig i spetsen för de vitgardistiska trupperna. Därför har vi riktat ett telegram till alla sovjeter, vilket slutar med att de bör vara på sin vakt och hålla sig beredda, anstränga alla sina krafter, emedan detta är ett tecken på att den internationella imperialismen satt bolsjevismens störtande som sitt huvudmål. Det betyder inte endast att besegra Ryssland – det betyder att besegra de egna arbetarna i varje land. Det kommer ej att lyckas dem, vilka grymheter och våldshandlingar som än kunde bli följden av detta beslut. Och dessa odjur rustar sig, de förbereder ett fälttåg mot Ryssland från söder, genom Dardanellerna, genom Bulgarien eller Rumä-

---

¹ Lenin läste nu upp noten där Wilhelmregeringen meddelade att den kallade hem sina diplomatiska representanter från sovjetrepubliken och krävde att sovjetrepresentanterna skulle lämna Tyskland. Som skäl angavs att sovjetregeringen: 1. använde sina representanter i Tyskland till att smuggla in revolutionära upprop; 2. dolde och lämnade obestrafade "greve Mirbachs mördare" (tyska sändebudet Mirbach mördades i juli 1918 av vänster-socialistrevolutionärer). Notan här utelämnad. – *Red.*

nien. De bedriver underhandlingar för att bilda vitgardistiska trupper i Tyskland och kasta dem mot Ryssland. Denna fara har vi fullständigt klart för oss och vi säger öppet: Kamrater, vi har inte arbetat ett år förgäves; vi har lagt grunden, vi står inför avgörande strider, vilka verkligen kommer att bli avgörande. Men vi är inte ensamma: Västeuropas proletariat har rest sig och inte lämnat sten på sten kvar av Österrike-Ungern. Regeringen där utmärker sig genom samma hjälplöshet, samma förvirring, samma fullständiga huvudlöshet, som på sin tid, i slutet av februari 1917 var utmärkande för Nikolaj Romanovs regering. Vår paroll måste vara att återigen spänna alla krafter med tanke på att vi går mot den sista, avgörande striden inte endast för den ryska, utan även för den internationella socialistiska revolutionen.

Vi vet, att imperialismens odjur ännu är starkare än vi, att de ännu kan tillfoga oss och vårt land otaliga våldshandlingar, grymheter och lidanden, men de kan inte besegra den internationella revolutionen. De är fyllda av ett rasande hat och därför säger vi oss: hända vad som hända vill, men varje arbetare och bonde i Ryssland kommer att uppfylla sin plikt och gå i döden, ifall revolutionens intressen så kräver. Vi säger: hända vad som hända vill, men vilka olyckor imperialisterna än må frambesvärja, kan de inte rädda sig. Imperialismen kommer att gå under, men den internationella socialistiska revolutionen skall segra trots allt! (*Stormande applåder som övergår i långvariga ovationer*)

Lenin: Till Oktoberrevolutionens fyraårsdag (14 oktober 1921)

Den 25 oktober (7 november), Oktoberrevolutionens fyraårsdag, närmar sig.

Ju längre tid som går sedan denna stora händelse, desto klarare framstår betydelsen av den proletära revolutionen i Ryssland och desto djupare sätter vi oss också in i de praktiska erfarenheterna av vårt arbete i dess helhet.

Ytterst kortfattat och i givetvis långtifrån fullständiga och exakta drag skulle man kunna beskriva denna betydelse och dessa erfarenheter på följande sätt.

Den ryska revolutionens omedelbara och närmaste uppgift var borgerligt demokratisk: att röja undan medeltidens rester, att helt och hållet göra slut på dem, att rensa Ryssland från detta barbari, från denna skam, från det som i högsta grad hindrade all kulturell utveckling och allt framåtskridande i vårt land.

Och vi har rätt att vara stolta över att vi utfört denna rensning betydligt beslutsammare, snabbare, djärvare, framgångsrikare, mer omfattande och djupgående i fråga om inverkan på folkmassorna, på dess djupaste skikt, än vad den stora franska revolutionen gjorde för över 125 år sedan.

Både anarkisterna och de småborgerliga demokraterna (dvs mensjevnikerna och socialistrevolutionärerna som ryska representanter för denna internationella sociala typ) har kommit och kommer fortfarande med otroligt många virrigheter om förhållandet mellan den borgerligt demokratiska och den socialistiska (dvs den proletära) revolutionen. Att vi har rätt i vår uppfattning av marxismen på denna punkt, i vårt beaktande av de föregående revolutionernas erfarenheter har helt bekräftats under de fyra år som gått. Vi har som ingen annan *slutfört* den borgerligt demokratiska revolutionen. Vi marscherar fullt målmedvetet, säkert och orubbligt *framåt* mot en socialistisk revolution i vetskap om att den inte är skild från den borgerligt demokratiska revolutionen av någon kinesisk mur, i vetskap om att *endast kampen* kommer att avgöra hur långt vi (sist och slutligen) kommer att rycka fram, vilken del av den omätligt stora uppgiften vi kommer att fullgöra, vilken del av våra segrar vi kommer att befästa åt oss. Den som lever får se. Men redan nu ser vi, att oerhört mycket har gjorts – i ett ruinerat, utpinat, efterblivet land är det oerhört mycket – för samhällets socialistiska omdaning.

Men nog om det borgerligt demokratiska innehållet i vår revolution. För marxister måste det vara begripligt vad detta betyder. Vi skall anföra några åskådliga exempel som belysning.

Revolutionens borgerligt demokratiska innehåll – det innebär att rensa de sociala relationerna (förhållandena, institutionerna) i landet från medeltiden, från livegenskapsförhållandena, från feodalismen.

Vilka var de huvudsakligaste yttringarna, kvarlevorna, resterna av livegenskapsförhållanden i Ryssland 1917? Monarkin, ståndsväsendet, jordägandet, jordens brukande, kvinnans ställning, religionen, nationalitetsförtrycket. Ta vilket som helst av dessa ”augiasstall”, vilka i förbigående sagt i rätt betydande grad lämnats ofullständigt rensade av samtliga framskridna stater vid genomförandet av *deras* borgerligt demokratiska revolutioner för 125, 250 och ännu fler år sedan (år 1649 i England) – ta vilket som helst av dessa augiasstall, och ni skall få se att vi städat rent. På ungefär *tio veckor*, från den 25 oktober (7 november) 1917 och till konstituerande församlingens upplösning (den 5 januari 1918) utträttade vi på detta område tusen gånger mer än vad de borgerliga demokraterna och liberalerna (kadeterna) och de småborgerliga demokraterna (mensjevikerna och socialistrevolutionärerna) gjorde under de *åtta månader* deras välde varade.

Dessa pultroner, pratmakare, egenkära narcissos- och hamletfigurer fäktade med papperssvärd – och kunde inte ens förinta monarkin! Vi vräkte ut hela den monarkiska orenligheten så som ingen annan någonsin gjort. Vi lämnade inte kvar sten på sten eller tegel på tegel av ståndsväsendets sekelgamla byggnad (de mest framskridna länderna som England, Frankrike och Tyskland har än idag inte befriat sig från spåren av ståndsväsendet!). Ståndsväsendets djupaste rötter, nämligen feodalismens och livegenskapsförhållandenas rester på jordägandets område, har vi fullständigt ryckt upp. ”Man kan tvista” om (det finns tillräckligt med skribenter, kadeter, mensjeviker och socialistrevolutionärer utomlands, som kan syssla med sådana tvister) vad som ”sist och slutligen” blir resultatet av den stora Oktoberrevolutionens agrara omdaningar. Vi har inte lust att nu spilla tid på dessa tvister, ty vi avgör denna tvist och hela mängden av hithörande tvistefrågor genom kamp. Man kan dock inte bestrida det faktum att de småborgerliga demokraterna i åtta månaders tid ”samsades” med godsägarna, livegenskapstraditionernas väktare, medan vi på några veckor helt sopade bort såväl dessa godsägare som alla deras traditioner från den ryska jordens yta.

Ta religionen eller kvinnans rättslöshet eller de ickeryska nationaliteternas förtryckta och ojämlika ställning. Allt detta är frågor som tillhör den borgerligt demokratiska revolutionen. De banala småborgerliga demokraterna pratade om dem i åtta månader. I *inget* av de mest framskridna länderna i världen har *dessa* frågor blivit *helt lösta i borgerligt demokratisk riktning*. Hos oss har de helt lösts genom Oktoberrevolutionens lagstiftning. Mot religionen har vi kämpat och kämpar fortfarande på allvar. Vi har gett *alla* ickeryska nationaliteter *egna* republiker eller autonoma områden. En sådan gemenhet, skändlighet och nedrighet som kvinnans fullständiga eller partiella rättslöshet – denna upprörande kvarleva av livegenskapsförhållandena och medeltiden, som putsas upp av den egoistiska bourgeoisin och av den inskränkta och uppskrämda småbourgeoisin i alla världens länder utan ett enda undantag – existerar inte hos oss i Ryssland.

Allt detta är den borgerligt demokratiska revolutionens innehåll. För hundrafemtio och tvåhundrafemtio år sedan gav denna revolutions (dessa revolutioners, om man skall tala om varje nationell form av denna allmänna typ) progressiva ledare löften åt folken om att befria mänskligheten från de medeltida privilegierna, från kvinnans ojämlikhet, från de statliga privilegier som tillkom en eller annan religion (eller ”religionsidé” eller ”tron” överhuvud taget), från nationernas rättsliga ojämlikhet. De lovade – men de höll inte sina löften. De kunde inte hålla dem, ty de hindrades av ”respekt” – för den ”heliga privatägarätten”. I vår proletära revo-

lution fanns inte denna fördömda ”respekt” för denna trefalt förbannade medeltid och denna ”heliga privatägarätt”.

Men för att befästa den borgerligt demokratiska revolutionens vinningar för Rysslands folk var vi tvungna att fortsätta framåt, och det gjorde vi också. Vi löste den borgerligt demokratiska revolutionens frågor under marschen, i förbifarten, som en ”biprodukt” av vårt huvudsakliga och verkliga, vårt *proletärt* revolutionära, socialistiska arbete. Reformerna är, det har vi alltid sagt, en biprodukt av den revolutionära klasskampen. De borgerligt demokratiska omdaningarna är – så har vi sagt och i handling bevisat – en biprodukt av den proletära, dvs den socialistiska revolutionen. På tal om detta så har ingen av alla sådana som Kautsky, Hilferding, Martov, Tjernov, Hillquit, Longuet, MacDonald, Turati och de andra hjältarna av ”2½”-marxismen kunnat begripa *detta* förhållande mellan den borgerligt demokratiska och den proletärt socialistiska revolutionen. Den förra växer över i den senare. Den senare löser i förbigående den förras frågor. Den senare befäster den förras verk. Det är kampen och endast kampen som avgör hur långt den senare lyckas växa utöver den förra.

Sovjetsystemet är just en av de åskådliga bekräftelserna på eller yttringarna av att den ena revolutionen växer över i den andra. Sovjetsystemet innebär maximal demokrati för arbetarna och bönderna och betyder samtidigt en brytning med den *borgerliga* demokratin och uppkomsten av en ny, världshistorisk *typ* av demokrati, nämligen den proletära demokratin eller proletariatets diktatur.

Må den döende bourgeoisins och den i dess spår lufsande småborgerliga demokratins hundar och svin ösa över oss förbannelser, skymford och hån för de misstag och fel vi gör i uppbyggandet av *vårt* sovjetsystem. Vi glömmer inte för ett ögonblick att vi verkligen har gjort och fortfarande gör många misstag och fel. Hur skulle man väl kunna undvika misstag och fel i ett sådant världshistoriskt helt nytt verk som uppbyggandet av en tidigare aldrig skådad *typ* av statsskick. Vi kommer oavslutligt att kämpa för att rätta våra misstag och fel, för att förbättra vår praktiska tillämpning av sovjetprinciperna, vilken ännu är ytterst långt från fulländningen. Men vi har rätt att vara stolta, och är det också, över att vi fått den lyckliga lotten att *påbörja* sovjetstatens uppbyggande, att därmed *inleda* en ny epok i världshistorien, epoken då en *ny* klass tagit makten, en klass som är förtryckt i alla kapitalistiska länder och som överallt går framåt till ett nytt liv, till seger över bourgeoisin, till proletariatets diktatur, till mänsklighetens frigörelse från kapitalets ok och från de imperialistiska krigen.

Frågan om de imperialistiska krigen, om finanskapitalets internationella politik som idag dominerar i hela världen och som *oundvikligen* framkallar nya imperialistiska krig, *oundvikligen* framkallar en oerhörd skärpning av det nationella förtrycket, plundringen, rofferiet, en handfull ”framskridna” staters strypande av de svaga, efterblivna och små nationaliteterna – denna fråga blev från och med 1914 hörnstenen i hela politiken i alla världens länder. Det är en fråga om liv eller död för tiotals miljoner människor. Det är frågan om huruvida det i nästa imperialistiska krig, som bourgeoisin förbereder inför våra ögon och som inför våra ögon växer fram ur kapitalismen – huruvida det i detta krig skall slaktas 20 miljoner människor (i stället för de 10 miljoner som mördades i kriget 1914-18 jämte de än idag oavslutade ”småkrig”, som kompletterar det), huruvida i detta oundvikliga (ifall kapitalismen fortfarande kommer att existera) kommande krig 60 miljoner människor skall göras till krymplingar (i stället för de 30 miljoner som stympades 1914-18). Och i denna fråga har vår Oktoberrevolution inlett en ny epok i världshistorien. Bourgeoisies drängar och eftersägare – socialistrevolutionärerna och mensjevikererna samt alla de småborgerliga, s k socialistiska demokraterna i hela världen – hånade parollen ”Förvandla det imperialistiska kriget till ett inbördeskrig!”. Men denna paroll visade sig vara den enda *sanningen* en obehaglig, grov, naken och grym sanning, det stämmer, men dock *sanningen* mitt i en svärm av de mest raffinerade chauvinistiska och pacifistiska bedrägerier. Dessa bedrägerier ramlar sönder. Brestfreden har

blivit avslöjad. För varje dag avslöjas allt skoningslösare betydelsen och följderna av Versaillesfreden, som är ännu värre än Brestfreden. Och allt tydligare, klarare och ofrånkomligare reser sig inför miljoner och åter miljoner människor, som tänker sig in i orsakerna till gårdagens krig och till morgondagens annalkande krig, den bistra sanningen: det finns ingen annan utväg ur det imperialistiska kriget och ur den imperialistiska värld (hade vi fortfarande vår gamla stavning skulle jag här skriva ordet mir i dess bägge betydelse) som oundvikligen ger upphov till dessa krig – ur detta helvete finns det *ingen annan utväg än den bolsjevikiska kampen och den bolsjevikiska revolutionen*.

Må bourgeoisin och pacifisterna, generalerna och kälkborgerliga, kapitalisterna och brackorna, alla troende kristna och alla Andra och 2½-internationalens riddare rasande skymfa denna revolution. Inte ens med hela floder av ilska, förtal och lögn skall de kunna fördunkla det världshistoriska faktum, att slavarna för första gången under århundraden och årtusenden har besvarat kriget mellan slavägarna med den öppet proklamerade parollen: låt oss förvandla detta krig mellan slavägarna om delningen av deras byte till ett krig av alla nationers slavar mot alla nationers slavägare!

För första gången på århundraden och årtusenden har denna paroll utvecklats från en förvirrad och vanmäktig väntan till ett klart och exakt politiskt program, till en effektiv kamp av miljoner förtryckta, ledda av proletariatet, till proletariatets första seger, till den första segern för uppgiften att avskaffa kriget, för att förbundet mellan arbetarna i alla länder skall segra över förbundet mellan bourgeoisin av olika nationer, den bourgeoisin som både sluter fred och för krig som får betalas av kapitalets slavar, av lönarbetarna, av bönderna, av de arbetande.

Denna första seger är *ännu ingen slutgiltig seger*, och vår Oktoberrevolution vann den till priset av enastående mödor och svårigheter, oerhörda lidanden, en rad av väldiga misslyckanden och fel från vår sida. Hur skulle väl ett ensamt efterblivet folk utan misslyckanden och fel kunna segra över de imperialistiska kriget, som förs av de mäktigaste och mest framskridna länderna i världen!? Vi är inte rädda för att erkänna våra fel och vi kommer att betrakta dem med nykter blick för att lära oss hur de skall rättas till. Men faktum är att för första gången under århundraden och årtusenden har löftet att ”besvara” kriget mellan slavägarna med en slavarnas revolution *mot* slavägare av alla de slag *fullständigt uppfyllts* – och uppfylls trots alla svårigheter.

Vi har påbörjat detta verk. När och inom vilken tid proletärerna kommer att slutföra detta verk och vilken nations proletärer som kommer att göra det är ingen väsentlig fråga. Det väsentliga är att isen är bruten, marken har röjts och vägen utstakats.

Fortsätt med ert hyckleri, herrar kapitalister i alla länder som ”försvarar fosterlandet”, det japanska mot det amerikanska, det amerikanska mot det japanska, det franska mot det engelska osv! Fortsätt att ”slingra er undan” frågan om kampmedlen mot de imperialistiska kriget genom att skriva ihop nya ”baselmanifest” (med Baselmanifestet 1912 som mönster), ni herrar riddare av Andra och 2½-internationalen jämte alla pacifistiska kälkborgare och brackor i hela världen! *Den första bolsjevikiska revolutionen* har ryckt loss *det första hundra miljoner människor* på jorden från det imperialistiska kriget och den imperialistiska världen. De påföljande revolutionerna kommer att rycka loss hela mänskligheten ur dessa krig och denna värld.

Vårt sista, viktigaste och svåraste verk, där det mesta ännu är ogjort, är det ekonomiska uppbyggnadsarbetet, upprättandet av den ekonomiska grundvalen för den nya, socialistiska byggnaden i stället för den nedrivna feodala och den till hälften nedrivna kapitalistiska byggnaden. I detta arbete, som är det viktigaste och det svåraste, har vi haft de flesta misslyckandena och gjort de flesta felen. Som om man skulle kunna påbörja ett sådant för hela världen helt nytt verk utan misslyckanden och fel! Men vi har dock påbörjat det. Och vi fortsätter med

det. Och just nu håller vi på med att genom vår ”nya ekonomiska politik” korrigerar en hel rad av våra fel; vi lär oss hur vi i fortsättningen skall uppföra den socialistiska byggnaden i ett småbondeland utan dessa fel.

Svårigheterna är omätliga. Men vi är vana att kämpa med omätliga svårigheter. Det ligger någonting i att våra fiender kallar oss ”stenhårda” människor och representanter för en ”benkrossarpolitik”. Men vi har också lärt oss, åtminstone i viss grad lärt oss, något annat som är outhärligt i revolutionen, nämligen smidighet, förmåga att snabbt och tvärt ändra taktik då de objektiva förhållandena förändras, att slå in på en ny väg till vårt mål, då den förra vägen visat sig vara olämplig eller omöjlig vid den givna tidpunkten.

Efter att ha väckt först politisk och sedan militär entusiasm bland folket och burna av entusiasmens våg, räknade vi med att med denna entusiasm som grundval direkt kunna lösa de ekonomiska uppgifterna (som var lika stora som de politiska och de militära). Vi räknade med – eller måhända vore det rättare att säga att vi hade för avsikt, utan att ha gjort tillräckliga beräkningar – att genom direkta befallningar av den proletära staten på ett kommunistiskt sätt ordna den statliga produktionen och den statliga fördelningen av produkterna i ett småbondeland. Livet har påvisat vårt misstag. Det krävs en rad övergångsstadier – statskapitalism och socialism – för att *förbereda* övergången till kommunism med flera års arbete. Inte direkt på entusiasmens grundval utan med hjälp av den entusiasm, som vår stora revolution framkallade, och på det personliga intressets, det personliga medintressets, räntabilitetsprincipens grundval skall vi bemöda oss om att först bygga en säker brygga, som i ett småbondeland leder via statskapitalism till socialism; annars kommer vi aldrig fram till kommunism, annars kan vi ej föra tiotals och åter tiotals miljoner människor till kommunism. Det har livet lärt oss. Det har revolutionens objektiva utvecklingsförlopp lärt oss.

Och vi, som under dessa tre eller fyra år i någon mån lärt oss att företa tvära kursändringar (när sådana kursändringar är av nöden), har börjat att ivrigt, uppmärksamt och träget (ehuru fortfarande inte tillräckligt ivrigt, uppmärksamt och träget) lära oss göra en ny kursändring, nämligen den nya ekonomiska politiken. Den proletära staten måste bli en försiktig, omtänksam och skicklig ”affärsman”, en riktig *grosshandlare* – annars går det inte att sätta småbondelandet ekonomiskt på fötter. Någon annan övergång till kommunism finns det inte idag, under nuvarande förhållanden, sida vid sida med den kapitalistiska (tills vidare ännu kapitalistiska) västern. Grosshandlaren tycks vara en typ i ekonomin som står lika långt från kommunismen som himlen är från jorden. Men det är just en av de motsägelser som i det levande livet leder från småbondehushållning via statskapitalism till socialism. Det personliga medintresset ökar produktionen; vi behöver framför allt och till varje pris en produktionsökning. Grosshandeln sammanknyter miljoner småbönder ekonomiskt, eftersom den gör dem medintresserade, förenar dem och leder dem till nästa stadium: till olika former av samband och förening inom själva produktionen. Vi har redan inlett den nödvändiga omgestaltningen av vår ekonomiska politik.

På detta område har vi redan nått vissa – visserligen inte så stora, bara partiella – men i alla fall obestridliga framgångar.

Vi håller redan på att gå ut den förberedande skolklassen på detta nya ”vetenskapsområde”. Om vi ståndaktigt och ihärdigt studerar, prövar varje åtgärd med hjälp av den praktiska erfarenheten och inte är rädda för att flera gånger göra om det påbörjade, att korrigerar våra fel och noga sätta oss in i deras betydelse, så skall vi också flytta över till de följande klasserna. Vi skall genomgå hela ”kursen”, även om världsekonomi och världspolitik gjort den betydligt längre och betydligt svårare än vi skulle önska. Hur svåra övergångstidens lidanden än blir, trots alla olyckor, hungern och förfallet, skall vi inte tappa modet utan till varje pris föra vårt verk till ett segerrikt slut.